

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. VI. 71.

VETERINÆRVÆSENET

OG

KJØTKONTROLLEN

1914.

(Le Service vétérinaire et l'Inspection de la viande, 1914.)

UTGITT AV

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVÆSEN.

KRISTIANIA

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1916

Pris : Kr. 0,50.

Norges Officielle Statistik, række VI.
(Statistique Officielle de la Norvège, série VI.)

Trykt 1914:

- Nr. 1. Haandverkstællingen 1910. 3dje hefte. Arbeidstid. (*Recensement des métiers en 1910. III. Durée du travail.*)
- 2. Norges bergverksdrift 1912. (*Mines et usines.*)
- 3. Arbeidstiden i industrien september 1913. (*Durée du travail dans l'industrie septembre 1913.*)
- 4. De offentlige jernbaner 1912/13. (*Chemins de fer publics.*)
- 5. Norges telegrafvæsen 1912/13. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 6. Sindssykeasylenes virksomhet 1912. (*Hospices d'aliénés.*)
- 7. Haandverkstællingen 1910. Fjerde hefte. Arbeidslønninger. (*Recensement des métiers en 1910. IV. Salaires.*)
- 8. Folketællingen 1 december 1910. Femte hefte. Folkemængde fordelt efter kjøen, alder og egteskabelig stilling samt fødesteder. Fremmede staters undersaatte. (*Recensement du 1er décembre 1910. V. Population classée par sexe, par âge, par état civil et par lieu de naissance. Sujets étrangers.*)
- 9. Norges skibsfart 1912. (*Navigation.*)
- 10. Ulykkesforsikringen 1911. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 11. Fængselsstyrelsens aarbok 1910. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1910.*)
- 12. Kommunevalgene 1913. (*Élections en 1913 pour les conseils communaux et municipaux.*)
- 13. Veterinærvæsenet og kjødkontrollen 1912. (*Service vétérinaire et l'Inspection de la viande.*)
- 14. Norges kommunale finanser 1910. (*Finances des communes.*)
- 15. Forsømte barn 1910 og 1911. (*Traitement des enfants moralement abandonnés.*)
- 16. Norges postvæsen 1913. (*Statistique postale.*)
- 17. Folkemængdens bevægelse 1911. (*Mouvement de la population.*)
- 18. Norges handel 1913. (*Commerce.*)
- 19. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1912. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 20. Folketællingen 1 december 1910. Sjette hefte. Folkemængde fordelt efter livsstilling med angivelse av alder og egteskabelig stilling. Navnefortegnelse over gamle. (*Recensement du 1er décembre 1910. VI. Professions avec l'indication de l'âge et de l'état civil. Liste nominative des individus âgés.*)
- 21. Fiskerforsikringen 1913. (*Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 22. Industristatistik 1912. (*Statistique industrielle.*)

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. VI. 71.

VETERINÆRVÆSENET

OG

KJØTKONTROLLEN

1914.

(Le Service vétérinaire et l'Inspection de la viande, 1914.)

UTGIT AV

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVÆSEN.

KRISTIANIA

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1916

- For aarene 1889—1898 se Norges Officielle Statistik, række III.
- For aarene 1899—1903 se Norges Officielle Statistik, række IV, nr. 24, 57, 70, 89 og 116.
- For aarene 1904—1911, se Norges Officielle Statistik, række V, nr. 15, 36, 65, 83, 112, 141, 173 og 201.
- For aaret 1912 se Norges officielle Statistik, række VI, 13.
- For aaret 1913 se Norges officielle Statistik, række VI, 39.

En 1914 il est signalé en Norvège des cas de charbon (228), de charbon symptomatique (72), de fièvre catarrhale du boeuf (676), de rouget du porc (5664), de pneumonie contagieuse du cheval (373), de pneumo-entérite contagieuse du porc et de peste porcine (359), de gourme (3048) d'influenza (13), et de gastromycose du mouton (107).

Aucun cas de peste bovine, de rage canine, de morve, de fièvre aphteuse, de péripneumonie du bétail, de clavelée ni de gale du mouton n'a été constaté.

Les recherches publiques faites par la tuberculine chez le bétail ont été continuées comme auparavant. On trouvera au page 13 le résultat pour l'année 1915, celui-ci pour l'année 1914 étant donné dans le compte-rendu précédent.

Les tableaux statistiques donneront des renseignements plus exacts sur les cas de maladies et sur le fonctionnement de l'inspection de la viande.

Indholdsfortegnelse.

(Sommaire).

	Page
Résumé en français	III
I. Veterinærvæsenet i 1914.	
(Du service vétérinaire en 1914).	
A. Almindelige oversigt (Vue général)	1
Tab I. Enkelte sygdommes forekomst i de forskellige amter (Maladies par départements)	2
B. De enkelte sygdomme (Les maladies différentes)	3
1. Miltbrand (Charbon)	3
2. Katarrhalfeber (Fièvre catarrhale)	3
3. Raslesyke (Charbon symptomatique)	7
4. Braasot (Gastromycose du mouton)	8
5. Svinesyke og svinepest (Pneumo-entérite contagieuse, peste porcine)	9
6. Rødsyke og knuterosen (Rouget du porc)	11
7. Tuberkulose (Tuberculose)	12
Tabel II. Tuberkulinundersøkelser 1895—1915 (Les tu- berculinations de 1895 à 1915)	12
— III. Tuberkulinundersøkelser i 1915 (Les tubereu- linations en 1915)	13
8. Kværke (Gourme)	15
9. Smitsom kastning (Avortement épizootique).	19
10. Lungesyke hos hesten, influenza (Pneumonie contagieuse du cheval, influenza)	21
11. Ringorm (Trichophyton)	21
12. Blodurin hos kvæget (Hématurie du bétail).	23
13. Forskjellige sygdomme (Maladies diverses): Cerebrospinal- meningitis, følsyke, mundtslet hos hester, septicæmia hæmorrh- agica hos kvæg, difteritisk skedebetændelse, smitsom skede- betændelse, godartet beskelersyke, aktinomykose, coccidiose hos kvæg, struma, skjærbuk hos griser, mundtslet hos gjeter, di- stomatose, bylder paa jur og patter hos kvæg, pyæmi hos lam, septisk-pyæmisk ledbetændelse hos lam, skab hos katter, diplo- kokkpneumoni hos sau, kopper, anæmi hos hester, diarré hos kjør, smitsom forhudsbetændelse hos føl, spolorm, strongylus armatus, lungeorm hos gjeter, sviva, tetanus, mave-tarmkatarrh	

	Page
hos kvæg, kronisk indigestion hos kvæg, melkefeber hos sauer, kramper hos griser, benskjørhet, jurbetændelse, ormbit, buk-brok, næseblødning hos hester, slingresyke hos hester, melanom, lungeemfysem, lynnedsrag, bristning av legempulsaaren, perforation av rectum, thyreoidektomi, rensyke, forgiftninger . . .	25-40
Kvaksalveri (Charlataneri)	40
Dyrplageri (Animaux maltraités)	41
C. Tabeller (Tableaux statistiques).	
Tabel IV. Husdyrsygdomme artsvis (Maladies par espèces)	46
— V—XXIV. Husdyrsygdomme amtsvis (Maladies par départements)	52
— XXV. Antal dyrlæger i Norge 1915 (Nombre de vétérinaires en 1915)	134
D. Utførsel og indførsel av husdyr (Importation et exportation des animaux)	134
E. Bevillinger i budgetterminen 1914—1915 (Budget du service vétérinaire)	138

II. Kjøtkontrollen i 1914.

(L'inspection de la viande en 1914).

Almindelig oversigt (Vue générale)	140
Tabel A. Antal slagt paa stationerne (Nombre de viandes aux bureaux de contrôle)	142
— B. Antal slagt, 2den klasse, paa stationerne (Nombre de viandes de II ^{me} classe)	144
— C. Antal slagt, kassert paa stationerne (Nombre de viandes saisies)	146
— D. Antal slagt kontrollert utenfor stationerne (Nombre de viandes contrôlées en dehors des bureaux)	148
— E. Antal slagt, 2den klasse, utenfor stationerne (Nombre de viandes de II ^{me} classe en dehors des bureaux)	150
— F. Antal slagt, kassert utenfor stationerne (Nombre de viandes saisies en dehors des bureaux)	152
1. Aalesund	153
2. Arendal	153
3. Bergen	154
4. Bodø	155
5. Drammen	156
6. Fredrikshald	156
7. Fredrikstad	158
8. Gjøvik	158
9. Hamar	159
10. Haugesund	159
11. Holmestrand	160
12. Horten	160
13. Hønefoss	161
14. Kongsberg	161

	Page
15. Kragerø	161
16. Kristiania	162
17. Kristiansand	176
18. Kristiansund	176
19. Larvik	176
20. Lillehammer	177
21. Lillestrøm	178
22. Moss	178
23. Narvik	178
24. Notodden	180
25. Porsgrund	181
26. Risør	181
27. Sandefjord	182
28. Sarpsborg	182
29. Skien	183
30. Stavanger	183
31. Tromsø	188
32. Trondhjem	189
33. Tønsberg	191

III. Offentlige bestemmelser.

(Dispositions publiques).

- A. Plakater, rundskrivelser m. v. i 1914 (Décrets royaux, circulaires etc. en 1914) 193
1. Kgl. resolution av 24de april 1914 ang. approbation paa avgifter for undersøkelse og stempling av kjøt utenfor kontrolstationen paa Notodden (Sur l'inspection de la viande à Notodden) 193
 2. Cirkulære fra Veterinærdirektøren av 24de juni 1914 om utstedelse av attester ved kjøtkontrollørerne (Sur l'attestation par les inspecteurs de la viande) 193
 3. Lov av 14de juli 1914 om forandringer i kjøtkontrollovens § 2 (Loi sur les abattoirs publics etc.) 194
 4. Rundskrivelse fra Landbruksdepartementet av 20de august 1914 om innskærkning av tuberkulinundersøkelserne (Sur la réduction des tuberculinations publiques) 195
 5. Kgl. resolution av 4de september 1914 ang. approbation av lønsbidrag for amtsdyrlægen i Snaasen (Du traitement du vétérinaire délégué à Snaasen) 196
 6. Kgl. plakat av 17de december 1914 ang. ændringer i indførselsplakaten (Décret royal sur l'importation des animaux) 196
 7. Kgl. resolution av 23de december 1914 ang. approbation av avgifter for kontrol av kjøt utenfor kontrolstationen i Moss (Sur l'inspection de la viande à Moss) 196
- B. Gjældende love og bestemmelser (Lois et règlements en vigueur).
- 1) Lov av 14de juli 1894 m. v. om foranstaltninger mot smittsomme husdyrsygdomme (Loi du 14 juillet 1894 concernant

	Page
les mesures à prendre contre les maladies des animaux domestiques)	197
2) Lov av 27de juni 1892 m. v. om kommunale slagtehuse etc. (Loi du 27 juin 1892 sur les abattoirs municipaux et sur l'inspection de la viande)	207
3) Regler for indførsel og undersøkelse av opdelt kjøt av 4de august 1911 (Réglementation pour l'inspection de la viande coupeé)	220
4) Regler for indførsel og kontrol av ferskt kjøt (slagtekjøt) av 4de august 1911 (Réglementation pour l'inspection de la viande de boucherie)	213
5) Nugjældende (1ste juli 1916) regler for indførsel av husdyr (De l'importation des animaux)	221
6) Nugjældende (1ste juli 1916) regler for utførsel av husdyr (De l'exportation des animaux)	224
7) Anvisning til tuberkulinundersøkelser (Instruction pour la tuberculination)	225
8) Om kvægtuberkulosens bekjæmpelse; cirkulære av 7de april 1905 (Sur la lutte contre la tuberculose bovine).	227
9) Utdrag av skyss- og kostloven (Extrait de la loi sur les frais de voyage)	234
10) Regningskemaer (Formulaires de notes)	237

I.

Om veterinærvæsenet 1914.

A. Almindelig oversigt.

Ifølge de fra dyrlægerne indkomne aarsberetninger er der i aarets løp behandlet hos:

Hesten	53 169	sygdomstilfælde
Koen	89 661	—
Sauen	2 058	—
Gjeten	981	—
Svinet	22 505	—
Hunden	7 614	—
Katten	430	—
Fjærfæ	348	—
Andre dyr	144	—

Av de behandlede dyr angives at være døde eller dræpte:

Hester	1 349
Kjør	4 216
Sauer	235
Gjeter	94
Svin	1 738
Hund	630
Kat	62
Fjærfæ	128
Andre dyr	28

Antallet av de av dyrlægerne behandlede sygdomstilfælde var i de sidste aar:

1909	127 577
1910	146 537
1911	153 036
1912	153 985
1913	167 364
1914	176 910

Tabel I.

Enkelte sygdommes forekomst i de forskjellige amter.

(Relevé des diverses maladies par départements.)

Amt (Département)	Miltbrand (Anthrax)	Raslesyke (Anthrax emphysematosus)	Braasot (Gastromycosis ovis)	Ondartet katarrfeber (Febris catarrhalis maligna)	Lungesyke hos hesten (Pleuro-pneumonia contagiosa equi)	Influenza (Influenza)	Svinepest og svinesyke (Pneumo-enteritis contagiosa suis)	Rødsyke og knuterosen (Morbus ruber)	Kværke (Adenitis contagiosa equi)
Kristiania	-	-	-	-	178	-	-	10	185
Akershus	25	3	-	22	133	-	12	759	314
Smaalene	24	8	-	19	28	3	170	425	152
Buskerud	25	6	-	67	26	-	17	557	281
Jarlsberg og Larvik	21	3	-	5	6	-	-	270	50
Hedemarken	10	4	-	104	-	-	157	894	438
Kristians	9	7	4	110	-	10	-	1026	980
Bratsberg	31	2	1	27	2	-	-	206	110
Nedøes	14	2	-	9	-	-	-	107	67
Lister og Mandals	8	5	-	5	-	-	-	52	54
Stavanger	24	7	14	58	-	-	-	168	43
Søndre Bergenhus	15	15	52	54	-	-	-	69	43
Bergen	2	-	-	-	-	-	-	-	12
Nordre Bergenhus	6	8	6	30	-	-	3	48	22
Romsdal	1	-	6	26	-	-	-	161	9
Søndre Trondhjem	4	2	7	42	-	-	-	336	231
Nordre Trondhjem	4	-	7	55	-	-	-	501	50
Nordland	5	-	10	36	-	-	-	41	5
Tromsø	-	-	-	7	-	-	-	34	2
Finmarken ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	228	72	107	676	373	13	359	5664	3048

¹⁾ Ingen dyrlæge.

Den almindelige sundhetstilstand hos husdyrene har i aarets løp været meget god. Flere dyrlæger fremholder, at der i 1914 har været mindre sykkelighet blandt dyrene end vanlig, hvilket sættes i forbindelse med den ved krigen foraarsakede indskrænkning i bruken av fremmede kraftforstoffer og derav følgende sterkere bruk av indenlandsk for.

Av husdyrlovens saakaldte ondartede smitsomme sygdomme har ingen vundet farsotmæssig utbredelse og kvægpest, hundegalskap, snive, mund- og klovsyke, ondartet lungesyke hos kvæg, faarekopper eller faareskab har ikke forekommet.

Enkelte tilfælde av smitteoverførelse fra dyr til mennesker har som vanlig indtruffet, særlig av ringorm (kfr. herom avsnittene om miltbrand og ringorm).

B. Om de enkelte sygdomme.

1. Miltbrand.

Av miltbrand er i aarets løp behandlet 228 spredte tilfælder. I Kristiania og de to nordligste amter er intet tilfælde anmeldt.

De fleste tilfælde indtraf i Bratsberg amt (31); derefter kommer Akershus og Buskerud med hver 25, Smaalenene og Stavanger 24 (se tabel I).

Av storfæ angrepes 184, hvorav 172 døde og 8 nedslagtedes, av svin 24 (19 døde og 4 dræpte) og av heste 20, der alle døde.

Amtsdyrlæge *C. Jørgensen*, Rakkestad, meddeler, at i et tilfælde var en et aars kvie blit smittet ved at gnave i sig et papillom fra ryggen av et dyr, som stod ved siden av den i fjøset og som døde av miltbrand. Dagen efter hadde kvien morgen- og aftentemperatur paa henholdsvis 42° C. og 39,2; den paafølgende dag 41° og 41,2 og den derpaa følgende 40,2 og 39,9, hvorefter temperaturen var normal, men dyret hadde fremdeles dyspnøe. Der var hævelse i de retropharyngeale glandler og i regio parotis. Efter vel en ukes behandling med store kreolindoser kom kvien sig.

Under opbrændingen av et miltbrandskadaver blev ved uagtsomhet grisene sluppet ut, meddeler amtsdyrlæge *N. Kvam*, Gausdal. En purke satte like paa varmen, hentet sig et stykke varmt kjøt og begyndte at godgjøre sig med det, før dette kunde hindres. Den anden dag efter blev dyret sykt med uttalte kliniske symptomer paa miltbrand, høi feber, halsbetændelse. Dyret kom sig dog efter 4 dages forløp.

Statsdyrlæge *Tillier*, Bergen, meddeler, at han i aarets løp har mottat indberetning om ialt 33 tilfælder av miltbrand, derav et hos gjeten, hvilket er en sjeldenhet.

Om smitteoverførsel til mennesket, anfører amtsdyrlæge *O. Ugland*, Grimstad, at paa en gaard i Reddal blev 2 voksne personer som hadde deltat i slagtingen av en ko, angrepet av miltbrand. Der optraadte karbunkler av ca. 2 cm. diameter paa begge arme. Efter 14 dages ophold paa sykehus kom begge sig.

2. Ondartet katarrhfeber.

Av katarrhfeber er ialt anmeldt 676 tilfælder mot 587 i 1913 og 608 i 1912; sygdommen er som vanlig optraadt i alle landamter (fra Finmarkens amt foreligger dog ingen beretning); de fleste tilfælde indtraf i Kristians og Hedemarkens amter med henholdsvis 110 og 104 tilfælde, dernæst i Buskerud 67, Stavanger 58, Nordre Trondhjem 55, Søndre Bergenhuis 54 osv. (se tabel I).

Av de angrepne dyr angives 229 at være døde og 306 dræpte.

Amtsdyrlæge *J. Baashuus-Jessen*, Eidskogen, anfører:

»Den ondartede katarrhfeber har i 1914 været iagttat i 12 tilfælde. Paa en enkelt gaard har sygdommen i løpet av de sidste aar optraadt med 11 tilfælde. I samme grænd har denne sygdom været iagttat før min tiltrædelse i distriktet paa saagodtsom alle gamle gaarder, hvor der findes mørke, trange og raa fjøs. Paa nabogaarden til ovennævnte sted, hvor smitten nu er stedegen, har ondartet katarrhfeber aldrig tidligere forekommet; men saa er fjøset her nyere og bedre indrettet i hygienisk henseende. Dette fjøs, som ligger i en bakke paa raa grund, er altid blit desinficert der hvor de angrepne dyr har staat. I sommer blev jord og trægulv fornyet og dertil blev fjøset i sin helhet rensed, desinficert, kalket og lufted ut; men trods dette har sygdommen siden optraadt i 3 tilfælde. Under slike forhold er det umulig at drive kvægopdræt med fordel.

Hvor der er overveiende sandsynlighed for et tilfælde av ondartet katarrhfeber i begyndelsesstadiet anbefales eieren altid hurtig slagtning. Denne fremgangsmaate er dog ikke i økonomisk henseende tilfredsstillende om den end er den mindst tapbringende.«

Amtsdyrlæge *H. Steenersen*, Sarpsborg, uttaler:

»Den ondartede katarrhfeber synes at tilta her. Den har optraadt med flere tilfælde efter hverandre paa 2 større gaarder. Paa den ene av disse gaarder har den forløpet ganske mildt — kun med litt keratit og øienflodd og let feber — og ikke forvoldt noget dødsfald inden besætningen. Paa den anden gaard derimot har den optraadt langt mer ondartet og foraarsaket flere dødsfald blandt storfeet.

Som kur er forsøkt atoxyl i fysiologisk koksaltopløsning indsprøjet subkutant i en mængde av 1½ liter. (2 ‰). I 3 svære tilfælde hvor dette blev anvendt blev resultatet helbredelse i 2 og død i et tilfælde.«

Dyrlæge *E. Ween*, Stange anfører:

»Av ondartet katarrhfeber er konstateret 13 tilfælde; to let angrepne patienter kom sig, to døde hurtig, 10 blev slagtet straks ved sygdommens begyndelse og kjøttet benyttet til menneskeføde. Den almindelige fremgangsmaate i disse distrikter med hyppig forekommende katarrhfeber er den at slagte dyrene saasart sygdommen er paavist — 1ste eller 2den dag i forløpet. Slagtningen utføres da vistnok i »feberstadiet«, men erfaringsmessig er kjøttet tjenlig til menneskeføde; det er det derimot ikke senere i sygdommen, da det er stygt paa grund av den under sygdommen fremtrædende og rapide avmagring og vel ogsaa kassabelt paa grund av sekundære infektioner.«

Amtsdyrlæge *M. Maalsnes*, Førde, meddeler at der i distriktet forekommer en hel del tilfælde av ondartet katarrhfeber med et godartet forløp; sygdommen ytrer sig kun ved øienaffektion (keratit og conjunctivit) samt undertiden noget næseflodd, ellers er dyrene tilsyneladende friske. Sygdommen kan vare en maanedstid eller mere og den kommer sjelden under dyrlægebehandling. Det meddeles videre, at der næsten i hver grænd findes en eller anden kone som agerer øienlæge i slike tilfælde; kuren bestaar da i med en saks at klippe i »blæmme over øiet« antagelig blinkhinden.

Amtsdyrlæge *O. Tarabrud*, Vestre Slidre, meddeler:

»Som katarrhalfeber er kun opført tilfælder med typiske symptomer, men der er behandlet en mængde tilfælde med profus ondartet diarrhø, der utvilsomt skyldes samme eller lignende infectionsstof som katarrhalfeber. Lidelsen begynder med temmelig sterk feber ofte 40 og derover, skjælvninger og sterk diarrhø, der hverken er blodblandet eller ildestinkende. Mange av disse patienter trodser enhver behandling. Hos enkelte kommer efter 8 à 14 dages forløp et utslet paa mulen og croup i næsen, likeledes er det heller ikke sjelden at fordunkling av hornhinden indtræder og da gjerne henimot døden. Prognosen er her vanskelig at stille straks, men det avgjørende synes som regel at være dyrets mere eller mindre livlige tilstand ved sygdommens utbrudd. Staar de med sænket hode og er døsig og likegyldige for omgivelserne, kan man likesaa godt straks gaa til nedslagtning.

Denne sygdom kan umulig ha noget med den lollandske syke at gjøre, idet aldrig de karakteristiske fortykkelser av tarmen er paavist. Ved obduktionen merkes smaa forandringer. Leveren er i de fleste tilfælde paafaldende lys, noget svullen og degenerert. Enkelte partier av tarmene er ofte skjøre og ser mere eller mindre hæmorrhagiske og betændte ut. Altid er kadaverne meget blodfattige med lyse, noget store og ødematøse lymfekjertler, hvilket jo ogsaa er det sedvanlige og saa at si eneste obductionsfund ved ondartet katarrhalfeber.

Denne ondartede diarrhø synes ogsaa at være stedbundet og optræder med større eller mindre mellemrum paa de samme gaarder.

Den blir altid behandlet som smitsom og dyrene saa godt det lar sig gjøre avspærret.«

Amtsdyrlæge *K. E. Onstad*, Valdres, meddeler:

»Der har ogsaa iaar været en smitsom ondartet diarrhé blandt kjørne paa flere steder. I sommer optraadte sygdommen paa høifjeldet — en stund efter at folk hadde flyttet paa stølene. Paa enkelte støler som grænser til hinanden og hvor der fandtes ca. 500 dyr var en hel del angrepne, de fleste i meget mild grad. De kunde staa med litt diarrhé i 1 à 2 dage, litt flod fra næsen og øinene, men kom sig hurtig uten nogen behandling.

Flere hadde jeg dog under behandling og resultatene var forskjellig. Det som hjalp den ene ko hjalp ikke den anden.

Karakteristisk for hvad jeg saa var følgende: dyrene kom ikke hjem fra havn. De stod eller oftest laa paa et lunt sted. Man hadde ikke merket noget til at de var syke om morgenen da de blev sluppet ut i havn. Ved undersøkelse fandtes høi feber, ingen appetit, pjusket haarlag, røde og opsvulmede øine, flod fra næsen, diarrhé. Enkelte døde efter faa dage.«

Amtsdyrlæge *Chr. Solberg*, Øvre Numedal, anfører:

»Ondartet katarrhfeber er i løpet av sommeren forekommet flere steder, og paa et sted (Borgegrænden sæter i Nore), med mange tilfælde. Sygdommen blev først meldt efter at en ko var død og en anden daarlig, og saueflokken, der ialt talte ca. 100 stykker, viste sig ogsaa at være inficert uten at dog nogen døde. Sygdommen optraadte med et enkelt tilfælde senere paa aaret, uten at det kunde sættes i forbindelse med de foregaaende.«

Dyrlæge *J. Krohn*, Aamot, Modum, meddeler:

»Ogsaa iaar er iagttaaet flere tilfælde av ondartet katarrhfeber (eller en med denne identisk sygdom) hos sa u. Paa en gaard (i Eggedal), hvor et par tidligere

tilfælde av ondartet katarrhfeber hos kvæg er forekommet, viste iaar 3 sauer, hvorav 2 lam, sig angrepet av nævnte sygdom. Temp. 40—41, keratitis, muco-purulent næseflod, daarlig eller ophørt appetit. Samtlige behandledes og kom sig. — Paa nabogaarden oplystes noget tidligere at ha været angrepet av en akkurat lignende lidelse 4 lam og 1 gjetekid; disse hadde været syke litt over 1 uke; bare det ene lam overstod sygdommen, de øvrige 3 samt kiddet døde; samtlige døde hadde under sygdomsforløpet foruten de ovenfor nævnte symptomer ogsaa vist diarrhé, de overlevende derimot ikke. Paa begge gaarder er større sauebesættninger, alle i ét rum; dyrene oplystes begge steder at være foret med delvis muggent hoi, likesom jordene paa begge gaarde er delvis myrlændte og udrærte.«

Amtsdyrlæge *Høyem*, Tønset, omtaler et meget typisk tilfælde av katarrhfeber hos en gris.

Amtsdyrlæge *Clausen*, Mosjøen, anfører:

»En smitsom sygdom optraadte ut over vaarparten i smaafebesættningene, men mest hos gjeten øverst i Susendalen i Hatfjelddalens herred. Sygdommen angrep nok saa mange dyr og en hel del døde. Efter telegrafisk anmodning fra amtmanden foretok jeg en reise ditop, men var det saa sent, at sygdommen næsten var ophørt. Det er en ny sygdom, idet den efter oplysning kun har været iagtatt 2 à 3 aar før. Den foraarsaker stort tap og ængstelse, da en stor procent av dyrene angripes.

Sygdommen begynder omkring mars maaned. Dyrene mister appetit, blir stiv i hals og nakke, faar smaa krampeanfald med stivhet i bakparten, saa bevægelsen av bakbenene blir mere eller mindre daarlig, hos enkelte kommer der lamhet av bakparten, saa dyrene kryper paa forbenene og slæper bakparten efter sig. Fra næsen var der flod, med hyperæmi av næsens slimhinde, litt hoste, nogen conjunctivitis med taareflod. Hos nogen gjeter — oplystes der — »blev øieeplet likesom overtrukket med en mat melkeagtig hinde, saa dyrene blev blinde« — altsaa keratitis som ved den ondartede katarrhalfeber hos kvæget. I det hele tat lignet sygdommen meget kvægets ondartede katarrhalfeber. Denne sidste sygdom har ogsaa optraadt hos kvæget paa enkelte gaarder øverst i Susendalen, altsaa i samme grænd. De angrepne dyr spiser som nævnt litet og magres voldsomt av. Rekonvalescensen er meget lang — flere maaneder. Saaledes viser sygdomsbilledet sig hos de sterkest angrepne dyr, og av disse dør ca. $\frac{2}{3}$. Resten kommer sig efter lang tids forløp, men deres ydelsesevne er lik nul.

Foruten disse sterkt angrepne dyr, paastod flere av eiene, som jeg talte med, at hele gjetebesættningen hadde været syk, »ti dyrene hadde iaar likesom ikke været sig selv«, de hadde spist mindre end vanlig og deres ydelse hadde været mindre end vanlig.

Gjetebesættningene paa disse gaarder bestaar av ca. 20—30 dyr paa hver. Dødeligheten har været op til 5 stk. i hver besættning, dertil kommer saa at nogen har gaat og været syk i flere maaneder.

Straks i sygdommens begyndelse faar dyrene konstant en stor hævelse i ansigtet, saa hodet blir helt deformet. Denne hævelse gir sig senere noget og brer sig som oftest ned ad halsen.

Hos sauen har ogsaa optraadt en noget lignende sygdom.

At det er en smitsom sygdom er utenfor al tvil, men jeg fik ikke foretat nogen obduktioner eller saa noget dyr som var i sygdommens første stadium. Sygdommen ligner meget den av statsdyrlæge *Tillier* i aarsberetningene for 1908 og

1909 som cerebrospinalmeningit beskreven sygdom hos sau og gjet. Jeg antar nærmest, at det er en slags ondartet katarrhalfeber.«

3. Raslesyke.

Av raslesyke er i aarets løp anmeldt 72 tilfælde, mot henholdsvis 55 og 79 de nærmest forutgaaende aar.

Av tabel I vil ses, at de fleste tilfælde indtraf i Søndre Bergenhus amt (med 15 tilfælder), hvorefter kommer Nordre Bergenhus og Smaalenene (8), Kristians og Stavanger (hver 7) osv. (se tabel I). Fra Romsdals amt og de fire nordligste amter er intet tilfælde anmeldt.

Amtsdyrlæge *H. Stenersen*, Sarpsborg, skriver:

Miltbrandsemfysem har i det forløpne aar overrasket ved pludselig at dukke op paa 3 gaarder her i distriktet, hvor sygdommen erfaringsmæssig ikke hører hjemme. Det var merkelig nok paa gaarder, som med hensyn til jordens avgrøftning og hævd er i den bedste stand.

Sygdommen angrep væsentlig ungfæ, som gik ute paa almindelig hjemmehavn tidlig om høsten (5—8 maaneder gamle kalver, dog ogsaa en 3 maaneder gammel kalv og 2 voksne kjør. Sandsynligvis har ogsaa en gris været angrepet.

Sygdommen begyndte med en akut lunge-brysthindebetændelse og høi feber. Nogen andre symptomer kunde ikke paavises hos de angrepne ungdyr. De hadde en ganske overfladisk og meget hyppig respiration, en temperatur paa 42, paafallende langsom puls; ved auscultationen hørtes tydelige gnidelyde. Kun hos et par av de angrepne dyr viste der sig — efter et par dages sygdom — gjerne henimot døden, det karakteristiske emfysem. En av de sterkest angrepne kalver kom sig (den fik digitalis, som vistnok reddet dens liv), men rekonvalescensen var lang. Hele venstre kindpartis muskulatur nekrotiserede; der blev skaaret ind og fjernet store ildelugtende, gulhvite, ganske faste vævsdeler. Ved at sætte en skarp hake i det nekrotiserende væv kunde man trække det ut i klumper av en barnehaands størrelse.

En gris paa samme gaard, hvor de første tilfælde indtraf, var anmeldt syk nogen tid forut. Den viste sig at ha let feber; vilde gjerne ligge og den hadde paa høire side av halsen en karbunkelartet varm, øm, hæmorrhagisk infiltreret hævelse. En kunde tænke paa anthrax. Der blev lagt en kraftig incision i knuten, uten at der dog kom noget pus. Grisens almenbefindende var daarlig i de følgende 14 dage, men den bedredes dog. Men saa begyndte muskulaturen i og omkring saaret i stor utstrækning at nekrotisere og der kunde uttrækkes store, gule, sterkt ildelugtende nekrotiske klumper. Det var med andre ord et ganske lignende billede som det de derefter angrepne kalver utviste. Grisen kom sig helt ved kirurgisk behandling.«

Amtsdyrlæge *S. Lie*, Larvik, anfører:

»Miltbrandsemfysem — saakaldet »raslesyke« — har forekommet med 2 tilfælde — med dødelig utgang efter 1 døgns sygdom — hos 2 ca. 1 aar gamle kvier. Miltbrandsemfysebaciller paavistes i begge tilfælde i blodprøve, indsendt til veterinærlaboratoriet. Tilfældene optraadte paa samme gaard med nogen dages mellemrum. Den først avdøde var av eieren nedgravet paa egen haand, uten anmeldelse til dyrlæge. Denne sygdom synes — efter forespørsel hos forskjellige gaardbrukere — at være helt ukjent her i distriktet.

Sygdommen begyndte hos den ene kvie med hævelse i krydsregion og ene

laar — hos den anden med hævelse i skulderregionen og med stiv føring av paa-gjældende ben. Hævelsen holdt sig i første halve døgn tid ved nogenlunde samme størrelse. Var ikke særlig øm for tryk. Ødem eller emfysem i subkutane bindevæv var ikke at føle. Hævelsen syntes kun at angaa selve muskulaturen. Almenbefindendet syntes i denne første tid av sygdommen ikke særlig forstyrret. Temp. 39,8°. Alt i alt var førsteindtrykket av sygdommen nærmest det samme som ved en eller anden tilfældig traumatisk, aseptisk hævelse i dypere liggende muskellag. Først i sidste halve døgn tid av sygdommen viste den lokale hævelse en ondartet betændelsesagtig karakter med hurtig voksende ødematøs, emfysematøs hævelse i tilgrænsende muskelpartier og i subkutane bindevæv i omgivelserne samtidig som dyret ellers viste tegn til en septikæmisk almenlidelse. Med henblik paa smitteforholdene for denne sygdom, saaledes som de er kjendt flere steder paa vestlandet og i fjelddalene, kan anføres, at sommeren iaar var særdeles tør og at dyrene i den sidste ukens tid før sygdommen hadde faat drikkevand fra en gammel brønd, der ellers om aarene ikke benyttedes. Vandet fra denne brønd var av myrlændt farve og lugt «

Dyrlæge *E. Ween*, Stange anfører:

»Der er indtruffet 3 tilfælde av raslesyke. De to var almindelige med sæte i laarets og kryssets muskulatur. Det tredje var avvikende, idet lidelsens sæte var mellemgulvet, den subvertebrale muskulatur og den indvendige bukmuskulatur. Sygdommen ramte i dette tilfælde en stor okse; de første symptomer lignet dem ved traumatisk mave-mellemgulvsbetændelse; senere blev en diffus peritonit mere og mere sandsynlig. Lidelsens sande væsen erkjendtes først ved obduktionen. »Skarpt« fandtes ikke.

Amtsdyrlæge *G. Matthiesen*, Vaage, anfører:

»Det er specielt en enkelt grænd som hjemseskes av denne sygdom. At beboerne gennem længere tid delvis har været likegyldig med tilintetgjørelsen av kadaverne av de syke dyr er vel aarsaken til at denne syke stadig holder sig i denne trakt. Den noksaa isolerte beliggenhet og de lange og tunge veier tør vel aneeses som et umdskyldende moment for at sygdommen i mange tilfælde ikke anmeldes. Skogbygden og Skaarvngen i Vaage hvor smitsotten for det meste forekommer har imidlertid nu faat telefonlinjer saa det kan vel formodes at der for fremtiden vil bli utvist mere paapasselighet ved optrædende raslesyketilfælde.«

Amtsdyrlæge *F. V. Holmboe*, Lyngdal, meddeler, at sygdommen dersteds er vel kjendt under navnet »skod« og tilfælde derav blir ialmindelighet ikke anmeldt.

Amtsdyrlæge *J. Gjovik* iagttok 2 tilfælde i Opdal, hvor han tidligere ikke har paatruffet sygdommen. Paa den gaard, hvor sygdommen forekom, har man tidligere gjentagende mistet ungdyr paa havnegangen, sandsynligvis paa grund av raslesyken. Havnegangen er bjergfuld og myrlændt.

4. Braasot.

Av braasot er i aarets løp behandlet 107 tilfælde, mot 76 og 154 henholdsvis i 1913 og 1912. Fem sauer dræptes paa grund av sygdom-

men, mens resten, 102, døde. De fleste tilfælde indtraf i Søndre Bergenhus amt (52), dernæst kommer Stavanger (14), Nordland (10) osv. Se tabel I. Som oftest optræder sygdommen i kystantene vestenfjelds og nordenfjelds, men enkelte tilfælde anmeldes ogsaa fra indlandsamtene søndenfjelds; saaledes angives 4 tilfælde at være indtruffet i Kristians amt. Amtsdyrlæge *Bach-Gansmo*, Lesje, meddeler herom, at endel tilfælde indtraf om høsten, da stygveir med sne og sjap indtraf før sauené var kommen hjem fra fjeldene.

Amtsdyrlæge *O. T. Hope*, Ryfylke, anfører:

»Braasot hos sau forekommer noksaa ofte, særlig i den østlige del av Ryfylke, Hjelmeland og Aardal; den benævnes ofte for »Sprengjen«, men anmeldes sjelden. Derimot har jeg efter rekvisition foretaget vaksination av tilsammen 140 dyr hos 4 eiere i Hjelmeland og en i Aardal. Der anvendtes traadvaksine efter statsdyrlæge Tilliers anvisning; den var let at utføre og viste sig i disse tilfælde at være fuldt effektiv og ufarlig; ingen av de vaksinerede dyr er døde, hverken av vaksinen eller senere av sygdommen; det samme var tilfælde forrige aar, da vaksineres 30 dyr for braasot hos en eier i Aardal.«

Statsdyrlæge *S. Tillier*, Bergen, meddeler:

»Fra mit laboratorium er ihøst utsendt vaksine til ialt 850 sauer, udelukkende traadvaksine. Ifølge iøvrig meget sparsomt indløpende meddelelser om utfaldet av vaksinationen synes den at ha virket meget godt, der er ikke meldt om noget uheld eller dødsfald efter podningen. Forøvrig har jeg hørt meget lifet om braasot iaar og har kun faat et præparat tilsendt, hvori jeg har kunnet paavise braasotbakterier. Paa grund av amtmandens henstilling til de offentlige tjenestemænd om at indskrænke reiserne paa offentlig bekostning til de absolut nødvendige, har jeg ihøst undlatt at foreta de vanlige reiser for at foreta vaksinationsforsøk og indsamle præparater.«

Amtsdyrlæge *K. Myran*, Ytre Namdalen, meddeler:

»Braasot forekom med 5 dødelige tilfælde. Som jeg har indberettet i tidligere aar er sygdommen stationær ute paa ølandet og de gaarder, som ligger ned til havet og de mere aapne fjorder, men befolkningen er saa vant med sygdommen, at den mere sjelden anmeldes, uten der optræder flere tilfælde paa samme gaard.

Tiltrods for, at der endnu maa siges at være meget dunkelt i denne sygdom, hvad smitteforhold angaar, har jeg dog erfaring for, at den vinder størst utbredelse paa de steder, hvor der utvises mindre forsigtighet med kadavrene av de døde dyr og mindre nøiagtighet i arbeidet mot smitteoverførelse i det hele tat.

5. Svinesyke og svinepest.

Av svinepest og svinesyke er behandlet ialt 359 tilfælde (mot 282 i 1913); i Smaalencens amt indtraf 170 tilfælde, i Hedemarken 157, i Buskerud 17, Akershus 12 og i Nordre Bergenhus 3; av de angrepne dyr dræptes 116, mens 146 døde.

Amtsdyrlæge *H. Stenersen*, Sarpsborg, anfører:

»Svinepest har siden sidst i oktober 1914 herjet i en større svinebesætning. Smittekilden ubekjendt. Ved sygdommens utbrudd og nærmest efterfølgende forløp optraadte den paa en meget lumsk maate. Sidst i oktober blev en av de ældre purker paa gaarden hanglesyk med symptomer paa en tarmkatarrh. Den hadde daarlig appetit, vilde helst ligge, men var ikke meget syk at se til, den hadde ingen temperaturforhøielse under hele sygdomsforløpet (temperaturen blev maalt 3 ganger daglig), ingen respirationsanomali, men en haard og noget hyppig puls (90). Efter en 4 dages forløp fik den diarrhoë. Denne gik over efter behandling med store doser bolus alba + subnitras bismuthicus. Efter 14 dages sygdom var den helt frisk. Nr. 2 blev angrepet 8 dage efter den førstnævnte. Den hadde røde flekker paa hals og hode, høi feber, viste stor mathet, var syk en dag og kreperte paafølgende nat. Obduktionen utviste septikæmi, men intet specifikt tegn paa svinepest i tarmer, som blev opklippet — eller i lungerne.

Angrepne gris nr. 3 døde 2den november. Den hadde lignende kliniske symptomer som nr. 2, men var syk i flere dage, før den døde.

Obduktionen av denne gris, utviste likeledes septikæmiske forandringer i organene og ved opklipping og spylning av tarmene fandtes i blind- og stortarm smaa, runde blødninger i slimhinden, enkelte steder i form av blodstreif og endelig smaa tarmsaar og nogen mindre difteritiske belæg i etpar av disse.

Sygdommens videre gang har været: samtlige griser (110 stk.) er successivt blit angrepne, de har derunder vist dels feber, dels ikke feber, mathet, skjelvinger, appetitløshet; diarrhoë, hoste, oedemer paa forskjellige steder av kroppen og hudnekroser, rødlig-blaalig farvning av forskjellige hudpartier og runde blødninger av fioletblaa farve under huden. 12 griser er tilsynelatende kommet sig helt, mens ca. 40 stk. er nedslaget og ca. 50 stk. er krepert (i begyndelsen av enzootien i regelen efter kun 3—4 dages sygdom, de senere angrepne først efter 2—4 ukers sygdom.)

Dyrlæge *E. Ween*, Stange, anfører:

»Svinesyke har vist sig 66 ganger, dels som svinesykesseptikæmie med perakut forløp, dels som heftig pleuro-pneumonie, dels som kronisk svinesyke med kronisk hoste og fremskridende avmagring.«

Svinepest og svinesyke viser tilboielighet til at brede sig i distriktet, anfører amtsdyrlæge *J. H. Heggenhaugen*, Nes, Hedemarken.

Statsdyrlæge *Tillier* meddeler:

»I slutningen av november fik jeg fra amtsdyrlæge *Gundersen* anmodning om at komme til Time, Jæderen, hvor antagelig svinesykesseptikæmie var utbrutt i et meieris besætning. Sygdommen begyndte i mai maaned med enkelte tilfælde hos smaagriser, som der ikke blev tat synderlig notis av, men i sommerens løp blev tilfældene saa hyppige, at amtsdyrlægen blev tilkaldt. Han sendte da præparater fra en av de døde griser til veterinærlaboratoriet og fik til svar, at tilfældet antagelig var svinesyke. Besætningen blev da sat under offentlig tilsyn den 23de august, hvilket tilsyn igjen blev hævet i slutningen av oktober. I november optraadte imidlertid igjen sygdommen med heftighet, i løpet av en uke døde 11 stk., de av i én nat 5 stk., og en hel del dyr viste sig syke. Amtsdylægen og jeg obducerste disse 5 stk., samt slog ihjæl og undersøkte en av de mest angrepne, de viste alle omtrent nøiagtig det samme billede ved obduktionen. I lungerne utbredte pneumoniske foci,

pleura var hos de fleste av dyrene i stor utstrækning adhærent til diaphragma og brystkassens vægger. Mediastinal- og mesenterialglandlerne var sterkt svulne og hyperæmiske, venerne i mesenteriet sterkt blodfyldte og slimhinden i tarmene paa store strækninger hyperæmisk, sterk rød, svullen og dækket med lyst, klidagtig slim. Der fandtes ingen saar og intet tegn til nekrose i tarmene; hos et av dyrene var de Peyerske pletter sterkt svulne, men ogsaa her uten nekrotiske belæg. Hos det slagtede dyr var forandringene i tarmene mindre sterkt fremtrædende. Nyrene var sterkt hyperæmiske, hos 2 av dyrene med graaagtige, kileformige partier, leveren hyperæmisk, milten tilsyneladende normal. Ifølge amtsdyrlægens meddelelse hadde flere av de isommer angrepne dyr vist exanthem, delvis diffust, delvis flekket; eieren oplyste, at av de sidst døde dyr hadde flere like før døden hat næseblødning og flere hadde vist tilbøielighet til at dreie sig rundt i ring.

Efter de meddelelser jeg senere har faat later det til at flere av Jæderens største svinebesætninger er smittet av denne sygdom.«

6. Rødsyke og knuterosen.

Av disse sygdomme er i aarets løp behandlet 5664 tilfælder hos svinet; hvorav 248 dræptes og 355 døde. Av rødsyke var antallet 1964 hvorav 77 dræpte og 266 døde, og av knuterosen 3700, hvorav 171 dræptes og 89 døde. Sygdommen synes at være i tiltagende.

I 1910	anmeldtes	3843	tilfælde
I 1911	—	3716	—
I 1912	—	4585	—
I 1913	—	5528	—

Sygdommen har vist sig i alle landamter undtagen Finmarken, hyppigst i Kristians amt (1026 tilfælde), dernæst kommer Hedemarkens (894) Akershus (759), Buskerud (557). Se tabel I.

Mot sygdommen anvendes nu overalt norsk serum; dommen over serumets gunstige virkning baade som forebyggende og kurativt middel er temmelig enstemmig. Enkelte dyrlæger er dog noget reservet i sine uttalelser. Saaledes uttaler amtsdyrlæge *Norstrand*, Lom, at rødsyken optraadte meget ondartet og utbredt over hele distriktet særlig blandt griser i 6—10 ukers alderen. Trods serum-behandling døde de fleste angrepne, og av ca. 250 med serum profylaktisk behandlede døde en hel del.

En anden dyrlæge, amtsdyrlæge *Schjeflo*, Inderøen, anfører at for den akute rødsyke synes ingen behandling at hjælpe.

De fleste fremhæver at serumet bør anvendes saa tidlig som mulig i sygdomsforløpet og i store doser; der er da ofte set overraskende gode resultater selv hos haardt angrepne dyr.

Amtsdyrlæge *A. Østby*, Frosta, omtaler 3 tilfælde av rødsyke hos smaagriser hvis mor under diegivingen led av knuterosen. Symptomené

var eczem og exsudat i huden; to av dyrene behandledes med serum; den tredje slagtedes paa grund av utrivelighet.¹⁾

7. Tuberkulose.

Beretning om de i aaret 1914 utførte tuberkulinundersøkelser av kvægbesætninger findes indtat i foregaaende aarsberetning.

Det ved krigen foranledigede ophør av de offentlige tuberkulinprøver i sidste halvdel av 1914 vedvarte indtil Landbruksdepartementet ved cirkulære av 15de februar 1915 atter lot prøverne sætte igang, dog med den indskrænkning at der skulde foreligge erklæring fra dyrlæge med opplysning om de særlige forhold som nødvendigjorde prøven. Der blev altsaa atter

Tabel II.

De offentlige kvæg-tuberkulinprøver 1895—1915.

(Compte-rendu sur le résultat des recherches aux fraies publiques faites chez le bétail, par la tuberculine, pendant les années 1895—1915)

Aar	Antal undersøkte besætninger (Nombre des étables examinées)	Derav tuberkuløse (Dont tuberculeuses)	pct. tuberkuløse (pct.)	Antal undersøkte dyr (Nombres des animaux tuberculines)	Derav mistænkte og tuberkuløse (Dont suspects & tuberculeux)	pct. tuberkuløse (pct.)
1895)	2 195	573	26,1	30 787	2 588	8,4
1896)	2 136	577	27,0	24 755	2 056	8,3
1897.....	1 465	331	22,6	14 740	725	4,9
1898.....	1 337	274	20,5	11 919	678	5,7
1900.....	2 072	368	17,8	15 513	779	5,0
1901.....	2 889	311	10,8	20 051	701	3,2
1902.....	2 227	255	11,5	14 230	502	3,5
1903.....	2 027	276	13,6	13 846	672	4,9
1904.....	2 335	328	14,0	18 519	1 060	5,7
1905.....	1 802	223	12,4	13 566	623	4,6
1906.....	1 888	227	12,0	14 622	890	6,1
1907.....	1 626	218	13,4	12 734	840	6,6
1908.....	1 833	256	13,9	14 643	709	4,8
1909.....	2 546	312	12,3	20 623	869	4,2
1910.....	3 038	332	10,9	21 119	1 167	5,5
1911.....	3 047	423	13,8	26 937	1 291	4,8
1912.....	3 463	288	8,3	20 493	829	4,8
1913.....	1 746	274	15,7	15 335	754	4,9
1914.....	1 222	139	11,4	10 793	463	4,3
1915.....	521	82	14,6	5 445	449	-
1895—1915..	41 415	6 067	14,6	340 660	18 645	5,5

¹⁾ Konf. »Norsk Veter. tidsskrift« X. 1898. S. 33: »Smitsomt hudutslet hos pattegriser.

aapnet adgang¹⁾ til at faa kvægbesætningerne undersøkt og rensset for tuberkulose. Vedkommende kvægeier behøver i den anledning bare at anmode vedkommende dyrlæge om at sende en andragelsesblanket til utfyldning og underskrift. Hvis der foreligger grund til at frygte for, at der findes tuberkulose i besætningen, enten fordi der er paatruffet et tuberkuløst slagtt ved kjøtkontrol, eller fordi der ved en tidligere prøve er fundet et sykt dyr eller fordi besætningen kan frygtes smittet ved havning sammen med andre syke dyr, eller fordi noget dyr lider av mistenkelig hoste eller knuter i juret, eller fordi der er tuberkulose blandt menneskene paa vedkommende gaard eller blandt svinene eller honsene,

Tabel III.

Resultat

av de offentlige kvægtuberkulinprøver i aaret 1915.

(Compte-rendu sur le résultat des recherches faites chez le bétail par la tuberculine, pendant l'année 1915.)

Amt (Département)	Antal undersøkte dyr (Nombre des animaux tuberculins)	Derav mistænkte og tuberkuløse (Dont suspects et tuberculeux)	pct. tuberkuløse (pct.)	Antal prøvede besætninger (Nombre des étables examinées)	Derav tuberkuløse (Dont tuberculeuses)	pct. tuberkuløse (pct.)	Omsprøitede besætninger (Inoculations répétées)	
							Antal besetninger	Tuberkuløse
Kristiania	-	-	-	-	-	-	-	-
Akershus	547	104	19,0	23	8	34,8	6	3
Smaalenene	284	69	24,3	21	9	42,9	6	3
Buskerud	1 254	69	5,5	138	26	18,8	62	5
Jarlsberg & Larvik	57	23	40,4	3	2	66,7	-	-
Hedemarken	575	65	11,3	23	8	34,8	6	4
Kristians	269	45	16,7	17	5	29,4	11	2
Bratsberg	65	-	-	7	-	-	1	-
Nedenes	55	-	-	11	-	-	1	-
Lister og Mandal	1	-	-	1	-	-	-	-
Stavanger	57	6	10,5	5	2	40,0	-	-
Søndre Bergenhus	232	1	0,4	30	1	3,3	-	-
Bergen	-	-	-	-	-	-	-	-
Nordre Bergenhus	82	17	20,7	8	2	25,0	4	1
Romsdal	733	2	0,3	66	1	1,5	1	-
Søndre Trondhjem	301	2	0,7	49	2	4,1	4	-
Nordre Trondhjem	363	23	6,3	48	6	12,5	4	2
Nordland	538	23	4,3	70	10	14,3	15	-
Tromsø	32	-	-	1	-	-	-	-
Finmarken	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt (total)	5 445	449	8,2	521	82	15,7	121	20

¹⁾ Kfr. en redegjørelse fra veterinærdirektør *Malm* om saken i Meddelelser fra Den norske Nationalforening mot tuberkulose, nr 19, 1915.

saa vil en undersøkelse bli anset for at være nødvendig, og andragendet bli indvilget. Andragenderne avgjøres av departementet ved hver maa-neds utløp og undersøkelsen, som er ganske gratis, kan da straks fore-tages. Hvis der findes tuberkulose i besætningen, er eieren pliktig til at isolere de syke dyr og slagte dem snarest mulig. Hvis noget tuber-kuløst dyr ønskes beholdt ilive, kan dette bare tillates efter særskilt an-dragende og paa særlige grunde. Erstatning ved nedslagtning ydes ind-til tre fjerdeparter av det værditap, som foraaarsakes ved nedslagtningen i henhold til lovlig vurdering av dyret.

Enkelte kvægeiere ønsker undertiden at la sin besætning undersøke paa egen bekostning og uten offentlige forpligtelser. Der er selvfølgelig intet i veien herfor, men saadanne private undersøkelser fritar dog ikke for at etterkomme de i husdyrloven av 14de juli 1894 givne bestemmel-ser om tuberkulosen. Det paalægges i loven enhver kvægeier at anmelde ethvert tilfælde av tuberkulose, som forefindes i hans besætning, og det er ham forbudt at sælge saadanne dyr til andet bruk end til slagt. Han maa heller ikke føre tuberkuløse dyr til markeder eller dyrskuer eller paa fremmed beite eller fjøs uten til umiddelbar slagtning og til egen avdeling. Der er saaledes intet at vinde ved en privat undersøkelse, uten det at man ikke er avhengig av departementets skjøn om under-søkelsens nødvendighet og av tidspunktet for prøvens avholdelse.

Bybefolkningens sanitære og bøndernes økonomiske interesser falder sammen deri, at begges tarv fremmes ved at de offentlige tuberkulin-prøver finder sted i størst mulig utstrækning. Hvis eksport av smør til utlandet skal kunne ske med utbytte og med tillid, maa der til smørret bare anvendes tuberkelfri melk, og hvis melkesalget til byerne skal kunne opretholdes uten mistillid og uten hinder fra helseraadens side, er det nødvendig at melken garanteres tuberkulosefri. Erfaringen fra vore tuberkulinprøver, som nu har været fortsatt i 20 aar, har gang paa gang bekræftet, at en enkelt ko indkommet paa et fjøs, i løpet av et par aars tid bringer smitten utover fjøset, saaledes at der endog gjentagende er konstatert tuberkuløse dyr i 60, 80, ja like til 100 % i besætningen. Dette vilde være en ruinerende ulykke, hvis staten ikke traadte til. Paa grund av karantæneundersøkelserne av de fra Sverige indførte hus-dyr og paa grund av de offentlige tuberkulinprøver er vor kvægtuber-kulose i decidert tilbakegang. Det vilde være beklagelig, hvis forholdene skulde medføre, at sykdommen atter brer sig, saaledes som den var i be-grep med at gjøre i 1890-aarene med det mere intense husdyrbruk. Fædriften vil og maa være Norges hovednæring. Det er derfor av den allerstørste betydning at denne næringsgren holdes fri for de kalamiteter som en smitsom sykdom altid i større eller mindre mon vil foraaarsake.

Og at kvægtuberkulosens innskrænkning vil medføre en mindskning av mennesketuberkulosen er utenfor tvil. Erfaringer fra Edinburgh, hvor der i de senere aar har været gjennomført en streng kontrol med hensyn til tuberkelfaren i melken har utvilsomt godtgjort dette. Og det er likeledes paa det rene, at barnetuberkulosen i Danmark i de senere aar er ikke ubetydelig avtat. Dette henger vistnok for en del sammen med den rikelige adgang til isolation av de aapne smitteforende former av barnetuberkulosen i de talrike sanatorier i Danmark, men for en større eller mindre del skyldes denne nedgang i barnetuberkulosen utvil-

somt den energiske kamp mot jur-tuberkulosen, som er ført i Danmark i de sidste 20 aar.

Amtsvis stiller resultatet av kvægtuberkulinprøverne sig i de forløpne aar 1895—1914 saaledes:

Amt	Antal dyr	Antal tuberkuløse	Pct. tuberkuløse	Antal besætninger	Antal tuberkuløse	Pct. tuberkuløse	Kvægtal (1910)	Pct. av undersøkte dyr
1. Smaalenene	15 001	1 291	10,6	1 330	263	19,8	66 728	22,5
2. Akershus	21 765	1 999	9,2	1 411	391	27,7	73 501	29,5
3. Kristiania	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Hedemarken	51 726	4 390	8,5	4 740	1 199	25,3	93 741	55,2
5. Kristians	23 734	2 451	10,3	1 415	488	34,5	109 892	21,6
6. Buskerud	18 753	1 224	6,5	1 985	460	23,2	62 354	30,1
7. Jarlsberg & Larvik	7 259	844	11,6	513	147	28,6	48 516	14,9
8. Bratsberg	6 912	296	4,3	784	123	15,7	40 813	16,9
9. Nedenes	5 508	138	2,5	969	93	9,6	23 212	23,7
10. Lister & Mandal	7 645	341	4,5	1 270	170	13,4	38 386	19,9
11. Stavanger	3 500	108	3,1	420	73	17,4	67 668	5,2
12. Søndre Bergenhus	13 640	268	2,0	1 945	173	8,9	82 107	16,6
13. Bergen	41	-	-	9	-	-	-	-
14. Nordre Bergenhus	23 055	787	3,4	2 458	355	14,4	85 696	26,9
15. Romsdal	11 530	155	1,3	1 382	106	7,7	84 581	13,6
16. Søndre Trondhjem	36 002	1 164	3,2	5 340	524	9,8	71 521	50,3
17. Nordre —	35 586	1 021	2,9	4 446	480	10,8	55 852	63,7
18. Nordland	33 753	716	2,1	6 757	476	7,0	78 936	42,7
19. Tromsø	18 556	657	3,5	3 455	426	12,3	39 689	46,9
20. Finmarken	1 255	54	4,3	367	38	10,4	10 420	12,0

Dyrlæge *Brekke* (Drammen) omtaler et klinisk diagnosticert tilfælde av generalisert tuberkulose i en besætning paa 3 kjør. Eierens hustru og datter var død av tuberkulose og hustruen hadde stelt vedkommende dyr siden det var kalv. Nu var dyret 11 aar gammelt, hostet og var utrivelig, slap og der fandtes knuter i børen. Ved slagtning fandtes miliærtuberkulose i samtlige indre organer og tuberkuløse knuter i børen; fostret var dødt. Brekke er tilbøielig til at anta at smitten her var overført fra konen paa gaarden.

Amtsdyrlæge *Gjørud*, (Aal, Hallingdal), refererer en forekomst av hønsetuberkulose i en hønsebesætning, hvor 36 stykker slagtedes paa grund herav. Smitekilden blev ikke paavist.

8. Kværke.

Den nedgang i antallet av behandlede kværketilfælde, som i de par sidste aar var merkbar, er i 1914 avløst av en tiltagen. Der er an-

meldt 3048 kværkepatienter i 1914 (mot 1801 i 1913). Sygdommen har optraadt over hele landet. De fleste tilfælde indtraf i Kristians amt (980 tilf.), Hedmarkens amt (438) og Akershus (314), kfr. tabel I. Flere dyrlæger, særlig paa Østlandet, omtaler lokale epizootier med ondartet karakter (metastaser til forskjellige organer og andre følgesygdomme). Ialt opgives 95 dyr døde og 16 dræpte paa grund av sygdommen.

Isolert eller ifølge med kværken berettes ogsaa at ha optraadt en smitsom halsbetændelse hos hester.

Fra de specielle aarsberetninger hitsættes følgende.

Amtsdyrlæge *V. Høeg*, Sandviken:

»Kværke har optraadt epidemisk; sygdommen brød ut paa havnegangen i sommer og angrep praktisk talt samtlige dyr

Den var tildels meget ondartet og angrep ogsaa ældre dyr. Serumbehandlingen viste sig virkningsfuld, dog kom kun et faatal under behandling — 16 stykker — hvorav 2 døde.

Amtsdyrlæge *Hveem* (Nannestad) iagttok et tilfælde av pusansamling i begge luftposer, som han antok skyldtes kværke. Der uttomtes henved en liter pus, men hesten kollaberte en halv times tid efter operationen og døde.

Veterinærkaptein *I. B. Sundby*, nævner at der paa Gardermoen optraadte flere tilfælde dog uten dødelig utgang. Kværkeserum anvendt i sygdommens begyndelse viste god virkning.

Amtsdyrlæge *Thygesen* (Høland) maatte i to tilfælde foreta tracheotomi hos kværkesyke hester.

Amtsdyrlæge *Joh. O. Larsen*, Lier, anfører:

»Av mildere smitsom sygdom har kværke og luftveiskatarrh været meget utbredt; to tilfælde av metastatisk kværke førte til døden. Det ene tilfælde indtraf hos en fire aar gammel meget værdifuld hoppe, om hvilken eieren oplyste, at den aldrig hadde feilet noget før de sidste par dage, da den hadde vist sig slap med mindre god ætelyst, vilde gjerne ligge; ingen tegn paa kolik. Eieren hadde kjøpt hoppen av sin far 1 maaned forut og der var paa farens stald aldrig forekommet kværke, saavidt han hadde kjendskap til. Eierens to øvrige hester var like tat i bruk efter overstaat kværke, den ene tillike med brandfeber. Hoppen saa meget slap ut, lutende hode, temp. 39,3, puls 48, resp. 16, ingen hævelse av kjævekjertlene, intet næseflod, enkelte smaa bloduttrædelser paa næsens og øiets slimhinde, stor ødematøs hævelse fra manken og nedad begge skulderpartier. Jeg åntog lidelsen for kværke og injicerte subkutant 20 k.cm. kværkeserum, samtidig som jeg anmodet om at faa se hoppen igjen om 3—4 dage. Den ødematøse hævelse samt petechierne var da borte, men tilstanden forøvrig den samme. Foretok derfor en rectal undersøkelse med det resultat, at en stor svulst av et barnehodes størrelse blev paavist i krøskjertlene. Hoppen blev nedslaget. Svulsten viste sig at være en stor kværkebyld, ca. 30 cm. i diameter, fyldt med gulliggrøn materie. For fuldstændighets skyld kan

meddeles, at eieren slap at betale hesten, da der jo ingen tvil var om, at den hadde hat »bylden« mange maaneder før han overtok den.

Kværkeserum syntes at utøve en gunstig virkning paa sygdommen, likesom det, anvendt i beskyttende øiemed, har bevart hester i samme stall, hvor kværkesyke hester stod, fra at angripes av kværke.

Brandfeberserum er med godt resultat anvendt ved fire tilfælde.«

Amtsdyrlæge *Tarabrud*, v. Slidre, anfører:

»Kværke har i det forløpne aar optraadt rent epizootisk. Den kom med fjordhestene fra Lærdal og Sogn og bredte sig i juli og august over alle fjeldhavnene i nordre Valdres. Sygdommen var temmelig ondartet og syntes særlig at ha let for at metastasere. Utover høsten blev paavist ikke mindre end 8 metastaser til mesenterialglandlene. Disse patienter var i længere tid (4 à 8 uker og mere) meget daarlige, hadde av og til sterke kolikanfald og kunde staa to à tre dage uten at ta mindste næring til sig. Av disse døde 2, mens 6 blev helbredet. Bedringen indtraadte pludselig og patientene kom snart i godt huld igjen. I to tilfælde oplyste eieren, at det hadde kommet store mængder materie med avføringen, og det maa vel være sikkert at helbredelsen er opstaaet ved, at svulstene har aapnet sig ind i tarmhulen. To av disse hester blev før kastration i vaar undersøkt pr. rectum; hos den ene fandtes en liten arfortykkelse op under hvirvelsøilen og paa den anden intet.

Dette viser at prognosen ikke er absolut daarlig, men at man bare undtagelsesvis bør avsi dødsdom i slike tilfælde«.

Amtsdyrlæge *K. E. Onstad*, Fagernes, Valdres:

»Over hele østre Slidre og nordre del av Aurdal utbredte der sig paa forsommeren en ondartet kværke. Jeg tror at de fleste hester var mer eller mindre angrepne. Skjønt det isommer var meget varmt bredte sygdommen sig med rivende fart paa høifjeldet.

Karakteristisk for sygdommen var et usedvanlig rikelig flod fra næsen. I mange tilfælde var der lammelse av svelget, mundbetændelse med rikelig spytavsondring. Av de 9, som døde, hadde 5 fremmedlegempneumoni. 2 metastase til krøskjertlene, 2 metastaser til lymfekjertler ved nyrene.

Abscesser aabnet sig omkring øinene, ørene, midt foran halsen, i brystet, bak skulderen, i lysken. Hos en hoppe maatte jeg aapne en absces i jurets lymfekjertler mellem bakbenene. Et andet tilfælde, hvor en vallak fik en stor hævelse paa lænden, følte pr. rectum en stor hævelse omkring nyrene. Jeg aapnet hævelsen paa lænden og der fløt ut rikelig masse materie. Efter 2 dage døde hesten. Ved obduktion fandtes større og mindre abscesser i og omkring nyrene. En anden hest fik stor hævelse i begge bakben. Pr. rectum følte en stor, fluktuerende hævelse i bækkenet, langs tarmkanalen fremover. Hesten kreperte efter faa dage og der fandtes i abscesshulen ca. 8 liter materie.

Sygdommen blev ved nogen unghinster ved Bygdin bragt østover til ungdomsthavnen Heimdalen.«

Amtsdyrlæge *H. Fleischer*, Gjøvik:

»I oktober maaned begyndte en kværkeepidemi i Biri og bredte sig i løpet av vinteren utover samtlige nabodistrikter. Sygdommens forløp var meget ondartet. I et tilfælde fik en hoppe efter at ha staaet med kværke i flere uker, brandfeber. Den fik en injection av 100 gram brandfeberserum. Samme injections-

dosis blev gjentat næste dag. Hoppen kom sig. Av de behandlede kværkehester fik tre metastatisk bughulstumor. To av disse døde, en kom sig. Den helbredede hoppe kom sig efter ca. 2 maaneders behandling med jodkalium. Jeg benyttet paa samtlige kværkehester serumindsprøitning, men nogen synderlig virkning av kværkeserumet kunde jeg ikke iagttå.

Dyrlæge *L. Seeberg*, Gjøvik:

»Blandt de sygdomme, her i distriktet gjorde sig særlig gjældende var kværken. Allerede tidlig paa sommeren optraadte den paa forskjellige havneganger i Vardals herred og i Snertingdalen. En del unghester blev fundet i meget forkommen tilstand, og av disse døde ikke saa faa. I næsten alle tilfælde blev der brukt serum. Fra juli maaned til ut i november brukte jeg det tyske serum »Esurdin«, Druseserum »Hoechst«, saavel til behandling av kværkesyke hester som til immunisering. Senere benyttet jeg dansk serum, og blev resultatene av behandlingen langt fra saa gode med det danske serum som med det tyske, endskjønt det danske blev benyttet i langt større doser end det tyske, grundet den betydelig lavere pris. En hel del unghester, der var utsat for smitte, blev ikke angrepen av kværke, behandlet med tysk serum, kun 2 let, mens det danske syntes at være omtrent værdiløst for immunisering.

Derimot syntes det danske brandfeberserum at ha udmerket virkning, naar det anvendes itide og i store doser. I alle tilfælde syntes dog det danske kværkeserum anvendt gjentagne ganger at holde temperaturen nede, saa dyrene under sygdommen beholdt en nogenlunde god appetit; men kværken optraadte dog ofte med svære abscesser og metastaser, som i et par tilfælde endte med døden.

Stadsdyrlæge *E. C. Koren-Lund*, Skien:

»En særlig ondartet kværke-epizooti begyndte i oktober og holdt paa til begyndelsen av 1915. Yngre hester fik kværke og ældre fik »rese« med rikelig utflod av næsen og hoste. Abscesdannelsen hos de yngre hester var særlig fremtrædende i de retropharyngiala kjertler med opbrud til svelget. Aandebesvær, som følge av abscesdannelse og hævelse omkring luftrørshode var meget almindelig; paa to hester maatte der gjøres tracheotomi. Som følge av høi feber, 41°, og ømhet og hævelse i svelget negtet dyrene helt at opta foder. To hester døde. Obduction viste, at dødsarsaken var metastaserende kværke. Lungerne, som var faste at føle paa, var i begge tilfælde helt gjennemsaaet av større og mindre kværkeabscesser. En kværkehest blev slagtet; den blev angrebet i alle led, men ogsaa her viste den ene lungespids sig at være angrepet.

De ældre hester med »rese« overstod alle sygdommen, men var slappe ca. 8—14 dages tid.

I forbindelse med kværken omtales ogsaa smitsom halskatarrh med hoste og næseflod fra Arendal og omegn i januar og februar; paa høstparten nævnes en lignende sygdom fra Voss og fra Aafjorden (S. Trondhjems amt); kværkeserum syntes at ha en gunstig virkning.

Amtsdyrlæge *O. N. Rolfsjord*, Levanger, anfører at smitsom luftveiskatarrh i begyndelsen av aaret optraadte næsten paa hver eneste gaard, i nogen tilfælder komplicert med lungebetændelse og dødelig utgang. Der behandledes ialt 50 tilfælde.

Amtsdyrlæge *J. Rodum*, Stenkjær, meddeler:

»Hos hesten forekom utover efterjuls vinteren endel luftveiskatarrh, men almindelig temmelig godartet. Hos en hest endte dog lidelsen med en gangrænss lungebetændelse. Mulig var det dog at medicin var gaat forkjert og fremkaldt betændelsen. Et lignende lungebetændelsestilfælde hos en hest indtraf ved at den faldt ned i en grøft med mudret vand som den trak i sig.

Amtsdyrlæge *Clausen*, Mosjøen, meddeler:

»Hos hesten optraadte en meget smitsom, men godartet kværkelignende sygdom. Den kom til distriktet med smitte fra svenske grænsedistrikter. Sygdommen var meget smitsom og en stor del av distriktets hester har været eller er syke av denne sygdom. Den optrær meget mildt og begynder med nogen sløvhet, mindre god ætelyst, sterk hoste, slimet, senere tykt hvitt, kværkelignende flod fra næsen. Hestene kan som regel under sygdommen anvendes til arbeide.

Den samme sygdom optraadte her i 1904 (min aarsberetning fra det aar) og blev den ogsaa den gang indført her til distriktet med hestene fra Sverige. Rensning og desinfektion blev da foretat og sygdommen ophørte.«

Fra Maalselven beretter statsdyrlæge *Olsen*, at sommeren 1914 var største delen av hestene syke av en meget smitsom halskatarrh, der som en løpeild bredte sig over bygdene. Sygdommen forløp meget godartet. Kun 24 hester kom under behandling.

9. Smitsom kastning.

Der synes fremdeles at spores nogen avtagen i denne sygdoms optræden, om den end fremdeles grasserer mange steder; tildels dukker den ogsaa op i trakter av landet, hvor kastningen hittil ikke har vist sig.

Der pekes av dyrlægerne paa de store vanskeligheter ved denne sygdoms bekjæmpelse, særlig beskyldes fællesbeiterne om sommeren og fjeldhavnegangen i det hele stadig for at gi anledning til smittens utbredelse til nye, tidligere smittefrie besætninger. Dertil kommer smittefaren ved driftofætrafikken og benyttelse av smittede avlsokser. Mange steder har man en ren rædsel for den smitsomme kalvekastning. Kastningsundersøkelserne ved veterinærinstituttet sættes der derfor megen pris paa som et middel til erkjendelse av sygdommens tilstedeværelse inden besætningen og til at utfinde hvilke dyr er angrepne, saaledes at sygdommen derigjennem kan praktisk bekjæmpes. Likeledes fremhæver enkelte dyrlæger fordelene ved at faa bragt paa det rene om de enkeltvis optrædende kastninger skyldes smitte eller tilfældige aarsaker.

Dyrlæge *E. Ween*, Stange, anfører:

»Kastning er meget utbredt her i distriktet. Besætningene er snart gjennomsyket. Dog er indkjøp av dyr almindelig, saa der stadig er nyt materiale at inficere og til at holde infektionsstoffets virulens oppe. Blodundersøkelserne til paavisning av kastningsinfektion er nyttige. I to forholdsvis store besætninger forekom der i høst kastetilfælder — et par i hver besætning. Eierne blev selvsagt alarmert, men

blodundersøkelsen godtgjorde, at der ikke forelaa kastningsinfektion og eiernes glæde var meget stor.«

Amtsdyrlæge E. Wevle, Ulefoss, meddeler:

»Kastningen har jeg i flere aar behandlet med skrapning og uttrykning av kotyledonerne under indfundering av varmt kreolinvand. Behandlingen foretages hurtigst mulig efter aborten helst samme dag. Hvor efterbyrden er tilbakeholdt avløses den omhyggelig uten at etterlate den mindste rest. Efter behandlingen av uterus irrigeres grundig med kreolinvand.

I en besætning paa 16 dyr kastet 11 stykker; alle disse behandledes paa nævnte maate — ingen kastet igjen. I to nabobesætninger paa 40 dyr kastet 18. 14 av disse blev behandlet uten at nogen kastet anden gang. Av de 4 ikke behandlede blev to slagtet og de andre to kastet næste aar.

Ellers har kastningen optraadt med et eller færre tilfælder i samme besætning og jeg har kunnet notere samme gode resultat. Det er en selvfølge at fjøset samtidig renses, vaskes og desinficeres i fornøden utstrækning.

Saalænge vi ikke har noget specifikt middel, er jeg vel fornøiet med denne behandlingsmaate. Ved blodprøve skaffer jeg mig rede paa om der er flere smittede dyr i besætningen og har saa disse under observation.

Dyrene taaler behandlingen godt og eierens tap blir formindsket.«

Amtsdyrlæge Aursand, Hovin, Telemarken, anfører:

»Den smitsomme kalvekastning synes fremdeles et bre sig i distriktet. Der angripes hvert aar nye besætninger, og sygdommen er vanskelig at bekjempe, da den brer sig om sommeren paa fjeldbeiterne, hvor ofte mange besætninger gaar sammen. Ofte synes det, som folk gjerne vil søke at holde kastningstilfælde i deres besætning hemmelig. En kreds eller en grænd holder ofte »roteokse« i forening. En saadan rote-okse-forening her i Hovin hadde indtat i sine regler en bestemmelse om, at kastekjør skulde faa komme til roteoksen 8 uker efter kastningen. Da jeg fik rede paa dette, skrev jeg til den mand, som hadde oxen paa for og oplyste ham om lovbestemmelserne angaaende smitsom kastning og anmodet ham om at sørge for, at roteforeningens regler blev forandret. Nu er der berammet møte i foreningen for at foreta saadan forandring.

Hver eftersommer føres flere store fædrifter gjennom disse bygder nedover mot Kongsberg av driftebønder fra Tinn, som har kjøpt sammen en hel del dyr baade her fra distriktet og andre steder fra. Driftebønderne sælger og bytter kuer snart her og snart der. Folk vet, hvad de sælger og bytter væk, men ikke, hvad de faar igjen. Naar en mand kjøper en ko inden bygden, saa vet han som regel at ta sig i vare for at faa en ko fra en kastebesætning; men han er avskaaret derfra, naar han handler til sig en ko fra en drift. Der er meget usundt i denne driftetraffikken, og den er ikke til stor nytte, ihvertfald for bygdene heromkring, dertil blir folk altfor ofte narret og paaført skade og tap. Nu sidste høst optraadte smitsom kastning i 2 nye besætninger her i Hovin, hvortil var indkjøpt kjø fra en og samme drift. Det er at frygte, at smitten skrev sig fra vedkommende drift. Saa meget utbredt, som denne smitsomme kalvekastning er i Tinn og Hovin burde saadan driftforretning gjennom disse bygder være forbudt.

Amtsdyrlæge A. Austdal, Bodø, meddeler, at den smitsomme kalvekastning for første gang av ham blev iagttat der i distriktet, nemlig paa et asyl.

10. Lungesyke og influenza hos hesten.

Av lungesyke hos hesten er i Kristiania by og omkringliggende amter optraadt endel tilfælde, saaledes i Kristiania 178, Akershus 133, Smaalenene 28, Buskerud 26 samt 6 tilfælde i Jarlsberg og Larviks amt og 2 i Bratsberg, ialt 373 tilfælde, mot 549 i 1913.

I Kristiania by begyndte sygdommen atter at optræde i november 1913 og tiltok saa i januar og februar maaneder 1914 for atter at avta og ophørte fuldstændig i løpet av september. Amtsdryrlæge *Bugge Næss* anfører, at av 130 tilfælde behandledes de 106 med salvarsan og neo-salvarsan; de kom sig alle, mens av 16 som ikke behandledes med salvarsan 2 døde. Sygdommen bredte sig ogsaa til Aker og Bærum.

Amtsdryrlæge *O. Fretheim*, Blaker, anfører:

»Som det vil ses av sykelisten har der forefaldt 6 tilfælde av lungesyke hos hesten. Sygdommen kom til utbrudd paa 3 gaarder paa en gang, 2 i Sørum og 1 i Fet. Ved at anstille nærmere undersøkelse viste det sig, at man paa alle disse steder hadde kjørt lass til Kristiania paa samme dag, omtrent 3 uker tidligere. Det er derfor ingen tvil om, at smitten kom fra Kristiania (eller Aker). Neo-salvarsan blev anvendt i 4 tilfælde med udmerket resultat. Av de 2 som ikke blev behandlet med salvarsan døde den ene og den andre var syk i længere tid.«

Amtsdryrlæge *J. Julsrud*, Ullensaker, meddeler at sygdommen der i distriktet var ved at anta en epizootisk karakter, men ved energiske foranstaltninger blev den stanset. — Amtsdryrlægerne *Høeg*, Sandviken, og *Sween*, Aas, meddeler om udmerket resultat av salvarsanbehandlingen. Amtsdryrlæge *E. Skjolden*, Spydeberg, anfører at sygdommen der optraadte med noksaa mange tilfælde og mere ondartet end foregaaende aar; et par hester døde.

Amtsdryrlæge *S. Lie*, Larvik, anfører:

»Smitsom lungesyke hos hesten optraadte i november og december maaned med 6 tilfælde. Samtlige tilfælde forløp typisk og helbrededes.

De 5 tilfælde optraadte paa samme gaard. Hest nr. 1 og nr. 2 gjennemgik sygdommen, uten at dryrlæge tilkaldtes eller underrettedes. Først da hest nr. 3 og nr. 4 blev syk, hentedes dryrlæge. Eieren anførte, at han trodde at hestene hadde en slags kværkeagtig hoste, men undret sig dog over, at hestene var saa matte og og trætte og at der ikke kom noget kværkeagtig næseflod. Det 6te tilfælde optraadte paa nabogaarden. Efter foretagne foranstaltninger, for at forebygge videre smitte, synes sygdommen at være blit begrenset til disse 6 tilfælde.«

Amtsdryrlæge *Th. Svinning*, Lunner, Hadeland, anfører at influenza hos hesten som vanlig er optraadt med nogen tilfælder.

11. Ringorm.

Ringorm optræder stadig, selv i de mest fremskredne jordbruks-distrikter. Det er ogsaa her fællesbeiterne paa sætrene, driftefæet og den

ukontrolerte indsætning av fremmede, nyindkjøpte dyr i besætningene som anføres som smittekilder. I enkelte tilfælde antages rensdyr at ha overført smitte paa fjeldhavneganger. Ialt opgives behandlet 3275 tilfælde hos kvæget (mot 2563 i 1913), hos hesten 85, sau 10, gjet 4, svin 73 og hos hunden 3. Amtsdryrlæge *Ween, Stange*, tilskriver smitte ved fluer eller andre insekter den omstændighet at sygdommen saa ofte begynner omkring øinene. I mange tilfælde omtales overførelse til budeier og fjøspersonalet.

Amtsdryrlæge *J. Mysen, Mysen*, anfører:

»Ringorm behandledes hos 46 dyr i 6 kvægbesætninger og var tildels meget ondartet. Sygdommen optraadte sikkert nok i flere besætninger; men da dyrenes almenbefindende ofte angripes i meget ringe grad blir der ikke søkt raad mot sygdommen, eller den behandles med lusraad.

I nogen tilfælde er soppen overført fra dyr til mennesker. En 4 aars gut blev smittet og hos denne fik sygdommen et meget ondartet forløp og angrep mest hodet og haarbunden. Der kom suppuration med høi feber, og gutten har været syk i flere uker. Ved aarsskiftet var sygdommen ikke avsluttet.«

Amtsdryrlæge *H. Gjørud, Aal*, meddeler:

Burosen er i det sidste aars tid behandlet med en salve acidum nitricum og svinefedt 1:20. De almindelig anvendte linimenter blir noksaa dyre, hvis flere dyr skal behandles; den ovennævnte salve er billig og synes at virke temmelig sikkert. En gangs indgnidning er nok som regel, naar den bare indgnides rigtig godt, saa den rækker tilstrækkelig i dybden. Den eneste feil, som salven har, er, at den kan være litt slem for fingertoppene paa dem, som skal gni den ind, dersom vedkommende ikke er tilstrækkelig tykhudet.

Amtsdryrlæge *P. Henaug, Ølve, Hardanger*, anfører:

»Ringorm har nu snart herjet hele distriktet, saa det vel er at haabe at vi snart er færdig med den. Omtrent paa hver gaard hvor ringorm har optraadt er mennesker blit smittet, i almindelighet har sygdommen forløpet let hos disse. Et enkelt tilfælde var dog av en meget ondartet karakter. Først fik manden det paa haandoverflaten, senere bredte sygdommen sig til neglerøttene og neglene og ødela disse. Manden søkte læge flere ganger, men tilsynelatende uten resultat.«

Amtsdryrlæge *E. Koren Lund, Utne*, meddeler:

»Av mildere smitsomme sygdomme har især ringorm utover høsten og vinteren hat stor utbredelse. Dyrene er blit angrepet under opholdet i fjeldet og den almindelige antagelse er at smitten skriver sig fra rensdyrene. Denne antagelse er sandsynligvis feilagtig, da renen i den tid kreaturen kommer til sæters er trukket ind paa vidden. Jeg har heller ikke iagtatt ringorm hos rensdyr og heller ikke hørt gjeterne omtale sygdommen.

Sygdommen spredte sig hurtig utover fra besætning til besætning. Paa enkelte dyr bredte sygdommen sig over hele kroppen og i saadanne tilfælde var der ikke saa liten forstyrrelse av almenbefindendet. Sygdommen blev i mange tilfælde overført til mennesker.«

Amtsdyrlæge *Salveson*, Nordfjord, meddeler:

»Ringorm viste sig ut paa høsten i mange besætninger, og i bygdelag hvor den ikke hadde forekommet paa flere aar. Den optraadte i en noksaa hidsig og ondartet form. Mange mennesker blev smittet. Nogen speciel smittevei kunde i de fleste tilfælde ikke paavises.«

Ogsaa nordenfjelds omtales en stor utbredelse av denne sygdom.

12. Blodurin.

Av blodurin (blodpis) hos kvæget behandledes ialt 1257 tilfælde (mot 1354 i 1913) hvorav 22 dræptes og 158 døde.

Den i foregaaende beretning omtalte behandling av sygdommen med trypanblaat, sees av flere dyrlæger forsøksvis at være fortsat og som det synes med godt resultat; enkelte anser midlet som et specifikt virkende stof.

Amtsdyrlæge *S. Lie*, Larvik, anfører:

»Hæmoglobinuri, saakaldt »rødsyke« hos kvæg, forekommer her i distriktet med mange tilfælde hver sommer. Mange lettere tilfælde kommer ikke til behandling. Trypanblaat, til injection i halsvenen har været anvendt i flere alvorlige tilfælde og synes at være et værdifuldt, nyere middel mot sygdommen. Ichtargan intravenøst, har likeledes været anvendt med bra resultat.«

Amtsdyrlæge *O. Ugland*, Grimstad, meddeler likeledes om godt resultat ved trypanblaatbehandlingen.

Amtsdyrlæge *J. Kjoss-Hansen*, Egersund, skriver:

»Rauessott« (eller blodurin) er med held behandlet med indsprøitning av »trypanblaat« i halsblodaaren (1 — 100); dosis gjentages om fornødent efter 24 timer. Naar man blir tilkaldt i rimelig tid, har man her et udmerket kurativt middel mot denne før saa frygtede sygdom.«

Amtsdyrlæge *O. Haga*, Voss, meddeler:

»Hæmoglobinuri hos kvæg forekommer langt sjeldnere her end i kystdistriktene, men synes til gjengjæld at være mere ondartet. Av 8 behandlede tilfælde endte 5 dødelig. 3 av disse tilfælde optraadte paa fjøset i vintertiden, januar—mars, alle temmelig ondartet. De mest karakteristiske symptomer var: mørk, blodblandet urin, meget frekvent puls, 100—140, og sterkt bankende hjerteslag, anæmiske slimhinder, liten eller ingen ætelyst. Feber blev ikke konstatert, men da samtlige patienter hadde været litt syke 2—3 dage før undersøkelsen fandt sted, har antagelig feberstadiet allerede været forbi. Prognosen daarlig. 1ste tilfælde blev behandlet med 100 gr. 1% trypanblaatopløsning injicert subkutant. Koen døde ca. 24 timer efter. 2det og 3dje tilfælde behandledes med trypanblaatopløsning 1,50—150,00 injicert, vena jugularis. Efter ca. 48 timer var urinen i begge tilfælde normal av utseendei og kjørne kom sig hurtig. Da begge patienter var meget sterkt angrepet, syntes den noget overraskende helbredelse at maatte tillægges virkningen av trypanblaatinjektionene. For eventuelt at paavise piroplasmaer blev i et tilfælde blodprøve fra

vena jugularis at i et medbragt, sterilt glas og indsendt til undersøkelse ved Veterinærlaboratoriet, men piroplasmere kunde ikke paavises.

I juli maaned døde 3 kjøer av hæmoglobinuri paa en sæter ved Opset station (Bergensbanen). Sæteren ligger ca. 800 meter over havet og flere mil fra kysten. Paa samme sæter skal ogsaa tidligere enkelte aar ha forekommet blodurin. 2 av de angrepne kjøer, hvorav en var 10 og en 11 aar gammel og av telemarksrace blev injicert intravenøst 150 gr. 1 % trypanblaatopløsning. Den ene ko døde pludselig ca. 36 timer efter indsprøitningen, efter at urinen var blit klar. Den anden ko, som blev behandlet paa et tidlig stadium, hadde været syk ca. $\frac{1}{2}$ døgn, temp. 40,8, puls 110, litt diarrhoë, meget mørk urin. Den døde ca. 48 timer efter injeksjonen. Her syntes trypanblaatbehandlingen at være helt virkningsløs. Det bemerkes, at den ko, som ikke blev behandlet ogsaa døde efter ca. 3 døgnns sygdom.

Amtsdyrlæge M. Maalsnes, Førde, anfører:

»Hæmoglobinuri (piroplasmose) hos kjøer forekom i sommerens løp med en mængde tilfælde og da særlig i Førde herred. De fleste kom — særlig paa forsommeren — ikke under min behandling, da man gik ut fra, at det til denne sygdom litet nyttet at hente dyrlæge. Men efterat jeg begyndte at bruke trypanblaatinjeksjoner, blev jeg meget benyttet, da folk saa at dette stof hadde betydelig kurativ virkning. Jeg applicerte stoffet subkutant (1 $\frac{1}{2}$ gr. opløst i 100 gr. vand) og allerede efter et par dage, eller endog før, var urinen klar. Av de med trypanblaat behandlede (21 dyr) er 3 døde. Disse var forholdsvis store dyr og sterkt angrepne og da jeg til at begynde med kun anvendte 1 gr. trypanblaat, er jeg i disse 3 tilfælde nærmest tilbøielig til at tro, doserne har været for smaa, skjønt eierne har meddelt mig, de bestemt tror, forstoppelse var dødsårsaken. Urinen fik ogsaa hos disse efter et par dages forløp normalt utseende. Stoffet har desuten den fordel fremfor det tidligere mot piroplasmose anvendte sulf. chinicus, at det er meget billig.»

Statsdyrlæge S. Tillier, Bergen, meddeler:

»Hæmoglobinuri er en meget almindelig og meget ødelæggende sygdom over store dele av Vestlandet. Iaar skal den i Nordfjord og andre steder ha optraadt særlig ødelæggende, men jeg er ikke itide blit underrettet derom. Behandling med trypanblaat er forsøkt av nogen dyrlæger, efter sigende uten gunstig resultat, men som regel er det vel forsent anvendt. I Hardanger skal sygdommen ogsaa forekomme meget almindelig hos sauene, den kaldes der »sjodogg«. En gaardbruker, som hadde hørt mine foredrag over sygdommen, hadde forsøkt at bade sauene med saltvand og hadde efter sit eget sigende et overraskende gunstig resultat, men han holdt sterkt paa, at vandet maatte være varmt.»

Amtsdyrlæge I. Flønæs, Rissen, anfører:

»For blodurin behandlede 5 nybærkjøer paa stald og 23 kjøer — væsentlig ungdyr — blev angrepet paa havnegangen. De første behandlede med acet. plumbic. 2 gr. 3 ganger daglig og kom sig. De sidste indsprøitedes subkutant med 1--1,5 gr. trypanblaat i 1 % opløsning. De fleste hadde helt klar urin efter 2 dages forløp og beholdt som regel matlysten hele tiden, naar de blev sprøitet i løpet av første sygdomsdøgn.

En ko like ved dyrlægens bolig blev indsprøitet med 1,5 gr. samme aften, den begyndte at faa blodig urin, men denne var straks meget mørk og skummende, temp. 40. Næste morgen var urinen klar og temperaturen 39,1.»

13. Forskjellige sygdomme.

Av cerebro-spinalmeningitis omtales enkelte tilfælde.

Hos kjøer er sygdommen iagttaget i 4 tilfælde av amtsdyrlæge *J. Selnæs*, Stord.

Amtsdyrlæge *K. Myran*, Ytre Namdalen, meddeler om nogen tilfælde hos gjeter:

»I februar og mars maaneder indtraf 4 tilfælde av cerebrospinalmeningit hos gjet paa en gaard i Foldereid. Der gik 40 sauer og gjet i samme rum, men ingen av sauene blev angrepet.

Jeg fik anledning til at iagttatte nr. 3 i rækken. Den laa med hodet strakt bakover. Var ute av stand at reise sig eller staa paa benene. Utstøtte nu og da iltre skrik og syntes meget ømfindtlig for indtryk fra omverdenen. Øinene rullet uavladelig. Temp. 40,2.

Jeg tilraadet dyret nedslagtet straks. Obduktionen utviste serøs infiltration av hjernens hinder med nærmeste tiliggende dele av rygmarven og utspiling av de tilhørende blodkar. I det hele tat tegn paa en begyndende betændelse. Der var intet sykkelig at opdage ved dyret forøvrig.

Forholdene i fjøset var saadan, at der ikke blev anledning til at foreta nogen omfattende desinfektion, men sygdommen fortok sig allikevel, og jeg har ikke senere hørt om nyopdukkende tilfælde.«

Følsyke. Amtsdylæge *S. Thygesen*, Høland, meddeler:

»Følsyke (pyosepticaemia neonatorum) har i aar forekommet med nogen tilfælde. Paa en gaard er føllene under samme hoppe død 3 aar i træk av denne sygdom. I sommer lot man hoppen føle ute i juli maaned, og føllets navle blev efter fødselen godt rensset og vasket og mor og føl gik ute i 8 dager, da de maatte sættes paa stald paa grund av regnveir, men allikevel blev føllet angrepet av sygdommen, da det var 14 dager og døde.«

Amtsdyrlæge *J. Flesvik*, Lillehammer, meddeler:

»Av følsyke saaes vaaren 1914 8 tilfælder, hvorav 4 helbrededes. Spaltning av navlen og grundig desinfektion med jodtinktur paa et tidlig stadium synes at hjælpe godt. Paa et senere stadium, hvor der allerede er kommet større, smertefulde hævelser og ansamlinger i leddene, synes al behandling at være av liten værd.«

Veterinærkaptein *O. Enger*, østre Toten, anfører:

»Navlevene betændelse hos nyfødte føl breder sig temmelig sterkt over distriktet; der er saaledes kommet 10 tilfælder under behandling i aarets løp, av disse døde 5 mens resten kom sig. Foruten disse 10 tilfælde er der en hel del føl, der dør førend de kommer under behandling.

Jeg har i de senere aar anbefalt at gjennembløte navlestrengen med jodopløsning, straks føllet er født og saa de første par dage gjenta dette til strengen blir tør og da smøre den godt ind med tjære. Ved denne fremgangsmaate tror jeg man i mange tilfælder kan hindre infektion, ialfald har det paa denne maate lykkedes at redde føl, født i staller, hvor sygdommen før til stadighet er forekommet eller føl efter hopper, der før kun har hat føl, der har lidt av sygdommen.

Jeg har mistanke om, at denne sygdoms smittestof ligger i skeden og at navlestrengen infiseres under fødselen. Man ser nemlig sygdommen meget ofte optræder hos samme hoppers avkom aar efter aar trods den ikke føller i samme stald.«

Pustuløst mundutslet hos hester. Amtsdrylæge *J. Flesvig*, Lillehammer, anfører:

»Paa en gaard i Ringsaker saaes høsten 1914 et pustuløst utslet i munden paa alle gaardens hester, ialt 12 stykker. Det hadde sit sæte paa læperne baade indvendig og utvendig samt paa tandkjøttet. Pustlerne var vel ertestore og efterlot sig smaa saar, der heledes raskt.«

Septicæmia hæmorrhagica. Amtsdrylæge *O. Hvamstad*, Hougsund, Eker, iagttok:

»2 tilfælder hos kvæg. Paa et myrlændt skogstykke oppe under Holtefjeld fandtes av nogen bærpukkere en ca. 2 aar gammel okse død. Da jeg blev tilkaldt, var en hel del bygdefolk møtt frem for at se til sine dyr. De fantasirike bærpukkere hadde nemlig utfærdiget dette dødsfald i flere eksemplarer.

Sektionen av det døde dyr lot mig formode en septicæmia hæmorrhagica. Efter nogen leten fandtes ca. 100 meter fra stedet endnu en ungomse. Den var ilive, men i en ynkelig forfatning. Jeg lot den dræpe, og seksjonen gav samme billede. Diagnosen blev bekreftet ved veterinærlaboratoriet.«

Difteritisk skedebetændelse. Amtsdrylæge *H. Gjørud*, Aal, anfører:

»En difteritisk skedebetændelse hos kvæget forekom i vaarmaanederne. Den ytret sig ved opsvulmen av de ydre kjønsgdeler og rødme. Efter nogen dages forløp begyndte der at flyte et gullig, seigt sekret fra skeden, og der dannet sig gullige, haarde skorper paa skedens væg. Disse skorper sat fast og lot sig vanskelig fjerne. Hos et par dyr, der hadde hat det i lang tid, før de kom til behandling, var der dype, store saar i skeden helt ute fra og langt indover, og paa bunden av disse sat skorperne saa fast, at de ikke kunde løses. Naar behandling blev foretat, straks de første symptomer viste sig, lot lidelsen sig kurere ved utskylninger med lunkent kreolinvand i nogen tid; men der, hvor der var kommet dype saar med haarde skorper, var behandling til ingen nytte. Dyrets almenbefindende syntes ikke at lide, men der var smerter ved urneringen. En bestemt okse blev paavist som smittekilde i de fleste tilfælder; men der forekom ogsaa tilfælder saa langt væk, at forbindelse med denne eller nogen av de andre smittede dyr ikke kunde paavises.«

Amtsdrylæge *H. P. Jensen*, Haugesund, meddeler:

»Smitsom skedebetændelse forekom hos 4 dyr — 2 okser og 2 kjær. Sygdommen iagttokes først hos kjørene. Ved anstillet undersøkelse viste det sig, at disse var smittet av 2 okser, som tilhørte samme eier. Da okserne straks blev tat under behandling og avholdt fra bruk, fik sygdommen ikke videre utbredelse.«

Godartet beskelersyke. Amdsdyrlæge *L. O. Sween*, Aas, iagttok denne lidelse hos

»en hoppe og en hingst. Lidelsen opdagedes først hos hingsten derved, at denne begyndte at bli træg og uvillig til bedækning. Eieren fandt ved nærmere iagttagelse, at hingsten var ophovnet i forhuden og at kjønsllemmet var hudløst paa flere steder. Ved den foretagne undersøkelse fandtes flere smaa saar paa den ikke ubetydelig ophovnede forhud. Blærer fandtes ikke. Paa det forreste parti av penis var overhuden gaat væk, og der fandtes tillike flere større saar. Behandlingen bestod i en grundig rengjøring av forhuden og kjønsllemmet med paafølgende desinfektion med passende varm itrolopløsning. Alle saar blev efterpaa indgnedet med tribromfenolas bismuthic. Denne behandling blev gjentat flere ganger, hvorefter hingsten kom sig noksaa hurtig.

Hoppen blev paaført lidelsen under bedækning av foran nævnte hingst.

Ved mit første besøk var hoppens almenbefindende tilsyneladende noksaa bra, den aat og drak godt, men stod av og til med trængninger som om den vilde urinere.

Ved den nærmere undersøkelse fandtes de utvendige kjønnsorganer sterkt ophovnet med enkelte smaa blærer imellem. Skedevæggene var likeledes ophovnet og røde. Under sygdommens videre forløp gik huden væk fra kjønslæberne og de tilgrænsende partier av laarene, saa det hele blev til en eneste sammenhengende saarfate. Slimhinden i skeden avstøttes ganske.

Behandlingen var den samme som for hingsten. Der medgik flere uker, inden hoppen blev frisk igjen. Lidelsen etterlot forsnevring i skeden, hvorfor hoppen er blit uskikket som avlsdyr.«

Et tilfælde av kronisk beskelersyke iagttokes hos en kostbar hoppe; dyret maatte slagtes (*E. Gundersen*, Jæderen).

Aktinomykose i juret optræder noksaa ofte her, anfører dyrlæge *T. N. Thommesen*, Tvedestrand, men den faar i almindelighet et heldig forløp ved behandling med jodpreparater.

Coccidiose er paavist hos to kjør med blodig diarrhé, anfører amtdsdyrlæge *F. V. Holmboe*, Lyngdal.

Amdsdyrlæge *C. Hannestad*, Hemnesberget, Nordre Helgeland, meddeler:

»Blodgang hos kvæg »Rothe Ruhr« (enteritis coccidiosa) har optraadt i 3 besætninger, hvor den har foraarsaket store tap, spesielt for den ene besætnings vedkommende. Sygdommen har ogsaa forekommet her i distriktet i talrike tilfælder tidligere, men har vistnok været opfattet som forgiftning. Døden indtraadte hos enkelte kreaturer allerede efter faa timers forløp; ialmindelighet drog det dog længer ut.

Jeg foretok mikroskopisk undersøkelse av tarmindehold og fandt den specielle art av coccidium, hvilket bekræftedes ved senere undersøkelse paa veterinærlaboratoriet.

Behandlingen bestod i indgivelse av store doser kritt og ekebark samt kreolin. Hjælp for enkelte, men ikke for andre. Samtidig anvendtes utskylning av rectum 2 ganger daglig av 4% alunvand, som muligens kunde ha nogen indflydelse. Sygdommen indfandt sig ca. 1—2 maaneder efter at kjørene var sluppet ut om sommeren. Da ialfald for den ene besætnings vedkommende kjørene (ogsaa de syke) hadde faat anledning til at sprede gjødselen utover markerne, er det vel at forutse, at sygdommen gjentar sig til næste aar.«

Av struma iagttokes 3 tilfælde, de to paa samme sted, anfører amtsdyrlæge *G. Ødegaard*, Hønefoss. Et par mennesker paa det sidste sted var ogsaa lidende av sygdommen.

Skjørbuk hos gris. Herom anfører amtsdyrlæge *K. Myran*, Ytre Namdalen, følgende:

»I juli maaned behandlet jeg 2 tilfælder av skjorbuk hos gris paa en og samme gaard i Nærø. Det ene dyr var meget medtat, sjanglet paa benene, hadde ildelugtende blodskum av munden og utbredte blødninger i huden med delvis avfalden av bustene. Temperatur 39,8.

Hos det andet dyr var disse sygdomstegn mindre uttalt og efter eierens utsagn paa retur.

Første dyr kreperte dagen efter, hvorimot det andet kom sig, men da det 14 dage senere maatte nødslagtes for et andet uheld (nedstyrtning fra en laavebro) var slagtet saa stygt, at det ikke kunde brukes i husholdningen. Efter opgivende i telefonen var der pusedannelser i hals- og bogkjertlene med stygge infiltrationer i det omliggende væv.

Jeg fik desværre ikke selv anledning til at obducere nogen av dyrene.

Aarsaksforholdene blev der ikke anledning til at faa bragt nærmere paa det rene.«

I en gjeteflok hadde alle killingene et eczem i munden, saa de vanskelig kunde patte, anfører amtsdyrlæge *H. Gjørud*, Aal. Der oplystes, at lignende eczem var optraadt de foregaaende aar. Killingene blev penslet i munden med en bomuldsdot dyppet i en svak opløsning av eddikesur lerjord, og lidelsen viste sig let at kurere. Samtidig blev juret paa gjeteene renvasket med borvand.

Den samme amtsdyrlæge anfører, at en mand som hadde seks gjeter, mistet alle disse av distomatose. De var inficert paa en sæter i Gol, hvor de hadde været i havn den foregaaende sommer, og hvor der oplystes, at lignende sygdom hadde optraadt ogsaa de foregaaende aar.

Amtsdyrlæge *A. Kragerud*, Tønsberg, meddeler:

»Et sjeldent tilfælde med smaa bylder paa patter og jur er forekommet i en kvægbesætning paa ca. 30 dyr. Sygdommen kom ind i besætningen med en ko, der blev indkjøpt fra en kvæghandler. Til at begynde med viste sygdommen sig som ganske smaa uregelmæssige, ømme fortykkelser i huden paa pattene og juret; i løpet av nogen dage dannet der sig en regulær, liten, dyptgaaende byld, hvorfra der randt ut tyndt, graagrønlig pus; efter flere maaneders forløp blev

pusset mere tykt og gullig. Smitten var meget ondartet og spredte sig snart gennem hele besætningen, hvor den nu har holdt tilhuse i ca. et aar. I pusset fandtes smaa bikokker, paavist paa veterinærlaboratoriet, som aarsak til sygdommen. Jodtinktur gav den bedste behandling. Budeien blev ogsaa smittet, hun fik fortykkelser og bylder i huden paa armene likedan som kjørne. Hun blev i løpet av et halvt aars tid smittet tre ganger, hver gang med feber og bylder. Ved pensling med jodtinktur straks der begyndte at klø i huden kunde bylddannelse hindres likesom paa kjørne. Der er ikke flere mennesker smittet av denne eiendommelige, ondartede byldesygdom.«

Pyæmi hos lam. Statsdyrlæge *S. Tillier*, Bergen, meddeler:

»Paa et par gaarder i Samnanger har der ifjor og iaar forekommet flere tilfælde av pyæmi hos lam. Eieren gir følgende beskrivelse av sygdommen: »Den angriper vistnok udelukkende lam efterat de er kommet i havnegangen om sommeren og helst paa forsommeren og ytrer sig ved svulster paa ymse steder i kroppen, ofte i føttene, paa eller i knæleddene helst. Jeg har hat 3 lam iaar med denne sygdommen, 2 av disse har jeg slagtet. Den ene hadde i det hele 7—8, tildels temmelig store svulster i laarene, paa ryggen og paa siderne og svulst hadde det ogsaa i høiere hjerteforkammer, der var omtrent fyldt med graahvit materie. I føtterne var dette lammet friskt, men de 2 andre hadde svulster i føtterne. Ingen av svulstene paa det lammet, som hadde de fleste, hadde aapning. Hjertet var ogsaa helt at se til utenfra. Det andet av de lam jeg slagtet, hadde bare 3 svulster, 1 i knæleddet og 2 paa siderne, alle tre med aapning, og saa hadde det en del tilvekster, der nærmest saa ut som fett og var noksaa faste, i indvoldene, utenpaa mavesækken og tarmene.«

I distriktene rundt Haugesund er pyæmi hos sauene, tildels med sterke hævelser av leddene — især knæleddene, som ikke sjelden aapnes spontant — en ikke sjelden foreteelse. Ved de undersøkelser jeg har gjort, har jeg faat det indtryk, at denne lidelse hos lammene skyldes infektion gjennom navlestrengen. Merkelig er det, at det ikke har været mig mulig endnu at paavise bakterier i abscessenes osteagtige pus, det synes at være helt sterilt. — I samme distrikter er alvellen eller lyngsoten ogsaa meget almindelig. Heller ikke iaar er det lykkedes at komme paa spor efter aarsaken til denne merkelige lidelse.«

Ogsaa amtsdyrlæge *Selnæs*, Stord, omtaler septisk-pyæmisk ledbetændelse hos lam. Sygdommen optraadte i mai og juni, altsaa lang tid efter lamningen; som regel falder lamningen i slutten av mars og begyndelsen av april.

De tilfælde han hadde anledning at se — fra begyndelsen av juni til henimot slutningen av juni — ytret sig som en langsom forløpende ledsygdum med opsvulmning i hase, forknæ og kronled. Indholdet var et tykt fløteagtig eller ostet pus.

Skab hos katter holder sig fremdeles i Arendal, meddeler amtsdyrlæge *K. Egeberg*.

Diplokokpneumoni paavistes hos en sau som døde. Paa samme gaard døde nylig to gamle mennesker av »lungebetændelse«. Pneumoni

hos mennesket er ifølge distriktslægen en sjældenhed i disse distrikter, anfører amtsdyrlæge *Holmboe*, Lyngdal.

Kopper. Kopper hos kjøer skal efter sigende ha været meget almindelig i distriktene rundt Bergen; i besætningen paa Stend landbruks-skole hadde de fleste kjøer den og jeg er flere ganger blit anmodet om raad desangaaende fra andre hold. De har altid forløpet godartet uten synderlige følger. (Statsdyrlæge *S. Tillier*, Bergen.)

Kokopper er optraadt i 2 besætninger. I den ene optraadte den noksaa ondartet med sekundær suppurativ mastitis og destruktions av kjertelvævet med ophør av melkesekretion. (Amtsdyrlæge *J. Selnæs*, Stord.)

Amtsdyrlæge *J. Gjorud*, Orkedalen, meddeler:

»I den sterke sommervarme begyndte det ene tilfælde efter det andet av kokopper, tildels i forbindelse med en særdeles ondartet jurbetændelse. Denne jurbetændelse har jeg nok set enkeltvis tilfælde av før, men ikke saa mange som nu. Den begyndte med meget høi feber og ophør av appetiten. Trots al min behandling lykkedes det kun at helbrede et faatal, idet som regel sygdommen grep om sig indtil alle fire parter av juret var i den grad ødelagt, at ingen helbredelse var at vente. Oftest blev dyret slagtet i god tid, saa kjøttet var brukbart, men i andre tilfælde antok forløpet mere karakter av en pyæmi med haaravfald og ødemer saa slagtet maatte nedgraves med hud og haar.«

Anæmi hos hesten, har som vanlig vist sig med endel tilfælde, beretter amtsdyrlæge *Slagsvold*, Trysil.

»Det synes som om sygdommen ikke er helt utaknemlig for en passende medicamentel behandling. Av de i det sidste aar behandlede 6 tilfælde har de to tilsynelatende kommet sig helt, og en er rigtignok fremdeles noget slap, men ellers fri for symptomer paa anæmi. Ved siden av en symptomatisk behandling er de sidste patienter blit indsprøitet subkutan med vandig opløsning av trypanblaat: 1 gr.—100 gr. vand, 2—3 indsprøitninger med 5 dages mellemrum. Det har 2—3 dage efter indsprøitningen let for at komme temmelig store, haarde hævelser paa injektionsstedene. Hævelserne svinder efter 8—10 dages forløp. Det er selvfølgelig vanskelig at avgjøre, hvor stor betydning man kan tillægge disse indsprøitninger, da foreløbig kun ganske faa dyr har været underkastet denne behandling; men det er paafaldende hvor hurtig disse dyrs tilstand har bedret sig efter behandlingen.«

Diarrhoë hos kjøer. Amtsdylæge *C. A. Steensholt*, Kristiansund, omtaler at der i enkelte herreder i kvægbesætningene grasserte en forholdsvis godartet diarrhoë.

»Sygdommen ytret sig med pludselig ophør av ætelysten, feber 39,5—40° og efter $\frac{1}{2}$ —1 døgn en kolossal diarrhoë, der første eller andre døgn gik over til at bli vandig, ildelugtende og i enkelte tilfælde blodblandet. Merkelig nok er selv de hardest angrepne patienter kommet sig hurtig, efter 4—6 dage, og bare nogen dage efter diarrhoëns ophør er melkemængden atter normal. Enkelte gaardbrukere paastod, at syken var smitsom og at foreningsokserne overførte sygdommen, mens

andre mente, at det var forstofferne, som var aarsak, mens det tilføies, at man aldrig har hat saa godt for som i aaret 1914. De fleste tilfælde er gaat over uten behandling, ingen tilfælde endte dødelig, men nogen meddeler, at melken gik aldeles bort og ikke kom igjen før i ny kalvningsperiode.«

Amtsdyrlæge *S. A. Lunde*, Surendalen, meddeler:

»Der forekommer i mit distrikt i denne tid en akut diarrhoë hos kjøer. Hele besætninger i enkelte bygdelag er angrepet. Saaledes har sygdommen raset i Todalen og Bæverdalen og forekommer nu ogsaa i Surendalen med enkelte spredte tilfælde. Jeg antok de første tilfælde foraarsaket ved forkjølelse. Intet dødsfald er forekommet; men melkeydelsen er formindsket til det halve. Der er ved sygdommens begyndelse en svær »stank« i fjøset. Lemænvandringer har jeg ikke hørt tale om iaar. Eiendommelige forhold ved forsammensætningen er utelukket.

Efter forlydende forekommer sygdommen ogsaa i Valsøfjorden. Forløpet er godartet. Sygdommens varighet er fra nogen faa dage til en uke, dog undertiden længere.«

Dyrlæge *Nordang*, Trondhjem, indberetter:

»I høstmaanedene gik der blandt kvægbesætningene en temmelig ondartet smitsom diarrhoë som paaførte gaardbrugerne betydelige økonomiske tap. Den ene besætning efter den anden blev angrepet, dyrene kunde være daarlige i flere uker, matlyst og melkeydelse tok av og enkelte dyr beholdt sygdommen i en kronisk form.

I de fleste bygder omkring Trondhjem indkjøpes der nybærkjør og dyrene passerer som regel byen, hvor de som oftest blir indsat i »fjøset paa Bratøren«. Dette fjøs er i sanitær henseende ikke tilfredsstillende. Det viste sig saaledes ihøst at dyrene regelmæssig blev angrepet av diarrhoë, naar de hadde staat 1—2 døgn i fjøset.«

Amtsdyrlæge *N. Toenberg*, Aalesund, meddeler:

»Av tilfælde fra praksis skal nævnes, at jeg i slutten av 1913 og begyndelsen av 1914 har paatruffet endel tilsynelatende smitsomme tilfælde av abscederende betændelser i forhuden hos føl og unghester samt hos hopper i juret. Der optraadte samtidig flere tilfælde paa samme gaard. Og intet utenfor bygden (Søkkelven). Lidelsen begyndte som en fast, øm og varm hævelse i forhuden eller juret. I intet tilfælde fandt jeg scrotum eller testis medangrepne. Betændelsen abscederede paa et eller flere steder uten at større mængder pus uttømtes. Tilfældene helbrededes forholdsvis let, dog fik jeg en kjedelig komplikation hos en unghest, hvor abscessen hadde aapnet sig indad og fremkaldt saardannelser paa slimhindèn med senere arkontraktioner og phimosis, der dog nu ser ut til at rette sig — over et aar siden den først fik betændelsen. Der optraadte intet tilfælde av kværke paa den tid i bygden. Ialt hadde jeg 11 tilfælde under behandling. Siden vaaren 1914 er intet nyt tilfælde optraadt.«

Spolorm. Amtsdyrlæge *Onstad*, Fagernes, Valdernes, anfører:

»Spolorm hos unghesten er paa flere steder noksaa almindelig; lidelsen optræder aarvist paa samme gaarder. Jeg har set dyr med alvorlige koliksymptomer. Ved at gi store doser avførende midler er der kommet i hopetal med spolorm.

Bedst synes jeg er arsenik og brækvinsten, dernæst en stor dose sulph. natr. og aloë. Behandlingen maa gjentages 2 à 3 uker efter.«

Strongylus armatus som aarsak til en dødelig forløpende tarm- lidelse paa grund av thrombon i bakerste krøspulsaare omtales av amts- dyrlæge *L. E. Grøholt*, Værdalen.

Lungeorm hos gjeter. Amtsdyrlæge *A. Austdal*, Bodo, ind- beretter, at

»paa statens gjetavlsstation Holmvaag i Steigen og paa de omliggende gaar- der fik omtrent alle gjeter i sommerens løp en styg, tør hoste; der var desuten en del slimet næseflod. Det viste sig at være lungeorm og den angrep omtrent alle gjeter paa 3 gaarder — baade killinger og voksne. Der blev først brukt kreolin og terpeninhalationer, senere blev brukt indsprøitning intratrachealt av en 1% kar- bolvandsopløsning. Denne sidste behandlingsmaate syntes at ha god virkning og gjetene taalte godt behandlingen.

Amtsdyrlæge *K. Dahler*, Læknes, Lofoten, meddeler:

»En smitsom lungesygdom optraadte i høst blandt gjetene paa forskjellige gaarder i Vaagan, særlig paa strækningen langs Øihellesundet, hvor husdyrbruket væsentlig bestaar i gjetehold. Her var alle gjeter mere eller mindre syke, da jeg den 11te oktober undersøkte de fleste gjeter paa strækningen Øihelle—Øihellehavn.

Dyrene var endel avmagret, hadde en tør hoste og pipende bronchielyd, temperaturen normal og pulsen noget hyppig, intet utflod fra næsen, og de fleste dyr saa livlige ut; men brunsten, som paa denne tid begynder at ytre sig, manglet.

3 dyr var døde av sygdommen, og jeg hadde anledning til at se lungerne av 2 av disse dyr. Ved en utvendig beskuelse av disse fik man det indtryk, at sygdommen maatte skyldes lungeorm. Saadanne kunde imidlertid ikke paavises i lufttrøret eller de større bronchier, likesom sygdomsbilledet heller ikke pekte i den retning. Da jeg imidlertid ikke før i min praksis har støtt paa sygdomme av denne art hos gjeten, sendte jeg et stykke av lungen til veterinærlaboratoriet, der meddelte, at ormeembryoner ikke kunde paavises. Ved behandlingen er samtlige dyr litt efter litt kommet sig og en av eierne meddeler paa skriftlig forespørsel, at han anser sygdommen ophørt.«

Sviva. Herom anfører dyrlæge *O. Kraabøl*, Tromsø:

»En sygdom som i det sidste har vundet stor utbredelse — særlig blandt hestebestanden — er den saakaldte »sviva«, en planteforgiftning fremkaldt av en ugræsplante »kjærringrok« (*Equisetum*). Som hovedaarsak til svivasykens store utbredelse i de sidste par aar, skylder jeg det sterkt innskærkede kraftfor- bruk, der igjen betinger et langt større høiforbruk. Da kjærringrokan planten her er meget utbredt, særlig paa daarlig opdyrkede engstykker, er det klart at dyrene ved den sterke høiforing har let for at opta store kvanta av ovenanførte ugræs- plante. Som behandlingsmaate har jeg foruten fjernelse av kjærringrokkene fra foret anvendt neutralsalter og jodkalium.«

Statsdyrlæge *H. Olsen*, Maalselven, anfører om sviva følgende:

»Forsøksbehandling er nu foretat med 25% jodipin i 2 tilfælde og med atoxyl i 5 tilfælder til svivahester. Første gang anvendtes 30 cm.³ jodipin, to døgn

bakefter var vedkommende hest yderst daarlig, stiv i hele muskulaturen, musklerne haarde, krampagtige, men fri for betændelsessymptomer; dertil nervøs uro, ophør av ætelyst, halvsved, temperatur 38,5; et eiendommelig aandedræt med sterkt opknepen buk og abdominalt aandedræt, der hørtes kort, støtende med tympanitisk klang, dertil av og til en kort, klingende hoste, men uten betændelsessymptomer i aandedræts- eller halsorganer. Dertil meget stive, vadende bevægelser, daarlig likevegtsfølelse og i det hele tat et ynkelig utseende. Kl. 9 aften 2,5 gram atoxyl intravenøst. Kl. 7 morgen stod hesten og spiste og var tilsyneladende helt frisk, men stiv. Denne stivhet har ikke fortat sig helt endnu, hvorfor den igjen — 11½ døgn efter 1ste atoxylinjektion — paanyt blev injicert, denne gang 3 gram atoxyl.

Hest nr. 2 viste ikke saa sterke symptomer og kom tidligere under behandling. Fik 50 cm.³ jodipin subcutant, var 5 dage efter litt bedre, men ikke paafaldende, der injicertes 2½ gram atoxyl intravenøst. Dagen efter blev meldt, at hesten var helt frisk.«

Tetanus. Dyrlæge *O. E. Onstad*, Østre Toten, meddeler:

»Tetanus forekom hos en ko 14 dage efter kalvningen. Ved første besøk var temperaturen 39,5, puls 60, respiration 24; dyret hadde trismus, salivation, tympanites, kunde ikke ligge, hvirvelsøilen krummet opad. Hydras chloralicus forsøktes uten resultat; dyret døde efter en ukes forløp.

Likeledes forekom tetanus hos en raane, der hadde faat et saar i trædeputen paa det ene ben. Den viste sterke nervøse symptomer. Temperaturen normal, puls og respiration betydelig forøket, trismus, salivation. Naar den bragtes til at staa oppe var hvirvelsøilen sterkt krummet opad. Dyret døde efter 8 dages forløp «

En hest fik stivkrampe 14 dage efter et sømstik og behandledes med stivkrampeserum. Sygdommen utviklet sig raskt, der var fuld trismus og dyret var ganske stivt. Allerede 24 timer efter første indsprøitning med »tetanol« løsnet mundklemmen og efter anden gangs injektion svandt symptomerne temmelig hurtig. Det tok dog ca. 3 uker for hesten atter var helt rask (*L. Seeberg*, Gjøvik).

Mave-tarmkatarrh hos kvæg. Amtsdyrlæge *T. Nissen*, Flekkefjord, anfører:

»Av fordøielsestilidelser synes mave- og tarmkatarrh blandt kvæget at være i tiltagende. Tarmkatarrhen har i et par tilfælder været ledsaget av sterke lamhets-symptomer av bakparten, saa at kjørene ikke har kunnet reise sig; sterk slingring av bakparten er i det hele et ikke sjeldent symptom ved denne sygdom. Store doser creta alb. og cort. qvercus gjør i saadanne tilfælder underverker.

Nissen omtaler ogsaa et tilfælde av *impotens* hos en 2-aars okse, som blev behandlet med *yohimb*, ialt 1 gram paa 3 dage; tiende dagen bedækket oksen livlig og raskt, men faldt desværre snart tilbake til sin tidligere slaphet. Dosen var maaske temmelig liten, men den høie pris, kr. 13,35 for ett gram, stillet sig hindrende i veien for at benytte 2 gram, som jeg hadde ønsket «

Amtsdyrlæge *Clausen*, Mosjoen, anfører:

»Den saakaldte kroniske indigestion er blit forholdsvis hyppig. Enkelte dyrlæger kalder den for kronisk melkefeber, men tror jeg ikke, at det er

nogen melkefeber men derimot en fordøielseslidelse. Jeg har gjentagne ganger forsøkt pumpning uten resultat, kun én gang hjalp det. Ved indgivning, av lette avførings- og digestionsmidler kommer næsten alle sig meget hurtig, naar de tidlig kommer under behandling. En ko forsøkte vi alt paa, avførings- og digestionpulver samt pumpning, men intet hjalp, den blev daarligere og daarligere. Den fik da, som anbefalt fra Danmark, cort. querc. og cret. alb. aa gr. 500 at gi i løpet av 4—5 timer. Efter disse timers forløp var koen frisk og spiste bra, hvad den ikke hadde gjort paa 6 dage. Et par andre ganger har jeg brukt cort. querc. og creta paa samme maate med godt resultat.«

Melkefeber hos sauer er ikke sjelden. Den viser sig under samme forhold som hos koen, idet det ogsaa her er »de gode melkedyrers sygdom«, optræder altsaa hos de bedste sauer, i den kraftigste alder, hos velnærede dyr (likesom hyppig hos kjøer med lang goldperiode — ofte hos sau med 1 lam, naar det ellers pleier at komme med 2). Sygdommen kommer pludselig, oftest i løpet av de første dage efter læmningen, men kan ogsaa indtræffe før denne. Sauen blir tung i hodet, kan ikke staa paa benene, ligger og sover med hodet i siden, og rallen i strupen; sygdommen øker fort paa, men forsvinder, ogsaa i likhet med koens melkefeber — som dug for solen — ved luftbehandling. (Amtsdyrlæge *J. Kjoss-Hansen*, Egersund).

Kramper hos griser. Amtsdryrlæge *J. Selnæs*, Stord, anfører herom:

»Denne sygdom forekommer hos griser i 2 à 3 maaneders alderen. Synes at være smitsom; men har kun optraadt i smaa besætninger paa 2 à 3 stkr., ca. 50 % dør. Sygdommen begynder pludselig med krampetrækninger i ansigtsmusklerne og brer sig over hele kroppen. Dyret gaar baklængs og falder sluttelig om paa siden. Efter nogen minutter reiser den sig paanyt og kan begynde at spise. I sværere tilfælder blir den liggende nedrotet i strøelsen ute av stand til at reise sig. Ender sygdommen med døden blir dyret som regel blaalig rød paa bogen, halsen og ørene. I akute tilfælder findes der ved sektion daarlig koagulert blod, hæmorrhagisk tarmbetændelse og blodoverfyldning i lungerne, lungeødem. Er der flere griser i samme binge angripes som regel alle.

Lignende obduktionsfund er iagttat hos ældre griser, som er fundet døde i bingen om morgenen uten forutgaende sygdom. Paa et par steder er samtidig død et ungdyr og en kalv under lignende symptomer.«

Benskjørhet. Herom meddeler statsdyrlæge *S. Tillier*, Bergen:

»Benskjørhet eller stivsyke synes iaar at ha forekommet svært almindelig her paa Vestlandet. Efter at folk har lært at ta sig iagt for den i de distrikter som er mest hjemsoekt, og efter at moderne røgt og foring med kraftfor er blit mere almindelig, har der i det hele og store kommet mindre klager over den end tidligere, da den var saa at si den almindeligste sygdom her; men iaar synes den igjen at ha tat sig op, enten det nu kommer av, at folk paa grund av krigen har for en stor del holdt op med at bruke kraftfor, eller det har sin grund i, som gamle folk siger, at den i tørre aar altid er værst.«

Jurbetændelse. Amtsyrlæge *A. Bergersen*, Børsen, meddeler:

»I sommerens løp optraadte en ondartet brandig jurbetændelse hos høidrægtige kjør, der var sluppet golde paa havnen. Ved tidlig behandling kom enkelte sig helt, men de fleste blev topattet eller trepattet, eftersom branden angrep juret. En ko fandtes død i havnegangen. Sauerne har likeledes i vinter været svært befængt med brandig jurbetændelse. Lidelsen skyldtes utvilsomt sommerens usedvanlige varme og tørke og som følge derav daarlig, stillestaaende drikkevand.«

En voksen ko fik saa voldsom septisk jurbetændelse, at den trods energisk behandling døde efter 3 døgns forløp. (*I. Flønæs, Rissen*).

Samme dyrlæge beretter:

»Ormbit er en ikke saa sjelden aarsak til jurbetændelse hos kjør og sauer. Paa selve bitstedet dannes hurtig en større eller mindre absces med seropulent ofte blodblandet indhold. Hævelsen og ømheden er som regel betydelig.«

Amtsyrlæge *Aursand*, Hovin, omtaler et tilfælde av bukbrøk hos en hest, som

»rullet nedover en skrænt og derunder fik en 8 tommer lang kløvning av bukmuskulaturen baktill paa høire side. Huden var uskadd. Tarmene var trængt ut under huden. Brokket var saa stort som et menneskehode. Der foretokes reponering, huden over og omkring broksækken blev brændt stripeformig med rykende salpetersyre. Hesten blev bundet op og omkring dens krop blev lagt en »krave« av sammenbundne kvister med tryk utfor brokporten. Hesten stod opbundet i 6 uker og spalten i bukmusklerne helet ganske til.«

Aursand beretter ogsaa om et tilfælde hvor en hest, som stod paa græs pludselig fik en voldsom næseblødning. Ved dyrlægens ankomst var blødningen standset; men luftposen var fyldt av blod, og hesten hadde ikke liten aandenød. Utpaa natten fik hesten et nyt blødningsanfald og døde under dette av kvælning, da endel blod var rendt ned gjennom lufrøret. Luftposen blev skaaret op og der fandtes paa høire side høit oppe en arteriegren som var brusten.

Et lignende dødelig forløpende tilfælde hos unghest omtales av amtsdyrlæge *Gundersen*, Time (kfr. forøvrig »Norsk Veter. tidsskrift«, bd. XXII (1910) s. 49 og 68 og bd. XXIII (1911) s. 105.

Amtsyrlæge *T. C. Langballe*, Overhallen, har iagttat endel tilfælde av slingresyke hos unghester. Sygdommen optræder paa havn og viser sig med slaphet og fortunlethet, saa dyrene ofte maa kjøres hjem til gaarden. De kan dog æte. Under behandling i hængesæle med fosfortran kommer de sig i løpet av 2—4 uker.

Et tilfælde av melanom hos en skimmelhest omtales av amtsdyrlæge *Rodum*, Stenkjær. Svulsten sat i svelget og gav symptomer av hoste, fordøielsesbæsvær og parese av baglivet, saa den maatte dræpes.

Amtsdyrlæge *Myran*, ytre Namdalen, referer et tilfælde av lungeemfysem hos en ko med bristning av lungeblærer og uttrædelser av luft under huden fra skulderen helt bak til krydset. Der indtraadte betydelig aandenød men ved hjælp av massage og trykbandage kom dyret sig i løpet av 4--5 uker.

Dyrlæge *Hellestøe*, Stavanger, behandlet en sjøløve (*Otaria Stelleri*), for en øielidelse (keratit). Det ca. 3 meter lange dyr var heldigvis godt dressert. Dyret helbrededes i løpet av 10 dage.

Lynnedslag med paafølgende døvhed i 3 maaneder iagttokes av amtsdyrlæge *Baashuus-Jessen*, Skotterud.

Amtsdyrlæge *Onstad*, Fagernes, omtaler et eiendommelig tilfælde av bristning av lungepulsaaren hos en 2 aars hingst som kollaberte straks ved begyndelsen av kloroformeringen efterat hesten var kastet. Ved sektionen fandtes en rift paa ca. 5 cm. i lungepulsaaren.

Amtsdyrlæge *Flesvik*, Lillehammer, meddeler:

»I en oksedrift, der var indsat til gjødning paa en gaard i Faaberg, var der to okser, som var utrivelige. Ved undersøkelse gjennom endetarmen føltes sammenloddede tarmslynger fastvokset til bækkenvæggen. Der diagnosticertes perforation av rectum med derav følgende kronisk peritonit. Dyrene blev dræpt og obduktionsfundet bekræftet diagnosens rigtighet. Disse tilfælde forekommer noksaa hyppig hos okser, der blir jaget i større flokker lange veier, idet okserne stadig holder paa at ride paa hinanden, og rectum blir da av og til perforert av penis. Driftekarer siger, at de enkelte ganger kan se at der kommer blod fra anus.«

Thyreoidektomi utførtes av amtsdyrlæge *K. Dahler*, Lofoten, hos en gjet til benyttelse for en pike i Lødingen, som led av Basedows sygdom.

Rensyke. Amtsdylæge *K. Myran*, Ytre Namdalen, meddeler:

»I juli maaned foretok jeg efter ordre fra amtmanden en reise til Teplingsfjeldene i Folderied forat undersøke en opdukkende sygdom blandt renene deroppe.

Vedkommende reneier opgav, at han ialt hadde mistet 20 dyr paa en ukes tid. Mesteparten var aarskalver.

Sygdomsforløpet opgaves at være yderst akut, idet der bare hengik nogen faa timer fra dyrene tilsynelatende saa ganske friske ut og til de styrtet om og kreperte.

Jeg fik anledning til at obducere 2 dyr. Hos det ene fandtes tegn paa septi-

kæmi med utbredte blødninger og degenerationer av organene og mørk misfarvet muskulatur.

Hos det andet var disse septikæmiske fund ogsaa tilstede men mindre uttalt. Derimot forefandtes en lobular pneumoni uten nekroser.

Der blev fra begge dyr indsendt prøve til veterinærlaboratoriet; der paavistes en bacil meget lik den, som blev fundet hos ren under epizootien i Vefsen det foregaaende aar.

En tid senere fik jeg meddelelse fra samme lap om at han hadde mistet 5 dyr siden jeg var der, men dermed ophørte sygdommen av sig selv.

I Vefsen optraadte ingen rensyke i aaret 1914.«

Forgiftninger omtales i ikke faa tilfælde. Amtsdylrlæge *Blystad*, anfører at der i skogbygden i Vinger forekom endel dødelig forløpende forgiftninger paa grund av giftige planter.

Blyforgiftning ved møjje indberettes av dylrlæge *Ween*, Stange, som meddeler:

»Vedkommende eier hadde for at tætte krybben til den ene baarsække brukt møjje som tætemiddel. Han var ganske ukjent med møjjens giftighet. Det gik bra længe efter indbindingen, indtil man begyndte at gi drank. Nu kom forgiftningen formodentlig som følge av, at drankens svake organiske syrer opløste blyet. Det første forgiftningstilfælde viste sig hos en okse, som pludselig fik tyggekrampe, men meget snart kom sig. Derpaa blev 3 dyr syke samtidig — og nu opdagedes aarsaken, den indvendig smukt røde krybbe. Alle de syke skar tænder, var sløve, hadde ingen ætelyst og ingen avføring; tungen var lam hos to av dem, kunde trækkes ut av munden og bli hængende; der viste sig et seigt purulent næseflod og skum om munden; dyrene stød med krum ryg og hodet støttet mot bolken, eller de laa sammenkrøpne i baasen; der viste sig av og til muskelsitringer. Den femte forgiftede skar ogsaa tænder og hadde haard avføring, men var mindre syk end de andre. Alle faser i blyforgiftningen kunde her ses. Forløpet omtrent 2 uker. Ingen døde.«

Amtsdylrlæge *A. Løken*, Kongsberg, meddeler:

»Nævnes bør optræden av møjjeforgiftning i en liten besætning, hvorav 5 dyr blev syke og 3 døde. Der var i fjøset indlagt nye trækrybber, som blev tættet med en blanding av møjje og okker. Da der blev git mel i krybberne hadde dyrene sammen med melet slikket i sig ogsaa den endnu ikke indtørrede møjjeblanding. Da jeg først kom tilstede den 3dje dag efterpaa, var indgivning av medicin omtrent umulig, da dyrene paa grund av svælgammelse vanskelig kunde synke, saa det var forbundet med fare for at faa medicinen i luftrøret. Symptomene var foruten svælgammelse, sterk savling, aandenød og likevegtsforstyrrelse saa dyrene kun ved at støtte sig mot baasen og krybben kunde holde sig opreist. Av og til indtraadte krampeanfald, hvorunder dyrene faldt overende. Forøvrig dels diarrhoë, dels forstoppelse samt litt feber.«

Likeledes meddeler dylrlæge *Uyland*, Grimstad, at der optraadte paa en gaard i Froland forgiftning med møjje hos 4 kjør, hvorav de 3 døde. Ved nøiere undersøkelse opdagedes aarsaken at være efterglemte møjjepøser fra anlægget av en elektrisk kraftledning, som gik gjennem et

nærliggende skogstykke. Eieren fik imidlertid fuld erstatning av vedkommende selskap.

Sennepsforgiftning (ved rapskakemel) hos 4 kjør omtales av *Kjoss-Hansen*, Egersund; en kostbar kvie døde. — Ved tilsætning av varmt vand utviklet rapsmelet efter 10 min. henstand en intens senneps-lugt, og obduktion viste sterk etsning av sennepsolje i maven med store gelatinøse utsvedninger.

Den samme dyrlæge omtaler ogsaa forgiftning med blyhvitt hos 3 kjør, forgiftning med fiskeslo (torske- og seilever) hos 6 sauer og forgiftning med kaïnit hos en flok gaasunger. Kaïnit-forgiftning hos en ko omtales ogsaa av amtsdyrlæge *Stenersen*, Sarpsborg; ved sektionen fandtes hist og her blødninger i tyndtarmen.

Paa et fjøs fik en $\frac{1}{2}$ aars gammel kalv ved en feiltagelse zinkhvitt blandet i meldrikket sit; den var syk i lang tid men stod det dog over. (*A. Løken*, Kongsberg.)

Paa et andet sted hadde eieren indgnedet en 2 maaneders gammel grisunge med en kviksølvsalve, som han selv hadde laget til. Hensigten var at fordrive lus. Det stakkels dyr blev vistnok ogsaa frit for utøi men blev kviksølvforgiftet og frembød et ganske eiendommelig utseende med talrike smaablødninger i huden overalt paa kroppen og i ansigtet, som saa ut som det var tatovert. (*A. Løken*, Kongsberg.)

Dyrlæge *Bjerke*, Vaaler, meddeler:

»Koksaltforgiftning hos svin har jeg set 2 tilfælde av. De mest fremtrædende symptomer var krampe og tvangsbevægelser. Grisene hadde faat saltet paa den maate, at der var tømt skyller i en tønde, hvori der i forveien henstod adskillige kilogram grovt salt. Sultforgiftning indtraf ogsaa hos 2 høns. Kroen fandtes ved obduktion fuld av saltkorn.

Arsenikforgiftning, efter vask, forefaldt hos 2 ungdyr. Det ytret sig ved sterkt væskende hudbetændelse og sterk hævelse i huden samt høi feber og skjælven. Begge kom sig.

Arsenikforgiftning iagttokes ogsaa av amtsdyrlæge *K. Egeberg*, Arendal, hos en et aars okse som var vasket med gammel arsenikvask; obduktionen viste store blødninger i tarmnettet, sterk hæmorrhagisk tarmbetændelse, store blødninger paa hjertet og i hjertemuskulaturen.

Dyrlæge *Hellestøe*, Stavanger, anfører:

»Av særlig bemerkelsesverdige tilfælde i aaret maa nævnes en liten besætning, hvor 3 dyr blev forgiftet med arsenikvask. Dyrene var meget lusnavet og vasken meget gammel. Disse to faktorer fremkaldte forgiftningen. Samtlige dyr kom sig.

I en svinebesætning nær byen blev 17 dyr syke efter foring med røket, raatten, brisling. 4 døde, 13 kom sig.«

Dyrlæge *Toenberg*, Aalesund, anfører:

»Hvor ubetydelige mængder sublimat der skal til for at dræpe, fik jeg beviser for under behandling av en hund med bidsaar. Under utskylningen slikket den et par ganger av sublimatopløsningen 1 %. Det forekom mig saa ubetydelig, at jeg skjænket ikke en mulig forgiftning en tanke, men et par timer efter hadde der utviklet sig en heftig gastroenterit, der trods motgift medførte døden i løpet av natten.«

Amtsdyrlæge *Lie*, Larvik, meddeler:

»Forgiftningstilfælde, sandsynlig forårsaket av kjøttmel, iagttokes i et hønsehold i Sandeherred med 6 tilfælde, hvorav 3 med dødelig utgang. Eieren meddelte, at av de øvrige høns — ca. 14 stykker — hadde saa at si alle været angrepet; og at der i flere andre hønsehold i bygden var forekommet ganske analoge sygdomstilfælde, med masseoptræden i hønseflokken, og ogsaa der med enkelte dødsfald. Sygdomsbilledet artet sig i samtlige 6 observerte tilfælde som epilepsiforme anfald. Mens dyrene gik, indtraadte anfaldet pludselig paa den maate, at de begyndte at krumme ryggen op og halen med halefjærene ned, likesom i tonisk krampe. Hønen stod stille saadan ca. $\frac{1}{2}$ minuts tid eller saa, krummet sig saa ned i benene, og satte sig saa helt ned der den stod, stiv og stille i 4 à 5 minutter. Reiste sig saa tilsyneladende helt grei og i vigør igjen. Det »kjøttmel«, der anvendtes, var av en branket, bedærvet, guanolignende lugt. Til vedkommende hønseflok paa ca. 20 dyr var anvendt 3 à 4 haandfulde »kjøttmel« blandet med andet for 1 gang daglig.

Efter ophør med bruken av dette kjøttmel avtok anfaldene.«

Amtsdyrlæge *Aursand*, Hovin, indberetter:

»Omkring midten av september maaned optraadte paa 3 gaarder paa Hovin en eiendommelig sygdom hos svin. Den viste sig ved lamhet, først i bakparten, senere ogsaa i forparten. Grisene strævet av alle kræfter for at komme op, men forgjæves. Løftet man dem op, ravet de overende, saasomt man slap dem. Temperaturen normal, øiets uttryk noget forstyrret. Sygdommens varighet var litt forskjellig. En kom sig fuldstændig i løpet av en nat, en anden syntes ikke at ville komme sig og blev slagtet. Efter slagtingen fandtes litt rikelig væske i rygmærskanalen — ellers intet. Av medicin anvendtes forskjellig slags, saasom avføringsmidler, arsenik og fosfor, men syntes ikke at ha nogen indflydelse paa sygdommens forløp. Nogen sikker aarsak til denne merkelige sygdom kunde ikke paavises. I den tid disse sygdomstilfælde indtraf, foregik børsylning og tillavning av vin og saft. De efter utpresningen av saften tilbageblevne bærrester blev hat i maten til grisene paa disse steder, hvor sygdommen viste sig, og det ligger nært at anta, at det dreiet sig om en slags forgiftning ved avfald fra vinfabrikation.«

Amtsdyrlæge *Holmboe*, Lyngdal, beretter:

»Som equisetumforgiftning har jeg opfattet et tilfælde hos en hest. Equisetum fandtes i mængde paa den mark, hvor høiet var indhøstet.

Ved undersøkelse viste hesten $\frac{10}{8}$ i høi grad ataktiske bevægelser, almenbefindendet om morgenen ganske godt. Om aftenen vilde hesten stange hodet i

væggen og utover natten fik den voldsomme kramper. Hesten laa nu i en uke, den aat næsten intet. Den hadde stadige kramper i lemmene og kastet hodet og forkroppen iveiret. En nat laa den natten igjennem i sterkt trav. Temperaturen var ikke forhøiet og pulsen forbausende god, skjønt dyret var meget elendig. Efter en ukes forløp blev den sat i støttesæle og kom sig, saa den utover sommeren blev anvendt i let arbeide. Den beholdt dog en usikker bevægelse, var mager og daarlig samt fik lungeemfysem, den blev derfor ut paa høsten slagtet.«

Amtsdyrlæge *S. Thygesen*, Høland, meddeler:

»En kvægsygdøm, som pleier at forekomme hver sommer har i aar hat betydelig større utbredelse end almindelig og optraadte tildels ondartet. Da jeg ikke har set sygdommen beskrevet hverken i lærebøker eller tidsskrifter, skal jeg tillate mig at omtale den litt nærmere. Det mest bemerkelsesverdige symptom er, at melken pludselig blir omtrent helt borte og samtidig blir tyk og seig, saaledes at mens koen det ene maal kan melke flere liter, melker den det næste bare ca. $\frac{1}{2}$ kaffekop eller et par spisesker. Samtidig blir juret aldeles koldt samt tomt og slapt. I de allerfleste tilfælde er almenbefindendet ganske uforstyrret, koen æter og drikker som almindelig, og efter nogen dage er melkesekretionen som før. Naar koen derimot angripes sterkere, er den gjerne syk, naar den om eftermiddagen kommer hjem fra havnen, og den er da forunderlig sløv og døsig, øinene dypt indsunke, mulen tør, æter litet eller intet, temperaturen gjerne litt over 39,5 og fæces den første dag noget løse, men blir derefter tørre og faste. Vommen er litt utspilet og og ruminationen fuldstændig ophørt. Der er forekommet 3 dødsfald efter 3—4 dages sygdomsforløp, men desværre har jeg ikke faat anledning til at obducere nogen. Efter de opplysninger, jeg har indhentet, har man ved aapningen av dyrene fundet en temmelig stor ansamling i bukhulen av en gul-røddlig væske, saa sterkt stinkende, at det næsten er umulig at være i nærheten, og efter det skulde man kunne slutte at der foreligger en peritonit, muligens dog kun som et led i det hele sygdomskomplex. Naar undtages et enkelt tilfælde har sygdommen alltid optraadt mens dyret har gaat paa havn, særlig skogshavn, den har forekommet spredt over store dele av distriktet og ofte med et par tilfælde i samme besætning

Sygdømmen er paa den medfølgende sykelliste opført i rubrikken forgiftning, idet jeg nærmest har forklart mig den som en saadan ved, at dyret æter en eller anden plante, som muligens nu i den tørre og varme sommer har været sterkere fremdrevet.«

Det fremgaar av dyrlægenes aarsberetninger, at kvaksalveriet i dyrebehandlingen er i tilbakegang. Vistnok anføres der at enkelte fremdeles befatter sig med kastration, navnlig av griser, men der spores hos husdyreierne et stigende behov for at husdyrene i tilfælde av sygdom eller ved kastration behandles av dertil utdannede fagmænd. Det anføres ogsaa, at husdyrforsikringsselskapenes krav om at forsikrede dyr skal underkastes dyrlægebehandling i tilfælde av sygdom og skade har en betydelig indflydelse i retning av kvaksalveriets avtagning.

Amtsdyrlæge *M. Maalsnes*, Førde, meddeler, at professionelle kvaksalvere findes ikke, saavidt vites, der i distriktet; men husmidler og kvaksalverraad brukes i stor utstrækning. Enkelte »hesteskjærere« har like til det sidste — særlig i distriktets utkanter — hat mange kastra-

tioner. Men efter at det er blit almindelig ogsaa at assurere unghestene, har assuranceselskaperenes krav om, at kastration skal utføres av dyrlæge, saafremt erstatning ydes for tap forvoldt ved saadan operation, gjort sit til at folk har faat betænkeligheter ved at overlate sit dyr til nogen lægmand.

Dyrplageri.

Amtsdyrlæge *Borg*, Solør, omtaler et tilfælde hvor en ko maatte dræpes fordi skeden var gjennemboret med en eller anden gjenstand. To omstreifere, som aftenen iforveien var negtet logi paa gaarden, mistænktes uten at dog forholdet bragtes paa det rene.

I denne forbindelse kan nævnes, at foreningen til dyrenes beskyttelse i Søndre Bergenhus for at undgaa dyrplageri ved kastrering av rensdyr har faat amtsdyrlæge *Koren-Lund* i Hardanger til at foreta en reise ind paa fjeldvidden for at kastre tamren; 104 stykker kastrertes.

Amtsdyrlæge *Clausen*, Mosjøen, anfører, at han av politet anmodes om av og til at undersøke de ca. 150 hester, som benyttedes til malmtransport fra Rødfjeldets gruber ned til fjorden i Mo herred, paa en veilængde av ca. 23 kilometer. Der anholdtes 10 hester, hvis eiere mulktertes for dyrplageri fordi hestene var brutte og halte likesom flere hester indtil videre negtedes benyttet til denne transport.

Sulteforing. Amtsdylæge *K. G. Mæhre*, Narvik, anfører herom, at sulteforing, som i hans distrikt altid er meget utbredt, var særlig hyppig i 1914. Han beretter:

»Efter flere indløpne meddelelser beordret Narvik politimester mig til sammen med lensmændene at undersøke enkelte mistænkte steder. Saaledes blev i Tysfjorden besigtiget 60 besætninger med 14 hester, 101 st. storfæ, 26 ungdyr, 324 sauer og 152 gjeter foruten lam og kid. 13 eiere blev anmeldt og vedtok bøterne undtagen en, som senere ved meddomsretten fik mulkten betydelig forhøiet. Hos 3 undlot man anmeldelse paa grund av at eierne var og i længere tid har været meget syke. Hos 15 andre var dyrene saa magre, at der utvilsomt har fundet utpræget sulteforing sted, inden sommeren kom, da det ikke var tale om beite paa marken før i juni og denne befaring fandt sted i sidste uke av mars maaned. Hadde man hat anledning til befaring dersteds i mai vilde disse 15 sikkert uten undtagelse ogsaa været blandt de anmeldte. Av de øvrige 29 besætninger var 14 saa magre at melkeutbyttet var omtrent lik 0 og alt for lite høi var der, saa kun hos 15 kunde det siges at være ret bra. For over 50% gjælder det, at hadde dyrene været nogenlunde bra foret, saa hadde alt høi været forbi med januar maaned's utgang.

I Lødingen og Tjellsund besigtigedes 108 besætninger med 52 hester, 332 voksne storfæ, 64 ungdyr, 472 sauer og 234 gjeter foruten lam og kid. Her anmeldtes 8 for sulteforing, hvorav 7 vedtok og den 8de blev dømt ved Steigens meddomsret.

I den ene besætning var paa grund av sult og vanrøkt død en sau og 3 gjeter samt 14—15 lam og kid. De endnu levende dyr var yderst avmagret. En

gjet kunde ikke reise sig ved egen hjælp og en 1 aar gammel kalv var yderst mager.

I en besætning i Tjellsund, som blev besigtiget i midten av mai, i et forrykende snefok fra morgen til kveld og med 8 tommers sne om aften og frost om natten hadde sauene været ute baade nat og dag siden begyndelsen av maaned. Endel var sluppet ut med 2 og 3 dage gamle lam, og nogen hadde lammet ute i dette veir, 2 var snauklippet og paa andre var ulden delvis avædt, særlig paa siderne. Naar slike halvveis utsultede og barberte sauer slippes ut paa frossen jord og i snefok og nattekulde, da er det sikkert de maa lide, og at flere lam var døde er ikke mere end rimelig.

I en anden besætning bestaaende av 1 hest, 9 storfæ, 10 sauer med 8 lam samt 3 kalver var samtlige dyr i høi grad sulteforet. Det er under besigtigelsen av denne besætning bl. a. notert: Hesten er meget avmagret, i sjelden grad lusset og saa skidden, at den ikke er til at røre ved. Alle kjør er sulteforet og næsten alle har saar med skorpedannelser paa forskjellige steder, men særlig paa halsen, hitrørende fra at de paa grund av lus og snavs har skubbet sig. Alle sauer mere og mindre magre og flere rigtig skidne og ganske enestaaende skidne, da store lag gjødsel ligger fastklint til ulden over mesteparten av kroppen. Fjøsset — et gammelt stenfjøs — er ganske mørkt og overgrodd med gjødsel og skitt. Der sauerne har hat sine binger er kun vaat, skidden søle. Eieren har i længere tid været fri for høi og dyrene har gaat ute i sneveir og kulde, hvor sauerne ogsaa har lammet. Besætningen burde fra høsten været reducert med mindst 30 %.

Om en 3dje besætning bestaaende av hest, 3 kjør, 1 kvige, 3 gjeter, 4 sauer med 3 lam og 2 kalver heter det: 1 ko og kvigen er i særlig grad avmagret saa skulder, ryg og lænd er ganske fri for muskler. Sauene i høi grad avmagret og disse og lammene i høieste grad skidne, saa ulden er vaat og sammenfiltret med gjødselen over hele kroppen. Kvigen belagt med skitt til langt op paa brystet og siderne. Fjøsset er en daarlig, lavt liggende og mørk jordgamme, utæt og kold, hvor vandet trænger ind fra alle sider, saa det er forfærdelig sølet. Rummet er meget litet skikket til opholdssted for dyrene, som er i høieste grad lusset og vanrøgtet. En ko, som netop hadde kalvet, hadde i baasen en nedhuggen ungfuru, som var lagt der til mat. Eieren er for længe siden fri for høi, saa skav, ris og lignende utgjør foret. Han har kjøpt 320 kg. høi, $3\frac{1}{4}$ sæk mel, 2 sækker havre, som tilsammen har kostet ca. 115 kroner.

Om en 4de besætning heter det: Særlig magre er væren, som er ganske fri for muskler paa ryg, kryds og lænd, samt skulder og brystben. Meget skidden og delvis ogsaa fri for uld. Sauen er ogsaa meget mager, og begge er yrende fuld av lus.

Endelig heter det om en 5te besætning: Særlig var 3 lam yderst avmagret og kan nærmest betegnes som rene benrangler. De gir et meget sterkt indtryk av at ha lidt nød i lang tid, er dertil skidne og lusset og paa store deler av kroppen fri for uld.

I Evenes herred blev besigtiget 24 besætninger, hvorav 12 blev anmeldt som sulteforet. De ilagte mulkter blev vedtat. At det ikke blev flere mulkter fra Evenes skyldes den fremskredne aarstid, da befaringen blev foretat, idet flere besætninger alt var sluppet ut, og det var umulig, at faa lapperne til at paavise, hvem som eiet de forskjellige dyr.

Det er saaledes i Nordre Saltens distrikt i 1914 anmeldt 33 eiere for sulteforing.

Senere er kommet til min kundskap at det ogsaa i Ankenes har forekommet flere i høi grad sultede besætninger, hvor dyrene daarlig kunde reise sig og gaa.

Naar forholdet er saa daarlig, som det faktisk viser sig at være, saa skyldes nok ikke dette at der nu sultefores mere end før — men forholdet er, at man her i distriktet har igangsat et planmæssig arbeide for at faa ondet bort gennem systematisk undersøkelse av besætningene efter initiativ av sorenskriveren (Jacobsen) og politimestrene.

I 1911 anmeldtes og mulktertes 15 for sulteforing av sine besætninger, i 1912 over 20, i 1913 nogen færre, da bare 3 herreder blev undersøkt. I 1914 anmeldtes som nævnt 33. I samme tidsrum er dømt for samme forseelse 8 stykker.

Jeg maa være enig med amtsdyrlægen i Søndre Salten, naar han i sin beretning for 1913 uttaler, at forholdet vistnok er like galt andre steder. Forskjellen er bare den, at her er forholdene blit undersøkt.

Denne min formodning om sulteforing andre steder bekræftes ogsaa av den omstændighet, at saavel samtlige dyrlæger som amts- og herredsagronomer omtaler den som en kjendsgjerning næsten hvert eneste aar, jeg har hat anledning til at se beretningene. Saaledes skriver amtsdyrlægen i Lofoten hvert aar derom, uten at det kan sees, at det er foretat noget derimot. En amtstingskomité fra 1895 siger i sin indstilling i anledning forslag om bevilgning av kr. 1500,00 til indkjøb av en stamjord for Nordlands amt: »Som bekjendt raader i de fleste herreder en utilbørlig likegyldighet overfor en forbedret kvægbestand. Man nøier sig aar efter aar med kjøp hvis melkeutbytte neppe dækker de med foret forbundne utgifter. Dette er sagt for 20 aar siden, men kan like saa gjerne siges idag. Og hvordan skal det bli sans for at faa bedre dyr, naar der ikke er forstaaelse av, at man bør gi sine husdyr det nødvendige til livets ophold og endnu mere, hvis man vil ha kjøt og melk av dem.

Det er forresten ikke bare det, at dyrene sulter, men de lider meget av kulde, daarlige, vaate fjøs og av den uhyre mængde lus, hvormed de er befængt. Dertil kommer korte, trange baaser — baaser til voksne smaafæ paa ned til 25 cm.s bredde, hvor de, hvis de skal hvile sig, maa lægge sig plat ned paa buken med benene under sig. Eller de staar bundet, som det uttallige ganger har vist sig, i altfor korte baand, saa de gjennom hele den lange vinter ikke kan faa løfte hodet op i naturlig høide. Det er eksempelvis for retten godtgjort, at sauer har staat i 4 tommer lange baand fæstet ganske nære ved gulvet. Særlig i jordgammer med meget skraa vægger er slike baand fæstet langt nede, hvilket er aabenbart dyrplageri. Naar saa hertil kommer at overflatevand sætter ind paa gulvet i slike fjøs, der som oftest er meget trange og skidne, og uten et eneste vindu, saa synes det mig paakrævet at arbeidet paa at forbedre tilstanden drives, og det med fuld kraft.

Sulteforingen koster og er efter mit kjendskap til distriktet efter 8 aars arbeide av saa ødelæggende betydning, at den maa og bør utryddes. Det er en regel som vistnok ingen undtagelse har, at hvor der er »bunød« der blir det ogsaa nød for folket. Man gir og gir av poteter og mel saa tilsidst sulter baade dyr og folk, baade store og smaa. Og hvor der er eller kan skaffes penger til at kjøpe for, der forbrukes det i slike aar som ifjor høi og mel, til en besætning paa hest og 2, 3—4 kjøer til en værdi av fra 80 à 90 til 120 til 130 kroner og endnu mere.

Tar man f. eks. Evenes herred saa viser det sig, at der blev indkjøpt ca. 170 000 kg. høi til en værdi av over kr. 20 000,00. Mindst 28 000 kg. havre værd ca. kr. 4000,00 og 36 000 kg. mel værd ca. 5600,00 tilsammen indkjøpt for til et beløp av ca. 29 000 kroner. Dette er det mindste beløp, som der er kjøpt for.

Sandsynligheden taler for, at der forresten er medgaat for over 35 000 kroner, idet et par mindre dampskibsstoppesteder ikke er medregnet og heller ikke er medregnet, hvad der kan være solgt i smaapartier fra Narvik.

Man maa erindre at dette indkjøb av høi og kraftfor ikke er foretat gjennom en hel vinter som tilskud og hjælp ved en jevn og god melkeproduktion, nei det er udelukkende indkjøpt til sultende kreaturer i de sidste 5 à 6 uker før sneen gik bort, saa meget at dyrene kunde begynde at gnage paa lyng og gammelt græs fra foregaaende høst. Hvad der fra høsten og tidligere paa vinteren maatte være indkjøpt er holdt uten for her.

Endelig maa man erindre det ganske uhyre store tap som følger av at særlig storfæet fores saa elendig, før under og en maaned eller to efter kalvningen, saa den væsentligste melkeavsondring er ophørt. Den paa forsommeren gode og saftige havnegang medgaar til at bringe dyrene i huld og inden dette er skedd har græsset begyndt at tape sig og hele koens lactationsperiode er ødelagt.

Tænker man saaledes virkelig over hvad sulteforingen koster aar om andet direkte og indirekte, hvad den medfører av arbeide, bekymring, møie og stræv for den enkelte dyreeier og man videre tænker over, hvad staten bevilger til fremme av husdyrbruket, til dyrskuer, utvalgsmøter osv., osv., saa synes det mig som før fremholdt, at være en absolut pligt at faa sulteforingen utryddet.

Endelig skal jeg nævne et forhold som med al tydelighet taler for at distriktet maa og bør forbedre sit kvægbruk, det forhold nemlig at vi her i Narvik for hvert aar som gaar indfører stigende mængder kjøt fra Sverige, saaledes i 1914 ca. 27 000 kg. tilsvarende hele det parti Evenes solgte i samme aar. Er dette nationalt og økonomisk riktig?»

Ogsaa fra andre dyrlæger inden Nordlands amt berettes der om utbredt sulteforing i distriktene; men det uttales samtidig, at man ikke kan vente nogen endskap paa uvæsenet saalænge det offentlige, trods de stadige klager fra dyrlægerne, intet gjør for at utrydde dette onde.

c

Tabeller.

Tabel IV.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Relevé des diverses cas de maladies des animaux)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	20	-	20	184	8	172	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	72	6	62	1	-	1
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	1	-	1	10	-	10	-	-	-
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	107	5	102
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	676	306	229	108	3	4
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	373	2	14	-	-	-	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinepest (<i>Pneumo-enteritis contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	1119	4	6	62	-	1	-	-	-
Løllandsk syke (<i>Enteritis pseudo-tuberculosa chronica</i>)	-	-	-	27	14	9	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	76	1	11	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	3048	16	95	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	412	282	13	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	16	-	-	225	70	2	1	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	343	3	1	1	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	66	20	54	19	7	9	2	2	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	7	4	1	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	1781	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	40	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	5115	46	202	3476	697	508	219	10	107

Norge i 1914, artsvis ordnet.

lomestiques, par espèces, en Norvège en 1914).

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
-	-	-	24	4	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	160	60	78	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	199	56	68	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1964	77	266	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3700	171	89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	15	6	1	-	-	-	-	-	-	37	36	-	-
-	-	-	23	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1118	96	185	12	-	2	-	-	-	-
-	-	-	6	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101	51	1	-
161	-	-	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
166	1	1	6150	379	524	1121	97	185	12	-	2	138	87	1	-

Tabel IV. (Forts.). (Continuation).

Norge

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	5115	46	202	3476	697	508	219	10	107
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	3387	10	11	180	8	1	9	-	-
Lunge og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	399	12	27	863	115	27	22	-	6
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis, Enteritis</i>)	3523	17	23	10042	496	133	47	-	6
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	2895	26	164	1172	48	27	16	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	146	3	21	1583	61	64	12	-	1
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	26	-	2	1330	32	67	13	1	2
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	87	1	12	332	17	79	16	-	10
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	934	1	6	30	1	-	6	1	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydatideus</i>)	-	-	-	1	1	-	13	10	1
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	40	8	15	51	18	14	6	2	4
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	35	7	-	6	4	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	549	34	46	1257	22	158	1	1	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	30	1	-	2056	81	26	20	2	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	41	3	-	140	3	-	3	-	-
Hadutslet (<i>Eczema</i>)	1799	-	1	934	2	-	95	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	85	-	-	3275	2	-	10	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	29	-	-	11	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	59	-	-	51	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculina</i>)	1512	-	-	31695	-	-	426	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	71	7	1	2247	64	11	70	5	2
Misfostre (<i>Monstra</i>)	6	1	1	81	11	7	1	-	1
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	9	1	2	530	21	10	18	3	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	2	1	-	630	39	8	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	38	-	1	5052	24	23	14	-	1
Kastning (<i>Abortus</i>)	53	-	1	1878	52	1	2	-	-
Overføres	20870	179	536	68903	1819	1164	1039	35	141

¹⁾ Arsenik, arsenikvask, bly, blyhvitt, bonuldsfrømel, muggent brød, chilisalpetur, digitalis, eqvisetum, fosfor, for, fiskelever, fosforsalve, græs, havre, kokt, hvalkjøttmel, hugormbit, høi muggent, kalk, kainit, kviksølv, kviksølvsalve, kjøt, kjøtavfald, salt, kjøtlake, kobbemel,

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
166	1	1	6150	379	524	1121	97	185	12	-	2	138	87	1	-
9	-	-	97	3	3	241	2	1	6	1	-	-	-	1	-
101	-	-	81	26	14	31	-	12	-	-	-	20	10	-	-
19	1	5	828	48	39	395	14	23	25	-	6	12	3	-	-
2	-	-	174	8	2	188	1	1	2	-	-	-	-	1	-
-	-	-	101	1	26	101	2	12	3	1	-	10	3	-	-
3	-	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
-	-	-	239	56	57	83	-	38	1	1	-	8	5	-	-
8	-	6	25	-	-	572	-	11	7	2	1	-	-	10 ²⁾	10
-	-	-	22	9	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	129	25	27	9	2	4	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
3	-	-	24	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3875	112	15	350	-	48	-	-	-	-	-	-	-
21	-	-	321	2	-	883	10	-	17	1	-	-	-	-	-
4	-	-	73	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	3	-	-	4	4	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	255	20	-	32	29	3	-	-	-	-
355	-	-	595	1	-	740	-	-	34	-	-	130	-	-	-
11	-	-	299	56	11	42	2	1	5	3	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	2	-	33	15	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	1	14	-	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-
708	4	13	13102	746	726	5021	150	337	149	42	12	318	108	14	11

kraftfor, kjærringrok, lysol, malerfarve, malerolje, mønje, planter, plantegift, raps, rottegift, rugmel, rævgift, salt, sildelake, sop, stryknin, salpeter, solanin, sennep, superfosfat, seilever, tang, urin, utøivask, zink, zinkhvit. ²⁾ Harer.

Tabel IV. (Forts.). (Continuation).

Norge.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	20870	179	536	68903	1819	1164	1039	35	141
Kalvingsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	2976	14	22	17	1	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	28	-	1	981	25	78	4	1	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	233	-	-	4390	110	44	73	4	1
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri- tiasis</i>)	350	14	-	63	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera- tiones ob kryptorchismum</i>)	121	2	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	5522	3	4	187	-	-	679	-	2
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	9	5	-	35	8	3	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ungvis</i>)	4621	17	1	873	3	-	2	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	617	-	1	317	2	1	16	1	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti- culitis et bursitis</i>)	5557	145	8	1269	69	2	9	1	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	10300	142	36	4175	133	22	68	10	5
Sviva (<i>Vertigo</i>)	11	1	1	-	-	-	-	-	-
Septikæmi (<i>Septicæmia hæ- morrhagica</i>)	-	-	-	2	1	1	-	-	-
Smitsom skedekatarrh (<i>Vagini- tis infectiosa</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Difteritisk skedebetændelse (<i>Va- ginitis diphtheritica</i>)	-	-	-	6	1	-	-	-	-
Godartet beskelesyke (<i>Exan- thema genitalium benignum</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Struma (<i>Struma</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Cerebro-spinal-meningitis (<i>Me- ningitis cerebrospinalis</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Jernbanefeber (<i>Eisenbahnkrank- heit</i>)	-	-	-	7	1	-	-	-	-
Lungemugsop (<i>Pneumonia asper- gillina</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Følsyke (<i>Pyosepticæmia neo- natorum</i>)	9	-	7	-	-	-	-	-	-
Alvelle	-	-	-	-	-	-	7	-	2
Hønskolera (<i>Cholera gallina- rum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdoms- tilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	4918	133	113	5466	542	151	144	14	17
Ialt (<i>total</i>)	53169	641	708	89661	2728	1488	2058	67	168

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
708	4	13	13102	746	726	5021	150	337	149	42	12	318	108	14	11
-	-	-	55	4	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	25	1	2	16	-	2	-	-	-	-	-	-	-
10	1	-	145	3	4	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
103	-	-	7545	2	3	149	-	-	163	-	-	-	-	104 ¹⁾	-
-	-	-	8	-	-	52	25	2	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	20	-	1	12	-	-	1	-	-	-	-	-	-
25	5	-	8	-	-	258	3	-	4	-	-	-	-	1 ²⁾	-
1	-	-	136	16	-	90	1	-	1	-	-	-	-	-	-
4	-	-	340	38	4	1278	31	8	52	1	-	5	1	7 ¹⁾	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7	-	-
127	2	68	1073	147	40	715	56	15	60	4	3	17	11	18	17
981	13	81	22505	957	781	7614	266	364	430	47	15	348	128	144	28

1) Ren. 2) Sjøløve.

Tabel V.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques dans la

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Lungesyge hos hesten (<i>Pleuro-pneumonia contagiosa equi</i>)	178	-	6	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	80	-	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	10	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	185	-	1	-	-	-	-	-	-
Sædstrengsførhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	59	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	14	-	10	-	-	-	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	5	4	1	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	25	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	406	-	-	-	-	-	-	-	-
Lun e- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	123	1	2	6	2	1	-	-	-
Fordøielsesygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	168	3	-	41	2	-	1	-	1
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	340	-	11	10	-	-	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Trommesyk (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	6	-	-	6	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	2	-	-	3	2	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	42	-	5	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyge) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Overføres	1633	4	36	106	10	2	1	-	1

1) Fosfor, salt.

i Kristiania by i 1914.

ville de Kristiania, signalés en 1914).

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abatús et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abatús et morts)
	dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)				
.	.	.	10
.
.
.	348	21	71
.
.	.	.	32	.	.	144	.	1
.	.	.	2	.	.	19	.	8
.	.	.	35	.	2	196	5	11	4	.	2
.	.	.	7	.	.	147	1	1
.	.	.	6	.	1	68	2	11
.	.	.	19	6	1	31	.	9
.	299	.	10
.	3	1
.
.
.
.
.
.	.	.	111	6	4	1255	30	122	4	.	2

Tabel V. (Forts.). (Continuation).

Kristiania

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	1633	4	36	106	10	2	1	-	1
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	167	-	-	5	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsu- rans</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	24	-	-	14	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	-	-	9	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>) .	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	62	-	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	1	-	-	2	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	20	-	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	1	-	-	8	1	-	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	3	-	-	20	-	-	-	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri- tiasis</i>)	36	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera- tiones ob kryptorchismum</i>)	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	23	-	-	-	-	-	-	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ungvis</i>)	820	5	-	3	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	58	-	-	-	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti- culitis et bursitis</i>)	677	22	-	-	-	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	890	17	-	3	-	-	-	-	-
Jernbanefeber	-	-	-	7	1	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (<i>Casus ceteri</i>)	251	1	-	7	2	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	4595	49	36	274	14	2	1	-	1

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	111	6	4	1255	30	122	4	-	2	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	323	-	48	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	529	2	-	7	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	-	-	4	4	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	237	13	-	15	15	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	602	-	-	-	-	-	80	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	26	1	-	4	2	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	9	-	-	28	-	-	33	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	27	9	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	95	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	42	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	638	14	4	3	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	448	36	5	1	-	1	8	8	17	17
-	-	-	127	6	4	4274	107	180	71	21	3	88	8	17	17

Tabel VI.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abatés</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abatés</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abatés</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	2	-	2	23	-	21	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	3	-	2	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	-	-	-	3	-	3	-	-	-
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	22	17	5	-	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	133	1	4	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	173	1	-	14	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	6	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	314	1	10	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	40	38	2	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	20	7	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	45	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	10	-	7	5	3	1	1	1	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	219	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	479	-	-	18	1	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	39	-	2	40	18	1	-	-	-
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	268	-	-	1063	59	15	3	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	292	2	23	194	2	-	2	-	-
Overføres	1764	5	49	1664	145	50	6	1	-

Akershus amt 1914.

(ans le département d'Akershus en 1914).

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	12	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	242	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	517	2	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	49	12	20	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	38	-	-	3	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	4	1	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-
2	1	-	98	7	4	29	4	4	5	-	-	8	-	-	-
-	-	-	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1	-	909	13	45	119	16	25	8	-	-	58	30	-	-

Tabel VI. (Forts.). (Continuation).

Akershus

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	1764	5	49	1664	145	50	6	1	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	13	1	-	86	2	4	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	147	3	9	1	1	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	13	-	2	77	2	10	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	33	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	6	1	2	8	2	4	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	5	-	-	-	9	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	66	3	8	57	2	2	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	2	-	-	125	-	9	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	260	-	-	147	-	-	44	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tosurans</i>)	-	-	-	307	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	16	-	-	16	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	88	-	-	3352	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	7	-	-	311	3	1	1	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	10	1	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	2	-	1	109	-	2	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	77	7	1	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	4	-	-	716	1	3	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	3	-	-	210	16	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	454	1	1	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	10	-	-	128	2	13	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	8	-	-	575	5	4	4	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-tiasis</i>)	57	1	-	3	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>)	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	452	-	-	12	-	-	42	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ungu-vis</i>)	503	4	-	114	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	68	-	-	24	-	-	-	-	-
Overføres	3393	15	62	8730	211	104	98	2	-

¹⁾ Arsenik, bedærvet kødt, fosfor, fosforsalve, for, kalk, køtavfald, salt, kokt havre,

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærtæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
2	1	-	909	13	45	119	16	25	8	-	-	58	30	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	100	23	14	5	-	3	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	18	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	21	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	272	9	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	42	1	-	24	2	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	11	3	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	33	-	-	57	-	-	-	-	-	50	-	-	-
-	-	-	41	11	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	13	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	1181	-	-	10	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	-	12	6	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	1	-	2659	62	74	276	28	29	10	-	-	108	30	-	-

nøje, raps, rugmel, salt, sildelake, stryknin, sop.

Tabel VI. (Forts.). (Continuation).

Akershus

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	3393	15	62	8730	211	104	98	2	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	607	14	-	159	7	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	1277	21	4	551	17	1	2	1	-
Følsyke (<i>Pyo-septicemia neonatorum</i>).	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Godartet beskellersyke (<i>Exanthema genital. benignum</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	255	4	13	413	39	9	5	2	1
Ialt (<i>total</i>)	5535	54	80	9853	274	114	105	5	1

Tabel VII.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	4	-	4	18	1	17	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem, (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	8	1	4	-	-	-
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	19	4	7	-	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuro-pneumonia contagiosa equi</i>)	28	-	2	-	-	-	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinepest (<i>Pneumo-enteritis contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	94	-	-	9	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	152	-	2	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	30	27	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	20	7	1	-	-	-
Overføres	282	-	9	104	40	29	-	-	-

Tabel VII. (Forts.). (Continuation).

Smaalenene

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	282	-	9	104	40	29	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	20	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	10	7	3	1	1	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	158	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	252	2	1	13	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	16	2	-	172	17	5	-	-	-
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	246	3	5	583	39	12	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	227	8	17	69	5	1	1	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	8	-	1	40	2	9	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	2	-	1	112	6	4	-	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	3	-	-	9	2	3	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	14	-	-	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydroideus</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	3	1	2	4	2	1	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	10	2	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	55	2	8	45	2	3	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	2	-	-	227	3	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	12	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	109	-	-	64	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	4	-	-	172	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	13	-	-	5250	-	-	20	-	-
Overføres	1283	27	47	7035	119	67	21	-	-

1) Arsenik, fosfor, hugormbit, kainit, salt.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	600	76	129	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	70	9	14	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	15	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	4	2	-	-	-	-	-	-	20	10	-	-	-
-	-	-	51	7	1	18	1	-	2	-	1	1	-	-	-
-	-	-	9	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	2	2	-	-	1	1	10	3	-	-	-
-	-	-	17	7	4	4	-	2	-	-	-	-	-	1 ²⁾	-
-	-	-	-	-	-	6	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	3	2	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	135	10	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	38	-	-	38	1	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-
11	-	-	24	-	-	22	-	-	2	-	-	-	-	-	-
11	-	-	917	107	139	192	14	18	8	1	-	31	14	2	-

2) Kanin.

Tabel VII. (Forts.). (Continuation).

Smaalenene

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	1283	27	47	7035	119	67	21	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregularis</i>)	6	1	-	180	4	-	5	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Bøvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	2	1	-	67	1	1	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	50	2	1	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	3	-	-	464	1	1	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	7	-	-	185	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Mælkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	270	2	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	1	-	1	42	3	5	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	5	-	-	290	13	-	1	1	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-tiasis</i>)	26	1	-	3	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operatio-nes ob kryptorchismum</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	384	-	1	3	-	-	10	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	3	2	-	1	1	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	249	-	-	74	1	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	31	-	-	30	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti-culitis et bursitis</i>)	500	24	-	83	12	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	693	11	3	274	21	1	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil-fælder (<i>Casus ceteri</i>)	223	8	11	309	70	21	1	-	1
Ialt (<i>total</i>)	3419	75	63	9364	250	97	38	1	1

Tabel VIII.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	4	-	4	19	3	16	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	6	-	6	-	-	-
Øndartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Overføres	4	-	4	26	3	23	-	-	-

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
11	-	-	917	107	139	192	14	18	8	1	-	31	14	2	-
-	-	-	26	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	474	-	-	8	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	29	5	-	62	3	-	4	1	-	-	-	-	-
-	-	-	27	3	5	21	-	-	5	-	-	-	-	-	-
11	-	-	1498	123	145	302	19	19	19	2	-	31	14	2	-

Buskeruds amt i 1914.

(ans le département de Buskerud en 1914).

-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel VIII. (Forts.). (Continuation).

Buskerud.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)		dræpte (abatús)	døde (morts)
Overført (transport)	4	-	4	26	3	23	-	-	-
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>).	-	-	-	67	21	28	107	1	3
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>).	26	-	2	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	107	-	-	11	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	11	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	281	-	12	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	134	105	2	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	8	-	-	16	1	1	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	36	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	8	2	2	2	2	-	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	224	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	21	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	298	1	1	10	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	26	1	6	31	17	3	-	-	-
Fordøielsesygdomme, (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	481	3	1	873	40	7	4	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	197	2	11	88	3	-	1	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	19	1	3	143	16	23	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	118	3	14	3	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	14	-	3	53	3	13	3	-	3
Overføres	1537	10	46	1796	214	114	118	1	6

¹⁾ Arsenik, malerfarve, møjje, kviksløv, plantegift, rævgift, salt, stryknin, zinkhvitt.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	17	7	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	173	13	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	384	8	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	2	1	1	-	-	-	-	-	36 ²⁾	36	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	98	3	16	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	5	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	1	7	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	63	-	3	25	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	15	1	10	12	-	7	1	1	-	-	-	-	-
3	1	1	672	31	54	147	4	25	2	1	-	63	41	-	-

²⁾ En hønsebesætning.

Tabel VIII. (Forts.). (Continuation).

Buskerud.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	1537	10	46	1796	214	114	118	1	6
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	47	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menin- gitis acuta</i>)	6	-	4	5	3	-	1	1	-
Kronisk hjernebetændelse (Kol- ler (<i>Fatuitas</i>))	7	2	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobimuria. Hæ- moglobinaemia</i>)	74	6	5	71	4	9	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteo- malacia</i>)	-	-	-	200	8	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	10	-	-	2	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	136	-	-	109	1	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsu- rans</i>)	10	-	-	488	1	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculina</i>)	121	-	-	1629	-	-	49	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	11	1	1	238	3	-	6	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	3	-	1	4	1	2	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	41	1	2	2	1	-
Bødreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	66	2	2	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Reten- tio placenta</i>)	5	-	-	501	3	3	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	5	-	-	185	-	-	2	-	-
Kalvingsfeber (<i>Melkefeber</i>) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	315	-	-	3	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	1	-	-	133	6	14	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	14	-	-	438	4	8	8	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri- tiasis</i>)	39	-	-	1	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera- tiones ob kryptorchismum</i>)	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	401	-	-	26	-	-	40	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ungvis</i>)	361	2	-	93	-	-	1	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	57	-	-	22	-	-	1	-	-
Led- og slimstæklidelser (<i>Arti- culitis et bursitis</i>)	439	6	-	143	2	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>))	578	7	2	353	14	-	-	-	-
Septikæmi (<i>Septicæmia hæmorrh- agica</i>)	-	-	-	2	1	1	-	-	-
Overføres	3873	34	59	6861	268	155	231	3	6

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
3	1	1	672	31	54	147	4	25	2	1	-	63	41	-	-
6	-	6	5	-	-	47	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	179	5	1	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	12	-	-	45	-	-	2	-	-	-	-	-	-
56	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	109	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	13	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	7	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	452	-	-	4	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	39	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	26	4	-	66	8	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
86	1	7	1495	43	57	386	17	25	6	1	-	63	41	-	-

Tabel VIII. (Forts.). (Continuation).

Buskerud.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	3873	34	59	6861	268	155	231	3	6
Difteritisk skedebetændelse hos kvæg (Vaginitis diphtheritic.)	-	-	-	6	1	-	-	-	-
Struma (Struma)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (Casus ceteri)	314	15	11	336	67	14	6	-	-
Ialt (total)	4187	49	70	7206	336	169	237	3	6

Tabel IX.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (Anthrax)	1	-	1	20	-	20	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (Anthrax emphysematosus)	-	-	-	3	-	3	-	-	-
Ondartet ødem (Oedema malignum)	-	-	-	3	-	3	-	-	-
Ondartet katarrhfeber (Febris catarrhalis maligna)	-	-	-	5	-	4	-	-	-
Lungesyke hos hesten (Pleuro pneumonia contagiosa equi)	6	1	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (Morbus ruber)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (Erythema nodosum)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (Lymphangitis. Erysipelas)	81	2	1	8	-	-	-	-	-
Kværke (Adenitis contagiosa equi)	50	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (Tuberculosis)	-	-	-	3	3	-	-	-	-
Aktinomykose (Actinomycosis)	-	-	-	7	1	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (Fibromycoma. Ascococcus)	19	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (Febris catarrhalis epizootica canum)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (Variola, Vaccina et Ovina)	-	-	-	41	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (Koryza, Pharyngitis et Bronchitis)	196	2	1	12	1	1	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (Pneumonia et Pleuritis)	4	-	-	23	20	-	-	-	-
Overføres	357	5	4	125	25	31	-	-	-

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abatius et mortis</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abatius et mortis</i>)
	drepte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		drepte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		drepte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		drepte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)				
86	1	7	1495	43	57	386	17	25	6	1	-	63	41	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	38	22	1	11	6	-	-	-	-	1	1	-	-
86	1	7	1533	65	58	397	23	25	6	1	-	64	42	-	-

i Jarlsberg og Larviks amt i 1914.

dans le département de Jarlsberg et Larvik en 1914.

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	130	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	140	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	277	1	12	24	3	2	-	-	-	-	-	-	-

Tabel IX. (Forts.). (Continuation).

Jarlsberg og

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abatús</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abatús</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abatús</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	357	5	4	125	25	31	-	-	-
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	214	-	-	678	20	5	3	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	159	-	7	26	4	-	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	4	-	-	31	1	3	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	32	-	2	-	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	5	-	3	34	-	5	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	38	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	1	-	-	2	-	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	41	5	5	80	1	6	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	114	3	2	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	2	-	-	5	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	153	-	-	109	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	40	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculina</i>)	46	-	-	813	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	1	-	112	1	-	1	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	34	1	1	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	41	1	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	1	-	-	270	-	1	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	4	-	-	51	1	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	134	-	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	1	-	-	51	3	7	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	10	-	-	254	10	2	-	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-tiasis</i>)	14	1	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	243	-	-	39	-	-	-	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	1304	12	19	3078	71	65	4	-	-

¹⁾ Arsenik, hvalkjøtmel, kraftfor, malerolje, rævgift, salt.

Larvik.

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
-	-	-	277	1	12	24	3	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	55	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	9	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	-	2	6	-	4	-	-	-	6	3	-	-
-	-	-	19	2	3	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	156	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	-	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	9	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	249	-	-	9	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	830	8	22	88	5	6	1	-	-	6	3	-	-

Tabel IX. (Forts.). (Continuation).

Jarlsberg 0

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1304	12	19	3078	71	65	4	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	158	-	-	26	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	36	-	-	14	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	286	11	1	76	1	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	614	3	2	397	15	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	228	4	9	508	36	14	-	-	-
Ialt (total)	2626	30	31	4099	123	79	4	-	-

Tabel X.

De vigtigste husdyrsygdomm

(Cas de maladies des animaux domestique)

Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	8	-	8	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	4	3	1	-	-	-
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	104	91	9	-	-	-
Svinepest (<i>Pneumo-enteritis contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	155	1	2	3	-	-	-	-	-
Lollandsk syke (<i>Enteritis pseudo-tuberculosis chronica</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	12	1	2	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	438	5	15	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	86	19	1	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	72	18	-	-	-	-
Sædstringsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	44	1	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	649	8	19	278	131	19	-	-	-

Tabel X. (Forts.). (Continuation).

Hedemarken

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	649	8	19	278	131	19	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	-	1	1	1	-	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	402	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, Halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	412	1	-	20	1	-	2	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	8	1	3	14	8	1	-	-	-
Fordøjelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh (<i>Gastritis. Enteritis</i>))	255	1	1	1020	87	16	3	-	1
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	388	5	21	169	3	2	1	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	18	-	9	129	11	20	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	14	-	-	212	1	6	2	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	4	-	-	50	2	10	1	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	76	-	1	2	1	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	7	1	1	3	3	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	4	1	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	94	7	1	161	5	17	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	25	1	-	243	8	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	2	1	-	59	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	221	-	-	162	-	-	45	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	22	-	-	636	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	30	-	-	17	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	164	-	-	3627	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	9	-	-	331	8	-	3	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	3	1	-	14	2	2	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	2	-	-	66	2	3	2	-	-
Overføres	2411	28	57	7618	274	96	59	-	1

¹⁾ Arsenik, chilisalpeter, fosfor, græs, kød, kjøtlake, kviksølv, lysol, møjje, plante

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
antallet (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
-	-	-	1064	86	89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	135	13	12	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	15	1	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	22	9	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	98	5	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	44	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	27	-	12	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	25	7	8	12	-	4	-	-	2	2	-	-	-
-	-	-	1	-	-	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	678	22	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	106	1	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	151	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	44	12	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	2305	149	118	234	16	16	1	-	-	2	2	-	-

ottegift, salt, salpeter, sildelake, solanin, stryknin, sennep, zink.

Tabel X. (Forts.). (Continuation).

Hedemarken

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	2411	28	57	7618	274	96	59	-	1
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>) . . .	1	-	-	69	8	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>).	3	-	-	728	3	2	1	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>).	7	-	-	333	16	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	211	-	2	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	1	-	-	176	10	13	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	47	-	-	603	18	2	6	-	-
Fortangenhet (<i>Hordeatio. Kri-tiasis</i>)	22	1	-	13	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera-tiones ob kryptorchismum</i>)	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	473	-	1	28	-	-	160	-	1
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>). . .	2	2	-	2	2	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	602	-	-	141	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . . .	67	-	1	63	1	-	1	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti-culitis et bursitis</i>)	765	10	-	295	20	2	1	1	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	1443	19	8	540	13	1	38	5	5
Andre behandlede sygdomstil-fælde (<i>Casus ceteri</i>)	1104	30	22	939	80	21	37	4	1
Ialt (<i>total</i>)	6957	90	89	11759	445	139	303	10	8

Tabel XI.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	5	-	5	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	7	-	7	-	-	-
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>) . . .	-	-	-	-	-	-	4	1	3
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	110	66	18	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>) . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	10	-	-	122	66	30	4	1	3

Tabel XI. (Forts.). (Continuation).

Kristians.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	10	-	-	122	66	30	4	1	3
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	168	-	-	5	-	-	-	-	-
Lollandsk syke (<i>Enteritis pseudo-tuberculosa chronica</i>)	-	-	-	26	14	9	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	24	-	3	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	980	5	36	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	39	35	3	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	6	-	-	32	12	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	33	1	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	5	1	2	6	-	6	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	112	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	457	-	1	12	1	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	14	2	5	1	1	-	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	431	1	2	1608	102	16	4	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	324	1	8	228	25	7	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	16	-	4	63	10	15	1	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	154	2	9	1	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	1	-	-	18	1	11	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	133	-	1	1	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydrotaeus</i>)	-	-	-	1	1	-	6	6	-
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	2	1	-	8	2	4	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	2	-	-	2	1	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinæmia</i>)	79	2	7	132	4	22	-	-	-
Overføres	2692	14	69	2570	277	132	16	7	3

¹⁾ Arsenik, kalk (ulæsket), salt, superfosfat, stryknin.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	1030	42	79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	46	7	6	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
68	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	21	7	7	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	160	16	9	11	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	20	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	23	11	4	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	14	-	-	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	5	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
76	-	-	1288	89	101	122	7	11	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XI. (Forts.): (Continuation).

Kristians

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	2692	14	69	2570	277	132	16	7	3
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	1	-	-	136	4	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	12	1	-	53	3	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	200	-	-	63	-	-	1	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	20	-	-	589	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	4	-	-	2	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	285	-	-	3948	-	-	25	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregularis</i>)	15	1	-	298	11	-	5	2	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	13	-	1	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	57	2	-	1	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	87	1	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentae</i>)	13	-	1	615	5	-	2	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	9	-	-	272	8	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	202	2	1	1	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	5	-	-	126	1	11	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	41	-	-	530	15	3	3	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-tiasis</i>)	20	-	-	22	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>)	14	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	762	1	1	33	-	-	56	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	600	-	-	195	2	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	113	-	-	53	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	522	7	1	192	13	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	1045	7	2	288	18	1	3	-	-
Følsyke	5	-	5	-	-	-	-	-	-
Sviva (<i>Vertigo</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfelde (<i>Cusus ceteri</i>)	845	28	7	746	53	12	10	-	2
Ialt (<i>total</i>)	7228	59	86	11090	415	161	123	9	5

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
76	-	-	1288	89	101	122	7	11	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	551	19	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	35	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	42	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
157	-	-	96	-	-	9	-	-	1	-	-	-	-	-	-
3	-	-	81	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	19	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	52	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
58	-	-	941	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	40	5	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	34	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
53	-	40	166	27	-	29	2	-	-	-	-	-	-	-	-
354	1	40	3353	150	107	208	9	11	1	-	-	-	-	-	-

Tabel XII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræbte (<i>abatés</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abatés</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræbte (<i>abatés</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	2	-	2	19	-	19	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Ondartet katarrheber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	27	7	14	-	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	38	-	-	5	-	1	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	110	1	5	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	14	1	1	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	41	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	131	1	1	14	-	-	3	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	11	-	2	11	2	2	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	183	2	-	631	18	7	1	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	155	1	11	48	1	3	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	8	1	-	62	2	8	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	3	-	1	63	5	4	-	-	-
Overføres	660	7	24	932	29	59	5	1	-

Bratsberg amt i 1914.

dans le département de Bratsberg en 1914).

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
-	-	-	10	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	59	4	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	147	7	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	88	5	12	1	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	8	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	72	5	5	16	1	1	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	13	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	1	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	311	21	35	124	6	13	2	-	1	-	-	1	-

Tabel XII. (Forts.). (Continuation).

Bratsberg.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abatthus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatthus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatthus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	660	7	24	932	29	59	5	1	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxications</i>)	1	-	-	2	-	1	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	6	-	-	1	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydro-</i> <i>tideus</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menin-</i> <i>gitis acuta</i>)	2	-	-	1	1	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæ-</i> <i>moglobinaemia</i>)	16	2	1	15	1	-	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteo-</i> <i>malacia</i>)	-	-	-	52	6	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	86	-	-	59	1	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsu-</i> <i>rans</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculæ</i>)	20	-	-	646	-	-	20	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus</i> <i>irregulares</i>)	-	-	-	106	7	-	1	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Børvrægning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	15	4	1	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	28	6	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Reten-</i> <i>tio placentæ</i>)	1	-	-	253	-	6	3	-	1
Kastning (<i>Abortus</i>)	4	-	-	178	11	1	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	217	-	1	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	1	-	-	30	3	3	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	5	-	-	217	5	3	-	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-</i> <i>tiasis</i>)	19	2	-	5	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera-</i> <i>tiones ob kryptorchismum</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	116	-	-	7	-	-	28	-	1
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia</i> <i>ungvis</i>)	147	5	-	15	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	18	-	-	14	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti-</i> <i>culitis et bursitis</i>)	278	7	-	56	3	-	-	-	-
Overføres	1382	23	25	2863	79	75	57	1	2

¹⁾ Muggent høi, salt, saltlake, stryknin, rævgift.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
2	-	-	311	21	35	124	6	13	2	-	1	-	-	1	-
-	-	-	2	-	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	12	-	-	1	-	1	-	-	10 ²⁾	10
-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	137	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	40	1	-	3	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	29	-	-	12	-	-	-	-	-	30	-	-	-
2	-	-	12	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	7	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	215	-	-	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	9	-	-	1	-	-	-	-	-	-
25	-	1	740	32	43	217	7	15	12	1	2	30	-	10	10

2) Harer.

Tabel XII. (Forts.). (Continuation).

Bratsberg.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abatús)	døde (morts)		drepte (abatús)	døde (morts)		drepte (abatús)	døde (morts)
Overført (transport)	1382	23	25	2683	79	75	57	1	2
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	282	4	-	163	1	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	160	4	2	282	24	4	-	-	-
Ialt (total)	1824	31	27	3308	104	79	57	1	2

Tabel XIII.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	14	-	14	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	2	-	2	-	-	-
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	9	-	6	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	7	-	1	1	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	67	1	2	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	3	3	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	1	-	-	6	1	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	36	-	-	3	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	3	1	-	3	3	-	-	-	-
Fordøielsesygdomme, (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	49	-	-	325	7	4	1	-	-
Overføres	165	2	4	369	14	26	1	-	-

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
25	-	1	740	32	43	217	7	15	12	1	2	30	-	10	10
-	-	-	12	-	-	54	1	-	3	-	-	-	-	-	-
-	-	-	52	4	2	15	-	1	-	-	-	-	-	-	-
25	-	1	804	36	45	286	8	16	15	1	2	30	.	10	10

i Nedenes amt i 1914.

dans le département de Nedenes en 1914).

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	97	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	22	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	129	-	4	8	-	1	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XIII. (Forts.). (Continuation).

Nedene.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	165	2	4	369	14	26	1	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	49	1	2	24	-	1	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	24	2	1	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	2	-	-	20	-	-	-	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	-	-	-	15	1	8	1	-	1
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydatideus</i>)	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	9	1	1	109	1	17	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	45	1	-	4	2	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	14	-	-	28	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	17	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	13	-	-	323	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	63	1	-	-	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	4	1	-	-	-	-
Bøvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	11	2	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	29	-	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	161	1	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	45	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	121	-	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	28	1	2	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	1	-	-	110	4	5	2	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-tiasis</i>)	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	47	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	53	-	-	13	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	3	-	-	10	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	47	2	-	20	2	-	-	-	-
Overføres	415	6	7	1589	31	60	10	2	1

¹⁾ Bomuldsfrømel, mønje, stryknin, utøivask.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	129	-	4	8	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	15	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	73	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	-	-	-	-	14	14	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	66	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	338	10	6	47	-	1	16	14	-	-	-	-	-

Tabel XIII. (Forts.). (Continuation).

Nedenes.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abatús)	døde (morts)		drepte (abatús)	døde (morts)		drepte (abatús)	døde (morts)
Overført (transport)	415	6	7	1589	31	60	10	2	1
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (Vulnera, contusiones, abscessus etc.)	131	3	2	88	4	2	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (Casus ceteri).	106	-	-	92	8	4	-	-	-
Ialt (total)	652	9	9	1769	43	66	10	2	1

Tabel XIV.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	8	-	8	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	5	-	5	-	-	-
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	5	2	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	12	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	54	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	3	-	-	-	-	-	1	1	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	62	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	42	1	-	10	2	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	-	-	-	1	-	1	1	-	1
Fordøielsesygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	19	-	-	234	2	2	-	-	-
Overføres	136	1	1	325	6	16	2	1	1

Tabel XIV. (Forts.). (Continuation).

Lister og

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	136	1	1	325	6	16	2	1	1
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	31	1	1	2	-	1	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	7	-	-	23 ¹⁾	1	-	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	15	-	1	-	-	-
Forgiftning ²⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	1	-	-	13	2	4	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	1	-	-	168	-	15	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	9	-	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	24	-	-	21	-	-	1	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	7	-	-	92	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	51	1	-	3	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	13	-	-	1	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	27	1	2	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	1	-	-	83	-	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	11	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	143	-	2	1	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	11	-	1	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	70	-	-	1	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-tiasis</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	74	-	-	26	-	-	1	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	1	1	-	1	-	1	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	147	-	-	8	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	8	-	-	7	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	45	-	-	15	1	-	-	-	-
Overføres	491	3	2	1144	12	43	•10	1	1

1) 2 coccidiose. 2) Chilisalpetur, eqvisetum, kviksløv.

Mandal.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abatius et mortis</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abatius et mortis</i>)
	dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>mortis</i>)				
.	.	.	52	.	.	18
.
.	.	.	1	.	.	4
.	.	.	1	.	1
.
.	.	.	30
.	.	.	5	.	.	21	.	.	1
.	.	.	1	3	3
.
.	.	.	2
.
.
.
.	.	.	25
.
.	4
.
.	.	.	117	-	1	47	-	-	4	3	-	-	-	-	-

Tabel XIV. (Forts.). (Continuation).

Lister og

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	491	3	2	1144	12	43	10	1	1
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	143	1	-	124	5	-	2	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	44	2	2	190	15	13	3	-	-
Ialt (<i>total</i>)	678	6	4	1458	32	56	15	1	1

Tabel XV.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestique)

Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	1	-	1	22	-	21	-	-	-
Rasleyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	7	-	7	1	-	1
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	14	-	14
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	58	1	42	1	-	1
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis, Erysipelas</i>)	11	-	-	2	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	43	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	7	3	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	7	3	2	-	-	-	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	16	-	-	-	-	-
Overføres	65	3	4	114	5	71	16	-	16

Mandal.

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	drepte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	drepte og døde (abattus et morts)
	drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)				
-	-	-	117	-	1	47	-	-	4	3	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	131	-	2	53	-	-	4	3	-	-	-	-	-

Stavanger amt i 1914.

dans le département de Stavanger en 1914).

-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	133	-	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	35	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 ¹⁾	1	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	26	4	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	170	1	29	27	4	1	-	-	-	3	2	-	-

1) Desuten en besætning.

Tabel XV. (Forts.). (Continuation).

Stavanger

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	65	3	4	114	5	71	16	-	16
Luftveiskatarrh, halsbetændelse, (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	40	1	2	9	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	8	1	-	8	1	3	7	-	4
Fordøielsesygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	144	-	3	339	15	9	6	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	128	1	9	29	-	3	1	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	4	-	-	41	1	4	2	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	30	-	3	-	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	-	-	-	6	-	2	6	-	6
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	43	-	1	-	-	-	1	1	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydatideus</i>)	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Akut hjernebetændelse, (<i>Meningitis acuta</i>)	-	-	-	3	-	2	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	8	1	-	45	2	4	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	24	1	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	41	-	-	7	-	-	1	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	14	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	38	-	-	1344	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	-	-	74	6	5	10	-	2
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	1	-	-	13	1	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	21	3	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	2	-	-	100	1	1	1	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	1	-	-	80	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	238	2	5	12	1	-
Overføres	531	7	19	2542	40	112	64	3	28

1) Blyhvitt, fiskelever, kainit, kobbemel, seilever, sennep.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
3	-	-	170	1	29	27	4	1	-	-	-	3	2	-	-
-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	24	2	6	16	2	3	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	17	-	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	12	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	54	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	11	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	1	285	4	44	80	7	5	-	-	-	3	2	-	-

Tabel XV. (Forts.). (Continuation).

Stavanger

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	531	7	19	2542	40	112	64	3	28
Børbetændelse (<i>Metritis</i>) . . .	-	-	-	19	1	1	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	16	-	-	169	4	4	12	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-</i> <i>tiasis</i>)	13	2	-	1	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	254	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia</i> <i>ungvis</i>)	122	-	1	22	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . . .	17	-	-	6	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti-</i> <i>culitis et bursitis</i>)	166	5	-	29	2	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones,</i> <i>abscessus etc.</i>)	469	10	2	244	7	3	8	3	-
Cerebrospinal-meningit (<i>Menin-</i> <i>gitis cerebrospinalis</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Papillomatose (<i>Papillomatosis</i>) . .	5	-	-	11	-	-	-	-	-
Smitsom skedebetændelse (<i>Va-</i> <i>ginitis infectiosa</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Alvelle	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Andre behandlede sygdomstil- fælde (<i>Casus ceteri</i>)	213	2	13	301	16	27	10	-	6
Ialt (<i>total</i>)	1806	26	35	3352	70	147	96	6	36

Tabel XVI.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestique.

Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	1	-	1	13	-	13	-	-	-
Rasleyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>) . . .	-	-	-	15	-	15	-	-	-
Braasot (<i>Gastromycosis oris</i>) . . .	-	-	-	-	-	-	52	-	52
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris</i> <i>catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	54	10	31	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>) . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi-</i> <i>pelas</i>)	29	-	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>) . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Overføres	31	-	2	82	10	59	52	-	52

Tabel XVI. (Forts.). (Continuation).

Søndre Bergenhus

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	31	-	2	82	10	59	52	-	52
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	43	-	5	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	10	5	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	9	2	7	-	-	-	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	50	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	31	-	-	1	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	6	1	-	2	-	-	-	-	-
Fordøielsesygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	109	-	1	522	18	9	1	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	63	-	8	48	-	2	1	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	10	-	-	114	-	3	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	46	1	1	-	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	1	-	-	2	-	1	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	82	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	-	-	-	6	1	1	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	5	-	-	122	-	26	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	34	1	-	1	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	30	-	-	30	-	-	-	-	-
Overføres	425	3	23	1073	39	102	55	-	52

1) Arsenikvask, digitalis, stryknin.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	70	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	7	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10	1	-
-	-	-	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	10	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	22	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	220	1	5	18	-	3	-	-	-	10	10	1	-

Tabel XVI. (Forts.). (Continuation).

Søndre Bergenhus

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	425	3	23	1073	39	102	55	-	52
Ringorm (<i>Thrichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	277	1	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	142	-	-	1832	-	-	159	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	-	-	59	1	1	10	1	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	4	1	-	1	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	9	1	-	1	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	29	1	-	-	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>)	-	-	-	140	-	-	1	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	3	-	-	129	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	105	1	1	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	1	-	-	22	-	2	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	13	-	-	186	2	1	3	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-tiasis</i>)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera-tiones ob kryptorchismum</i>)	9	2	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	344	1	1	-	-	-	2	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	69	-	-	10	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	17	-	-	4	-	-	1	-	-
Led- og slimskæklidelser (<i>Arti-culitis et bursitis</i>)	130	10	-	17	-	-	8	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	332	5	3	65	1	-	3	-	-
Cerebrospinal-meningit (<i>Menin-gitis cerebrospinalis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil-fælde (<i>Casus ceteri</i>)	137	5	3	145	4	2	3	2	-
Ialt (<i>total</i>)	1633	26	30	4106	52	109	247	3	52

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
4	-	-	220	1	5	18	-	3	-	-	-	10	10	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
42	-	-	15	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	142	-	-	9	-	-	10	-	-	-	-	104 ¹⁾	-
-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	6 ¹⁾	-
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	14	3	1	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-
53	1	-	421	5	6	37	1	4	11	-	-	10	10	111	-

1) Ren.

Tabel XVII.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques dans le

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	2	-	2	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	12	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	4	-	3	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	12	1	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Fordøielssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	51	-	-	3	-	-	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	77	-	8	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	3	-	1	1	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	-	-	-	10	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	2	1	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	20	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	12	-	-	-	-	-
Overføres	213	2	15	52	1	-	-	-	-

1) Muggent brød.

Tabel XVII. (Forts.). (Continuation).

Bergen.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overføres (<i>transport</i>)	213	2	15	52	1	-	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	9	-	-	-	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri- tiasis</i>)	16	1	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ungvis</i>)	50	-	-	-	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti- culitis et bursitis</i>)	94	6	-	-	-	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	115	1	-	4	-	-	1	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (<i>Casus ceteri</i>)	50	3	2	2	-	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	556	13	17	67	1	-	1	-	-

Tabel XVIII.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	1	-	1	4	-	4	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	8	-	8	-	-	-
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	6	-	6
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	30	7	13	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebe- tændelse) (<i>Roncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi- pelas</i>)	23	-	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	22	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Overføres	50	-	1	46	9	25	6	-	6

Tabel XVIII. (Forts.). (Continuation).

Nordre

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	50	-	1	46	9	25	6	-	6
Sædstrengsførhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	6	-	5	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	19	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	37	-	-	12	1	-	1	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	1	-	1	1	-	-	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	147	1	1	300	4	5	11	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	31	-	1	17	-	1	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	10	-	-	36	-	4	1	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	2	-	-	23	-	1	-	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	-	-	-	8	-	2	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	84	-	1	23	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	1	-	1	4	1	1	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	9	-	2	118	-	24	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	129	1	-	3	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudtslet (<i>Eczema</i>)	24	-	-	8	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	9	-	-	144	-	-	10	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	414	-	-	3762	-	-	60	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	2	2	-	37	1	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	4	1	-	1	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	6	1	-	-	-	-
Overføres	1	-	-	67	-	-	-	-	-
	841	3	13	4765	19	63	93	-	6

1) Fosfor, kraftfor, koksalt, urin.

Bergenhus.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
.	.	.	52	2	5
.
.	.	.	1	.	1	2	.	1
85
1	1	.	.	1	1
.	.	.	1
.	.	.	18	1
.	.	.	7
.	.	.	1
.	.	.	1	.	1	.	.	1
.	5
.	.	.	1
2
.	.	.	72
.	.	.	2
20	.	.	35
.	.	.	4	1	1
.
.
.
108	.	.	195	4	8	9	.	2	1	1

Tabel XVIII. (Forts.). (Continuation).

Nordre

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	841	3	13	4765	19	63	93	-	6
Kastning (<i>Abortus</i>)	1	-	1	45	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (<i>Melkefeber</i>) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	35	-	3	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	3	-	-	11	-	-	1	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	19	-	-	91	2	3	2	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-</i> <i>tiasis</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera-</i> <i>tiones ob kryptorchismum</i>)	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	487	-	-	-	-	-	-	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia</i> <i>ungvis</i>)	47	-	-	8	-	-	-	-	-
Øjidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	23	-	-	8	-	-	1	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti-</i> <i>culitis et bursitis</i>)	114	4	-	29	1	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones,</i> <i>abscessus etc.</i>)	339	7	1	87	1	-	3	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælde (<i>Casus ceteri</i>)	324	2	3	268	4	12	19	1	1
Ialt (<i>total</i>)	2212	16	18	5348	28	81	119	1	7

Tabel XIX.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	6	-	6
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris</i> <i>catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	26	7	14	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysi-</i> <i>pelas</i>)	41	-	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa</i> <i>equi</i>)	9	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	10	5	5	-	-	-
Overføres	52	-	1	36	12	19	6	-	6

Bergenhus.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abatus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abatus et morts</i>)
	drepte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abatus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
108	-	-	195	4	8	9	-	2	1	1	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	62	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	20	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
131	5	-	284	4	9	17	-	2	1	1	-	-	-	-	-

Romsdals amt i 1914.

ians le département de Romsdal en 1914).

-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	156	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	162	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XIX. (Forts.). (Continuation).

Romsdal.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abatius</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	52	-	1	36	12	19	6	-	6
Aktinomykose (<i>Actinomyces</i>)	-	-	-	3	-	-	1	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromyoma. Ascococcus</i>)	17	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	1	-	1	1	-	1	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	74	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	58	-	1	17	1	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	5	-	-	5	-	1	2	-	-
Fordøielsesygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh (<i>Gastritis, Enteritis</i>))	117	-	-	283	9	1	8	-	1
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	65	1	4	29	1	1	2	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	9	-	1	51	5	6	5	-	1
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	28	-	-	2	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	-	-	-	8	1	2	5	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	161	-	-	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydratideus</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	1	-	-	3	1	1	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobimuria, Hæmoglobinaemia</i>)	2	1	-	189	5	23	-	-	-
Benskjørhet (Shkkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	58	2	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	46	-	1	14	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	3	-	-	147	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	12	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	44	-	-	649	-	-	-	-	-
Overføres	582	3	9	1608	37	55	31	-	8

¹⁾ Bly, kviksølv, kviksølvsalve (graa), tang, urin.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
-	-	-	162	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	38	2	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	2	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	-	4	7	1	-	7	-	-	3	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	6	-	-	3	2	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	174	7	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	27	2	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	-	4	359	10	11	87	4	3	10	2	-	-	-	-	-

Tabel XIX. (Forts.). (Continuation).

Romsdal.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	582	3	9	1608	37	55	31	-	8
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	-	-	56	6	-	3	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	4	2	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	9	-	-	1	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	13	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	1	-	-	128	1	-	3	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	25	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	50	4	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	1	-	-	15	1	1	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	30	-	-	154	6	2	12	1	1
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-tiasis</i>)	4	-	-	1	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operatio-nes ob kryptorchismum</i>)	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	574	-	-	-	-	-	1	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	125	-	-	15	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	26	-	-	14	-	-	8	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti-culitis et bursitis</i>)	170	4	-	22	1	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	294	6	1	114	3	-	1	1	-
Andre behandlede sygdomstil-fælde (<i>Casus ceteri</i>)	178	4	4	221	21	2	4	-	-
Ialt (<i>total</i>)	1999	17	14	2449	82	60	64	2	9

Tabel XX.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	1	-	1	3	2	1	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	2	-	2	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	7	-	7
Overføres	1	-	1	6	2	4	7	-	7

Tabel XX. (Forts.). (Continuation).

Søndre

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	1	-	1	6	2	4	7	-	7
Ondartet katarrheber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	42	22	10	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	52	-	-	3	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	231	2	3	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	12	12	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	10	8	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	26	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	9	5	3	1	-	1	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	256	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	219	1	-	21	-	-	1	-	-
Lunge og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	14	2	1	9	1	-	-	-	-
Fordøielsesygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	422	2	6	901	50	12	8	-	1
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	202	3	9	139	2	4	2	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	8	-	2	576	7	1	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	3	-	-	201	8	6	2	-	2
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	-	-	-	15	2	2	3	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	76	-	-	2	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydroideus</i>)	-	-	-	-	-	-	4	3	1
Akut hjernebetændelse (<i>Meningitis acuta</i>)	3	-	2	3	1	1	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	1	-	-	1	1	-	-	-	-
Overføres	1270	15	27	2198	116	41	27	3	11

1) Blyhvitt, bomuldsfrømel, kviksølv, kviksølvsalve.

Frondhjem.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
.
.	.	.	97	2	8
.	.	.	239	3	4
.
.
.
.
.	86	9	8	11	.	1
3
.
1	.	.	5	.	.	9
.	.	.	6	3
.	.	.	44	2	1	27	.	.	3
.	.	.	14	1	1	4
.
.	.	.	2
.	.	.	5	.	4
.	30
.
.	.	.	26	6	3
.
4	.	.	438	17	21	156	9	8	14	.	1

Tabel XX. (Forts.). (Continuation).

Søndre

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	1270	15	27	2198	116	41	27	3	11
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria</i> , <i>Hæmoglobinaemia</i>)	38	3	2	90	1	6	1	1	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	190	9	-	1	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	2	-	-	3	-	-	2	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	98	-	-	35	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	13	-	-	418	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	17	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculina</i>)	151	-	-	2155	-	-	57	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	14	-	-	156	6	1	13	1	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	11	1	2	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	1	-	1	41	2	-	3	1	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	1	1	-	39	3	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	3	-	-	343	5	3	2	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	7	-	-	81	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	210	-	1	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	2	-	-	43	1	1	1	1	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	10	-	-	394	21	5	15	1	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio</i> , <i>Kri-tiasis</i>)	36	3	-	12	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>)	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	386	-	-	3	-	-	128	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	-	-	-	3	1	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	345	1	-	72	-	-	1	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	42	-	-	23	-	-	2	1	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	334	2	-	60	1	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	748	7	-	189	2	-	3	-	-
Hønskolera (<i>Cholera gallinarum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdoms-tilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	404	6	7	430	13	1	13	2	2
Ialt (<i>total</i>)	3933	38	37	7199	182	61	269	11	13

Trondhjem.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
4	-	-	438	17	21	156	9	8	14	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	310 17	12	3	1 41	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	-	-	44	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	31	5	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	-	-	900	-	1	4	-	-	71	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	2 16	-	-	3	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	14	-	-	41	-	-	1	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7	-	-
4	-	1	80	4	-	51	-	-	19	-	-	-	-	-	-
69	1	1	1853	40	26	326	10	8	109	-	1	8	7	-	-

Tabel XXI.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	4	1	3	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	7	-	7
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	55	36	19	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	41	-	-	1	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	50	-	2	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	6	5	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	19	9	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	6	-	6	2	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	72	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	199	-	2	8	-	-	2	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	8	-	3	13	8	-	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	205	-	4	827	41	17	4	-	2
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	106	-	11	31	1	-	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	7	-	1	129	1	9	5	-	-
Trommesyk (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	71	3	6	-	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	2	-	2	5	1	1	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	37	1	2	1	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	-	-	-	-	-	-	5	1	4
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	7	1	-	43	-	7	-	-	-
Overføres	670	2	34	1288	106	62	23	1	13

¹⁾ Græs, kviksølv, solanin, stryknin.

Nordre Trondhjems amt i 1914.

ans le département de Nordre Trøndhjem en 1914).

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)	Andre dyr (Animaux divers)		
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abat us et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	80	5	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	421	6	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	13	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	12	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	8	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	64	2	3	2	-	-	2	-	1	-	-	-	-
-	-	-	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	33	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	1	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	649	22	59	31	1	3	2	-	1	-	-	-	-

Tabel XXI. (Forts.). (Continuation).

Nordre

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	670	2	34	1288	106	62	23	1	13
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	221	18	1	11	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	9	-	-	4	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	78	-	-	56	-	-	1	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	15	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	4	-	-	1290	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	-	-	136	3	3	4	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	1	-	-	29	1	-	1	1	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	42	2	2	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	298	-	3	2	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	1	-	-	30	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	108	1	2	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	25	-	3	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	10	-	-	194	-	1	2	1	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-tiasis</i>)	10	1	-	1	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	308	1	-	2	-	-	153	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	1	-	-	24	-	2	-	-	-
Hov- og klovidelser (<i>Vitia unguis</i>)	164	-	-	52	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	12	-	-	20	1	1	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	289	10	5	65	3	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>))	498	8	-	289	7	-	4	-	-
Følsyke (<i>Pyosepticæmia neonatorum</i>)	3	-	1	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (<i>Casus ceteri</i>)	177	6	5	366	70	4	5	1	3
Ialt (<i>total</i>)	2245	28	45	4559	272	84	206	4	16

rondhjem.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
10	-	-	649	22	59	31	1	3	2	-	1	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	896	13	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	16	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	31	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	25	8	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1025	-	-	7	-	-	12	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	37	2	-	23	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	2	2	149	14	6	8	-	-	-	-	-	-	-	1 ¹⁾	-
22	2	2	2851	64	71	82	3	3	14	-	1	-	-	1	-

1) Blaaræv.

Tabel XXII.

 De vigtigste husdyrsygdomme
 (Cas de maladies des animaux domestique)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	1	-	1	4	1	2	-	-	-
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	10	3	7
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	36	12	7	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	8	-	1	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	58	-	1	9	-	-	-	-	-
Lunge- og brystshindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	2	-	-	1	-	-	1	-	1
Fordøielsesygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis, Enteritis</i>)	110	1	-	281	1	5	5	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	50	-	2	10	1	1	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	3	-	-	26 ²⁾	-	4	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	34	-	-	-	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	-	-	-	11	-	4	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	59	-	-	-	-	-	5	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	29	-	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	63	-	-	17	-	-	2	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	17	-	-	939	-	-	36	-	-
Overføres	378	2	6	1405	16	23	60	3	8

¹⁾ Salt, maling, kviksølv. ²⁾ Hvorav 7 coccidiore.

Nordlands amt i 1914.

dans le département de Nordland en 1914).

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
.
.
.	.	.	13	3
.	.	.	28	.	1
.
.
.	10	2	1
.
.	.	.	2
100	.	.	1
1	.	.	3
.	.	.	1	.	.	1
.	.	.	1
.	.	.	1	.	.	2
.
.
1	.	.	81	4
.	.	.	3	.	.	6
6	.	.	5
108	-	-	139	7	1	19	2	1	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XXII. (Forts.). (Continuation).

Nordland

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	378	2	6	1405	16	23	60	3	8
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregularis</i>)	-	-	-	32	1	-	5	1	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	3	1	-	5	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	83	3	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	1	-	-	12	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	43	1	3	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	7	2	-	2	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	-	-	-	57	1	1	2	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kri-tiasis</i>)	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Opera-tiones ob kryptorchismum</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	124	-	-	6	-	-	46	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia ung-vis</i>)	42	-	-	8	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	8	-	-	2	-	-	2	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Arti-culitis et bursitis</i>)	68	1	1	9	-	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	162	3	3	91	3	1	-	-	-
Lungemugsop (<i>Pneumonia asper-gillina</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Krøsemfysem (<i>Pneumotosis cy-stoides intestinorum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil-fælde (<i>Casus ceteri</i>)	185	1	2	163	12	3	18	2	-
Ialt (<i>total</i>)	980	7	12	1926	40	31	140	6	8

Gjet (Espèce caprine)			Svin (Espèce porcine)			Hund (Chiens)			Kat (Chats)			Fjærfæ (Volailles)		Andre dyr (Animaux divers)	
anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)	anmeldte (signalés)	dræpte og døde (abattus et morts)
	dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)				
108	-	-	139	7	1	19	2	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	219	-	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41	-	25	24	3	-	10	2	-	3	2	-	-	-	-	-
150	-	25	390	12	1	39	4	1	7	2	-	-	-	-	-

Tabel XXIII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestique.*)

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	7	3	2	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	30	20	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	3	1	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	24	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Fordøielsesygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	13	-	-	52	-	-	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	11	-	-	1	-	-	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	22	-	1	-	-	-
Forgiftning ¹⁾ (<i>Intoxicaciones</i>)	35	1	2	-	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	26	2	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	2	-	-	1	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	10	-	-	30	-	-	-	-	-
Overføres	131	2	3	182	26	3	-	-	-

1) Kjærringrok.

Tabel XXIII. (Forts.). (Continuation).

Tromsø

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	derav		anneldte (<i>signalés</i>)	derav	
		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	131	2	3	182	26	3	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	1	-	18	1	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	5	1	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placentæ</i>)	-	-	-	20	-	-	-	-	-
Kastning (<i>Abortus</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	88 ¹⁾	-	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	6	-	1	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	1	-	-	12	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	63	-	-	2	-	-	12	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitia unguis</i>)	17	-	-	4	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	2	-	-	3	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Artriculitis et bursitis</i>)	26	-	-	9	-	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	23	-	-	13	-	-	-	-	-
Sviva (<i>Vertigo</i>)	8	1	1	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (<i>Casus ceteri</i>)	-	-	-	12	12	-	-	-	-
Ialt (<i>total</i>)	276	4	4	382	40	4	12	-	-

1) Derav 63 kronisk melkefeber.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)				
4	-	-	52	2	1	45	2	5	1	-	-	15	7	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	212	-	-	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	267	3	1	61	2	6	3	-	-	15	7	-	-

Tabel XXIV.

Antal autoriserte dyrlæger i Norge 1915
(*Nombre de vétérinaires diplômés en 1915*).

Amt (<i>Départements</i>)	Autoriserte dyrlæger (<i>Vétérinaires diplômés</i>)	Derav (<i>dont</i>)		
		Amtsdyrlæger (<i>Vétérinaires délégués</i>)	I andre stillinger el. privat prakt. (<i>D'autres vétérinaires exerçants</i>)	Ikke praktiserende (<i>non exerçants</i>)
Kristiania	29	1	24	4
Akershus	19	9	10	-
Smaalenene	13	7	6	-
Buskerud	14	10	4	-
Jarlsberg og Larvik	7	4	3	-
Hedemarken	30	21	7	2
Kristians	22	15	6	1
Bratsberg	13	8	4	1
Nedenes	7	6	1	-
Lister og Mandal	4	3	1	-
Stavanger	8	5	3	-
Søndre Bergenhus	4	4	-	-
Bergen	6	1	5	-
Nordre Bergenhus	7	7	-	-
Romsdal	10	8	2	-
Søndre Trondhjem	16	10	6	-
Nordre Trondhjem	12	10	1	1
Nordland	6	5	1	-
Tromsø	6	2	4	-
Finmarken	1	1	-	-
Uoppgivet bopæl (<i>domicile non nommé</i>)	3	-	-	-
Utenlands	9	-	-	-
Riket (<i>le royaume</i>)	246	137	88	9

D. Utførsel og indførsel av husdyr.

A. Utførsel.

Ifølge Norges offisielle statistikk (Norges Handel 1914) er der i aarets løp av husdyr utført: 4590 hester og 81 stkr. hornkvæg.

B Indførsel.

De gjældende regler for indførsel hertil av husdyr vil findes avtrykt som bilag til nærværende beretning.

I aarets løp er indført:

Hester	498 stkr.
Hornkvæg	21 199 »
Sauer	2 052 »

Indførselen fordeler sig saaledes:

Hester fra Sverige	292 stkr.
» Danmark	142 »
» Island	3 »
» Tyskland	12 »
» Storbritannien	44 »
» Andre land	5 »

Ialt 498 stkr.

Hornkvæg fra Sverige	21 176 stkr.
» Danmark	21 »
» Andre land	2 »

Ialt 21 199 stkr.

Sauer fra Sverige	2 024 stkr.
» Danmark	2 »
» Andre land	26 »

Ialt 2 052 stkr.

Kvægindførselen fra Sverige.

Plakaten av 11te oktober 1912 om husdyrindførsel fra Sverige og Danmark undergik i aarets løp den forandring, at storfæ, sauer og gjeter fra Sverige ikke maatte indføres fra Malmöhus län og Kristianstads län (konf. plakat av 17de december 1914).

Der indførtes:

1) Livdyr og tuberkulinprøvet i karantænefjøset:

Kristiania	{	svensk 4 219 storfæ, hvorav 226 reagerte	o: 5,4 %
		dansk 2 — — 0 —	o: 0,0 %
Fredrikshald		svensk 7 024 — — 404 —	o: 5,7 %

2) Slagtdyr:

Kristiania	{	svensk 7 255 storfæ,	32 sauer,	4 kalver
		dansk 18 —	0 —	0 —
Fredrikshald		svensk 6 572 —	2 039 —	94 —

Angaaende forholdene ved karantæne- og handelsfjøset i Kristiania anfører direktør *A. Lo*:

»Tilførsel av kreaturer var i beretningsaaret av norsk, svensk samt nogen faa av dansk oprindelse, og bestod av baade livdyr og slagtedyrl.

Undersøkelsen av de fra utlandet indførte dyr besørger av slagtehusets 3 fra først av ansatte dyrlæger. For undersøkelsen betales pr. stk. kr. 0,75 for tuberkulinundersøkelsen og kr. 0,20 for den almindelige sundhetsundersøkelse.

De fleste kreaturer kommer ind nat til onsdag og fredag; man er da ofte ikke færdig med utlosning og indsætning av dyrene før kl. 2 nat. Da der paa disse aftener efter kl. 6 aften kan komme op til flere hundrede dyr, maa der holdes som ekstrahjelp en stab av drivere, som arbeider mot timebetaling for at faa jernbanevognene losset og dyrene placert inden en rimelig tid.

Alle fra utlandet indførte dyr blev som vanlig underkastet en almindelig sundhetsundersøkelse, der væsentlig tar sigte paa mund- og klovesyken; livdyrene underkastes desuten tuberkulinundersøkelse. Dyrene var iaar paa nogen faa undtagelser nær, svenske livdyr og slagtedyrl av storfæ og nogen faa sauer. Tilførslen av svin var forbudt.

Av livdyr tilførtes fra Sverige 4219 stk. storfæ. Livdyrene blev som vanlig tuberkulinundersøkt med 1 gram tuberkulin. Dyr med tvilsom reaktion blev efter 8 dages forløp omsprøitet med 2 gram tuberkulin. Der blev omsprøitet 37, hvorav 19, eller 51,35 % reagerte. Tuberkulose kunde ikke paavises makroskopisk hos 2 av de ved ordinær prøve reagerte dyr og hos 2 av de omsprøite, derimot fandtes svulne glandler.

Av svenske slagtedyrl passerte karantænefjøset 7255 stk. storfæ, 32 sauer og 4 kalver.

Foruten direkte kom hertil over Fredrikshald 2010 stk. storfæ slagtedyrl og 2905 storfæ livdyrl som hadde gjennomgaat karantænen der.

Der er saaledes tilsammen fra Sverige tilført 4219 storfæ av livdyrl og 9265 storfæ av slagtedyrl. Desuten indførtes en jernbanevogn med 33 slagtegriser.

Baade livdyrl og slagtedyrl var hollænder- eller airshireblandinger og endel smaa dyr var av mere primitive racer. Endelig er der over Storlien kommet endel jemtlandsfæ.

Blandt slagtedyrene var i den første halvdel av aaret et betydelig antal særdeles gode dyr, store okser, gode kjørl og endel større kjøregjeldinger og kvier i særdeles god stand.

Efter at krigstilstanden indtraadte gik antallet i tilførslen av slagtedyrl ned likesom det da blev helt andre slags dyr, idet der efter denne tid mest kom undervegtig tildels magert ungfæ og gamle utrangerte kjørl i ofte særdeles daarlig foderstand. Grunden til nedgangen i tilførslen, skjønt der fremdeles sendtes hit endel utrangerte dyr var, at de gode kvaliteter stod i meget større priser paa andre markeder og at de simplere kvaliteter der ingen avsetning fandt; derfor sendtes disse sidste hit. Det samme forhold viste sig i endnu høiere grad med tilførslen av i Sverige slagtet kjørl.

Fra 7de august til 7de september var der delvis forbud mot utførsel av levende dyr og kjørl fra Sverige. I dette tidsrum gik tilførslen av slagtedyrl ned. Da forbudet bevirket frygt for for liten tilførsel, gik prisene i dette tidsrum sterkt op, saa der for okser med »hud og haar« betales like op til kr. 1,50 pr. kg. Tilførslen tok sig dog snart op igjen.

— Som forannævnt blev der omsat her i byen av svenske dyr 4219 kalvekjørl

og livokser samt 9265 stk. slagtekvæg som har passert handelsfjøsset, hvilket utgjør 46,60 % av den samlede tilførsel, 14,59 % kalvekjør og 32,01 % av slagtekvæg.

Det er saaledes indlysende, at den svenske import av storfæ spiller en uhyre stor rolle paa Kristiania kvægmarked. Skulde denne tilførsel og importen av svensk slagtet kjøt utebli i længere tid, vilde der fort melde sig vanskeligheter og kanske mangel baade paa kjøt og tilstrækkelig antal melkekjør til de store skiftende melkebesætninger, der væsentlig fornyes med svenske kalvefærdige kjør. Dette kan igjen faa indflydelse paa forsyningen med melk levert rundt i husene. Man faar et begrep om, hvilken rolle den svenske import av kvæg og oksekjøt spiller naar man ser at der hertil er indført av svenske dyr: 4219 livdyr og 9265 slagtedyrdyr og av norske dyr tilførtes 2058 livdyr og 13 354 slagtedyrdyr. Det bør her nævnes, at det samme forhold gjør sig gjældende for det tilførte slagtede kjøt, idet der her indførtes av utenbys norsk slagtet kjøt 16 106 skrotter mot 12 417 stk. svenske skrotter og dertil kommer saa dansk kjøt.«

Om kvægimporten over Fredrikshald meddeler karantænefjøssets bestyrer, stadsdyrlæge *Ant. Jacobsen*, bl. a. følgende:

»Med aar 1914 gaar Fredrikshald kvægtorv ind i et nyt tidsavsnit, da kommunens importslagteri kom i drift den 5te januar dette aar.

Det første kvægmarked, som avholdtes paa Fredrikshald var den 21de februar 1859 paa Mølen hvor dyrene ved høivande kunde staa i vand.

Allerede i 1860 blev markedet henlagt. til første onsdag i oktober. I rækker av aar, dog med forskyvning av en dag fremover, blev dette marked avholdt, under stor tilslutning især fra de svenske nabodistrikter. Opkjøpersystemet var dengang ikke kommet i sving saaledes som nu. Hver mand kom da med sine dyr, eller andre landmandsprodukter, saa trafikken i denne tid var ganske livlig, og der kunde til disse høstmarkeder møte op 300 à 500 dyr. I denne tid blev der lagt grundlaget for den tradition, som fremdeles holdes i hævd, at alle tjenestefolk, skal være fri markedsdagen i oktober.

I 1894 stod de nuværende fjøs for slagtedyrdyr paa Mølen færdige til at tages ibruk. Kvægimporten blev da regulert idet der blev anordnet sundhedsundersøkelse av dyrene ved ankomsten osv.

Tilførslen fra Sverige var aar om andet øket, saa der nu avholdtes marked hver uke, idet opkjøpersystemet var kommet isving. Kommissionærerne kom med hele vognladninger eller drifter, for at omsætte disse til nye opkjøpere, for videre forsendelse herfra til forskjellige steder.

Med den livlige kvægimport fra utlandet, fulgte bl. a. den ulempe, at vi ogsaa fik indført tuberkuløse dyr i ikke saa ringe utstrækning. I 1897 fik vi derfor paa bud om, at det storfæ som agtes anvendt som livdyr, skulde underkastes en tuberkulinprøve. Det blev derfor nødvendigt at foreta en nybygning, og det første tuberkulinfjøs med 61 baaser blev da bygget. Efterhaanden viste det sig at være for litet saa et nyt fjøs for livdyr maatte bygges i 1903, av samme størrelse som det første. Iaar har ogsaa disse vist sig for smaa, saa der er planer oppe om ny bebyggelse.

Alle storfæ scm ikke var bestemt til livdyr blev indsat i en egen avdeling og underkastet en almindelig sundhedsundersøkelse og brændemerket med S paa venstre laar og efterat eieren hadde skriftlig forpligtet sig til at nedslagte disse inden 8 dage, blev dyrene frigit og spredt utover landet i flere amter; men en effektiv kontrol med at dyrene virkelig blev nedslagtet viste sig at være ganske umulig ialfald ikke uten betydelige utgifter for det offentlige.

Veterinærdirektøren indsaa at denne ordning med kvægimporten var mangel-

fuld og indebar i flere henseende betydelig fare for utbredelse av smitsomme husdyrsygdomme ved importdyrene, og han optok derefter spørsmålet om, at Fredrikshald burde opføre et kommunalt slagteri for nedslagting av alle importdyr, som ikke blev tuberkulinprøvet.

Gjennem magistraten fremkom saaledes direktøren med en anmodning til stadsdyrlægen om at utrede spørsmålet om opførelsen av et importslagteri i Fredrikshald. Dette resulterte i, at Fredrikshald bystyre enstemmig bevilget kr. 167 000,00 til et kommunalt slagteri, hvis plan og opførsel blev godkjendt av departementet.

I slutten av 1913 stod Fredrikshald importslagteri færdig og blev tat i drift den 5te januar 1914. (Se avsnittet kjøtkontrollen 1914 under Fredrikshald).

Fra Sverige er til Fredrikshalds kvægtorv i 1914 kommet 13 596 storfæ over 6 maaneder. Av disse er 7024 blit tuberkulinundersøkt, hvorved 130 stk. viste tvilsom reaktion; de blev da tilbakeholdt i 8 dage paa tuberkulinfjøsset og underkastet fornyet prøve med dobbelt dose, herved fremkom 26 reaktioner = 20 %.

Næsten umiddelbart efter undersøkelsen med tuberkulin blev der slagtet 2213 stk., av disse reagerte 112 stk. = 5,06 %.

De øvrige 4811 stk., som tuberkulinprøvedes var kalvekjør, av disse reagerte 292 stk. = 6,07 %, de utviser altsaa 1 % større reaktionsprocent, end de forholdsvis yngre dyr som blev slagtet straks efter tuberkulinprøven.«

Ved statens karantænestation, Ytre Voulen ved Stavanger blev kun karantænert ét dyr, nemlig en Jerseykalv fra Danmark.

E. Bevilgninger til det civile veterinærvæsen i budgetterminen 1ste juli 1914—30te juni 1915.

	Bevilget	Medgaat
1. Amtsdyrlægenes avlønning	kr. 86 000,00	kr. 85 144,74
2. Veterinærinstituttet.		
a. Bevilget:		
1. Rest paa byggesum . kr. 50 000,00 (ekstraordinært).		
2. Til instituttet:		
a) Faste lønninger kr. 16 200,00		
b) Til driften » 23 600,00		
	» 39 800,00	
	kr. 89 800,00	
b. Overf. fra forr. termin.	» 77 673,29	
	» 167 473,29	» 148 913,83
	Overføres kr. 253 473,29	kr. 234 058,57

	Bevilget	Medgaat
	Overført kr. 253 473,29	kr. 234 058,57
3. Kursus for dyrlæger	» 2 000,00	
4. Tuberkulinundersøkelser:		
a) Bevilget	kr. 25 000,00	
b) Overført fra forrige termin	» 5 468,60	
	» 30 468,60	» 17 015,55
5. Erstatningsbidrag ved nedslagting av tuberkuløst kvæg:		
a) Bevilget	kr. 35 000,00	
b) Overført fra forrige termin	» 12 189,34	
	» 47 189,34	» 11 567,96
6. Avlønning m. v. av statsdyrlægerne . .	» 7 300,00	» 7 050,00
7. Studiestipendier for veterinærstuderende	» 6 400,00	» 6 399,99
8. Skyss- og kostutgifter	» 46 000,00	» 42 605,08
9. Forskjellige og tilfældige utgifter . . .	» 3 000,00	» 1 757,30
10. Bidrag til utgivelse av »Norsk veterinærtidsskrift«	» 1 000,00	» 1 000,00
11. Karantænestationen »Ytre-Voulen« . . .	» 400,00	» 400,00
12. Erstatningsbidrag til ubemidlede kvægeiere for tap paa husdyr:		
a) Bevilget	kr. 2 000,00	
b) Overført fra forrige termin	» 50,00	
	» 2 050,00	» 2 050,00
12. b. Reisestipendier for dyrlæger	» 800,00	
Sum . . .	kr. 400 081,23	kr. 323 904,45

II.

Kjøtkontrollen 1914.

Almindelig oversigt.

Kjøtkontrol i henhold til lov om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v. av 27de juni 1892 har i aaret 1914 været i virksomhet i de samme kommuner som foregaaende aar hvortil er kommet kjøtkontrol paa Notodden, ialt i 33 kommuner, nemlig: Aalesund, Arendal, Bergen, Bodø, Drammen, Fredrikshald, Fredrikstad, Gjøvik, Hamar, Haugesund, Holmestrand, Horten, Hønefoss, Kongsberg, Kragerø, Kristiania, Kristiansand, Kristiansund, Larvik, Lillehammer, Lillestrømmen, Moss, Narvik, Notodden, Porsgrund, Risør, Sandefjord, Sarpsborg, Skien, Stavanger, Tromsø, Trondhjem og Tønsberg.

Kommunale slagteanlæg findes i Fredrikshald, Kristiania, Kristiansund, Lillehammer og Stavanger, det første og sidste dog uten offentlig approbation.

I landkommunen Voss findes siden 1909 et slagteanlæg som eies og drives av kommunen.

De i de senere aar ved den offentlige kjøtkontrol inspicerte kjøtmængder stiller sig (i hele tal) saaledes:

	Okser.	Hester.	Svin.	Sau og gjet.	Kalver.
1905	116 564	4 909	58 241	198 846	119 749
1906	124 111	4 836	59 734	211 781	122 184
1907	119 391	4 321	76 324	212 097	122 887
1908	124 935	3 866	83 197	212 151	130 321
1909	139 261	3 637	73 877	230 899	150 204
1910	156 892	4 645	68 300	217 321	159 282
1911	169 194	6 161	80 042	235 347	172 855
1912	152 798	6 453	96 552	247 213	159 390
1913	146 189	6 377	82 296	247 846	157 908
1914	152 287	5 477	94 417	215 506	158 666

Paa de følgende tabeller vil findes sammendraget de tabellariske beretninger fra de forskjellige byer, hvori kontrol har været i virksomhet. saaledes at tabel A viser den samlede kjøtmængde (slagt) som har passert de forskjellige byers kontrolstationer i løpet av aaret med samtidig angivelse av, fra hvilket land kjøttet stammer samt kjøttets art.

I tabel B angives paa samme maate det antal kjøtkropper, som er stemplet med 2den klasses stempel.

Tabel C angir paa samme vis antal av kasserte kjøtkropper, samt vegten av de konfiskerte slagt samt vegt av kasserte organer og avfald.

Tabellerne D, E og F angir paa samme maate de utenfor hovedstationerne kontrollerte kjøtmængder, deres klassifikation m. v. samt tillike forholdet ved de kommunale slagtehus i byer, hvor saadanne findes.

Tabel A

Antal av slagt som i 19
(Nombre de viandes de bo)

Kommune	Ialt undersøkt							N			
	Okse	Hest	Svin	San	Gjæt	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin
Aalesund	3247 $\frac{3}{4}$	43 $\frac{1}{2}$	999 $\frac{1}{4}$	4995	1365 $\frac{1}{2}$	2335 $\frac{1}{2}$	1276 $\frac{1}{2}$	-	3247 $\frac{3}{4}$	43 $\frac{1}{2}$	999 $\frac{1}{4}$
Arendal	1111	19 $\frac{3}{4}$	444 $\frac{3}{4}$	1667	32	1421	178	-	892 $\frac{1}{4}$	19 $\frac{3}{4}$	444 $\frac{3}{4}$
Bergen	14748	295 $\frac{3}{4}$	5964	17275	2373	10340 $\frac{3}{4}$	1971 $\frac{1}{2}$	-	14748 $\frac{3}{4}$	295 $\frac{3}{4}$	5964
Bodø	1228	9	236	1673	42	427	340	29	1228	9	236
Drammen	2957 $\frac{3}{4}$	128 $\frac{1}{2}$	2367	780	9	3300	576 $\frac{1}{2}$	-	2957 $\frac{3}{4}$	128 $\frac{1}{2}$	2367
Fredrikshald	548	107 $\frac{1}{2}$	1401 $\frac{1}{4}$	1052 $\frac{3}{4}$	-	1391 $\frac{1}{2}$	386 $\frac{1}{2}$	-	513 $\frac{3}{4}$	31 $\frac{1}{2}$	1114 $\frac{1}{4}$
Fredrikstad Ø.	253 $\frac{1}{4}$	14	218 $\frac{1}{2}$	106 $\frac{1}{2}$	1	749 $\frac{1}{2}$	12	-	253 $\frac{1}{4}$	14	218 $\frac{1}{2}$
Do. V.	4205	274 $\frac{1}{4}$	2696	1857 $\frac{1}{2}$	-	3138 $\frac{1}{2}$	535	-	2662 $\frac{1}{4}$	147 $\frac{1}{4}$	2613 $\frac{3}{4}$
Gjøvik	366	35	534	560	-	832	-	-	366	35	534
Hamar	1630	91 $\frac{1}{4}$	1936 $\frac{3}{4}$	2968	58	3157	41	-	1630	91 $\frac{1}{4}$	1936 $\frac{3}{4}$
Haugesund	1441	4	537	3211	80	2372	48	-	1441	4	537
Holmestrand	550	19	305 $\frac{1}{2}$	238 $\frac{1}{2}$	1	756	25 $\frac{1}{2}$	-	550	19	305 $\frac{1}{2}$
Horten	738 $\frac{1}{4}$	28 $\frac{1}{4}$	501	100	-	1244	25	-	738 $\frac{1}{4}$	28 $\frac{1}{4}$	501
Hønefoss	1272	39	881 $\frac{3}{4}$	774	1	980	223	2	1272	39	881 $\frac{3}{4}$
Kongsberg	915 $\frac{1}{4}$	13 $\frac{1}{4}$	347	319 $\frac{1}{2}$	16	925 $\frac{1}{2}$	140	-	915 $\frac{1}{4}$	13 $\frac{1}{4}$	347
Kragerø	504	52 $\frac{3}{4}$	255 $\frac{1}{2}$	488	7	923	95	-	504	52 $\frac{3}{4}$	255 $\frac{1}{2}$
Kristiania	33389	1545	44188	40874	6337	27038	22787	-	16106	744	33910
Kristiansand	4612	104	1737	2804	181	4561	2390	-	4298	104	1736
Kristiansund	1554	32	833	4464	557	3409	65	14	1554	32	833
Larvik	2023 $\frac{1}{2}$	34 $\frac{3}{4}$	1201 $\frac{3}{4}$	1375	-	1567 $\frac{1}{2}$	284 $\frac{1}{4}$	-	2023 $\frac{1}{2}$	34 $\frac{3}{4}$	1201 $\frac{3}{4}$
Lillehammer	250	12	541	1655	864	1461	123	-	250	12	541
Lillestrøm	696	1	410 $\frac{1}{2}$	50	-	658 $\frac{1}{2}$	36 $\frac{1}{2}$	-	696	1	410 $\frac{1}{2}$
Moss	1463 $\frac{1}{2}$	81	1391	807	-	1745	612	-	1463 $\frac{1}{2}$	81	1391
Narvik	851	12	276	1624	112	482	257	11	851	12	276
Notodden	629 $\frac{1}{2}$	8	368 $\frac{1}{2}$	714	28	732	136	-	629 $\frac{1}{2}$	8	368 $\frac{1}{2}$
Porsgrund	447 $\frac{1}{2}$	6	167	69	1	551	26	-	447 $\frac{1}{2}$	6	167
Risør	296 $\frac{3}{4}$	1	92	244	-	397	6	-	261 $\frac{3}{4}$	1	92
Sandefjord	2216 $\frac{1}{4}$	39 $\frac{3}{4}$	1022	813 $\frac{1}{2}$	1	1490 $\frac{3}{4}$	243 $\frac{1}{4}$	-	2199 $\frac{1}{4}$	39 $\frac{3}{4}$	1022
Sarpsborg	1491	238	1324	286	-	1458	164	-	949	100	1324
Skien	898	19	1024	1077	12	1945	13	-	898	19	1024
Stavanger	152	21	3330	1343	215	5271	13	-	152	21	3330
Tromsø	2535 $\frac{1}{2}$	21	302	5131	419	2808	661	399	2535 $\frac{1}{2}$	21	302
Trondhjem	1390 $\frac{1}{4}$	415	3765 $\frac{1}{2}$	15275	2692	13359	473	-	1390 $\frac{1}{4}$	415	3765 $\frac{1}{2}$
Tønsberg	3288 $\frac{3}{4}$	63 $\frac{3}{4}$	2014 $\frac{3}{4}$	1619	3623	218	1	-	3288 $\frac{3}{4}$	63 $\frac{3}{4}$	2014 $\frac{3}{4}$
Ialt (total)	93962 $\frac{1}{2}$	3827 $\frac{3}{4}$	83613 $\frac{3}{4}$	118290 $\frac{1}{4}$	19027 $\frac{1}{2}$	94138 $\frac{3}{4}$	34164 $\frac{3}{4}$	455	73914 $\frac{1}{4}$	2685 $\frac{3}{4}$	72965 $\frac{1}{4}$

økt paa kontrolstationerne.

ées aux bureaux de contrôle en 1914).

			Svensk									Dansk						
Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
2335 $\frac{1}{2}$	1276 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1421	178	-	-	-	-	-	-	-	-	-	219	-	-	-	-	-	-	-
10340 $\frac{1}{2}$	1971 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
427	340	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3300	576 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1387 $\frac{3}{4}$	311 $\frac{1}{2}$	-	35	76	287	302 $\frac{1}{2}$	-	3 $\frac{3}{4}$	75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
749 $\frac{1}{2}$	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3136 $\frac{1}{2}$	523	-	1543 $\frac{1}{4}$	127	82 $\frac{2}{4}$	543	-	2	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
832	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3157	41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2372	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
756	25 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1244	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
980	223	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
925 $\frac{1}{2}$	140	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
923	95	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21034	9752	-	12417	742	9510	2533	6	6000	12971	-	4866	59	768	191	1	4	64	-
4561	2390	-	-	-	-	-	-	-	-	-	314	-	-	-	-	-	-	-
3409	65	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1567 $\frac{1}{2}$	284 $\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1461	123	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
658 $\frac{1}{2}$	36 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1745	612	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
482	257	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
732	136	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
551	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
397	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	-	-	-	-	-	-	-
1453 $\frac{3}{4}$	243 $\frac{1}{4}$	-	17	-	-	-	-	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1458	164	-	542	138	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1945	10	-	49	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	3
5271	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2808	661	399	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13359	473	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
218	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
88092	21039 $\frac{1}{2}$	455	14603 $\frac{1}{4}$	1083	9879 $\frac{1}{2}$	3378 $\frac{1}{2}$	6	6042 $\frac{3}{4}$	13058	-	5445	59	769	191	1	4	67	-

Tabel B.

Antal av slagt som i 1914 er stempet

(Nombre de viandes de boucherie)

Kommune	I alt 2den klasse							Norsk					
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet
Aalesund	38 $\frac{1}{4}$	2	20	74	15	25	10	-	38 $\frac{1}{4}$	2	20	74	15
Arendal	16	2	11	1	-	13 $\frac{3}{4}$	-	-	16	2	11	1	-
Bergen	23	1	44	-	-	88	-	-	23	1	44	-	-
Bodø	26	8	4	24	1	32	-	-	26	8	4	24	1
Drammen	56	4	16 $\frac{1}{2}$	3	57	1	-	-	56	4	16 $\frac{1}{2}$	3	57
Fredrikshald	2	4	9	5	-	11 $\frac{1}{2}$	-	-	2	3	9	5	-
Fredrikstad V.	7	-	1	-	-	2	-	-	7	-	1	-	-
Do. Ø.	46 $\frac{3}{4}$	7	48 $\frac{3}{4}$	1	-	27 $\frac{3}{4}$	-	-	44 $\frac{3}{4}$	4 $\frac{3}{4}$	48 $\frac{3}{4}$	1	-
Gjøvik	8	-	4	-	-	3	-	-	8	-	4	-	-
Hamar	8 $\frac{1}{4}$	1	34 $\frac{3}{4}$	4	-	26	1	-	8 $\frac{1}{4}$	1	34 $\frac{3}{4}$	4	-
Haugesund	22 $\frac{1}{4}$	1 $\frac{3}{4}$	17 $\frac{3}{4}$	63	2	157	-	-	22 $\frac{1}{4}$	1 $\frac{3}{4}$	17 $\frac{3}{4}$	63	2
Holmestrand	3 $\frac{1}{4}$	-	7 $\frac{1}{4}$	-	-	13	-	-	3 $\frac{1}{4}$	-	7 $\frac{1}{4}$	-	-
Horten	7 $\frac{3}{4}$	-	3	-	-	4	1	-	7 $\frac{3}{4}$	-	3	-	-
Hønefoss	15 $\frac{1}{2}$	-	22 $\frac{3}{4}$	3	-	49	-	-	15 $\frac{1}{2}$	-	22 $\frac{3}{4}$	3	-
Kongsberg	4 $\frac{1}{2}$	-	6	-	-	9 $\frac{1}{2}$	-	-	4 $\frac{1}{2}$	-	6	-	-
Kragerø	5 $\frac{1}{2}$	3	6 $\frac{1}{2}$	1	-	14	-	-	5 $\frac{1}{2}$	3	6 $\frac{1}{2}$	1	-
Kristiania	579	69	779	52	5	166	35	-	248	47	685	45	4
Kristiansand	16	1	4	-	-	23	-	-	16	1	4	-	-
Kristiansund	45 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{3}{4}$	22	14	3	35 $\frac{3}{4}$	-	-	45 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{3}{4}$	22	14	3
Larvik	24	2	17	-	-	23	-	-	24	2	17	-	-
Lillehammer	11 $\frac{1}{2}$	2	5	3	64	21	2	-	11 $\frac{1}{2}$	2	5	3	64
Lillestrøm	3 $\frac{3}{4}$	-	11 $\frac{1}{4}$	-	-	25	-	-	3 $\frac{3}{4}$	-	11 $\frac{1}{4}$	-	-
Moss	38 $\frac{3}{4}$	7	19 $\frac{1}{2}$	9	-	23	1	-	38 $\frac{3}{4}$	7	19 $\frac{1}{2}$	9	-
Narvik	27 $\frac{3}{4}$	1	5 $\frac{1}{2}$	60	8	144	2	-	27 $\frac{3}{4}$	1	5 $\frac{1}{2}$	60	8
Notodden	14	-	15 $\frac{1}{2}$	7	2	30	3	-	14	-	15 $\frac{1}{2}$	7	2
Porsgrund	5	-	3	-	-	9	-	-	5	-	3	-	-
Risør	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Sandefjord	31 $\frac{1}{2}$	7 $\frac{1}{2}$	10 $\frac{1}{2}$	15	1	56	3	-	31 $\frac{1}{2}$	7 $\frac{1}{2}$	10 $\frac{1}{2}$	15	1
Sarpsborg	27	3	21	-	-	38	-	-	27	3	21	-	-
Skien	6	-	1	2	-	5	-	-	6	-	1	2	-
Stavanger	18	4	44	9	10	470	-	-	18	4	44	9	10
Tromsø	158 $\frac{3}{4}$	21	8 $\frac{1}{2}$	610	349	664	14	71	158 $\frac{3}{4}$	21	8 $\frac{1}{2}$	610	349
Trondhjem	130 $\frac{3}{4}$	12	73 $\frac{1}{2}$	71	6	103 $\frac{1}{2}$	-	-	130 $\frac{3}{4}$	12	73 $\frac{1}{2}$	71	6
Tønsberg	37 $\frac{1}{2}$	2	32	3	-	24	-	-	37 $\frac{1}{2}$	2	32	3	-
I alt (total)	1466	166 $\frac{3}{4}$	1326 $\frac{1}{2}$	1034	523 $\frac{1}{2}$	2336 $\frac{1}{4}$	72	71	1133	141 $\frac{1}{4}$	1235 $\frac{1}{2}$	1027	522 $\frac{1}{2}$

med 2den klasse paa kontrolstationerne.
marquées avec l'estampille de IIme classe).

			Svensk						Dansk										
Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	
25	10
13 $\frac{1}{2}$
88
32
1
11 $\frac{1}{2}$.	.	.	1
2
27 $\frac{1}{3}$.	.	2	2 $\frac{3}{4}$
3
26	1
157
13
4	1
49
9 $\frac{1}{2}$
14
149	19	.	233	19	77	7	1	17	16	.	98	3	14	
23
35 $\frac{3}{4}$
23
21	2
25
23	1
144	2
30	3
9
.
43	3	13
38
5
470
664	14	71
103 $\frac{1}{2}$
24
2306 $\frac{1}{4}$	56	71	235	22 $\frac{3}{4}$	77	7	1	30	16	-	98	3	14	-	-	-	-	-	-

Tabel C.

Antal av slaggt som i 1914 er
(Nombre de viandes de boucherie)

Kommune	I alt kassert							Norsk								
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Aalesund	25	-	2 $\frac{1}{2}$	6	-	23	3	-	25	-	2 $\frac{1}{2}$	6	-	23	3	-
Arendal	7	1 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$	1	-	10 $\frac{1}{2}$	-	-	7	1 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$	1	-	10 $\frac{1}{2}$	-	-
Bergen	26	3	13	15	1 $\frac{1}{2}$	219	2	-	26	3	13	15	-	219	2	-
Bodø	5	-	1 $\frac{1}{2}$	1	-	1	2	-	5	-	1 $\frac{1}{2}$	1	-	1	2	-
Drammen	4 $\frac{1}{2}$	-	5	2	-	13	-	-	4 $\frac{1}{2}$	-	5	2	-	13	-	-
Fredrikshald	5	3	3 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{1}{4}$	-	12	4	-	5	2	3 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{1}{4}$	-	12	4	-
Fredrikstad Ø.	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
Do. V.	3	-	7	-	-	20	-	-	3	-	7	-	-	20	-	-
Gjøvik	4	-	2	-	-	7	-	-	4	-	2	-	-	7	-	-
Hamar	7 $\frac{2}{3}$	-	2	1	2	63	1	-	7 $\frac{2}{3}$	-	2	1	2	63	1	-
Haugesund	5 $\frac{1}{2}$	-	1	2	-	16	-	-	5 $\frac{1}{2}$	-	1	2	-	16	-	-
Holmestrand	-	-	1	-	-	10	-	-	-	-	1	-	-	10	-	-
Horten	6 $\frac{1}{4}$	-	3 $\frac{1}{4}$	-	-	2	-	-	6 $\frac{1}{4}$	-	3 $\frac{1}{4}$	-	-	2	-	-
Hønefoss	4	-	3 $\frac{1}{2}$	-	-	6	-	-	4	-	3 $\frac{1}{2}$	-	-	6	-	-
Kongsberg	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kragerø	4	1	2 $\frac{1}{2}$	-	-	2	-	-	4	1	2 $\frac{1}{2}$	-	-	2	-	-
Kristiania	194	23	150	190	43	732	104	-	124	11	135	163	43	569	46	-
Kristiansand	9	-	-	-	-	1	-	-	9	-	-	-	-	1	-	-
Kristiansund	11 $\frac{1}{2}$	-	1	7	1	17 $\frac{3}{4}$	-	-	11 $\frac{1}{2}$	-	1	7	1	17 $\frac{3}{4}$	-	-
Larvik	4	-	4	3	-	3	1	-	4	-	4	3	-	3	1	-
Lillehammer	1 $\frac{1}{2}$	-	-	-	10	11	-	-	1 $\frac{1}{2}$	-	-	-	10	11	-	-
Lillestrøm	2 $\frac{1}{4}$	-	2	1	-	16	-	-	2 $\frac{1}{4}$	-	2	1	-	16	-	-
Moss	2 $\frac{1}{2}$	-	1	-	-	13 $\frac{1}{2}$	-	-	2 $\frac{1}{2}$	-	1	-	-	13 $\frac{1}{2}$	-	-
Narvik	3 $\frac{3}{4}$	-	1	4	2	10	1	1	3 $\frac{3}{4}$	-	1	4	2	10	1	1
Notodden	2 $\frac{1}{4}$	-	2 $\frac{3}{4}$	-	-	3	-	-	2 $\frac{1}{4}$	-	2 $\frac{3}{4}$	-	-	3	-	-
Porsgrund	1	-	1	-	-	2	-	-	1	-	1	-	-	2	-	-
Risør	2	-	1	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-
Sandefjord	7 $\frac{3}{4}$	-	5	2	-	17 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{3}{4}$	-	7 $\frac{3}{4}$	-	5	2	-	15 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{3}{4}$	-
Sarpsborg	3	-	5	-	-	24	-	-	3	-	5	-	-	24	-	-
Skien	4 $\frac{1}{4}$	-	6 $\frac{1}{4}$	-	-	2	-	-	4 $\frac{1}{4}$	-	6 $\frac{1}{4}$	-	-	2	-	-
Stavanger	6	-	4	-	-	36	1	-	6	-	4	-	-	36	1	-
Tromsø	8	-	-	1	-	2	-	1	8	-	-	1	-	2	-	1
Trondhjem	42	7	11 $\frac{1}{2}$	18	6	177 $\frac{1}{2}$	-	-	42	7	11 $\frac{1}{2}$	18	6	177 $\frac{1}{2}$	-	-
Tønsberg	11	1	4 $\frac{1}{2}$	1	-	23	1	-	11	1	4 $\frac{1}{2}$	1	-	23	1	-
I alt	422 $\frac{2}{4}$	41 $\frac{1}{4}$	249 $\frac{3}{4}$	257 $\frac{1}{4}$	64 $\frac{1}{2}$	1501 $\frac{1}{4}$	122 $\frac{3}{4}$	2	352 $\frac{2}{4}$	28 $\frac{1}{4}$	234 $\frac{3}{4}$	230 $\frac{1}{4}$	64 $\frac{1}{2}$	1336 $\frac{1}{4}$	64 $\frac{3}{4}$	2

1) Renkjøt.

assort paa kontrolstationerne.
 (révisés aux bureaux de contrôle).

Svensk							Dansk							Vægt i kilogram av kasserte kjøt- kropper	Vægt i kilogram av avfald og andre organer		
Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv			Gjødkalv	Andre dyr
.	2626	314
.	1649	344
.	4557	7537
.	930	1997
.	1	1644	618
.	10	16
.	801	492
.	2183	944
.	760	1265
.	1090	101
.	66
63	11	12	26	.	163	58	.	7	1	3	1	54309	34066
.	1031	171
.	1439	142
.	567	240
.	355	204
.	528	3
.	670	.
.	919	147
.	370	53
.	2	1466	716
.	766	188
.	1221	412
.	9443	2765
.	2323	32
63	12	12	26	-	165	58	-	7	1	3	1	-	-	-	-	91657	52833

Tabel D.

Antal av slagt som i 1914 er undersøkt av
(Viandes de boucherie examinées)

Kommune	Ialt undersøkt							Norsk					
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Speckkalv	Gjøtkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet
Aalesund	68	10	2	-	1	-	11	-	68	10	2	-	1
Arendal	625	1	131 $\frac{1}{2}$	562	9	540	89	-	463 $\frac{1}{2}$	1	131 $\frac{1}{2}$	562	9
Bergen	5032 $\frac{1}{2}$	51	1845	7363	543	5146	764	-	5032 $\frac{1}{2}$	51	1845	7363	543
Bodø	45	2	4	-	-	10	-	-	45	2	4	-	-
Drammen	4373	115 $\frac{3}{4}$	485 $\frac{1}{4}$	3521	27	454	43	-	4373	115 $\frac{3}{4}$	485 $\frac{1}{4}$	3521	27
Fredrikshald	872	31	44 $\frac{1}{2}$	480	-	437	108 $\frac{1}{2}$	-	872	31	44 $\frac{1}{2}$	480	-
Gjøvik	604	30	186	239	-	188	-	-	604	30	186	239	-
Hamar	710 $\frac{3}{4}$	63 $\frac{3}{4}$	1870 $\frac{1}{4}$	152	1	254	-	-	710 $\frac{3}{4}$	63 $\frac{3}{4}$	1870 $\frac{1}{4}$	152	1
Haugesund	658 $\frac{3}{4}$	29	31 $\frac{3}{4}$	722	-	163	18	-	658 $\frac{3}{4}$	29	31 $\frac{3}{4}$	722	-
Horten	937	26	334 $\frac{1}{4}$	685	-	312	49	-	913	26	334 $\frac{1}{4}$	674	-
Hønefoss	12	-	28	-	-	1	1	-	12	-	28	-	-
Kongsberg	114	2	254 $\frac{1}{2}$	2	-	2	-	-	114	2	254 $\frac{1}{2}$	2	-
Kragerø	81 $\frac{3}{4}$	9 $\frac{1}{4}$	13 $\frac{3}{4}$	16	1	16	3	-	81 $\frac{3}{4}$	9 $\frac{1}{4}$	13 $\frac{3}{4}$	16	1
Kristiania ¹⁾	22302	462	3042	628	5	1716	3993	-	13451	462	3025	624	5
Kristiansund ²⁾	1331	11	4	125	1	4	13	-	1331	11	4	125	1
Larvik	261	38	38 $\frac{3}{4}$	257	1	50	7	-	261	38	38 $\frac{3}{4}$	257	1
Lillehammer ¹⁾	956	60	530	13	3	1	-	-	956	60	530	13	3
Lillestrøm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Moss	3528 $\frac{1}{2}$	195 $\frac{3}{2}$	461	863	-	359	71	-	3276	129	301 $\frac{1}{2}$	858	-
Narvik	669 $\frac{1}{2}$	24	111	479 $\frac{1}{2}$	30	112	98	17	425 $\frac{3}{4}$	23	111	476 $\frac{1}{2}$	30
Notodden	312 $\frac{1}{2}$	19	126	38	-	146	23	-	312 $\frac{1}{2}$	19	126	38	-
Porsgrund	608 $\frac{1}{2}$	43	210	250	2	484	77	-	608 $\frac{1}{2}$	43	210	250	2
Risør	24	-	4	17	-	22	-	-	22	-	-	17	-
Skien	1722	174	454	850	-	685	8	-	1443	174	454	850	-
Stavanger	12259	247	574	59720	552	13440	436	-	12235	247	574	59720	552
Trondhjem	217	5	18 $\frac{1}{2}$	30	-	8	1	-	217	5	18 $\frac{1}{2}$	30	-
Ialt	58324 $\frac{1}{2}$	1649 $\frac{1}{4}$	10804	77012 $\frac{1}{2}$	1176	24550	5813 $\frac{1}{2}$	17	48487	1581 $\frac{3}{4}$	10627 $\frac{1}{2}$	76989 $\frac{1}{2}$	1176

¹⁾ Slagteriet. ²⁾ Det kommunale slagteri.

kontrolørerne **utenfor** kontrolstationerne.
n dehors des bureaux de contrôle).

			Svensk						Dansk									
Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
540	89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	161 ^{1/2}	-	-	-	-	-	-	-
5146	764	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
454	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
437	108 ^{1/2}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
188	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
254	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
163	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
312	49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	-	-	11	-	-	-	-
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1714	3380	-	8839	-	17	4	-	2	607	-	12	-	-	-	-	-	6	-
4	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
302	71	-	252 ^{1/2}	66 ^{1/2}	158 ^{1/2}	5	-	57	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
103	78	17	243 ^{1/2}	1	-	3	-	9	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-
146	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
484	77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
685	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	279	-	-	-	-	-	-	-
13440	436	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	-	-	-	-	-	-	-
8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24482	5180 ^{1/2}	17	9335	67 ^{1/2}	175 ^{1/2}	12	-	68	627	-	502 ^{1/2}	-	1	11	-	-	6	-

¹⁾ Derav 2 engelske.

Tabel E.

Kjøtkropper stemplet med 2den klasse
(Viandes de boucherie marquées avec l'estapille)

Kommune	Ialt 2den klasse								Norsk				
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet
Drammen	23	3	6 $\frac{3}{4}$	-	-	23	10	-	23	3	6 $\frac{3}{4}$	-	-
Gjøvik	4	-	1	-	-	2	-	-	4	-	1	-	-
Hamar	12	1	33	-	-	-	-	-	12	1	33	-	-
Haugesund	6 $\frac{1}{2}$	2	1	4	-	10	-	-	6 $\frac{1}{2}$	2	1	4	-
Horten	3 $\frac{3}{4}$	-	2 $\frac{3}{4}$	-	-	1	-	-	3 $\frac{3}{4}$	-	2 $\frac{3}{4}$	-	-
Kongsberg	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Kragerø	1	3 $\frac{3}{4}$	1	-	-	-	-	-	1	3 $\frac{3}{4}$	1	-	-
Kristiania ¹⁾	304	11	38	-	1	6	-	-	55	11	38	-	1
Kristiansund	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Larvik	10	-	-	1	-	-	-	-	10	-	-	1	-
Lillehammer ¹⁾	2	-	11	-	-	-	-	-	2	-	11	-	-
Moss	27 $\frac{3}{4}$	2	54	-	-	10	-	-	27 $\frac{3}{4}$	1	43	-	-
Narvik	25 $\frac{1}{2}$	2	1 $\frac{1}{2}$	10	-	30	4	5	20 $\frac{1}{2}$	2	1 $\frac{1}{2}$	10	-
Notodden	4	-	3	-	-	4	-	-	4	-	3	-	-
Porsgrund	10	-	2	-	-	14	-	-	10	-	2	-	-
Skien	18	-	2	-	-	5	-	-	18	-	2	-	-
Stavanger	54	8	7	508	14	732	7	-	45	8	7	508	14
Trondhjem	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
Ialt	507 $\frac{1}{2}$	29 $\frac{3}{4}$	167	523	15	838	21	5	240	28 $\frac{3}{4}$	156	523	15

¹⁾ Slakteriet.

Tabel F.

Kjøtkropper kassert i 1914 **utenfor** stationerne.*(Viandes de boucherie saisies en dehors des bureaux).*

Kommune	I alt kassert							Norsk							Svensk							Vegt i kilogram av kasserte kjøtkropper	Vegt i kilogram av avfald og organer				
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjæt	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjæt	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjæt			Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	
Aalesund ...	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	215	50
Drammen ...	2	1	-	-	-	3	-	-	2	1	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	415	2291
Hamar ...	9	1	5	1	-	6	-	-	9	1	5	1	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2120	887
Haugesund..	1	2	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	442	644
Horten	6 $\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-	6 $\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	934	130
Kragerø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57
Kristiania ¹⁾ ..	26	2	6	-	-	17	1	-	11	2	6	-	-	16	1	-	15	-	-	-	-	1	-	-	-	5064	52010
Larvik.....	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	155	22
Lillehammer ¹⁾	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	500	448
Moss	1	-	1	-	-	2	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Narvik	2	-	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	331	-
Notodden ...	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	126	72
Porsgrund ...	3	-	1	-	-	2	-	-	3	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skien.....	1 $\frac{1}{2}$	1	-	-	-	1	-	-	1 $\frac{1}{2}$	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	545	105
Stavanger...	4	2	-	13	1	39	2	-	4	2	-	13	1	39	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1355	1689
Ialt	59 $\frac{3}{4}$	11 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{3}{4}$	14	1	75	3	-	43 $\frac{3}{4}$	11 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{3}{4}$	14	1	72	3	-	16	-	-	-	3	-	-	-	12202	58405	

¹⁾ Slagteriet.

De enkelte byer.

1. Aalesuud.

Stadsdyrlæge *N. Toenberg*, meddeler:

Den tilførte kjøtmængde har været omtrent som foregaaende aar, dog ca. 800 sauskrotter mindre, mens flesekemængden til gjengjæld er stegen med ca. 25 %. Forbruget av flesek er i det hele steget jevnt hvert aar. Den formindskede saukjøttilførsel falder især paa maanederne august—september og har vel sin grund i at bønderne saltet ned til eget bruk noget mere end de ellers pleier — paa grund av krigen.

Kjøttets kvalitet har været god og det forekommer mig at slagtene nu er gjennemgaaende større end for nogen aar siden. Behandlingen har været ganske bra. Søndmøre landmandslag har lat avholde et par slagtekurser her til opøvelse for landsfolk i slagting og kjøttets behandling med assistance av etpar slagterborgere og undertegnede.

Deltagerne, ca. 25 stykker, var fra de forskjellige kanter av Søndmør. Jeg tror disse kurser litt efter litt vil kraftig hjelpe til en bedre behandling av kjøttet.

Storfæ- og fleskepriser har holdt sig omtrent som i 1913, derimot er saukjøttprisen steget. 90—95 øre pr. kg. var almindelig i slagtetiden. Der kjøbtes derfor heller ikke ubetydelige kvanta saueskrotter — storfæ ogsaa — i Trondhjem og Kristiansund, av slagtere her i byen og trods fragttillægget lønnet det sig.

Ved kontrollen er med 2den klasse stemplet 38 $\frac{1}{4}$ storfæslagt, 2 hester, 20 svin, 74 sauer, 15 gjeter, 25 spædkalver og 10 gjødkalver; de hyppigste aarsaker hertil har været daarlig behandling, avmagring, nødslagting og abnorm lugt. Kassert er ialt 25 storfæ, 2 $\frac{1}{2}$ svin, 6 sauer, 23 spædkalver og 3 gjødkalver, hyppigst paa grund av bedærvelse og forøvrig forskjellige sygdomme. 6 dyr kassertes fordi det konstatertes at de var selvdøde.

Tøndekjøttkontrollen. Gjennem Aalesunds tøndekjøttkontrol er i 1914 passert 9611 kg. islandsk saltet sauekjøtt og 250 kg. saltede tarmer fra Kjøbenhavn. Kjøttet var altsammen firdelt og var godt gjennemsaltet og pent behandlet. Nogen tilblandning av konserver har ikke kunnet paavises.

Da kommunen endnu ikke har indredet noget lokale for tøndekjøttkontrollen, har jeg ved vedvilje fra toldbodens side faat anledning til at foreta den mere overfladiske undersøkelse der, og uttat prøver til nærmere undersøkelse i den almindelige kjøttkontrols lokaler.

2. Arendal.

Dyrlæge *K. Egeberg*, meddeler:

Kjøttkontrollens drift og personale har ingen forandring undergaaet i det sidste aar.

Tilførslen av slagt er aar om andet den samme. Prisene har hele aaret været høie; men adgang til slagt, baade fra Danmark og Vestlandet, har til alle tider

været let. Stavanger og Flekkefjord leverer aaret rundt flere slagtt om uken og vel halvparten av alt sauekjøtt kommer fra vestlandet. Det kommer frem i upaaklagelig stand. Danskekjøttet blir ofte mindre pent behandlet under omlastningen i Kristiansand og paa bryggen her. Jeg har to ganger i aarets løp fundet det paakrævet at tilskrive de danske kjøteksporthører at strien som omgir kjøttet maa være renere og bedre. Ingen sygdom av særlig interesse er paavist. Slagterne er yderst varsomme ved indkjøp av slagtt hvis dyret har vist sygdomstegn. De konfererer isaafald altid først med kontrolløren. Dette medfører selvfølgelig mindre kassation og ofte blir slagttet foreløbig kontrollert hos bonden. Denne hjemmekontrol letter arbeidet, da samtlige organer er tilstede. Ofte kan et saadant slagtt bli delvis brukt hjemme ved nedsaltning osv.

Med 2den klasse stempledtes $16\frac{1}{2}$ storfæskrot, $2\frac{1}{2}$ hest, 11 svin, 1 sau, $\frac{1}{2}$ gjett og $13\frac{1}{2}$ kalver, mest paa grund av avmagring, abnorm lugt, bedærvethet. Kassert blev 7 storfæskrotter, $1\frac{1}{2}$ hest, $2\frac{1}{2}$ svin, 1 sau, $\frac{1}{2}$ gjett og 11 kalver.

Ved saltkjøttkontrollen er undersøkt $33\frac{1}{2}$ tdr. amerikansk oksekjøtt og 155 tdr. islandsk sauekjøtt med en samlet vegg av 20 346 kg.

336 kg. er tilbakevist paa grund av surhet i bogene.

Det amerikanske kjøtt har alltid været prima vare. Ingen forbudte konserveringsmidler er paavist.

3. Bergen.

Stadsdyrlæge I. Nielsen meddeler:

I 1914 er ved kjøttkontrollstationene undersøkt $73\ 712\frac{3}{4}$ slagtt, hvad der utggjør en mindre tilførsel fra 1913 av $12\ 017\frac{1}{4}$ slagtt. Mindretilførslen er jevnt fordelt paa de forskjellige dyr, men falder dog særlig paa sauer, hvorav er tilført 7228 mindre end i 1913.

Den samlede vegg har utggjort ca. 3 513 270 kg. imot 3 788 915 i 1913 og den omtrentlige værdi kr. 3 150 724,00, imot kr. 3 369 891 i 1913.

Tilførslen har fordelt sig med 52 968 slagtt (71,7 %) kontrollert paa hovedstationen og 20 744 (28,2 %) paa bistationen.

Kjøttprisene viser fremdeles en stigning som sammenlignet med 1913 og beregnet efter aarets middelpriis utggjør i øre pr. kg. for okse 3,6, ggjødkalv 5,9 og sau 5,4. Kun for svinekjøttets vedkommende er middelpriisen sunket med 5,4 øre pr. kg.

Med den eksport av kjøtt, som i de senere aar i stadig større omfang har fundet sted, dels til Kristiania, dels til landshoteller er det vanskelig, paa grundlag av det ved kontrollstationene kontrollerte kjøttkvantum, at faa en oversigt over byens eget kjøttforbruk. Lates de anførte forhold ute av betragtning blir kjøttforbruk pr. individ, beregnet efter et indbyggerantal av 80 000 ca. 43,9 kg. til en omtrentlig værdi av kr. 39,4.

Av samtlige slagtt er som uanvendelig til menneskeføde konfiskert 12 093,4 kg. hvorav organer 7537 kg. Konfiskationsprocenten blir herefter kun 0,34. At den er saa lav skyldes væsentlig den omstændighet at vi her er saa godt som fri tuberkulose blandt vore husdyr, men ogsaa at kontrollen er saa indarbeidet at man i landdistriktene nogenlunde skjønner, hvad det gaar an at fremlægge for kontrollen.

Med 2den klasse er stemplet 5374,5 kg., væsentlig kjøt som er sterkt avmagret eller slet og likegyldig behandlet under slagting og transport.

Hvad kjøttets behandling og slagtingen og transporten angaar saa spores der ingen forandring til det bedre, snarere det motsatte tilfælde. Der anvendes fremdeles smudsige sækker som emballage; nye ubrukte sækker er det en ren sjeldenhed at se anvendt. Nogen protest ifra slagternes side imot en saadan — man maa vel kalde det urenselig — behandling av kjøttet tør man ikke vente. De er for sterkt bundne av konkurrencehensyn. Det er mig bekjendt at man fra landmandshold er opmærksom paa forholdet og vil søke at faa rettet paa de misligheter, som skyldes uvorren indpakning og transport samt ukyndig og likegyldig slagting. Det sidste trænges ikke mindst, særlig for svin og spædkalvenes vedkommende. I den senere tid er spædkalvene ofte kommet frem i en tilstand, som trodser enhver beskrivelse og som har nødvendiggjort slagttets konfiskation.

Negtet stimpling er 7280,5 kg. kjøt, som enten er nedsaltet eller returnert.

Med 2den klasse er stemplet 23 storfæslagt, 1 hest, 44 svin og 88 kalver, væsentlig paa grund av bedærvethet ved transport, abnorm lugt, diarrhé og avmaring. Kassert er 26 storfæslagt, 3 hester, 13 svin, 15 sauer, 219 spædkalver og 2 gjødkalver. Diarrhé, bedærvethet og bukhindebetændelse var hovedaarsakene.

Tøndekjøtkontrollen. Av utenlandsk kjøt og tarmer er i 1914 indført og kontrolert 449 915,3 kg. Den forøkede tilførsel skyldes særlig hestetøndekjøttet og har sin grund i krigsforholdene, idet den betydelige utførsel av dette kjøt, som under normale forhold finder sted til Belgien, paa grund av krigen er standset. Av islandsk sauekjøt er kontrolert 505 fat = 56 629 kg. I sidste halvaar, efterat forandringen i tøndekjøtkontrollen var traadt i kraft, er det undersøkte kvantum steget. Men i det hele har tilførslen til vort marked været mindre end i tidligere aar og da vi faar vor væsentligste tilførsel av denne vare igjennem engelske firmaer er det sandsynlig ogsaa krigstilstanden, som er skyld i mindretilførslen.

Der er av tøndekjøt konfiskert 5169 kg. hestekjøt og 122 kg. tarmer. Returnert som bedærvet er 5824 kg. islandsk sauekjøt, der sandsynlig paa andet hold er fundet tjenlig til skibsbruk.

4. Bodø.

Dyrlæge A. *Austdal* meddeler:

Tilførslen av kjøt har iaar været noget større end foregaaende aar. Slagting og emballering gaar fremover fra aar til aar.

Utenfor kontrollen er iaar kun stemplet 45 storfæ, 2 hester, 4 svin og 10 spædkalver.

Med 2den klasse er stemplet 26 okseslagt, 8 hester, 4 svin, 24 sauer, 1 gjet, 32 kalver, mest paa grund av bedærvethet og abnorm lugt. Kassert blev 5 storfæ, 1½ svin, 1 sau, 1 spædkalv og 2 gjødkalver. 3 slagtt konstateres selvdøde.

5. Drammen.

Dyrlæge *G. Brekke*, meddeler:

Ved kjøtkontrollen i Drammen er i 1914 undersøkt 7330 okser, 243 hester, 2861 svin, 4281 sauer, 36 gjeter, 3736 spædkalver og 619 gjødkalver. Sammenligner man tilførslen med 1913 finder man at her i 1914 er kontrollert ca. 1100 storfæ mere. Med 2den klasse er stemplet 58 okser, 5 hester, 16 $\frac{1}{2}$ svin, 3 sauer, 60 spædkalver og 1 gjødkalv. Kassert er 6 $\frac{1}{2}$ okse, 1 hest, 5 svin, 2 sauer, 16 spædkalver, til en samlet vekt av 1349 kg., av organer er kassert 4288 kg.

Angaaende varens behandling er forholdene nogenlunde bra.

Med 2den klasse er stemplet 79 storfæ, 7 hester, 23 $\frac{1}{4}$ svin, 3 sauer, 80 spædkalver og 11 gjødkalver; den hyppigste aarsak er bedærvethet (7 storfæ paa grund av tuberkulose, 4 for »skarpt«). Kassert blev 4 $\frac{1}{2}$ storfæ (1 tuberkulose, 2 »skarpt«), 5 svin, 2 sauer, 13 kalver.

6. Fredrikshald.

Stadsdyrlæge *A. Jacobsen* meddeler:

Kjøtkontrollen er i aarets løp flyttet fra basarbygningen ved torvet til importslagteriet, som begynde sin drift den 5te januar 1914.

Fra den tid foregaar al kontrol av tilført kjøt i importslagteriets kontrollokale, som har indgang fra Jernbanegaten.

Kontrollokalet er praktisk og vel indrettet, med vindsel og glidebane, hvorpaa kjøtkroppen kan føres til salgshallen, kjølehuset eller forbindingshallen. Endvidere har kontrollokalet et opbevaringsrum for tilbakeholdt kjøt; dette rum er forsynt med saltkummer for saadant kjøt, som ikke kan frigives med 2den classes stempel.

Tilførslen av kjøt til kontrolstationen var betydelig mindre end de foregaaende aar; saaledes er tilførslen 2222 færre oksekropper. Dette kommer av, at de fra Sverige hertil indførte med S og T brændemerkede dyr, ifølge Landbruksdepartementets regler for nedslagting av disse dyr skal foregaa i Fredrikshald importslagteri, og her foregaar kontrollen og stemplingen umiddelbart efter slagtingen.

Det samlede antal kjøtkropper som har passert kontrollen i 1914, avrundet til hele tal, utgjør 6858 stk.

Av disse er 1420 okser, 138 hester, 1445 svin, 1532 sauer, 1828 spædkalver og 495 gjødkalver. Herav er det stemplet med 2den klasse 31 kjøtkropper. 2 okser, 4 hester, 9 svin, 5 sauer og 11 spædkalver. Der er i aarets løp kassert 1644 kg. kjøt. Av organer er kassert 618 kg.

En mangel ved kjøtkontrollen er at der ikke er paabudt organvang, der vilde sikre en mere betryggende utførelse av kontrollen. Da plakat av 4de august 1911 § 7 d gir adgang til ogsaa at indføre organvang, sendte jeg helseraadet den 17de juli d. a. en begrundet redegjørelse for sakens betydning og henstillet at organene maatte medfølge slagtet i organisk sammenheng. Likeledes har jeg sendt helseraadet en begrundet forestilling om at intet 2den classes kjøt maa anvendes i byens pølsemakerier.

Av svensk kjøt indført i slagtet stand er 35 okser, 76 hester, 287 svin, 302 sauer, 3 spædkalver og 75 gjødkalver, ialt 778 kjøtkropper, med en stempelavgift = kr. 597,00.

Nogen klage over kontrolørens avgjørelse er i aarets løp ikke indkommet.

Det kommunale slagteri. Som anført aapnedes slagteriet 5te januar 1914. Om anlægget anføres:

Foretages der en runde i slagteriet, møter man først anlæggets lyse og trivelige kontorer, herfra kommer vi ind i kjøtkontrolen, hvor kjøtkropper, som tilføres utenfra, gjennomgaaes og stemples.

Fra kontrollokalet føres kjøttet om ønskes ind i salgshallen. Her har bønder og andre adgang til, for en liten betaling, at sælge sine kjøtvarer saavel i en gros som i detalj.

Salgshallen er 10 m. bred og 22 m. lang, en dør herfra fører ind til kjølehusets forgang, som gaar videre indtil luftehallen, som er et av anlæggets fortrinligste rum, her er dørene forsynt med jalousier og vinduerne bevæges om en aksel, saa luftstrømningen let kan reguleres efter veiriget. Her opnaaes en hurtig lufttørring av kjøttet, som derved blir meget holdbart og egner sig da godt til forsendelse. Luftehallen gaar i flugt med spisesalen, garderoben, badet og slagtermestrenes kontor. Ved en kort gang fra luftehallen — hvor slagteriets vekt er anbragt — kommer vi ind i slagtehallen, som er fælles for stor- og smaafæ.

Slagtehallen er forsynt med 9 vinscher, av disse er 8 store og et let spil.

Ved siden av slagtehallen er svineslagteriet, med opstaldningsrum for svin og smaafæ. Paa vor vidre vandring kommer vi fra svineslagteriet ind i kjelerummet, som forsyner anlægget med damp og varmt vand, og længst borte ligger grovrenseriet.

Endelig har vi maskinrummet som er forsynt med en 35 hesters dynamo.

I destruktionsrummet er en Papingsgryte, hvor det konfiskerte kjøt og organer blir uskadeliggjort; ved siden av dette er blodkoagulationsrummet; disse to lokaler ligger isolerte.

Slagteriets luftbaner maa ogsaa nævnes. Her er glidesystemet anvendt i alle rum, og er det første slagteri hertillands hvor dette system er anvendt. Det fungerer udmerket, saa vi er megel vel fornøiet med det, det arbeider stille og let, uten nogen larm, er tillike meget billigere i anlegg end rullebaner, og vedlikeholdsutgiftene er liten eller ingen, da der praktisk talt ikke er nogen slitage.

I 2den og 3dje etage over kontorene er familiebekvemmelighet til slagtermesteren og vaktmesteren.

Den daglige administration paahviler bestyreren, som i viktigere spørsmaal forelægger saken for tilsynskomiteen der vælges av formandskapet. Magistraten er tilsynskomiteens formand.

Ved slagteriet er i aarets løp slagtet: 1656 okser, 12 gjellinger, 1473 kuer, 1619 kvier, 12 hester, 74 svin, 82 sauer, 11 gjødkalver, 10 spædkalver og 573 tuberkuløse storfæ.

Ialt er slagtet 4760 storfæ, hvorav 12,04 % tuberkuløse. Av norske dyr slagtedes 7 okser, 4 hester, 74 svin, 10 sauer, 10 spædkalver og 8 gjødkalver.

Med 2den klasse er stemplet $3\frac{3}{4}$ okser, $61\frac{3}{4}$ kuer, $5\frac{3}{4}$ kvier, 1 spædkalv. Kassert er $\frac{1}{4}$ okse, $16\frac{3}{4}$ kuer, $2\frac{1}{4}$ kvier, 1 spædkalv.

Kassert kjøt 3572 kg. Kasserte organer 7323,5 kg. Samlet vekt 10 895,5 kg.

Ved Fredrikshald kvægkarantænefjøs har i aarets løp været følgende fast ansatte personale: 2 dyrlæger, 1 vaktmester, 1 slagtersvend og 2 fjøsfolk; men i den travle tid har vi maattet leie betydelig ekstrahjelp.

7. Fredrikstad.

Ifølge de av dyrlæge *J. Hvattum*, indsendte tabeller er der stemplet med 2den klasse 7 storfæ, 1 svin og 2 kalver og kassert 1 sau og 6 kalver ved den i østre Fredrikstad beliggende kontrolstation. Ved hovedstationen i vestre Fredrikstad er der stemplet med 2den klasse 44¹/₂ storfæ (herav 3¹/₄ tuberkulose, 1 paa grund av »skarpt«) 4²/₄ hester, 48³/₄ svin (hvorav 31³/₄ rachitiske), 1 sau, 27¹/₂ kalver. Kassert blev 3 storfæ, 7 svin og 20 kalver (hvorav 12 for diarrhé). Om kontrollen forøvrig anføres:

Siden 1ste april 1914 har undertegnede været ansat som bestyrer av kjøtkontrollen; forøvrig samme lokaler og assistent som foregaaende aar.

Tilførslen til kontrollen har i aarets løp været følgende antal slagt: storfæ 4211²/₄, hest 274¹/₄, svin 2696, sauer 1857¹/₄, spædkalv 3138²/₄, gjødkalv 535. Derav svensk: storfæ 1543¹/₄, hest 127, svin 82²/₄, sau 543, spædkalv 2 og gjødkalv 12.

Sammenlignet med 1913 viser tilførslen sig saaledes avtat med: hest 46¹/₄, sau 642. Tiltat med: storfæ 666, svin 429³/₄, spædkalv 338, gjødkalv 35²/₄.

Tilførslen fra Sverige avtat med: hest 26, spædkalv 1. Tiltat med: storfæ 220, svin 76²/₄, sau 226, gjødkalv 1.

Det tilførte kjøt har gjennemgaaende været av god kvalitet.

Slagtningen og behandlingen fra producentens side er upaaklagelig; men transport, omsætningsforhold og behandling her i byen er ikke tilfredsstillende. De gamle og aapne basarboder ved torvet burde saaledes erstattes med nye og mere tidsmæssige, saa at kjøttet blev mindre utsat for støv og forurensninger.

Transportforhold og behandling av det fra Sverige tilførte kjøt er heller ikke god. Kjøttet ankommer i hele kropper og blir som regel avlæst og opdelt paa torvet inden det kontrolleres, idet det er vanskelig at faa indbragt den hele kjøtkrop paa kontrolbordet saaledes som det nu er indrettet. I regnfuldt veir vil kjøttet paa denne maate let kunne forurennes og tilsøles. De samme forhold gjør sig likeledes gjældende ved opdelingen og smaasalget av kjøt paa torvet.

8. Gjøvik.

Dyrlæge *L. Seeberg* meddeler:

Kjøtkontrollen foregaar i det samme lokale som før paa byens Nytorv. Lokalet er rummelig nok for behovet og nogenlunde praktisk indrettet.

Der har dette aar ingen assistent været ved kontrollen. Assistentens gjøremaal var at bésørge veiningen, det meste av bokførslen, samt utføre endel av de inspektioner, der paahviler kjøtkontroløren. Assistentens løn var kr. 250,00 pr. aar og kontrolørens løn har været kr. 400,00 pr. aar.

Gjøvik helseraad fattet efter henstilling fra kontroløren beslutning om, at kontrolørens løn burde forhøies til kr. 1000,00 pr. aar, og assistenten sløifes, samt at kontrolltiden fastsættes til en time hver dag, fra kl. 9—10 fm. Fra 1ste juli 1914 blev saaledes assistentposten ved kjøtkontrollen inddrat og assistentens forhenværende gjøremaal ved kontrolstationen overført paa kontroløren. Kontrolørens løn blev forhøiet med kr. 200,00 pr. aar.

Det til kontrollen i aaret 1914 tilførte slagtt har været av gennemgaaende god kvalitet, og behandlingen av det fra landet tilførte slagtt har været upaaklagelig.

Byens 3 slagtere later næsten alt slagtt, der slagtes i slagterierne kontrollere paa stedet.

I det sidste aar har der været torvført ikke saa litet kjøtt. Fast torvhandel med kjøtt er nu her gjort til gjenstand for særskilt bevilling, og blir der ved denne bevilling tatt hensyn til at vedkommende sælger viser tilbørlig renslighet ved behandlingen av det torvførte kjøtt.

Der er stemplet med 2den klasse 12 storfæ, 5 svin og 3 kalver. Kassert er 4 storfæ, 2 svin og 7 kalver.

9. Hamar.

Om kontrollen meddeler dyrlæge *Coth* at der av oksekjøtt tilføres slagtt som varierer meget i kvalitet fra bedste til simpleste sort. Sau og svin er gode men spædkalvene er slette. Der opgives stemplet med 2den klasse $20\frac{1}{4}$ storfæ, 2 hester, $67\frac{3}{4}$ svin, 4 sauer, 28 spædkalver og 1 gjødkalv. Kassert blev $16\frac{3}{4}$ storfæ (herav 4 tuberkuløse), 1 hest, 7 svin, 2 sauer, 69 spædkalver, 1 gjødkalv og 2 »andre dyr«.

10. Haugesund.

Dyrlæge *H. P. Jensen* meddeler:

Kjøtttilførslen har været ca. 28 000 kg. mindre end forrige aar.

Til kontrollen er ialt indkommet $2099\frac{3}{4}$ okser, 33 hester, $368\frac{3}{4}$ svin, 3933 sauer, 80 gjeter, 2535 spædkalver og 66 gjødkalver.

Den langt overveiende del er slagttet i byen. Dog er størsteparten av grisene, nogen sauer og en del spædkalver slagttet i landdistriktet. Gjennomsnittsprisen paa slagtt var i første halvjaar omtrent som i 1913. I sidste halvjaar steg prisene betydelig. Høieste pris for okse kr. 1,35, for sau kr. 1,50 pr. kg. slagtevegt (hud og avfald paa kjøpet). Fleskeprisene har variert mellem kr. 1,00 og kr. 1,30 pr. kg. i helvegt. Tinter har forekommet i 8 okseslagtt (hvorav 3 fra samme fjøs). I 2 av disse fandtes klare tinter i stor mængde saavel i tyggemusklene som i tunge, hjerte og kropmuskulatur. Disse slagtt blev helt kassert. I 4 tilfælde fandtes enkelte klare tinter i hodet og i 2 tilfælde fandtes enkelte degenererte tinter i hjertet og tyggemusklene.

Tuberkulose har ikke forekommet i okseslagtt; derimot er iagttatt 1 tilfælde av tuberkulose i de submaxillære glandler hos en gris. Kalvekastning har foranlediget en del kassationer av spædkalver, idet kalver som fødes 2—3 uker for tidlig, slagtes og sendes til kontrolstationen, naar de er et par dage gamle.

Paa foranledning av helseraadet er foretatt undersøkelser av hakkekjøtt. Ved 1ste gangs undersøkelse fandtes sozolith i samtlige prøver. Dette resulterte i en

advarsel. Ved 2den gangs undersøkelse fandtes sozolith i 3 prøver. Vedkommende slagtere blev dømt ved meddomsretten. Der er nemlig i de nye sundhedsvedtægter for Haugesund indtatt saadan bestemmelse: »Til konservering av kjøt og kjøtvarer maa kun benyttes almindelig salt og salpeter. Tilsætning av stof i den hensigt at farve kjøtvarer er forbudt.

Med 2den klasse er stemplet $28\frac{3}{4}$ storfæ, $2\frac{1}{2}$ hester, $18\frac{3}{4}$ svin, 67 sauer, 2 gjeter og 167 kalver (mest paa grund av bedærvethet, avmagring og abnorm lugt). Kassert er $6\frac{1}{2}$ storfæ, $2\frac{1}{2}$ hest, 1 svin, 2 sauer og 16 kalver (selvdød angives som grund i 3 tilfælde).

Saltkjøtkontrollen. Til undersøkelse er indkommet 1 tønne amerikansk oksekjøt og 293 tønder = 32 816 kg. islandsk sauekjøt. Der har ikke forekommet tilsætning av forbudte konserveringsmidler. En del av kjøttet har været mindre godt saltet. Lakens vegtfylde har variert mellem 1,10 og 1,18. Kun 4 kg. er kassert — paa grund av brysthindebetændelse. Resten er stemplet som importvare.

11. Holmestrand.

Dyrlæge *O. Rustad* meddeler:

Kontrollokale og løn er uforandret.

Kjøttets behandling og kvalitet har gjennemgaaende været god; dog kunde spædkalvene ofte være bedre.

Kjøttet stammer — med undtagelse av sauekjøttet, hvorav der iaar har været betydelig mindre — omtrent udelukkende fra de omliggende distrikter.

Med 2den klasse stempledtes $3\frac{1}{2}$ storfæ, $7\frac{1}{4}$ svin og 13 kalver. Kassert blev 240 kg. kjøt (1 svin og 10 spædkalver) og 130 kg. organer.

12. Horten.

Dyrlæge *R. Davidsen* meddeler:

Kjøtkontrollens lokaler er de samme som det foregaaende aar, likeledes er betjening, avlønning og kontorhold uforandret.

Det paa hviler kontrolløren tillike at ha tilsyn med byens pølsemakerier og slagterier samt med fiskeomsætningen.

Leverancen til marinen, ca. 2500 kg., indehaves av en av stedets slagtere.

Tilførslen sker hovedsagelig fra bondeslagtere, hvorav en stor del parterer sit kjøt her hver fredag; desforuten tilføres stedet en masse slagt fra Fredrikshald og Kristiania, der som sedvanlig har passert derværende kjøtkontrolstationer; det samme er tilfældet med sauer, hvorav kun ca. 2 % opavles i de omliggende distrikter.

Gjennemsnitlig kan vegten pr. slagt sættes til 140 kg. for okse, 200 kg. for hest, 90—100 kg. for svin, 18 kg. for sau, 15 kg. for spædkalv og 45 for gjødkalv.

Torvprisene har været høiere iaar for saavel kjøt som flesk end nogensinde.

Med 2den klasse er stemplet $11\frac{1}{2}$ storfæ, $5\frac{3}{4}$ svin, 5 spædkalver og 1 gjødkalv. Kassert blev $12\frac{1}{2}$ storfæ (herav for tuberkulose 4), $3\frac{3}{4}$ svin og 2 kalver.

13. Hønefoss.

Dyrlæge *G. Ødegaard* meddeler:

Tilførslen av kjøt har været litt større end i 1913. Ved stationen har der været kontrolert 1272 okser, 39 hester, 881 svin, 774 sauer, 1 gjæt, 980 spædkalver, 223 gjødkalver samt 2 elger. Utenfor stationen er kontrolert 12 okser, 28 svin, 1 spædkalv og 1 gjødkalv.

Hos en slagter ute paa landet er likeledes kontrolert ca. 100 okser, der skulde nedsaltes til militærbruk.

Tilsammen er kassert 611 kg. kropper og 372 kg. organer, nemlig 4 storfæ, 3 $\frac{1}{2}$ svin og 6 kalver. 1 okseskrot blev avvist grundet manglende oplysninger.

Med 2den klasse stempledtes 15 $\frac{1}{2}$ okseskrotter (1 tuberkuløs, 3 »skarpt«), 22 $\frac{3}{4}$ svin (11 rachitiske), 3 sauer og 49 kalver (hvorav 33 bedærvede).

14. Kongsberg.

Dyrlæge *A. Løken* meddeler:

I aaret 1914 er stemplet 153 flere kropper av storfæ (okse, hest og svin) og 86 flere kjøtkropper av smaaefæ end i 1913. Hertil kommer at kjøttet, især for oksekjøttets vedkommende var av bedre kvalitet end sedvanlig i de senere aar. I paa-vente av høie priser til jubilæumsutstillingen blev der nemlig fetet langt flere okser end sedvanlig.

Prisene var ogsaa utpaa vaarparten temmelig høie men gik ned ut paa sommeren og høsten, dog ikke paa langt nær saameget som i Drammen og Kristiania. Derfor blev der ogsaa fra disse steder indført kjøt hertil, blandt andet til nedsalting av kjøt til militært bruk for næste aar. Dette var av ganske unge dyr fra 80—120 kg., men formodentlig langt at foretrække mot det saakaldte »sprængte« kjøt, der ellers serveres paa moene; ti det sidstnævnte kjøt er oftest mere eller mindre nysaltet og nyslagt kjøt, der har medført vanskeligheter for at holde det godt og ubedærvet i sommervarmen.

Ogsaa her i distriktet er slagtet meget unge dyr, men da formængden iaar er liten og kraftforet meget dyrt, er det vel iaar allikevel god økonomi i motsætning til de foregaaende aar, da der i disse aar ingen rimelig grund har været til at slagte saa mange unge dyr i mindre godt slagtehuld.

Med 2den klasse er stemplet 5 $\frac{1}{2}$ storfæslagt, 7 svin og 9 $\frac{1}{2}$ kalver. Der er bare kassert enkelte dele av slagt. Vegtmængden er ikke angit.

15. Kragerø.

Dyrlæge *J. Benzen* meddeler:

Tilførslen av slagt har i det forløpne aar været omtrent som i 1913. Der tilføres som regel hvert aar en ikke uvæsentlig del slagt fra andre byer og det er

særlig om sommeren og foran større høitider, at distriktet ikke kan tilfredsstille byens behov. Der er saaledes iaar kommet en del fra Kristiania.

Direkte import fra utlandet har iaar ikke fundet sted.

Tuberkulose blandt kvægbestanden hører heromkring heldigvis til sjeldnetene. Naar der av og til paa kontrolstationen er paavist tuberkulose, er det som regel smaa forkalkninger i halsglandler hos svin, der har været foret med avfald fra husholdninger.

Renslighetstilstanden i slagterier, pølsemakerier og melkeutsalg er gennemgaaende upaaklagelig.

Kontrolørens løn, der før var kr. 1000,00 aarlig, er fra dette budgetaars be-
gyndelse paalagt til kr. 1200,00.

Med 2den klasse er stemplet $6\frac{1}{2}$ okseskrot, $3\frac{3}{4}$ hester, $2\frac{1}{2}$ svin, 1 sau og 14 kalver. Kassert blev 4 okseskrotter, 1 hest, $2\frac{1}{2}$ svin og 2 kalver.

16. Kristiania.

Direktøren ved Kristiania slagtehus, *A. Lo*, meddeler:

Slagtningen som var forholdsvis liten i 1913 tok betydelig til i 1914 for storfæ, ungfæ og svins vedkommende, hvorimot der slagtedes færre hester, sauer, gjeter og spædkalver.

Paa grund av forskjellig slagteavgift for større og mindre dyr deles storfæ regnskapsmessig set i to klasser, som kaldes okse, naar slagtevegten er over 100 kg. og ungfæ med slagtevegt under 100 kg., og denne inndeling brukes da ogsaa i statistikk over slagtehus-slagt kjøt. Under ungfæslagt gaar alt storfæslagt, som har saapas størrelse at opslagtningen foregaar i slagtebommen i storfæslagtehallen, eller som slagtermessig set behandles som storfæslagt. Det vil derfor i almindelighet bli dyr med slagtevegt fra 40 à 50 kg. og opover til 100 kg. I denne klasse kommer ogsaa endel voksne dyr med slagtevegt under 100 kg.; men det altoverveiende antal er dog ungfæ, hvorfør klassen faar navn efter dette. Av gjødkalv kommer kun noen faa til slagtning her, saa disse statistisk set ingen rolle spiller og de opføres derfor under ungfæ. I spædkalvklassen kommer statistisk og regnskapsmessig set kalver indtil 25 kg. slagtevegt. I kjøtkontrollen, hvor det utenbys slagtede kjøt behandles, regnes til okser alle storfæskrotter over 50 kg. Til gjødkalv, hvorav der jo i slagtet tilstand tilføres et betydelig antal, regnes statistisk skrotter med slagtevegt 25—50 kg. og til spædkalv, skrotter til og med 25 kg. slagtevegt. Den samme klasse kjøtskrotter som i slagtehuset regnes til ungfæ vilde i tilfælde det indkom som utenbys slagtet, bli regnet til okse.

Den totale slagtning var i 1914: storfæ 22 302 (1913: 15 113), hest 462 (570), svin 3042 (2042), ungfæ 3993 (1503), sau 628 (734), gjeter 5 (26), spædkalv 1716 (1732). Der er saaledes en stigning paa 7189 storfæ eller 47,56 %, 1000 svin eller 48,97 %, 2490 ungfæ eller 165,7 %; hvorimot nedgang av 108 hester eller 18,94 %, 106 sauer eller 14,46 %, 21 gjeter eller 80,76 % og 16 spædkalver eller 0,92 %.

Av den samlede tilførsel av ferskt kjøt (i statistikken er ikke medtat det fra Stavanger indførte kjøt, som er fritat for stempling her), d. v. s. alt kjøt som passerte baade kjøtkontroll og slagtehus, utgjorde det utenbys slagtede kjøt, storfæ 59,95 %, hest 76,98 %, svin 93,55 %, sau 98,48 %, gjeter 99,92 %, spædkalv 94,03 %, og

ungfæ 85,08 %. Det i slagtehuset slagtede kjøt utgjorde av den samlede tilførsel okse 40,05 %, hest 23,02 %, svin 6,45 %, sau 1,52 %, gjet 0,08 %, spædkalv 5,97 % og gjødkalv 14,92 %.

Hvis man slog sammen ungfæ og storfæ, saaledes som det altsaa gjøres ved det utenbys slagtede oksekjøt vilde man faa 26 295 storfæslagtinger, hvilket vilde utgjøre 44,05 % av den samlede tilførsel av oksekjøt, og det vilde da nærme sig den største storfæslagting vi har hat siden kontrollen begyndte, nemlig i 1911 med 27 575 storfæslagtinger.

Ferskkjøttilførslen av norsk oprindelse var 29 557 okser, derav utgjorde det utenbys slagtede kjøt 16 106 eller 54,48 % og det i slagtehuset slagtede kjøt 13 451 eller 45,51 %, hvilket igjen utgjør 53,07 % av den samlede tilførsel.

Av svensk storfæ indførtes levende og slagtet 21 256 okser og disse utgjorde 38,17 % av den samlede tilførsel av oksekjøt. Derav var 12 417 okser slagtet i Sverige og 8839 paa Kristiania slagtehus, eller henholdsvis 58,41 % landsslaget og 41,59 % byslagtede okser.

Av dansk tilførtes 4878 okser, der utgjorde 8,76 % av den samlede tilførsel og derav var kun 12 okser og 6 ungfæ indført levende.

Den samlede tilførsel var 1914: okser 55 691 (1913: 44 822), hest 2007 (2428), svin 47 230 (39 402), sau 41 502 (54 838), gjet 6342 (6848), spædkalv 28 754 (27 864) gjødkalv og ungfæ 26 780 (21 337), derav 22 787 gjødkalver i kjøtkontrollen og 3993 ungfæ i slagtehuset. Der er saaledes fra foregaaende aar en stigning av okse paa 24,25 %, svin 19,86 %, spædkalv 3,19 % og paa ungfæ og gjødkalv 25,51 %. Derimot er der en nedgang paa hest paa 17,34 % og sau 24,32 % og gjet 7,38 %.

Den største tilførsel av okse hadde man i oktober med 7482, av hest i november med 295, av svin i december med 9168, og sau i oktober med 14 110, spædkalver i april med 4599 og gjødkalver og ungfæ i mai med 3196.

Den mindste tilførsel hadde man av okse i august med 3362, av hest i august med 98, av svin i august med 1840 og sau i februar med 432, av spædkalv i august med 922 og av ungfæ og gjødkalv i december med 1565 stk.

Tiltrods for den i 1914 ganske betydelige forskjjel i tilførslen de forskjellige maaneder, er der allikevel en tendens til mere jevn tilførsel aaret rundt.

Ved landkontrollen er der størst tilførsel av okse i oktober: 4571 og mindst i august med 1888 okser. Av svin er størstetilførslen i december med 8803 og mindst i august med 1631 og sau størst i oktober med 14 098 og mindst i februar med 422, av spædkalv størst i april med 4435 og mindst i august med 758, av gjødkalv og ungfæ størst i mai med 3002 og mindst i august med 1031.

I slagtehuset er tilførslen størst av okser i oktober med 2911 og mindst i januar med 1253. Av ungfæ størst tilførsel i oktober med 931 og mindst i januar med 75 stk.

Den norske tilførsel.

Tilførslen av dyr av norsk oprindelse bestaar nu som før av utenbys og indenbys slagtet (slaget i Kristiania slagtehus) forholdet var:

1914. Indenbys slagtet: okser 13 451, hester 462, svin 3025, sau 624, gjet 5, spædkalv 1714, gjødkalv og ungfæ 3380, tilsammen 22 661 skrotter indenbyslaget.

Utenbys slagtet: okser 16 106, hester 744, svin 33 910, sau 38 150, gjet 6330, spædkalv 21 034, gjødkalv og ungfæ 9752, tilsammen 126 026 skrotter utenbyslaget.

Der er i 1914 en opgang fra forrige aar i byslagtingen paa 3399 okser, 983 svin, 2 spædkalver, 2057 gjødkalver og ungfæ, hvorimot en nedgang paa 100 hester, 107 sauer og 21 gjeter.

Av utenbys slagtet kjøt er ialt tilført 126 026 skrotter mot i 1913: 144 896 skrotter

eller en nedgang paa 18 870 skrotter. Denne mindre tilførsel fordeler sig saaledes: 1184 okser, 436 hester, 1379 svin, 14 321 sauer, 485 gjeter og 1561 spædkalver, hvorimot der er en stigning paa 496 gjødkalver.

Tilførslen av norsk slagtt var især liten i det første $\frac{3}{4}$ aar, men tok den sig sterkt op i aarets sidste tre maaneder, da nedslagtningen blev temmelig betydelig, især av ungfæ.

Denne betydelige mindre tilførsel skyldes vel i ikke liten utstrækning at prisene holdt sig forholdsvis smaa det meste av aaret.

I 1913 gjordes meget betydelige opkjøb til store priser av ungfæ til opforing til det forventede store forbruk og store priser i jubilæumsaaret. Baade forbruket og prisene idetmindste paa oksekjøtt blev imidlertid meget mindre end paaregnet og mange led en stor skuffelse, og paa grund av de dyre indkjøb, vel ogsaa tap.

En hel del holdt sine foringsokser til langt ut paa aaret og nogen av disse var heldige ved salg til dengang uhørt store priser, under et pludselig kort eksportforbud paa kreaturer og kjøtt fra Sverige i august maaned. Men denne prisstigning var av likesaa kort varighet som eksportforbudet. Men i det store og hele tat, kan det dog ikke siges at prisene var mindre end de aar om andet har været under høstslagtningen naar undtages høsten 1913.

Kvaliteten av det norske oksekjøtt er likesaa forskjellig som de distrikter hvorfra det skriver sig. Det er alle kvaliteter fra de efter vore forhold særdeles gode, til de aller ringeste. Som følge av de store opkjøb av foringsdyr, mest okser, høsten 1913 førtes til byen et meget betydelig antal gode, tildels velgjødde okser, samt endel gode kvier og kjør, og disse sammen med den almindelige tilførsel av kuer fra de skiftende melkebesættninger og utsatte, gode dyr fra nær og fjern utgjorde den bedste del av vor kjøtforsyning og prisene paa disse gode kvaliteter holdt sig jevnt godt. I det hele tat er det blit saa, at prisforskjellen paa gode og daarlige kvaliteter er blit stor og vil vel ogsaa komme til at holde sig stor som rimelig kan være. Der bør derfor arbeides for at skaffe frem større mængder av gode kvaliteter.

Paa grund av den daarlige høst blev der derfor senhøstes nedslagt et utrolig mængde ungfæ, tildels meget magert, og likeledes et usedvanlig stort antal tynde, eller endog magre kjør. Og prisene paa disse kvaliteter blev naturligvis som ventelig kunde være smaa, men grundet den store efterspørsel efter netop denne kvalitet til hermetikfabrikkene var avsetningen over forventning god, og selv fjerntliggende fabrikker som Stavanger, Bergen og Trondhjem forsyner sig rikelig her. Dette bevirket at selv disse varer gik til forholdsvis rimelig pris. Der er intet at si til, at der nedslagtes ældre kjør som skal sættes ut, om de er i daarlig hold; disse er nemlig kostbare og sene at faa op i et skikkelig hold. Men derimot er det trist at se alt det magre ungfæ, ofte under aarsgamle, som maa vandre til slagtebænken. Disse dyr berøves jo livet, i sin ikke alene bedste vekst men ogsaa i den for opdrætteren aller dyreste livsperiode, ja endog mange kvier, drægtige ind i 5te maaned maa gaa med. Jeg har oftere i mine aarsberetninger gjort opmerksom paa, hvor uheldig denne fremgangsmaate er, og skal man komme nogen vei med kjøttproduksjonen her i landet, maa der ske en forandring. Dyrematerielet er tilstede, det er bare livsvilkaarene for dyrene, som maa forbedres og det allerede fra første dag de ser dagen.

Behandlingen av det utenbys slagtede kjøtt er omtrent som de foregaaende aar. Sundhetstilstanden hos det norske kjøtt er god.

Kjendskapen til tuberkulosens utbredelse her er blit bedre siden slagtehuset blev tat i bruk, idet kontrollen foregaar med samtlige dyrets organer tilstede.

Der er av norske dyr stemplet 2den klasse paa grund av tuberkulose ialt 39 — 0,13 % og kassert kun 9 — 0,03 %. Ved kontrollen for utenbys slagtet kjøt opføres ikke tallet over tuberkulose for andet end for de kjøtskrotter som gir anledning til understempling eller kassation; der er saaledes paatruffet flere tilfælde av tuberkulose end de anførte % viser.

Derimot er der i slagtehuset konstatert tuberkulose hos ialt 1941 storfæ, eller 8,7 %, derav er norske 182 — 1,35 %, svenske 1758 — 19,89 % og danske 1 — 8,33 %.

Det sees saaledes, at tuberkulose er meget litet utbredt hos os.

Hvad ellers angaar 2den klasse og kassation henvises til de ret omfattende tabeller, der greit illustrerer forholdet baade under maaneder og aar. Av totaltilførslen er stemplet med 2den klasse 883 okser (1,58 %), 80 hester (3,98 %), 814 svin (1,72 %), 52 sauer (0,12 %), 6 gjeter (0,09 %), 208 kalver (0,37 %) og kassert 220 okser (0,40 %), 25 hester (1,24 %), 156 svin (0,33 %), 190 sauer (0,45 %), 43 gjeter (0,67 %) og 854 kalver (1,54 %).

Av norsk hestekjøt tilførtes i 1914 til slagtehuset 462 og til kjøtkontrollen 744, ialt 1206 mot i 1913 henholdsvis 562 — 1194, ialt 1756, saaledes 550 færre end i 1913. Grunden til denne mindre slagting, var de store hestepriser høsten 1914, grundet den store utførsel av hester, der for den største dels vedkommende retteligst hørte hjemme paa slagtebænken.

Av norske svin er tilført 36 935 mot 37 363 i 1913 eller en nedgang av 428 — 1,14 %. Her er altsaa ikke stor forskjjel fra foregaaende aar. Kvaliteten var knapt saa god som den har været gjennom en arrække, idet der slagtedes et ret stort antal, der som slagtesvin betraktet, var for lette og for magre. Grunden hertil er jo de store kraftforpriser.

Av forskjellige grunde, mest rachitis, er stemplet 2den klasse 723 (1,95 %), og kassert 141 (0,38 %). Tuberkulose hos svin findes i saa faa tilfælde, at det omtrent kan sættes ut av betragtning. I slagtehuset er paa grund av tuberkulose stemplet 2den klasse 1 svin og kassert 1 svin. I kjøtkontrollen er av samme grund stemplet 2den klasse 5 og ingen kassert.

Tilførslen av sauekjøt er gaat ned fra 53 205 skrotter til 38 774 i 1914 eller med 14 431 skrotter — 27,12 %. I slagtehuset er kun slagtet 624 sauer. Man hadde tænkt at der skulde blit sendt til slagtehuset et betydelig antal sau fra de drifter, som almindeligvis blev drevet til byen og slagtet paa gaardene i byens omegn. Men denne trafik hit er omtrent ophørt, idet smaabyernes slagtere tidlig paa sommeren reiser rundt paa beiterne og kjøper op en mængde sau. Der klages over, at baade jernbane og især dampskibsfragtene er saa store, at sauen vanskelig taaler denne transportomkostning. Desuten er det en gammel tradition at sauen skal gaa til vestlandsbyerne, slagtes der og kjøttet føres hit, og det tar tid at faa nogen forandring heri. Der kan derfor ikke her ventes nogen større tilførsel av levende sau, før Dovre- og Romsdalsbanen blir færdig. Da vil det sikkert komme en del sau fra de landsdeler som støter til disse baner.

Gjet er tilført i omtrent samme antal som aaret før. Høist besynderlig er det, at der om vaaren paasættes killinger, som slagtes utover høsten. Dette gjentar sig aar om andet, men det maa være en yderst slet forretning, da disse unge gjete-emner betales med en svært liten pris.

Av spædkalver tilførtes 1655 mindre end i 1913, saaledes en nedgang paa 6,8 %.

Gjødkalv og ungfæ viser en stigning fra foregaaende aar paa 2363 skrotter, eller 21,9 %. Denne stigning skyldes det større antal ungfæ som i 1914 byslag-

tedes og som i fællesstatistikken gaar ind under gjødkalv og ungfæ. I 1914 tilførtes landsslaget 9752 mot i 1913 9256 gjødkalv og byslagtets henholdsvis 1513 og 3380 ungfæ. De virkelige gjødkalver er en meget søkt vare som holder sig i god pris. For disse dyrs vedkommende er foringen lagt an paa gjødning fra kalven er født, hvorfor dyrene er i god vekt i forhold til alderen. Men det er vel et spørsmål om denne opdrætningsmaate lønner sig selv med gode priser.

Ved slagtehuset er i 1914 av norske dyr slagtet av storfæ 13 451 og ungfæ 3380 stk. Samlet storfæ og ungfæ er slagtet 16 831, hvorav storfæ utgjorde 79,91 %.

Av norske dyr er landsslaget 16 106 stk. storfæ. Av disse kan man sikkert gaa ut fra, at der av samme slags dyr som i slagtehuset gaar ind under ungfæklassen, er et lignende forhold mellom storfæ og ungfæ, nemlig 79,91 % storfæ og 20,09 % ungfæ, der vil saaledes til Kristiania alene være ført av utenbysslaget ungfæ 3236 stk. og av storfæ blir der saa tilbake 12 870 stk.

Svensk kjøt.

Kristiania forsyning med svensk kjøt foregaar baade ved tilførte levende dyr og ved slagtede skrotter. Den samlede tilførsel av begge dele var:

1914: okse 21 256, hest 742, svin 9527, sau 2537, gjet 6, spædkalv 6002, gjødkalv og ungfæ 13 578.

1913: okse 10 381, hest 503, svin 1732, sau 1381, gjet 4, spædkalv 3475, gjødkalv og ungfæ 10 714.

Stigning: okse 10 875, hest 239, svin 7795, sau 1156, gjet 2, spædkalv 2527, gjødkalv og ungfæ 2864.

Det sees saaledes at være en ganske betydelig øket tilførsel av de viktigste kjøtsorter okse, svin og gjødkalv og ungfæ.

Av den samlede tilførsel utgjorde den svenske import av okse 38,17 %, hest 36,9 %, svin 20,17 %, sau 6,11 %, gjet 0,09 %, spædkalv 20,87 %, gjødkalv og ungfæ 50,72 %.

Den samlede svenske tilførsel var 53 648 skrotter, hvorav igjen 9469 var slagtet i Kristiania slagtehus og 44 179 slagtet i Sverige. Der er saaledes svensk slagtet 34 710 dyr flere end indenbys slagtet og fordelt mellom de forskjellige dyreslags er der tilført mere svensk slagtet end indenbysslaget 3578 okser, 742 hest, 9493 svin, 2529 sau, 6 gjet, 5098 spædkalv, 12 364 gjødkalv.

Det sees at være en betydelig øket tilførsel paa alle de viktigste kjøtsorter baade av det som tilførtes levende og slagtet. Grunden til den store tilførsel ligger vel meget i at der ogsaa i Sverige blev litet for i 1914, saa reduktionen av besættningene var større end vanlig. Men de svenske importører har meddelt, at den økede tilgang paa slagtedyrt skyldes væsentlig den bedre ordning i omsætningen av dyr siden slagtehuset blev tatt i bruk, hvorved der blev adgang for sælgeren til at følge sit dyr under slagtingen og veiningen til avregningen var git.

Tilførselen har fordelt sig over hele aaret med nogen svingninger i de forskjellige maaneder. Byslagtingen var størst i oktober med 1281 okser og 177 ungfæ. Paa grund av et kort eksportforbud var der mindst i august med 300 okser og 20 ungfæ.

De øvrige maaneder dreiet importen sig om 600 à 700 stk. storfæ.

Av svensk slagtet kjøt var der størst import i mai, oktober og november med henholdsvis 1739, 2111 og 2008 okser og mindst igjen i august med 195 okser.

Svin kom mest i januar—mars med fra 1350—1650 stk. Størst antal gjødkalver tilførtes i juli med 1665 stk. og mindst i august med 395 stk.

Kvaliteten var som vanlig, vekslende fra de bedste sorter til daarligste.

I det første halvår tilførtes et ret stort antal gode okser, kjøer, kvier og av levende ogsaa endel gode gjældinger. Der kom da hyppig baade levende og slagtet en ganske stor mængde, der hadde kvalitet betydelig over det almindelige. Det var især paafaldende mange store okser og fete kjøer av meget stor vegt. Desuten gode kvier og ikke faa gjældinger, men disse sidste sjeldnere i slagtet tilstand. Senere paa aaret da besætningene skulde til at reduceres paa grund av daarlig høst, tilførtes et stort antal gamle utrangerte melkedyr, der kunde være noksaa kjøtfulde, men mange var i mindre god foderstand. Indskrænkningene i besætningene gik tydeligvis mest utover dyr der var værdig til utrangering, nemlig gamle utmelkede dyr og ikke saa meget over magert ungfæ, hvilket vi helst er vant til at se naar der hos os skal foretages større indskrænkning i besætningene.

Den altoverveiende mængde av det svenske kjøt var større dyr som fyldte godt i markedet. Saa selv om antallet av norske skrotter var 4301 flere end de svenske, saa er jeg sterkt tilbøielig til at tro, at i vegt var den svenske og den norske oksekjøtmængde nogenlunde den samme. Det vil derav forstaaes hvor stor rolle det svenske oksekjøt spiller paa Kristiania kjøtmarked.

Det er mange aar siden der indførtes flesk i saapas mængde, at det var merkbart paa herværende fleskemarked. Der blir kun indført nogen faa hundrede skrotter hvert aar. Av en eller anden grund begyndte der i slutten av 1913 at komme et større antal svin saa der i december maaned indførtes 966 skrotter. Denne import fortsatte gjennom hele aaret, men var størst i de første 5 maaneder med fra 1083 til 1665 pr. maaned og den naadde i aaret til 9527 skrotter, hvilket utgjør 20,17 % av hele flesketilførslen. Kvaliteten var i almindelighet ret god, der var et stort antal slagterisvin, som her fandt villige kjøpere og opnaadde god pris.

Tilførslen av gjødkalv steg ogsaa fra 10 714 i 1913 til 13 578 i 1914. Den utgjorde 50,72 % av den hele tilførsel av gjødkalv og ungfæ og der var 446 flere svenske end norske gjødkalver. Den svenske gjødkalv var av særdeles god kvalitet, er en skattet vare her og finder en villig avsetning til god pris. Av de andre kjøtsorter indførtes ikke saa store mængder, at det spiller nogen fremtrædende rolle paa Kristiania kjøtmarked.

Behandlingen av de svenske kjøtvarer er i almindelighet jevnt god og kanskje noget bedre end for aar tilbake. Men det hænder dog av og til, især i den varme aarstid, at kjøttet tar skade underveis, især gaar det da utover de største skrotter, som let blir bedærvet i nakke og laar samt gjødkalvene. Det har til tider været nødvendig at kassere ret store mængder kjøt, som har tat skade under transporten.

Sundhetstilstanden maa siges at være jevnt god, og den har holdt sig nogenlunde lik de foregaaende aar.

2den klasse stempeling er for okse ca. 1 % over det norske, hvorimot den for svin ligger under. Kassationen av svensk oksekjøt er procentvis mindre end den norske. Tuberkulose viser sig dog at være meget hyppigere hos svenske end hos norske okser, med 1,64 % 2den klasse og 0,12 % kassert mot 0,13 % og 0,03 % norske.

Der paatreffes i slagtehuset talrike tilfælde av tuberkulose, som ikke gir anledning til understempeling og kassation og der staar Sverige høit med 19,89 % mot norsk 1,35 % storfæ. Der er, tiltrods for, at der med hver skrot medfølger attest, hitført mange skrotter som skriver sig fra dyr, der vitterlig har været syke ved slagtingen. Dette er især tilfældet med kjøt, ledsaget av attester, utstedt av ikke sakkyndige.

Det er en paafaldende stor mængde kjøt, ja den overveiende del som ledsages av attester fra ikke sakkyndige. Dette skulde tyde paa, at det meste svenske kjøt hitrørte fra gransedistriktene, hvorfra slike attester jo maa godkjendes.

Sygdomme og feil	Norsk							
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt	4	-	256	-	-	-	-	-
Absces (byld)	1	-	4	-	-	-	-	-
Avmagring	25	2	4	3	4	30	1	-
Bedærvet eller slet behandlet, skid- dent	7	3	33	9	-	55	4	-
Benbrud	8	1	14	-	-	-	-	-
Benskjørhet	15	-	3	-	-	-	6	-
Beskadigelse, ydre	9	3	-	1	-	2	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	22	-	-	-	-	-	-	-
— av anden aarsak	-	-	-	-	-	2	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	23	1	1	-	-	-	1	-
— av anden aarsak	4	-	2	-	-	2	1	-
Børsygdsm	6	-	1	-	-	-	-	-
Diarrhoé	3	-	-	-	-	15	-	-
Fødselsbesvær	12	1	10	1	-	-	-	-
Gulsot	-	-	1	10	-	3	-	-
Hjernelidelser	-	2	2	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	8	-	-	-	-	-	-	-
Hudsygdsm	-	-	2	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	20	-	1	-	-	-	-	-
Kakeksi	1	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	3	-	-	-	-	-	-	-
Katarrhalfeber	4	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdsm	13	-	41	-	-	10	-	-
Mangelfuld avblødning	2	-	4	-	-	-	-	-
Mavesygdsm	1	-	2	-	-	22	3	-
Navleaarebetændelse	-	-	-	-	-	4	-	-
Nyresygdsm	4	1	2	-	-	3	-	-
Nødslagting	6	4	1	-	-	-	-	-
Overdrift	-	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	200	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	28	-	-	-	-	-
Svulster	1	8	-	-	-	-	-	-
Tarmidelser	5	3	1	-	-	1	-	-
Tinter	3	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	1	-
Tuberkulose	26	-	5	-	-	-	1	-
Vattersot	-	-	6	20	-	-	-	-
Ødem	10	-	20	-	-	-	-	-
Leukæmi	-	-	-	-	-	-	1	-
Hæmophili	1	-	-	1	-	-	-	-
Saltforgiftning	-	-	41	-	-	-	-	-
Mangelfuld attest	-	18	-	-	-	-	-	-
Ialt	248	47	685	45	4	149	19	-

stempling paa stationen. (Kristiania).

Svensk								Dansk							
Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
5	.	14	1	3	.	6
1
45	.	.	1	1	3	.	.	8	1
11	5	13	3	.	4	5	.	4	.	2
1	.	5
7	2	.	2
1	2
9	.	1	4
.
12	3
.	2	.	1
1
2	3
2
.	1	.	2
2
8	2
.
.
.
5	.	11	.	.	2	3	.	2	.	2
.	1
.	3	1
.	1
1	2	1	.	1
1	1	.	1
.	.	16	.	.	1
.	.	3
.	8	2
.
.
115	.	11	62	.	3
3	.	1
1	.	2	1
.	1
.	1
.
.	3	1
233	19	77	7	1	17	16	-	98	3	14	-	-	-	-	-

Sygdomme og feil	Norsk							
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt	-	-	2	12	-	-	-	-
Absces (byld)	-	-	1	-	-	-	-	-
Avmagring	-	1	-	15	20	5	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skid- dent	2	1	23	109	19	137	11	-
Benbrud	1	-	3	-	-	-	-	-
Benskjørhet	3	-	-	-	-	3	4	-
Beskadigelse, ydre	-	-	-	-	-	5	-	-
Blodurin	6	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	5	-	-	-	-	-	-	-
— av anden aarsak	1	-	2	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	5	-	-	-	-	-	-	-
— av anden aarsak	-	-	3	-	-	-	-	-
Børsygdum	18	-	2	-	-	-	-	-
Diarrhoé	3	1	-	7	3	159	3	-
Fødselsbesvær	6	-	-	3	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	-	-	11	1	-
Hjernelidelser	-	-	4	-	-	-	-	-
Hjertesygdom	-	1	-	-	-	-	-	-
Hjertesæbetændelse, traumatisk	13	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	2	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	9	-	1	3	-	-	-	-
Katarrhalfeber	2	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdum	-	-	11	-	-	33	3	-
Mangelfuld avblødning	-	-	3	-	-	-	-	-
Mavesygdum	3	-	2	3	-	160	15	-
Navleaarebetændelse	-	-	-	-	-	19	1	-
Nyresygdum	2	-	7	-	-	5	-	-
Nødslagtning	3	-	15	-	-	-	-	-
Overdrift	-	-	-	-	-	-	2	-
Rachitis	-	-	33	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	7	-	-	-	-	-
Selvdøde	2	1	3	-	-	5	-	-
Septiske tilstande	9	-	3	-	-	3	1	-
Svulster	1	3	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	2	3	4	-	-	-	-	-
Tinter	1	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	11	-	-	-	-	-	4	-
Tuberkulose	5	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbaarne	-	-	-	-	-	21	-	-
Vattersot	1	-	6	11	1	3	-	-
Ødem	3	-	-	-	-	-	1	-
Intoksication	5	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	124	11	135	163	43	569	46	-

paa stationen. (Kristiania).

Svensk							Dansk								
Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
1	1	1	1	.	1
.
2
3	2	.	24	.	109	50	.	.	.	1	1
.
4	1	.	1
.
2
2
1
4
1
2
1	15	2
.
.	.	.	1	.	2
.
1
2	1
10	2	.	1
.
1	1	.	.	.	7
.
3	27	5
.	3
1	.	2
.	2
.	.	6
.
.
3
.	2
.	1	1
.
3
15	.	3	4	.	1
.
1
.
.
63	11	12	26	.	163	58	.	7	1	3	1

Naar undtages disse forhold, maa det siges, at den svenske import av kjøt og dyr i 1914 var tilfredsstillende og den bidrog mægtig til at Kristiania hadde en baade god og rikelig forsyning av kjøt av de forskjellige slags. Skulde der ønskes nogen forandring i de nuværende importforhold maatte det helst være at der blev større import av slagtedyr end av kjøt.

Tilførslen av dansk oksekjøt har i en aarrække været betydelig og der var ogsaa i maanedene januar—september 1914 nogenlunde av samme størrelse som vanlig. Men i sidste kvartal ophørte den omtrent, saa der i oktober—december kun kom henholdsvis 112, 8 og 5 okser. Importen fra Danmark var saaledes fra den tid praktisk talt ophørt. Grunden til importens slut, er jo at efter krigens utbrud fandt alt det danske kjøt vei til andre og bedre markeder end vort. Tiltrods herfor indførtes allikevel i hele aaret 4878 okser, 59 hester, 768 svin, 191 sauer, 1 gjet, 4 spædkalver og 70 gjødkalver. Dette er en nedgang paa 1529 okser, 110 hester, 61 sauer, hvorimot en stigning paa 461 svin. Denne tilførsel utgjorde av byens hele kjøtttilførsel 8,75 % okse, 2,93 % hest, 1,63 % svin, 0,45 % sau, 0,01 % gjet, 0,01 % spædkalv og 0,22 % gjødkalv.

Aarsaker til 2den kl. stemping paa Kristiania slagtehus.

Sygdomme og feil	Norsk							Svensk								
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunslugt	-	-	13	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Absces (byld)	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	17	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
— av anden aarsak	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	5	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Børsygd	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjernelidelse	2	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygd	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygd	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Navleaarebetændelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygd	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svulster	-	8	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tarmmidler	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tinter	5	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	13	-	1	-	-	-	-	-	235	-	-	-	-	-	-	-
Saltforgiftning	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	55	11	38	-	1	6	-	-	249	-	-	-	-	-	-	-

Aarsaker til kassation paa Kristiania slagtehus.

Sygdomme og feil	Norsk							Svensk								
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Brystbetændelse	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Børsygd.	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoé.	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygd.	-	-	-	-	-	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Selvdøde.	-	-	-	-	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svulster ¹⁾	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	4	-	1	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	1	-	-
Vattersot	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	11	2	6	-	-	16	1	-	15	-	-	-	-	1	-	-

¹⁾ Kræft.

Det er kun oksekjøt som er indført i saapas store mængder, at det faar nogen betydning for vort kjøtmarked. Sammen med den svenske import utgjør den 46,94 %, mens det norske oksekjøt utgjør 53,06 % av hele tilførslen.

Kvaliteten av oksekjøttet var middels, dog med nogen gode kjør og kvier iblandt, likesom der indføres endel okser. Det altoverveiende antal skrotter var dog av ældre og gamle kjør, som dog som oftest var ret kjøtfulde, selv om de ikke var fete. Men det maa medgives, at især i begyndelsen av aaret indførtes et stort antal magre gamle kjør, som fandt veien til pøsefabrikkene, mest utenbys.

Levende indførtes kun 18 dyr. Der var jo forbud mot indførsel av klovbærende dyr fra Danmark, men tiltrods herfor hadde en nordmand indkjøpt 18 dyr paa Kjøbenhavns kvægmarked. Han hadde tænkt at sælge dem til livdyr her. Dette blev der imidlertid ikke git tilladelse til, men da de først var kommet til norsk brygge, blev der git tilladelse til ilandbringelse mot øieblikkelig nedslagtning. De 12 av dyrene var over og de 6 andre under 100 kg. slagtevegt. Da det var ganske almindelige dyr i tyndt huld og saaledes daarlige slagtedy, blev det nok en meget klein forretning for manden.

Sundhetskvaliteten hos det danske kjøt var noget ringere end forrige aar, idet det stempledes 2den klasse av okse 2 %, hest 5,08 % og svin 1,82 % mot i 1913 henholdsvis 1,78 %, 3,55 % og 0,97 %. Kassationene var mindre for okse med 0,14 % mot 0,17 % i 1913, men større for svin med 0,39 % mot 0,32 %.

Paa grund av tuberkulose stempledes 2den klasse 62 okser og kassertes 4 okser, henholdsvis 1,27 % og 0,08 % mot 1,17 % og 0,06 % i 1913.

Det danske flesk som indførtes var væsentlig av utrangerte avlssvin, store og ofte ikke av særlig god kvalitet.

Behandlingen av det danske kjøt var som vanlig god og det kom frem i god tilstand.

Tøndekjøtt.

Kjøttets art	Antal fustager	Nettovægt	Antal undersøkte fustager	Pct.	Vægt av beslaglagt kjøtt	Pct.	Vægt av tilbakevist kjøtt	Pct.	Kroner
		Kg.			Kg.		Kg.		
Hestekjøtt	555	115 129	555	100	3 116	2,71	-	-	2 302,58
Oksekjøtt	1 241	130 389	309	25	-	-	-	-	2 607,78
Saukjøtt	773	91 133	205	27	166	0,18	115	0,18	1 822,66
Tarmer	662	128 142	232	35	1	-	217	0,17	2 562,84
Jur	7	901	7	100	71	7,87	112	12,43	18,02
Blærer	2	292	1	50	-	-	-	-	5,84
Tunger	1	85	1	100	-	-	-	-	1,70
Dyrekjøtt	1	100	1	100	-	-	-	-	2,00
1914	3 242	466 171	1 311	40	3 354	0,71	444	0,09	9 323,42
1913	2 818	371 823	1 120	40	2 972	0,79	529	0,15	7 436,46

Indført fra	Oksekjøtt	Hestekjøtt	Saukjøtt	Dyrekjøtt	Tarmer	Jur	Tunger	Blærer
	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.
Danmark	-	-	-	-	21 304	901	-	-
Sverige	-	-	-	100	2 380	-	-	-
Finland	-	16 659	-	-	-	-	-	-
Rusland	-	1 062	-	-	-	-	-	-
England	111	97 408	-	-	-	-	-	-
Belgien	-	-	-	-	7 154	-	-	-
Tyskland	-	-	-	-	36 382	-	-	-
Island	-	-	78 073	-	-	-	-	-
Amerika	35 885	-	-	-	60 922	-	85	292
Argentina	72 920	-	4 676	-	-	-	-	-
Sibirien	21 473	-	8 384	-	-	-	-	-
Tils.	130 389	115 129	91 133	100	128 142	901	85	292

Sammendrag av regnskapet for aaret 1914.

Maaned	Antal fustager					Antal fustager	Kjøttets nettovægt i kg.	Antal aapnede og undersøkte fustager	Vægt av det beslaglagte kjøtt i kg.	Vægt av det tilbakeviste kjøtt i kg.	Kontrollavgiftens beløp i kr.
	hestekjøtt	oksekjøtt	saukjøtt	jur, tunger etc.	tarmer						
1914	555	1 241	773	11	662	3 242	466 171	1 311	3 354	444	9 323,42
1913	310	1 792	82	3	637	2 824	371 823	1 120	2 972	529	7 436,46

Tøndekjøtkontrollen. Der blev ved denne kontrolert 555 fustager hestekjød, 1241 oksekjød, 773 sauekjød, 7 fustager jur, 2 fustager blærer, 1 fustage tunges, 1 fustage dyrekjød og 662 fustager tarmer.

Av hestekjød var der en økning fra forrige aar av 245 fustager og av oksekjød en mindskning av 551 fustager; dette skyldtes at tilførslen av saltet kjøt fra England ophørte. Sauekjøttilførslen steg med 691 fustager; dette skyldes lovforandringen med paabud om at ogsaa 4-delt kjøt skal kontrolleres. Tilførslen av tarmer var omtrent som foregaaende aar.

Ialt tilførtes 3242 fustager til en nettovægt av 466 171 kg., hvilket er 418 fustager med en nettovægt av 94 348 kg. mere end i 1913.

Med hensyn til kjøttets art undersøktes her:

Oksekjød	130 389	kg.
Hestekjød	115 129	»
Sauekjød	91 133	»
Tarmer	128 142	»
Jur	901	»
Blærer	292	»
Tunges	85	»
Dyrekjød	100	»

Kassert blev av:

Hestekjød	3116	kg.
Oksekjød	0	»
Sauekjød	166	»
Tarmer	1	»
Jur	71	»

ialt 3354 kg. (o: 0,71 %).

Kassationsgrunden var i alle tilfælde bedærvet tilstand.

For det tilbakeviste kjøt og tarmene erholdt man toldvæsenets bevidnelse for, at varerne blev ført ut av landet.

De kasserte varer blev ført til det kommunale destruktionsverk.

Det viser sig ret ofte, anfører direktør Lo i en henvendelse til veterinærdirektøren, at det saltede sauekjød er bedærvet mellem bryst og bog. Sauekjøttet nedsaltes almindeligvis saaledes, at forpartene, bogen med ca. 6—8 ribben av brystet, blir i et stykke, resten i 2 stykker med delestet omtrent tversover ved nyretrakten.

Det hænder undertiden at ogsaa laarene er bedærvet, men dog meget sjeldnere end med forpartene.

Man opdager at kjøttet er bedærvet naar bogen løsnes fra brystet og den bedærvede tilstand indtræer formodentlig av den grund at saltet har vanskelig ved at trænge ind mellem bryst og bog.

Denne mangel vilde undgaaes om bogen helt blev skaaret løs fra brystet og ved omhyggelig nedsaltnings. Derved vilde betydelige tap undgaaes.

Det er mulig at eksportørerne hittil har brukt denne saltningsmaate av hensyn til kjøtkontrolloven; men opdeling i kvarter fritar jo nu ikke længer det saltede sauekjød for kontrol, saa av den grund skulde det ikke være nødvendig at oprettholde denne fremgangsmaate.

17. Kristiansand.

Dyrlæge *C. Juell* meddeler:

Forholdene ved kontrollen er omtrent som før, dog har kontrolløren faat 200 kr. i personlig tillæg og assistenten fast løn av kr. 1000,00 mot før dagspenger kr. 2,50 og dertil tilfalder stempelpenger utenfor stationen kontrolløren.

Den gjennomsnittlige vegt av slagt er for storfæ 110 kg., hest 180, svin 76, sau 12, gjet 13, spædkalv 13, gjødkalv 32.

Av tuberkulose har vi kun hat 1 ku, denne er kommet fra Fyrisdal til Sætersdalen og saa hit.

Tilgang paa slagt har været bra og hadde vel ogsaa klart forbruket om ikke nøttralitetsvernet var kommet. Tildels var der urimelig høie priser ut over vaaren.

Med 2den klasse er stemplet 16 storfæ, 1 hest, 4 svin og 23 kalver. Kassert er 9 storfæ (1 tuberkuløs, 5 »skarpt«) og 1 spædkalv.

18. Kristiansund.

Dyrlæge *E. Laukvik*, meddeler, at forholdene ved kontrollen i 1914 har været uforandret. Med 2den klasse stempledtes $45\frac{1}{2}$ storfæslagt, $2\frac{3}{4}$ hest, 22 svin (hvorav $\frac{1}{2}$ paa grund av tuberkulose), 14 sauer, 3 gjeter og $35\frac{3}{4}$ kalver (hvorav $28\frac{3}{4}$ for bedærvethet). Der kassertes $11\frac{1}{2}$ storfæ, 1 svin, 7 sauer, 1 gjet og $17\frac{1}{4}$ kalver.

19. Larvik.

Dyrlæge *J. Andersen* meddeler:

I det forløpne aar er der med kjøtkontrollens budget skeet en forandring til det bedre, idet grundlønnen for kontrollørens vedkommende er sat op fra kr. 1400,00 til 1600,00 med to alderstillæg av 200 kr. efter 3 og 6 aars tjeneste, saa toplønnen blir kr. 2000,00 — en lønsforhøielse, der i høi grad var berettiget efter at amtsdyrlægebestillingen siden 1912 blev utskilt som egen post.

Tilførslen av kjøt til kontrolstationen har været: $2023\frac{1}{2}$ okse, $34\frac{1}{2}$ hest, $1201\frac{3}{4}$ svin, 1375 sauer, $1567\frac{1}{2}$ spædkalv $284\frac{1}{2}$ gjødkalv.

Hertil kommer stempeling utenfor stationen: 261 okser, 38 hester, $38\frac{3}{4}$ svin, 257 sauer, 1 gjet, 50 spædkalver og 7 gjødkalver.

Sammenlignet med 1913 er tilførslen d. a. større for samtlige slagts vedkommende, dog uten at være over et middelsaar. Kvaliteten maa siges at være nogenlunde, intet særlig at rose; kraftforprisene har været høie. Kjøtprisen har svarende hertil holdt sig svært høi.

Den jevneste vare maa vel siges at være flesket. Rachitis hos de slagtede svin er i sterkt avtagende; vistnok findes sygdommen en del utbredt i distriktene heromkring; men folk faar mere og mere forstaaelsen av det økonomiske i at søke raad i tide.

Tuberkulose forefindes sjelden i slagtet, iaar kun konstatert hos to kjøer og et svin; hos den ene ku artet sygdommen sig som typiske perleknuter paa pleura og peritoneum, enkelte steder samlet til store tykke flater.

Det meste kjøt kommer til byen fra distriktet heromkring, bønderne lar dyrene slagte sely, kun litet blir slagtet hos byens slagtere.

En ringe del kommer fra Østlandet og en del ungdyr, men væsentlig sauer fra Vestlandet, særlig fra Stavangerkanten. Rensligheten ved transport paa skib eller jernbane er kun nogenlunde.

Med 2den klasse stempledes 34 storfæ (1 tuberkuløs, 3 »skarpt«), 2 hester, 17 svin og 23 kalver. Kassert blev 5 storfæ (2 tuberkuløse), 4 svin (1 tuberkuløst), 3 sauer, 4 spædkalver og 1 gjødkalv.«

20. Lillehammer.

Dyrlæge *J. Flesvik* meddeler:

Kontrolltidene har i 1914 været som før; likeledes lønnen for kontrolløren. Lokalet for landkontrollen paa stortorvet maatte vaaren 1914 rives ned paa grund av opførelsen av ny bygning for Norges Bank. Der blev saa indredet en bod til kjøtkontrollokale bakenfor bankbygningen paa øvre side av stortorvet. For boden betales en aarlig leie av kr. 250,00. Lokalet bestaar av et kontrolrum, kontor og et litet rum for opbevaring av konfiskert kjøt. Der er lagt cementgulv og indlagt vand og kloak uten synkekum. Elektrisk opvarmning er indlagt, likeledes et elektrisk kokeapparat.

Slagteavgiften ved det kommunale slagteri har i 1914 utgjort kr. 3731,80, desuten kommer som indtægt bortleie av pøsemakeriet kr. 250,00 og salg av gjødssel kr. 80,00, tilsammen indtægt kr. 4061,80. Utgiftene har været: lønninger kr. 2690,33, lys og brænde kr. 1192,77, forskjellige utgifter, væsentlig reparationer, kr. 548,98, tilsammen utgifter kr. 4432,08.

Kvaliteten av det tilførte kjøt bedres aar om andet og der nedslagtes ikke saa mange magre og smaa dyr om høsten som før. Tilførslen av f. eks. svin og sau blir ogsaa jevnere hele aaret rundt, sau især slagtedes før kun om høsten og først paa vinteren. Behandlingen av det til landkontrollen tilførte kjøt bedres ogsaa litt efter litt, det blir penere slagtet og bedre indpakket. Paa jernbanen blir dog kjøttet ofte forurenset. I 1914 er der ved landkontrollen paatruffet tuberkulose hos 2 naut og 2 svin, ved slagteriet hos 5 naut og 2 svin. Lollandsk syke er iagttat hos 3 dyr. Hos sauene, særlig fra nordre Gudbrandsdalen, findes ofte knuter av forskjellig størrelse, av og til ogsaa store abscesser fremkaldt av *pentastomum denticulatum*. Indholdet er oftest grøtet, kan dog være flytende, gulgrønt av farve. De findes oftest i lungerne, i bronchial- og mediastinalglandlerne, sjeldnere i leveren. Av og til ses knuter i lumbalglandlerne, oftere i den overfladiske nakkeglandel, i den sidste saa ofte, at man altid maa skjære den op, naar man finder knuter i lungerne og dens glandler.

Av de paa slagteriet kasserte organer er 238 kg. lever, kassert for distomatose, 58 kg. er kassert for tuberkulose. En hest, der blev kassert for botryomykose, var ilde tilredt. Processen hadde bredt sig fra sædstrengen ut i laarene, ogsaa krydset og henover buken helt hen til forlemmene; i nyrene fandtes ogsaa botryomykose.

Med 2den klasse stempledtes ved kontrollen $11\frac{1}{2}$ storfæ, 2 hester, 5 svin, 3 sauer, 64 gjeter, 21 spædkalver og 2 gjødkalver; ved slagtehuset 2 storfæ og 11 svin. Kassert blev ved kontrollen $1\frac{1}{2}$ storfæ, 10 gjeter og 11 kalver; ved slagtehuset 2 hesteslagt.

21. Lillestrøm.

Ifølge de av dyrlæge *Abel* indsendte opgaver er der stemplet med 2den klasse 4 storfæ, $11\frac{1}{4}$ svin (1 tuberkuløst) og 25 kalver. Kassert blev $2\frac{1}{4}$ storfæ, 2 svin, 1 sau og 16 kalver.

22. Moss.

Dyrlæge *K. Sande* meddeler:

Kjøtkontrollen foregaar i de samme lokaler som tidligere. De er i aarets løp forbedret, saaledes at de nu tilfredsstiller de fordringer, der med rimelighet kan forlanges. Varmt vand haves stadig for haanden.

Tilførslen av kjøt maa betegnes som ganske rikelig. Journalen viser at der er en betragtelig stigning paa kjøt tilført fra distriktet heromkring. Dette gjælder alle dyrearter. Hertil kommer et stort indkjøp av okse- og svineskrotter fra Kristiania og Fredrikshald slagtehus nærmest beregnet paa hermetikfabrikkene. Ved disse var der i sidste høst en travl virksomhet.

Som vanlig indkjøptes en mængde saueskrotter fra Vestlandet. Transporten av denne vare kunde foregaa paa en bedre maate.

Med 2den klasse stempledtes 73 storfæ (hvorav 25 tuberkuløse og 25 paa grund av »skarpt«) 12 hester, 83 svin (hvorav 66 paa grund av brunstlugt), 9 sauer, 33 spædkalver og 1 gjødkalv. Av disse slagt var 5 okser, 1 hest, 11 svin og 7 kalver svenske. Kassert blev 7 okseslagt (1 tuberkuløst), 1 hest, 2 svin og 16 kalver.

23. Narvik.

Dyrlæge *K. G. Mæhre* meddeler:

Kontrollens personale, lønning og lokale har været som forrige aar. Fra begyndelsen av 1915 vil kontrollens 2den etage, der hittil har været privateilighet, bli tat i bruk for melkekontrollen, saa denne herefter faar et nogenlunde rummelig lokale, samtidig som det oprindelige kontrollokale udelukkende kan forbeholdes kontrollen for kjøt.

Tilførslen til kontrollen i 1914 har, trods den store nedgang i forbruket i aarets sidste halvdel paa grund av skibsfartens omtrentlige ophør, dog været $867\frac{1}{4}$

slagt større end foregaaende aar. Den samlede tilførsel utgjorde i 1913 4248 $\frac{1}{2}$ slagt, mens den i 1914 utgjorde 5115 $\frac{3}{4}$ slagt. Mertilførslen fordeler sig saaledes: 207 $\frac{1}{4}$ storfæ, 25 hester, 123 svin, 284 $\frac{1}{2}$ sau, 60 gjet, 133 spædkalver og 57 gjødkalver. Derimot er tilført 21 ren mindre end foregaaende aar.

Med en gjennomsnitlig vegt, for storfæ 90, hester 190, svin 95, sau 20, gjet 17, spædkalv 9, gjødkalv (græskalv) 35 og ren 50 kg., saa skulde den kontrollerte mængde kjøt utgjøre tilsammen 242 372 $\frac{1}{2}$ kg. Herav er fra Sverige indført i aarets løp 243 $\frac{1}{2}$ storfæ, 1 hest, 3 sauer, 7 spædkalver og 22 græskalver. Den samlede vegt av det indførte kjøt utgjorde 26 727 kg. Den utgjorde i 1913 20 091 kg. mere indførsel i 1914 trods sterk nedgang i forbruket 6636 kg.

Kvaliteten av det indførte kjøt har for den alt overveiende del været god. Det samme kan ikke absolut siges om det indenlandske, som for en ikke liten dels vedkommende utgjøres av meget smaa dyr, saa det blir forholdsvis litet kjøt og meget ben. Det gjælder en betydelig procentmængde av storfæ og alt under rubrikken gjødkalv opførte slagt, som er av ringe kvalitet. Virkelig gjødkalv forekommer ikke, men derimot saakaldte græskalver, 7—8—9 maaneder gamle dyr, født i februar—april, opalet med litet melk, tidlig sluppen paa græs om vaaren for saa at slagtes i september—november. Idet hele slagtes alt for mange dyr i 1—1 $\frac{1}{2}$ aars alderen, netop da de vokser mest.

Det er en sjeldenhet at træffe en okse paa over 2 aar i distriktet.

Behandlingen av kjøttet under slagtingen er gjennemgaaende ikke saa daarlig, og hvad emballeringen angaar er store fremskridt at spore fra kontrollens første virkeaar, men en hel del kjøt tilsøles dog fremdeles, særlig paa dampskib og kaien. Hvor kjøttet er anbragt i lasterummet og blir liggende længe ombord dels paa grund av lange ruter og dels paa grund av forsinkelser faar det ofte et meget mislig utseende og blir uappetelig paa grund av varmen i lasterummet. Man skulde tro, at det med litt god vilje skulde være mulig at behandle en saa kostbar og ømfintlig vare som kjøt, med litt mere omhu og renslighet end tilfældet ofte er fra dampskibenes side, hvorved ogsaa store tap for avsenderen kunde undgaaes.

Som allerede nævnt er fra Sverige indført nær 27 000 kg. kjøt, men trods dette lider byen jevnlig av for ringe tilførsel, som ogsaa er meget ujevn. Det nærmeste opland er daarlig og staar ikke ved nogen vei i forbindelse med byen. Forbruket av kjøt til malmskibene er meget stort. Antal anløp av malmbaater utgjorde i 1914 368, som for den aller væsentligste del falder paa aarets første halvdel. Forbruket av kjøt pr. anløp stiller sig omtrentlig slik: storfækjøt ca. 150, svin ca. 35, sau ca. 10 og kalvkjøt ca. 20 kg. Dertil kommer ca. 30 kg. pølser, 5 kg. opskjær og 40—50 salt kjøt.

Skibenes antal her paa havnen likesom deres liggetid er selvsagt sterkt vekslende med fra 2 à 3 til 15 à 20, undtagelsesvis ogsaa flere. At dette medfører en sterk rykkevis efterspørsel efter kjøt vil forstaaes og gir i forbindelse med et daarlig opland og høist usikre sjøkommunikationer meget varierende priser. Den ene dag maa slagteren skaffe sjø kjøt, koste hvad det koste vil, mens der paa et par dage efter kan komme et større parti end forbruket kræver og indtræffer samtidig mildveir, hvorved kjøttets opbevaring vanskeliggjøres, falder saa prisen ned i det unormale. Dette medfører ofte meget liten pris for producentene. Markedet blir yderst ujevnt og usikkert og store kjøtpartier fra nordenfor liggende distrikter gaar Narvik forbi pr. hurtigrute til Trondhjem og sydligere steder. For om mulig at raade nogen bot paa dette forhold har jeg foreslaat formandskapet at ansætte en kommissionær, og der er nedsat en komité i sakens anledning. Imidlertid vil man ikke kunne faa fuld nytte av en slik ordning før byen faar kjøleanlæg, som sikkerlig

ogsaa vil bli anlagt, saa snart forholdene i økonomisk henseende paa nogen maate tillater det, og da helst i forbindelse med kjøleanlæg for fisk, som det gjennomgaaende har været bra forsyning av. En praktisk ordning av fiskehandelen er optat paa dagsordenen, likesom kontrol med denne vare ogsaa vil bli aktuell.

Byen faar nu sit kjøt like fra det sydligste Helgeland til det nordligste Maalselven og fra Boden i Sverige, undtagelsesvis Finland i øst og til det yderste Vester-aalen i vest. Imidlertid sendes store partier av kjøt fra Maalselven og andre nordfor liggende distrikter til Kristiania, hvis kjøtpriser den største del av aaret gjennomgaaende er lavere end Narviks. At opmuntre og yde bidrag til dette system synes for mange her nord besynderlig. Det vil utvilsomt vise sig at landsdelen trenger den væsentligste del av det kjøt, som produceres i Nord-Norge. Meget mere paakrævet vil det vistnok være at regulere trafikken med kjøt inden landsdelen og ophjælpe forsendelse nordover fra Helgeland.

Næringsmiddelkontrollens budget for Narvik for 1914—15 er bevilget med følgende beløp:

Løn til kontrolløren	kr. 800,00	for kjøt og	kr. 300,00	for melkekontrollen	kr. 1100,00
Assistent				»	600,00
Renhold, lys og brænde				»	225,00
Skrivesaker og telefon				»	74,00
Nyanskaffelser				»	225,00
Tilfældige utgifter				»	120,00
Avsætning til opprettelse av tøndekjøtkontrol				»	800,00

Tilsammen kr. 3144,00

Med 2den klasse stempledtes $46\frac{3}{4}$ storfæslagt (hvorav $18\frac{1}{2}$ paa grund av bedærvethet), 3 hester, 7 svin, 66 sauer, 8 gjeter, 111 kalver (93 for bedærvethet), 6 gjødkalver og 5 ren. Kassert blev $5\frac{3}{4}$ storfæslagt, 4 sauer, 3 gjeter, 12 spædkalver, 1 gjødkalv og 1 ren, væsentlig for bedærvethet.

24. Notodden.

Dyrlæge A. Lund meddeler:

Ved Notodden kjøtkontrol er i 1914 ialt undersøkt $3280\frac{1}{2}$ slag. Herav $664\frac{1}{2}$ utenfor stationen. Den samlede kjøtvegt antages at utgjøre omtrent 174 643 kg. idet man gaar ut fra en gjennomsnittsvegt for okse 110 kg., hest 250, svin 90, sau 18, gjøt 15, spædkalv 15 og gjødkalv 35.

Kassert er ialt 1264 kg. Herav 219 kg. avfald og organer.

Med hensyn til kvaliteten av det tilførte kjøt, er det som kommer ovenfra fjeldbygdene tildels noksaa magert, likesom det ofte er stygt slagtet. Det kjøt, som kommer fra Kristiania, fremkommer ofte i skidden emballage og har ikke sjelden under transporten paa jernbane og dampskib været utsat for uvorren behandling. Spædkalvene er her av en noksaa bra kvalitet, da de sjelden blir slagtet før de er 2 à 3 uker gamle.

Tuberkulose paatræffes noksaa ofte i halsglandlerne paa svineslagt — ellers sjelden.

Kontrollen foregaar fremdeles i et midlertidig, leiet lokale. Kontortiden er tirsdag, torsdag og lørdag fra 8—10 fm.

Kontrollørens løn er kr. 1200,00 aarlig. For stemping utenfor stationen er betalingen kr. 0,50 for okse og hest samt 0,30 for svin, sau, gjeter og kalver, dog ikke under kr. 1,00 for hvert besøk.

Med 2den klasse stempledtes 14 storfæ (1 tuberkuløst), 15¹/₂ svin (2 tuberkuløst), 7 sauer, 2 gjeter, 30 spædkalver og 3 gjødkalver. Kassert blev 2¹/₄ okse (1 tuberkuløs), 1¹/₄ hest (1 selvdød ved drukning), 2³/₄ svin og 3 kalver.

25. Porsgrund.

Dyrlæge *H. Piro* meddeler:

Tilførslen av oksekjøt har været litt større end i det foregaaende aar, hvilket skyldes prisfaldet ut over høsten. Kjøtforbruket her i byen dækkes mer og mer ved tilførsel fra andre byer og iaar er over halvdelen ankommet fra Fredrikshald, Kristiania og Larvik. Det væsentligste av sauekjøttet stammer fra Vestlandet. Det tilførte kjøt er gjennomgaaende av en jevnere og bedre kvalitet end det, som slagtes her paa stedet. Fra Fredrikshald har kjøttet fremkommet pent emballert, hvilket ikke altid har været tilfælde med det fra Kristiania, hvorfra der ofte er brukt uren strie til indpakningen. Av smitsomme sygdomme har forekommet et tilfælde av raslesyke og to av tuberkulose. Sidstnevnte sygdom har avtat i de senere aar, fordi de smittede besætninger er utryddet.«

Med 2den klasse stempledtes 15 storfæ (3 for »skarpt«), 5 svin, 23 kalver. Kassert blev 4 storfæ (1 tuberkulose, 2 »skarpt«), 2 svin og 4 kalver.

26. Risør.

Dyrlæge *S. O. Skjulestad* meddeler:

Kontrollens virksomhet har været uforandret og foregaar paa samme sted og med samme betjening. Tilførslen av kjøt har været litt større end forrige aar. Ialt er her kontrollert 320³/₄ okser, 1 hest, 96 svin, 261 sauer, 419 spædkalver og 6 gjødkalver. Kvaliteten har gjennomgaaende været meget bra.

Med undtagelse av 37 oksekropper indført fra Danmark, er det tilførte kjøt kommet fra de omkringliggende distrikter. Nogen faa okseslagt er tilført fra fælleslagteriet i Kristiania.

Der blev stemplet med 2den kl. 1 okse (kakeksi) og 1 svin (nyresygd og kassert 2 okser (traumatisk perikarditis) og 1 svin (rødsyke) samt en del organer og avfald til en samlet vekt av ca. 423 kg.

27. Sandefjord.

Kontrolløren *T. Lekve* meddeler:

Tilførslen av slagt har i det forløpne aar været større end nogensinde tidligere, og naar endel gamle magre kjøer undtages, har kvaliteten gjennemgaaende været god.

Tiltrods for den store tilførsel har omsætningen været strykende. Dette maa nærmere forklares derhen, at de ekstraordinære forhold har gjort, at folk ialmindelighet efter evne ikke alene har kjøpt til dagens behov, men ogsaa til lagring av en reservebeholdning.

Prisene har her nu gjennemgaaende været høiere end fællesnoteringen fra Kristiania, baade en gros og en detail.

I konkurransen med den her i byen i de senere aar praktiserte frie torvhandel med salg av kjøt i smaast, har byens slagtere for en væsentlig del kjøbt sine varer fra Drammen, Kristiania, Fredrikshald, hvilket har gjort, at de ikke alene har kunnet sælge til samme priser, men endog ofte undersolgte den torvførte vare.

Angaaende det fra Kristiania og Fredrikshald ankommende slagt, der altid har passert kjøtkontrollen sammesteds, kan som regel vanskelig paavises hvorfra det har sin oprindelse; men jeg er tilbøielig at tro, at en væsentlig del av dette er svensk eller dansk. Varen har altid været av prima kvalitet, naar enkelte misligheter med hensyn til emballering og transport undtages.

Slagtehussaken, som jeg nævnte i min indberetning av 1912, er nu paany blit aktuel, om end i en anden form.

De nu nylig av bystyret behandlede og vedtagne nye sundhetsvedtægter har hat til følge, at stedets slagtere finder det vanskelig at etterkomme sammes krav, grundet den innskraenkede plads som de har for sine forretninger i forbindelse med sine nuvaerende slagterier. De har derfor samlet gjort henvendelse til byens formandskap med forespørsel om kommunen nu snarlig vil bygge et offentlig slagtehus, da i motsat fald om kommunen vil anvise dem en tomt, hvorpaa de senere kunde opføre et slagtehus svarende til deres behov. Resultatet tror jeg fremdeles for en del vil komme til at bero paa tomtespørsmålet.

Med 2den klasse er stemplet 31 $\frac{1}{2}$ storfæ (2 tuberkuløse), 7 $\frac{1}{2}$ hest, 10 $\frac{1}{2}$ svin, 15 sauer, 43 spædkalver og 3 gjødkalver. Kassert blev 7 $\frac{3}{4}$ storfæ, 5 svin, 2 sauer, 15 $\frac{1}{2}$ spædkalver og 2 $\frac{3}{4}$ gjødkalver.

28. Sarpsborg.

Dyrlæge *A. Schumann* meddeler:

Kjøtkontrolvirksomheten i Sarpsborg har foregaaet som foregaaende aar uten forandring. De fleste aarsaker til 2den klasses stempeling og kassation er »skarpt« hos kjøer med derav følgende hjertesækbetændelse og vattersot.

Der er ialt stemplet med 2den klasse 27 storfæ, 3 hester, 21 svin og 38 kalver. Kassert blev 3 storfæ, 5 svin og 24 kalver.

Tuberkulose forekommer meget sjelden; i svenske dyr er der ikke fundet tuberkler. Det torvførte kjøt behandles godt og omhyggelig og torvutsalget foregaaer paa en letvint og hensigtsmessig maate.

29. Skien.

Dyrlæge *Koren Lund* meddeler:

Det tilførte kjøt har i det forløpne aar været av jevnt god kvalitet, særlig det fra Østlandet. Der foregaar fremdeles stor tilførsel av kjøt fra Østlandet (Akër, Bærum). Der har været klaget over de uheldige transportforhold for dyr paa Vestbanen. Det ordinære tog, hvormed dyr skal forsendes, avgaar fra Kristiania 10,25 fm. og er ikke i Skien før om natten mellem kl. 1—2. Denne 15—16 timers transport paa Vestbanen burde ophøre. Dyrene er ved ankomsten paa grund av de stadige rystninger i toget ofte slaat blodige paa hoftehjørner og sæteben. I den senere tid har forsendere faat tilladelse til i Drammen at koble dyrevognen til persontoget og er den da fremme i Skien allerede 5,40 em. Men denne tilladelse maa der søkes om — og den gives ikke altid.

Svineopdrættet er kommet i god gjænge her paa disse kanter; flesk behøver ikke at tilføres. Fetningen av dyrene er rationel og flesket godt. Alt andet slagt tilføres i ikke ringe mængde, ca. halvdelen av det i Skien omsatte slagt er tilført fra andre distrikter. Importen av dansk og svensk slagt har avtat paa grund av de høie pris i de respektive land. Prisen paa kjøt har i 1914 været noget under den sedvanlige.

Kjøtkontrolstationen er beliggende paa samme sted og har samme lokale som før, men den skal flyttes til sommeren. I den paabegyndte nye fiskebasar for byen er der skaffet plads for kjøtkontrolstation. Næringsmiddelkontrollen (melk, tilberedte kjøtvarer m. m.), der ogsaa sorterer under stadsdyrlægen skal ogsaa ha lokaler i bygningen og i forbindelse med kontrolstationen.

Et kontor blir der ogsaa indrettet. En sundhetsbetjent er ansat til hjælp for stadsdyrlægen i hans kontrolarbeide.

Med 2den klasse er stemplet 24 storfæ, 4 svin, 1 sau og 11 kalver. Kassert blev $5\frac{3}{4}$ storfæ, 1 hest, $5\frac{1}{4}$ svin og 2 kalver.

30. Stavanger.

Kommunedyrlæge *J. Smith* meddeler:

Kjøtkontrollens personale og ordning har ingen forandringer undergaaet i det forløpne aar.

Tilgangen paa kreaturer og kalver har været litt større end foregaaende aar, men sauenes antal er betydelig mindre, hvad der formentlig forklares av, at der nu slagtes mere i Bergensbanens nærhet til forsendelse østover og at der i høst blev slagtet mer ned paa landsbygden til saltning til husbruk. De høie hestepriser og den økede utførsel i aarets sidste del har betinget mindre hesteslagtning.

Fra Danmark er direkte indført 22 fald oksekjøt og ganske faa over Kristiania. Største delen av de 1334 fald, der i aarets sidste del kom fra Kristiania til de hermetiske fabrikker her, er sikkert indført fra Sverige og det er første gang der er kommet svensk kjøt til Stavanger. Fra Nordland (Mosjøen, Saunessjøen, Mo i Ranen, Trondhjem) kom ialt 156 fald til hermetiske fabrikker.

Sendningene til Kristiania har været noget mindre end tidligere, dels paa grund av den mindre tilgang paa slagtesauer og dels paa grund av øket forbruk her i aarets sidste del.

Aarsaker til 2den kl. stemping paa stationen. (Stavanger).

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt	-	-	¹⁾ 1	-	-	²⁾ 2	-	-
Avmagring	-	-	2	2	10	7	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	2	2	17	6	-	342	-	-
Benbrud	1	-	1	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ytre	4	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdome	-	1	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	2	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	-	-	19	-	-
Kalvingsfeber	6	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdome	1	-	3	-	-	3	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	1	-	2	-	-
Mavesygdome	1	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdome	-	-	-	-	-	6	-	-
Nødslagting	1	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	3	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	-	1	3	-	-	45	-	-
Raaner og ældre gildinger	-	-	14	-	-	-	-	-
Uutviklet	-	-	-	-	-	44	-	-
Ialt	18	4	44	9	10	470	-	-

¹⁾ Sardinforet. ²⁾ Jodoformlugt.

Aarsaker til kassation paa stationen. (Stavanger).

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Avmagring	-	-	-	-	-	3	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1	-	1	-	-	11	-	-
Bukhindebetændelse	-	-	1	-	-	-	-	-
Børsygdome	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	1	-	-
Ledsygdome	-	-	-	-	-	1	1	-
Navleaarebetændelse	-	-	-	-	-	1	-	-
Nyresygdome	-	-	-	-	-	1	-	-
Nødslagting	1	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Selvdøde	-	-	-	-	-	1	-	-
Septiske tilstande	2	-	-	-	-	4	-	-
Tarmlidelser	-	-	1	-	-	7	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbaarne	-	-	-	-	-	6	-	-
Ialt	6	-	4	-	-	36	1	-

Aarsaker til 2den kl. stemping paa slagteriet. (Stavanger).

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunslugt	-	1	1	-	-	-	-	-
Absces (byld)	1	-	-	29	2	-	-	-
Avmagring	19	2	-	376	8	3	1	-
Bedærvet eller slet behandlet, skid- dent	11	-	-	-	3	646	3	-
Benbrud	1	-	-	10	-	-	-	-
Beskadigelse, ytre	1	1	-	2	1	6	1	-
Brystbetændelse	-	-	-	8	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk . . . — av anden aarsak	1	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdøm	1	-	-	1	-	-	-	-
Diarrhoé	2	-	-	-	-	-	1	-
Gulsot	-	-	-	-	-	23	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk . . .	4	-	-	-	-	-	-	-
Hudsygdøm	-	1	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	2	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdøm	4	2	-	23	-	3	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	-	-	1	-	-
Mavesygdøm	1	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdøm	1	-	-	1	-	-	1	-
Rachitis	-	-	-	3	-	-	-	-
Knuterosen	-	-	2	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	1	1	1	-	-	27	-	-
Tinter	3	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	-	50	-	-	-	-
Raaner og ældre gildinger	-	-	3	-	-	-	-	-
Uutviklet	-	-	-	-	-	23	-	-
Multiple blødninger	-	-	-	1	-	-	-	-
Lungeemfysem	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	54	8	7	508	14	732	7	-

Kjøtpriisene holder sig fremdeles høie og har vistnok været høiere her end noget andet sted i landet. Som almindeligst betalte priser kan noteres: oksekjøt 70—105, sauekjøt 100—110, flesekjøt 100—120, spædkalv 55—75, gjødkalv 100—110 og hest 45—60 øre pr. kilo.

Kjøttet har været av upaaklagelig kvalitet og sauehandlere har uttalt, at lamene i høst var 1 eller 1½ kilo tyngere end vanlig.

Av smitsomme sygdømme har, foruten et par lettere tilfælde av knuterosen hos svin, været paatruffet 3 tilfælde av braasot hos sauer. Samtlige sauer kom syke til byen, og hadde alle sterkt karfylt bukhinde og ødematøs løpe med utbredte sorte partier paa slimhindefolderne. Der paavistes braasotbaciller i løpernes vægger men ikke i nyrene.

Av de sedvanlig hos slagtedyrene forekommende sygdømmer er absceser og vattersot paatruffet sjeldnere hos sauene og sarcosporidier er næsten ikke set. De bedærvede kalver kommer alle slagtet fra landet, enten dræpte uten at være opvirkede, sendt avsted førend de er avkjølet eller overhængte. Den noget mindre mængde ufuldbaarne og uutviklede kalver staar i samklang med at kalvekastningen

Aarsaker til kassation paa slagteriet. (Stavanger).

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjæt	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Absces (byld)	-	-	-	1	-	-	-	-
Avmagring	-	-	-	-	-	2	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skid- dent	-	-	-	-	-	21	-	-
Braasot	-	-	-	3	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk . . — av anden aarsak	3	-	-	-	-	2	-	-
Diarrhoë	-	1	-	-	-	1	1	-
Gulsot	-	-	-	-	-	2	-	-
Hjertesækkbetændelse, traumatisk .	1	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	-	-	-	5	-	-	-	-
Ledsygd	-	-	-	-	-	-	1	-
Nyresygd	-	-	-	1	-	1	-	-
Selvdøde	-	-	-	1	1	1	-	-
Tarmlidelser	-	1	-	-	-	4	-	-
Ufuldbaarne	-	-	-	-	-	5	-	-
Vattersot	-	-	-	1	-	-	-	-
Lungebetændelse	-	-	-	1	-	-	-	-
Ialt	4	2	-	13	1	39	2	-

nu synes at være mindre utbredt end for nogen aar siden. Under gulsot er opført endel understemplede kalver; de har gule, fugtige lymfekjertler. Nyrene kan være ganske sortgrønne og kroppen har et gullig anstrøk.

Svin, foret med fisk, brisling, sild, hermetikavfald og lignende volder fremdeles bryderi og det kan desværre ventes, at disse forstoffer, der under omstændigheter kan gjøre flesket uspiselig, vil bli benyttet i endnu større maalestok, nu kornvarerne staar i saa ukjent høie priser. Svinene spiser de nævnte forstoffer med glimrende appetit og trives godt, og som regel vil hverken farve, bløthet eller lugt gi mistanke om at de har været anvendt. Hvor der er mistanke om saadan foring prøvekokes flesket og landmændene advares paa alle maater mot at bruke alt som kan gi usmak. Det vil dog være umulig at foreta prøvekokning i større utstrækning, dels paa grund av manglende tid dels fordi smaksevnen sløves naar mange prøver skal foretages samtidig. Skal tilstanden forværres, blir der neppe andet raad end at stemple alle svin med fortløpende nummer, saa vedkommende leverandør kan findes og drages til ansvar. Dette sidste forutsætter dog formodentlig, at bestemmelse herom maa lovlig vedtages, og det var ønskelig om der kunde oppnaaes en ensartet fremgangsmaate ved alle interesserte kontrolstationer.

Paa kommunens slagteanlæg slagtedes i 1914 9105 storfæ, 1559 ungfæ, 13 876 kalver, 60 272 sauer, 574 svin, 225 hester og 22 føl. Utenom disse dyr var der opstaldet 4894 storfæ, 134 ungfæ, 5 kalver, 4553 sauer, 3 svin, 3113 hester og 3156 grisunger. Samme dyr kan dog indgaa flere ganger i de nævnte tal, da regnskap indleveres for hvert døgn.

Slagtermestrenes kreaturassurance omfattet iaar kun 3897 kreaturer.

Saltkjøtkontrollen har 1914 omfattet:

28 tønder engelsk hestekjød	5 041,5 kilo
25 + $\frac{2}{2}$ tønder oksekjød over England	2 413,0 »
1987 + $\frac{1}{2}$ + $\frac{1}{4}$ tønder islandsk sauekjød.	226 680,0 »
30 tønder tarmar fra:	
Danmark	4 365,0 kilo
Tyskland	514,5 »
England	270,0 »
Sverige	116,0 »
	<u>5 265,5 »</u>

Ialt kontrollert 239 400,0 kilo

Desuten er ankommet til toldstedet før den nye lovs ikrafttræden 229 tønder 4-delt islandsk sauekjød.

Der er kassert:

Hestekjød, bedærvet	72,0 kilo
Sauekjød, mangelfuldt avblødet.	16,5 »
Sauekjød, bedærvet	4781,2 »
Tarmar, misfarvede	2,0 »

Tilsammen 4871,7 »

Den betydelige mængde kassert islandsk kjøt ankom i sommertiden fra Kjøbenhavn, hvor det hadde været oplagt. De 34 tønder indgik i forskjellige partier, solgt til flere av byens grosserere. Vedkommende agent forlangte helseraadets overskjon og da dette opretholdt beslaglæggelsen, sendte firmaet en mand ens erind fra Leith hertil for at se paa det kasserte parti. Da vedkommende hadde tat de beslaglagte tønder i øiesyn var han enig i, at kjøttet ikke var skikket til menneskeføde og hans firma tok frivillig hele tapet. Paa en langt anden maate optraadte et firma i Kjøbenhavn, som lot en herværende grosserer bære tapet av 3 kasserte tønder. Men saa hadde han ogsaa en nogen faa dage gammel attest fra en dyrlæge i Kjøbenhavn paa, at kjøttet var undersøkt og fundet i orden.

For de kontrollerte 239 400 kilo betaltes den lovbealede avgift, kr. 0,02 pr. kilo, med kr. 4788,00, der med magistrats og formandskaps bifald blev disponert saaledes:

Leie av station i Norbøgaten	kr. 300,00
Leie til slagteanlægget.	» 300,00
Dyrlæge Smith for kontrollen	» 500,00
Dyrlæge Selmer for assistance	» 200,00
Betalte regninger	» 121,34
Avsat til drifts- og byggefond	» 3366,66

Tilsammen kr. 4788,00

31. Tromsø.

Dyrlæge O. Kraabøl meddeler:

Grundet jevne og forholdsvis høie priser har kjøtttilførslen i det forløpne aar været mer end almindelig jevn pr. maaned. Allikevel er tilførslen ikke saa litet mindre, da kvægbesætningene her i amtet paa grund av daarlig foraar reducirtes en hel del ifjor. Ved behandlingen av kjøttet spores betydelige forbedringer, idet baade slagting og emballering er langt mer tidsmessige end tidligere. Størsteparten av storfæslagtene føres nu i grindkasser indsydd i sækkelærret.

At forholdsvis meget kjøtt stempledes med 2den klasse har sin aarsak i, at paabudet om medbringelse av indre organer er strammet, saa undlatelser medfører klassificering eller endog kassation eller avvisning. Alle hester er stemplet med 2den klasse, da de enten er meget gamle eller har været utsat for sygdom eller anden beskadigelse.

Aarsaker til 2den kl. stemping paa stationen. (Tromsø).

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjætt	Spædkalv	Gjødcalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt	-	-	1	400	250	-	-	4
Absces (byld)	-	-	-	-	-	-	-	1
Avmagring	18	2	-	12	36	12	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent.	55	11	4	30	5	400	4	36
Benbrud	4 $\frac{1}{4}$	1	-	-	1	-	-	1
Benskjørhet	3	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ytre	-	2	-	-	-	-	-	2
Brystbetændelse	1	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	1	1	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	4	3	-
Fødselsbesvær	6	1	-	-	-	-	-	-
Gulsot	6	-	-	6	-	-	-	-
Hjertesygdom	-	1	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	-	-	-	1	1	-	-	-
Kalvningsfeber	4	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	-	-	1	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	-	-	9	-	15
Mavesygdom	-	-	-	-	-	-	2	-
Nyresygdom	3	2	-	1	-	-	1	-
Nødslagting	7	-	1	-	1	-	2	6
Overdrift	1	-	-	-	-	-	-	2
Rachitis	-	-	1	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-
Svulster	-	-	-	-	-	-	-	4
Tarmlidelser	-	-	-	-	-	-	2	-
Trommesyke	1	-	-	2	-	-	2	-
Tuberkulose	8	-	-	4	5	-	-	-
Ingen indre organer	89	-	-	154	50	237	-	-
Ialt	207 $\frac{1}{4}$	21	8 $\frac{1}{2}$	610	349	662	16	71

Aarsaker til kassation paa stationen. (Tromsø).

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjæt	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent.	-	-	-	-	-	-	-	1
Benbrud	1	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber	2	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	-	-	2	-	-
Selvdøde	1	-	-	1	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	8	-	-	1	-	2	-	1

32. Trondhjem.

Dyrlæge *K. Næss* meddeler:

Der er i aarets løp ialt tilført 50 280 kjøtskrotter. Dette er noget mere end i foregaaende aar. Stigningen fordeler sig temmelig jevnt for de forskjellige dyrearters vedkommende, naar undtages sauer, som viser en nedgang paa ca. 300 stk. For de sidste 5 aar er vegten av det tilførte kjøt beregnet til: 1910 ca. 2 511 000 kg. 1911 2 621 600, 1912 2 669 000, 1913 2 515 500, 1914 2 566 00.

Man er endnu vidne til, at mange distrikter nordenfjelds sender sit kjøt til Kristiania, tiltrøds for at torvprisene her har været tildels adskillig høiere, ihvertfald til visse tider av aaret.

Den almindeligste aarsak til stemping med 2den kl. og til kassation har for storfæets vedkommende været traumatisk pleuritis, pericarditis og peritonitis og om høsten trommesyke.

Tuberkulose er kun meget sjelden paatruffet. Kun 2 storfæ er av den grund stemplet med 2den kl. og 1 storfæ er kassert paa grund av generel tuberkulose. Da eieren av dette dyr er leverandør til et meieri, blev dette tilskrevet med anmodning om, at vedkommende besætning maatte bli tuberkulinundersøkt, hvis leverancen til Trondhjem skulde fortsætte. Ved den foretagne undersøkelse blev den øvrige besætning fundet sund.

For kalvers vedkommende har den alt overveiende aarsak til konfiskation været infectiøs diarrhoé og purulent polyarthritis.

Sundhetstilstanden har i det store og hele tat været god, hvorfor der ogsaa er stemplet litet med 2den kl. og endda mindre kassert.

Kontrollen med indført opdelt kjøt har foregaaet i det dertil indrettede lokale i omissningshuset paa Bratøren. Mængden har været det dobbelte av fjoraarets. Der er ialt indført 310 fustager til en samlet nettovægt av 33 501 kg.,

Aarsaker til 2den kl. stemping paa stationen. (Trondhjem).

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt	14	-	29	3	2	7	-	-
Absces (byld)	-	-	-	1	-	-	-	-
Avmagring	11	-	1	6	-	10	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skid- dent	14 $\frac{3}{4}$	1	12	43	4	61 $\frac{1}{2}$	-	-
Benbrud	8 $\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet	14	1	2 $\frac{1}{2}$	4	-	1	-	-
Beskadigelse, ytre	14 $\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	2 $\frac{1}{4}$	-	-	-	-	-	-	-
— av anden aarsak	10	-	-	1	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	1	1	-	2	-	4	-	-
— av anden aarsak	2	1	-	-	-	-	-	-
Børsygd	-	-	-	-	-	3	-	-
Diarrhoé	13	-	2	6	-	-	-	-
Fødselsbesvær	-	-	1	-	-	-	-	-
Gulsot	-	1	-	-	-	-	-	-
Hjernelidelse	4	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	3	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	2	-	-	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber	-	1	-	-	-	-	-	-
Ledsygd	2	-	-	2	-	13	-	-
Mangelfuld avblødning	1	-	2	1	-	2	-	-
Nyresygd	2	1	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	1	-	16	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	2	-	-	-	-	-
Rødsyke (Knuterosen).	4	3	1	-	-	-	-	-
Tarmlidelse	6	-	-	2	-	-	-	-
Trommesyke	-	1	-	-	-	-	-	-
Forfangenhet	-	-	1	-	-	-	-	-
Lamhet	1	-	-	-	-	2	-	-
Leukæmie	-	1	1	-	-	-	-	-
Kramper								
Ialt	130 $\frac{3}{4}$	12	73 $\frac{1}{2}$	71	6	103 $\frac{1}{5}$	-	-

kontrollavgiften herfor utgjorde kr. 670,02. Av det samlede parti var 27 fustager oksekjøt indført fra England og Amerika, 269 fustager sauekjøt fra Island (over Kjøbenhavn) og England og 14 fustager pølsetarmer. Forbudte konserveringsmidler er ikke paavist. 2 fustager saltede tarmer til en bruttovægt av 311 kg. blev negtet indført og tilbakevist, likeledes blev et parti amerikansk oksekjøt (30 tønner) avvist, fordi de lovbestemte attester ikke forelaa.

34 fustager sauekjøt til en samlet vegt (brutto) av 3808 kg. blev beslaglagt. I et tilfælde blev for et parti paa 30 tønner overskjøn forlangt; beslaglæggelsen blev imidlertid opretholdt.

Hovedmengden av det saltede indførte kjøt var av sau, opdelt i $\frac{1}{4}$, ogsaa av dette har man nu ifølge lov av 14de juli 1914 adgang til at opkræve avgift.«

Aarsaker til kassation paa stationen. (Trondhjem).

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt	1	-	3	2	-	6	-	-
Avmagring	-	-	-	-	4	3	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skid- dent	1½	-	-	2	-	27½	-	-
Benskjørhet	2	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ytre	5	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	3	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	3	-	-	4	1	16	-	-
— av anden aarsak	1	-	-	-	-	41	-	-
Diarrhoë	2	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	2	-	-	-	-	-	-	-
— av anden aarsak	2	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	6	1	-	3	-	9	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	1	-	-	-	-
Miltbrand	1	-	-	-	-	-	-	-
Navleaarebetændelse	-	-	-	-	-	56	-	-
Nyresygdome	-	-	-	1	-	4	-	-
Nødslagtning	3	1	-	-	-	6	-	-
Rachitis	-	-	7	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1½	-	-	-	-	-
Selvdøde	2	2	1	-	-	2	-	-
Septiske tilstande	5	-	-	1	-	2	-	-
Svulster	1	1	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	-	2	-	-	1	1	-	-
Trommesyke	2	-	-	3	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbaarne	-	-	-	-	-	4	-	-
Vattersot	-	-	-	1	-	-	-	-
Ialt	42	7	11½	18	6	177½	-	-

Utenfor stationen stempledes med 2den kl. 1 svin og 1 spædkalv.

33. Tønsberg.

Dyrlæge A. Kragerud meddeler:

Kontrollen har været drevet uforandret paa samme sted som forrige aar. Tilførslen har været meget større iaar end tidligere. Da man antok at jubileums-aaret skulde bringe en meget høi kjøtpris, var alle fjøs blit fulde av dyr. Utover høsten faldt prisen betydelig paa grund av større nedslagtning end vanlig.

Det tilførte kjøt har gjennemgaaende været pent behandlet og av god kvalitet.

Der er ikke indført noget kjøt fra utlandet, det tilførte kjøt kommer fra de omliggende distrikter, av og til nogen skrotter fra Kristiania og om høsten endel sauer fra Stavanger.

Der er undersøkt endel indført tøndekjøt. Av et parti paa 33 tønder blev 7 tønder kassert. Det var amerikansk kjøt, der tidligere var utført fra transitlager her med et hvalkokeri til Syd Orkneyøerne, og da kokeriet ved hjemkomsten ikke hadde bruk for kjøttet blev det bragt iland for at sælges her.

Aarsaker til 2den kl. stemping paa stationen. (Tønsberg).

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent.	-	-	-	-	-	2	-	-
Benbrud	1	1	8	-	-	1	-	-
Benskjørhet	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ytre	3	1	-	-	-	1	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	-	-	-	-	-	-	-	-
Børsygd.	2 ^{1/2}	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	-	-	3	-	-
Hjernelidelser	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesygdom	-	-	2	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	6	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	14	-	1	2	-	5	-	-
Ledsygd.	2	-	1 ^{1/2}	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	1 ^{1/2}	-	-	2	-	-
Mavesygd.	2	-	1	1	-	4	-	-
Nyresygd.	1	-	-	-	-	1	-	-
Rachitis	-	-	17	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	2	-	-	-	-	5	-	-
Tuberkulose	2	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	37 ^{1/2}	2	32	3	-	24	-	-

Aarsaker til kassation paa stationen. (Tønsberg).

Sygdomme og feil	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Benbrud	1 ^{1/2}	-	1	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ytre	1	-	-	-	-	-	-	-
Børsygd.	1	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoë.	-	-	-	-	-	6	1	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	2	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	-	1	-	-	-	-	-	-
Ledsygd.	1 ^{1/2}	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	1	-	-	-	-	-
Mavesygd.	2	-	-	-	-	2	-	-
Navlearebetændelse	-	-	-	-	-	2	-	-
Nyresygd.	-	-	-	-	-	1	-	-
Septiske tilstande.	1	-	-	1	-	8	-	-
Tarmlidelser	-	-	2	-	-	3	-	-
Tuberkulose	3	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbaarne	-	-	-	-	-	1	-	-
Ialt	11	1	4 ^{1/2}	1	-	23	1	-

III.

Offentlige bestemmelser vedrørende veterinærvæsenet og kjøtkontrollen.

A. Plakater, rundskrivelser m. v. i 1914.

1. *Kongelig resolution av 24de april 1914*, hvorved der i henhold til § 5, 3dje passus, i lov om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v. av 27de juni 1892 meddeles approbation paa Notoddens bystyres beslutning i møte den 24de mars 1914 angaaende avgifter for undersøkelse og stempeling av kjøt utenfor kontrolstationen og tiden for saadan undersøkelse.
2. *Cirkulære fra Veterinærdirektøren av 24de juni 1914 om kjøtkontrolattester.*

Der er oversendt mig en av en kjøtkontrollør utstedt attest, hvori uttales at der i slagtet fra en ko, som angives at ha reagert for tuberkulinprøve, ved undersøkelse paa kontrolstationen ikke kunde paavises tuberkulose.

Da en almindelig kontrolundersøkelse av et slagtt er saa godt som værdiløs med hensyn til at avgjøre hvorvidt der hos et reagerende dyr findes smaa tuberkuløse sygdomstegn et eller andetsteds hos vedkommende dyr, fordi dyret ikke kan undersøkes overalt og i alle deler, idet de indre organer og flere andre legemsdeler ikke som regel medfølger slagttet til kontrolstationene, og da overhodet en kontrolundersøkelse som alene gaar ut paa at bedømme hvorvidt et slagtt efter loven er tjenlig til menneskeføde, ikke kan jevnføres med en obduktion, hvor det gjælder at paavise abnorme og sykelige tegn overalt i organismen og hvor derfor organene maa sønderlemmes og opskjæres i ofte meget smaa dele, skal jeg henstille at der ved kjøtkontrollen ikke utstedes andre erklæringer eller attester om det kontrollerte slagtt end saadanne som gaar ut paa at uttale om kjøttet er tjenlig til menneskeføde eller ikke og i sidste tilfælde om grunden til dets utjenlighet.

Det samme bør ogsaa iagttages likeoverfor dyr, som slagtes i slagtehus eller privat.

Bare i saadanne tilfælder bør dyrlægen uttale sig om hvorvidt der findes tegn paa en bestemt sygdom hos et dyr, naar dette har været gjenstand for en virkelig obduktion med nøiagtig gjennemskjæring og i tilfælde mikroskopisk eller eksperimentel undersøkelse av dyrets hele krop, dets samtlige organer, itler, hjerne, bensystem m. v. eller naar der hos et slagte er fundet positive tegn paa en bestemt tilstedeværende lidelse.

Idet man oversender hr. amtmanden endel eksemplarer av nærværende cirkulære, tør man anmode Dem om at tilstille samtlige inden Deres embedsdistrikt boende dyrlæger et eksemplar av samme.

3. *Lov av 14de juli 1914 om forandring i og tillæg til lov av 27de juni 1892 om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v.*

Lov av 27de juni 1892 om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v. (kfr. love av 27de juli 1895, 6te august 1897 og 25de juli 1910) dens § 2 skal herefter lyde saaledes:

§ 2. I enhver kjøpstads- eller ladestedskommune med over 4000 indbyggere skal alt inden kommunen slagtet eller til samme indført ferskt slagtekjøt av hest, kvæg, svin, faar, gjet og ren, der skal benyttes som menneskeføde, undersøkes av kommunal kjøtkontrollør, der skal være dyrlæge. Kongen kan dog, efterat formandskapet i indførselskommunen er git anledning til at uttale sig, bestemme, at kjøt, som indføres fra én kommune til en anden kommune, hvori kommunal kjøtkontrol er oprettet, fritages for fornyet undersøkelse og stempeling i indførselskommunen, naar kjøttet stammer fra dyr, som er slagtet i et av vedkommende departement godkjendt slagtehus, hvor kontrol utføres av dyrlæge, ansat av departementet, og i henhold til nærmere av departementet utfærdigede regler for kontrollens haandhævelse samt for kjøttets transport og dets efterbesigtigelse.

Efter andragende fra kommunestyret kan det av Kongen bestemmes, at kjøt av dyr, der slagtes inden dele av kommunen, som ikke er bymæssig bebygget, og hvor kontrollens gjennemførelse paa grund av deres avstand fra kontrolstationen vil falde uforholdsmæssig besværlig, kan fritages for undersøkelse av kommunal kjøtkontrol, naar kjøttet ifølge erklæring, avgit av den, for hvem det slagtes, alene skal benyttes av denne og hans husstand.

Efter beslutning av kommunestyret og med Kongens samtykke kan saadan kontrol paabydes ogsaa for kjøpstads- eller ladestedskommuner med ikke over 4000 indbyggere.

Det samme gjelder landkommuner, dog saaledes, at i saadan

kommune kun det kjøt, der utbydes til salg inden kommunen, kan forlanges kontrollert.

Det fra utlandet indførte ferske eller saltede kjøt, som indføres i fjerdedels kropper eller mindre dele — saakaldt tøndekjøt samt pølser og andet findelt kjøt — skal likeledes underkastes kontrol av en dertil av departementet godkjendt kommunal kontrollør.

Kongen kan bestemme, at indførsel fra utlandet av kjøt eller kjøt av visse arter av dyr kun tillates til visse bestemte kjøpstæder eller ladesteder. For grænsetrafikken med slagtekjøt kan dog Kongen fastsætte undtagelsesbestemmelser.

Kongen kan derhos bestemme, at indførsel fra utlandet av benfrit tøndekjøt — ferskt eller saltet — samt pølser og andet findelt kjøt helt forbydes.

4. *Rundskrivelse fra Landbruksdepartementet av 20de august 1914 om indskrænkning i reiser til tuberkulinundersøkelser.*

Paa grund av de for tiden raadende politiske forhold har Finansdepartementet henstillet til de andre departementer indtil videre ikke at begjære anvisninger paa statskassen uten i tilfælde hvor det findes uomgjængelig nødvendig.

I anledning herav bestemmes for veterinærvæsenets vedkommende:

- 1) Reiser til tilfælde av ondartet smitsomme sygdomme maa finde sted som hittil. Men man finder at burde indskjærpe bestemmelserne i rundskrivelse av 20de december 1906 om, at reise ikke skal foretages medmindre der foreligger sandsynlighet for nogen saadan sygdom, og at der ikke maa foretages mere end én reise til samme tilfælde uten at der er tvingende grunde tilstede. Oplysning herom meddeles i regningen.
- 2) Reiser til offentlige tuberkulinundersøkelser maa foreløbig ikke foretages.

Ansøkninger om saadan undersøkelse vil indtil videre ikke bli indvilget, og dyrlægerne maa heller ikke foreta reise til undersøkelser, som allerede maatte være indvilget, men endnu ikke utført.

Skulde imidlertid forholdene i en besætning være saadan, at amtmanden — i henhold til husdyrlovens § 14 — finder det nødvendig at la disse undersøke paa stedet av dyrlæge for at hindre sygdommens videre utbredelse, maa dyrlægen reise, og godtgjørelsen herfor blir — i saa tilfælde — at utrede av det offentlige som sedvanlig.

Spesielle reiser til inspektion efter avholdt tuberkulinprøve bør ikke foretages.

Med hensyn til nedslagningsforretninger og erstatningsbidrag for nedslagtning bemerkes:

Anvisning av allerede indvilgede erstatningsbidrag vil ske som sedvanlig, og der vil ogsaa kunne ventes indvilget erstatning for nedslagtning av de dyr, som ved allerede foretaget undersøkelse har vist sig tuberkuløse.

Dyrlægerne bør imidlertid saavidt mulig søke at kombinere reise til takst og nedslagtninger med andre forretninger, idet disse i regelen kan ske rent leilighetsvis.

Idet man oversender hr. amtmanden en del eksemplarer av nærværende rundskrivelse, skal man anmode Dem om at tilstille samtlige under Deres distrikt bosatte dyrlæger et eksemplar av samme.

5. *Kongelig resolution av 4de september 1914*, hvorved der i henhold til landsformandskapsloven av 14de januar 1839, dens §§ 39 og 50, meddeles approbation paa beslutninger av Snaasen kommunistyre og Nordre Trondhjems amtsting om bidrag til avlønning av amtsdyrlægen i Snaasen.
 6. *Kongelig plakat av 17de december 1914*, indeholdende forandring i plakat av 16de juli 1907 ang. indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande (se side 221).
 7. *Kongelig resolution av 23de december 1914*, hvorved der i henhold til § 5, 3dje passus i lov om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v. av 27de juni 1892 meddeles approbation paa Moss bystyres beslutning i møte den 26de november 1914 angaaende avgifter for undersøkelse og stempling av kjøt utenfor kontrolstationen og tiden for saadan undersøkelse.
-

B. Gjældende love og bestemmelser m. v.

Lov

av 14de juli 1894, kfr. lov av 26de mai 1899 om foranstaltninger
mot smitsomme husdyrsydomme.

Kapitel 1.

Om ondartede smitsomme sydomme.

§ 1. Følgende smitsomme sydomme blandt husdyrene skal være undergitt det offentliges særlige forsorg, nemlig:

kvægpest;

miltbrand og dermed likeartede sydomme;

hundegalskap;

snive;

specifik mund- og klovsyke;

ondartet lungesyke og ondartet katarrrhaleber hos hornkvæget;

kopper og skab hos faaret;

svinepest og rødsyke hos svinet.¹⁾

Skulde nogen anden sydom blandt husdyr anta en smitsom eller ondartet karakter eller større utbredelse, eller skulde nogen av de her opregnede sydomme optræde ondartet eller vinde utbredelse hos andre dyr end de nævnte, kan Kongen utvide bestemmelserne i denne paragraf til ogsaa at omfatte disse sydomme.

Likeledes kan Kongen, naar dertil findes grund, bestemme, at en sydom, der hittil har været gjenstand for det offentliges indgripen efter denne paragraf, skal behandles som en mildere smitsom sydom efter bestemmelserne i nedenstaaende kapitel 3.

§ 2. Er noget husdyr angrepet eller død av en av de i § 1 omhandlede sydomme, eller er der sandsynlighet for, at saa er tilfældet, skal enhver, der som eier eller paa anden maate har i besiddelse saadant dyr, snaarest mulig tilkalde en autorisert dyrlæge eller derom gjøre anmeldelse, i byerne til politimesteren, paa landet til lensmanden, fra hvem meddelelse uopholdelig skal ske til en autorisert dyrlæge.

Dyret blir, indtil dyrlæge kommer tilstede, saavidt omstændighetene tillater det, at holde avsondret eller indesperret.

Naar kvægpest er utbrutt, skal enhver indenfor en av amtmanden nærmere bestemt avstand boende eier eller opsynsmand over drøvtyg-

¹⁾ Rødsyken er ved kronpr. resol. av 9de mars 1904 overført til de mildere smitsomme sydomme.

gende dyr uten opphold anmelde ethvert tilfælde av indvortes sygdom, som maatte indtræffe i hans besætning blandt de nævnte arter av dyr.

§ 3. Den praktiserende dyrlæge, der mottar meddelelse om eller under sin praksis paatræffer et tilfælde av nogen av de i § 1 omhandlede sygdomme, skal snarest mulig paa stedet undersøke tilfældets beskaffenhet og træffe de foranstaltninger, som er fornødne til forebyggelse av smitte, saasom avsondring og indespærring av syke og mistænkte dyr, nedgravning eller tilintetgjørelse av døde dyr og smitteførende avfald samt rensning og desinfektion. Privatpraktiserende dyrlæge er dog kun forpligtet til at foreta undersøkelse, naar tvingende grunde skjønnes at være tilstede.

Dyrlæge skal, naar han har undersøkt et tilfælde av nogen av de i § 1 omhandlede sygdomme, snarest mulig til øvrigheten indgi beretning om det ved undersøkelsen fundne sygdomstilfælde med opplysning om, hvad der er foretat eller anordnet for at motarbeide sygdommen og hindre dens utbredelse. Privatpraktiserende dyrlæge, der efter mottagen anmeldelse avslaar at foretage undersøkelsen, skal snarest mulig oversende anmeldelsen til øvrigheten.

§ 4. Dyrets eier eller besidder er forpligtet til at etterkomme ethvert ham i henhold til denne lovs bestemmelse git paalæg; forsaavidt det ikke frivillig etterkommes, kan politiet la det fornødne utføre for vedkommendes regning.

Politiet er forøvrig forpligtet til at yde fornøden bistand ved de i henhold til denne lov paabudte foranstaltningers gjennomførelse.

§ 5. Amtmanden har, naar han mottar underretning om noget tilfælde av de i § 1 nævnte sygdomme, at træffe de forføyninger, som efter omstændighetene maa ansees paakrævet for at hindre sygdommens utbredelse; finder han det fornødent, kan han la den besætning, i hvilket sygdomstilfældet er forekommet, samt de besætninger, hvortil smitte kan antages overført, sætte under offentlig tilsyn, indtil sygdommen eller smittefaren er ophørt.

§ 6. Saalænge en besætning er under offentlig tilsyn, kan amtmanden

- a) paabyde eftersyn av vedkommende besætning ved dyrlæge, saa ofte som omstændighetene kræver det;
- b) forbyde, at dyr og smitteførende gjenstande bortføres fra stedet, samt at uvedkommende tilstedes adgang; ved kvægpest kan han forbyde alt unødvendig samkvem mellem smittede og smittefrie dele av distriktet;
- c) forbyde, at noget dyr indføres i en besætning, i hvilken der er forekommet tilfælde av kvægpest, kvægets ondartede lungesyke, mund- og klovsyke, snive eller svinepest; til fornøden kontrol hermed kan

han la opta fortegnelse over og merke de til vedkommende besætning hørende dyr.

Amtmanden kan derhos

- d) under særlige omstændigheder forbyde benyttelse av beiter og andre steder, som kan formodes at være smittet;
- e) under særlige omstændigheder paabyde optagning og fornyelse av gulver, vægger og lignende i rum, hvor smittede dyr har staat, samt tilintetgjørelse av smittebefængte gjenstande, saasom høi, halm, redskaper og lignende;
- f) for by eller herred, hvor eller i hvis nærhet hundegalskap forekommer, ved offentlig bekjendtgjørelse paabyde, at enhver hund skal enten holdes forsvarlig bunden eller indespærret eller være forsynt med mundkurv av nærmere angit beskaffenhet, eller under særlige omstændigheter blot kunne føres paa offentlig vei eller gate i baand av voksen person, selv om hunden er forsynt med mundkurv;
- g) naar nogen farsot vinder større utbredelse, ved dyrlæge la foreta almindelig undersøkelse av besætninger i den utstrækning, som maatte findes nødvendig;
- h) paalægge vedkommende by- eller herredskommune at rense og desinficere staller og vandingssteder, som er til offentlig avbenyttelse.

§ 7. Vedkommende regjeringsdepartement har at

- a) foreskrive de nærmere forholdsregler, der utkræves til forebyggelse av smitte, saavel i sin almindelighet som ved de enkelte sygdomme, samt avgi bestemmelser for dyrlægernes forhold med hensyn til reiser, indberetninger m. v.;
- b) gi forskrifter til forebyggelse av smitte blandt husdyr ved dyrskuer markeder og lignende samt ved transport av dyr inden landet;
- c) gi bestemmelse angaaende benyttelse av produkter av syke dyr.

Departementet kan derhos

- d) under særlige omstændigheter forbyde avholdelse av markeder eller større dyresamlinger i distrikter, hvor farsot blandt husdyr er herskende, eller hvortil smitsom sygdom kan frygtes indført;
- e) under særlige omstændigheter forbyde, at dyr føres fra en landsdel til en anden, eller gjøre adgangen dertil avhengig av saadanne forsigtighetsregler, som maatte ansees fornødne for at hindre overførelse av smitte;
- f) ved utbrud av hundegalskap paabyde, at for større eller mindre dele av landet alle hunder skal holdes forsvarlig länket, bære mundkurv eller føres i baand;
- g) ved utbrud av kvægpest paabyde avsperring av det av sygdommen angrepne distrikt;
- h) ved utbrud av kvægpest, kvæggets ondartede lungesyke, mund- og

klovtsyke og svinepest paabyde nedslagtning av hele besætninger, hvori sygdommen optræder.

§ 8. Vaccination av besætning mot nogen smitsom sygdom maa ikke finde sted uten tilladelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Naar det kan antages, at en farsot derved hurtigere vil kunne stanses, kan departementet paabyde vaccination av de for smitte utsatte besætninger samt fastsætte en godtgjørelse til dyrlægen for hvert podet dyr.

§ 9. Enhver dyrecier er pliktig til at la ham tilhørende døde dyr og smitteførende gjenstande tilintetgjøre eller nedgrave. Til bruk i saadant øiemed skal enhver kjøpstadskommune anskaffe en av vedkommende regjeringsdepartement godkjendt indretning eller nedgravningsplads. Ogsaa ladesteder med særskilt kommunestyre saavelsom landkommuner med tæt bebyggelse kan av Kongen paalægges den samme forpligtelse. Fornøden grund kan av kommunen efter tilladelse meddelt av Kongen fordres avgit mot erstatning, der i mangel av overenskomst bestemmes ved almindelig takstforretning.

I kommuner, hvor saadan indretning eller nedgravningsplads enten ikke haves eller i tilfælde ikke kan benyttes, skal døde dyr og smitteførende gjenstande efter dyrlægens anordning tilintetgjøres eller nedgraves paa eierens egen grund eller — hvis dertil ikke er anledning — paa anden grund, hvor det med mindst ulempe for dens eier eller bruker kan foregaa. Er ved foranstaltningen nogen ulempe foraarsaket grundens eier eller bruker, skal vedkommende kommune yde erstatning, hvis størrelse i mangel av overenskomst bestemmes ved skjøn avholdt efter de i lov om veivæsenet av 15de september 1851 § 24 fastsatte regler.

Kapitel 2.

Om nedslagtning og erstatning.

§ 10. Ved mistanke om kvægpest, kvæggets ondartede lungesyke eller svinepest kan amtmanden paabyde nedslagtning av indtil tre dyr for ved obduktion av disse at erholde visshet om sygdommens natur.

De dyr, om hvilke det efter en dyrlæges erklæring maa ansees for avgjort, at de er angrepne av en av de nævnte sygdomme, skal efter amtmandens foranstaltning dræpes, medmindre vedkommende regjeringsdepartement paabyder det motsatte.

Enhver hest, som efter dyrlæges erklæring er angrepen av snive, skal dræpes.

Dyr, angrepet av hundegalskap, skal dræpes; hund eller kat, som er bidt av noget av hundegalskap lidende dyr, skal likeledes dræpes.

§ 11. Eierne er, med de nedenfor nævnte begrænsninger, berettiget til at erholde erstatning for de dyr, som ved det offentlige foranstalt-

ning dræpes paa grund av kvægpest, kvægets ondartede lungesyke, snive, svinepest og mund- og klovsyke.

Dyr, der ved obduktion ikke viser spor av disse sygdomme, erstattes med det fulde beløp, hvortil de paa nedenangivne maate er værdsatte.

Dyr, der ved obduktion findes angrepne av kvægpest, kvægets ondartede lungesyke eller mund- og klovsyke, erstattes med to tredjedele, dyr, der ved obduktion findes angrepne av snive eller svinepest, med halvdelen av det beløp, hvortil de paa den nedenfor nævnte maate er værdsatte.

Dyr, der er døde som følge av tvungen vaccination, erstattes med deres fulde værdi.

§ 12. Forsaavidt eieren ved indførsel fra utlandet av smittede dyr, ved overtrædelse av givne forholdsregler eller paa anden maate selv har forskyldt skaden, erholder han ingen erstatning.

Ret til erstatning for dyr, nedslaget efter offentlig foranstaltning, er derhos betinget av, at de har opholdt sig mindst 6 maaneder inden landets grænser, medmindre det kan godtgjøres, at de paa en eieren ufor skyldt maate er smittet efter at være indførte her til landet.

Erstatningskrav maa fremsættes forinden nedslagtningen. Erstatningsbeløpet maa i intet tilfælde overstige kr. 300,00 for halvdelen av et enkelt dyr, kr. 400,00 for to tredjeparter og kr. 600,00 for hele dyr.

§ 13. De dyr, der blir at dræpe efter foranstaaende bestemmelser, skal, forsaavidt erstatningskrav derom fremsættes, værdsættes av en politiembedsmand (paa landet av lensmanden) i forening med to av ham dertil opnævnte mænd. Dyrene ansættes til den værdi, de antages at ha som uangrepne av sygdommen, hvorfra trækkes værdien av det dræpte dyr, forsaavidt det helt eller delvis kan benyttes.

Det dræpte dyr skal, forsaavidt fornødiges, obduceres av en av det offentlige antat dyrlæge, som gjennom amtmanden skal tilstille vedkommende regjeringensdepartement en beskrivelse av obduktionsforretningen. Eieren er berettiget til for egen regning at tilkalde en autorisert dyrlæge for at være tilstede ved obduktionen og delta i avgjørelsen av spørsmålet, om dyret har været angrepet av den antagne sykdom.

Er der tvil eller meningsforskjellighet herom mellem dyrlægerne, avgjøres saken av en av departementet opnævnt sakkyndig.

Kapitel 3.

Om mildere smitsomme sykdomme.

§ 14. Følgende sykdomme hos husdyrene henregnes til de mildere smitsomme, likeoverfor hvilke efterstaaende regler kommer til anvendelse, nemlig:

Lungesyke, influenza, kværke, strengel, mundsyke og beskelersyke hos hesten, skab og kopper hos andre dyr end faaret, smitsom klovsyke hos faaret, ringorm hos alle husdyr, haarsækmider hos hunden, febersygdomme av smitsom karakter, tuberkulose.¹⁾

Med hensyn til disse sykdomme gjøres det eieren eller den, der paa hans vegne fører tilsyn med dyrene, til pligt:

- a) at anmelde for en autorisert dyrlæge eller for politimesteren eller lensmanden, naar nogen av disse sykdomme maatte vise sig i hans besætning;
- b) ikke at la dyr, der antages angrepne av nævnte sykdomme, føre paa markeder, til dyrskuer, paa fremmed beite eller i fremmede fjøs eller staller; dog skal det være tillatt fra eierens fjøs at sælge saadanne dyr til slagt eller at føre dem til handelsmarkedet til egen avsondret avdeling for at sælges til slagt medmindre departementet anderledes bestemmer for de enkelte sykdomme.

Politimester eller lensmand, der har mottat saadan meddelelse som i litr. a nævnt, har at indsende meddelelse til vedkommende dyrlæge. Finder dyrlægen, at sykdommens optræden er av foruroligende beskaffenhet, indsender han anmeldelsen til amtmanden.

Finder amtmanden det nødvendig for at hindre sykdommens videre utbredelse, kan han la forholdene paa stedet undersøke av dyrlæge og efter dennes forslag gi forskrifter angaaende avsondrings- og desinfektionsforanstaltninger.

§ 15. Vedkommende departement kan gi almindelige bestemmelser angaaende de nærmere foranstaltninger for hver enkelt av de i § 14 nævnte sykdomme samt angaaende anvendelse og salg av kjøt og melk fra syke dyr.

Departementet kan derhos bestemme, at dyr, som i henhold til § 13 litr. b er avhændet til slagt, og som senere antræffes levende hos ny besidder, skal inden en fastsat frist, i fornødent fald ved offentlig foranstaltning, kunne paabydes nedslaget for besidderens regning.

§ 16. Kongen kan bestemme, at andre sykdomme end de nævnte skal henføres under bestemmelseerne i dette kapitel.

¹⁾ Ved kgl. resol. av 22de juni 1903 er smitsom kastning og ved kronprinsregentens resol. av 9de mars 1904 rødsyke hos svinet overført til de mildere smitsomme sykdomme.

Kapitel 4.

Om indførsel og utførsel av dyr.

§ 17. Kongen kan forbyde indførsel av dyr og smitteførende gjenstande fra fremmede land eller landsdele, fra hvilke smitsom husdyrsygdом kan fryktes indført.

Han kan anordne, at indførsel av dyr kun maa finde sted over bestemte havner eller steder, paabyde, at indførte dyr skal undersøkes av dyrlæge og henstaa i karantæne paa vedkommende importørs bekostning, paalægge eieren av indførte dyr at utrede betaling for sundhetsundersøkelse efter en fastsat takst samt anordne, at dyr, der ved indførslen findes angrepenne av smitsom sygdом, eller som har været utsat for smitte, nedslagtes uten erstatning.

Han kan overhodet foreskrive de nødvendige forholdsregler for at hindre indførsel av smitsom husdyrsygdом.

§ 18. I særskilte tilfælde kan vedkommende departement tillate indførsel av enkelte dyr eller gjenstande fra land, fra hvilke indførsel er forbudt.

§ 19. Kongen kan med hensyn til utførsel av husdyr gi saadanne forskrifter og træffe saadanne foranstaltninger, som maatte findes nødvendige for at forebygge, at der her fra landet utføres husdyr, der er mistænkte eller kan mistænkes for at lide av eller overføre smitsom sygdом, og at de herfra til utlandet avsendte dyr under transporten utsættes for saadanne sygdomme. Han kan anordne, at utførsel av husdyr kun maa finde sted fra visse bestemte steder i riket.

For undersøkelse av dyr bestemt til utførsel, saavel som for undersøkelse og desinfektion av vedkommende skib kan det paalægges henholdsvis avsenderen og skibets fører at utrede betaling efter takst.

For de skibe, der benyttes til saadan utførsel, kan Kongen gi nærmere regler angaaende deres indredning og nødvendige forsyning med for og drikkevand for dyrene, likesom han overhodet kan træffe anordning for at sikre dyrenes forsvarlige behandling under reisen.

§ 20. Kongen kan anordne, at jernbanevogner og fartøier, som benyttes til transport av dyr, tillikemed de dertil hørende indretninger og redskaper skal renses og desinficeres efter hver saadan benyttelse. Omkostningene hermed utredes av den, for hvis regning jernbanen eller fartøiet drives.

Kapitel 5.

Om eftersyn ved markeder o. l.

§ 21. Amtmanden kan foranstalte, at der ved markeder og andre større samlinger av husdyr inden amtet er dyrlæge tilstede for paa det

offentliges vegne at føre tilsyn med, at intet av de der fremstillede husdyr er angrepet av nogen smitsom sykdom.

Amtmanden kan paabyde, at handyr, der frembydes til almindelig bedækning, skal paa eierens bekostning underkastes et sundhetseftersyn av autorisert dyrlæge, som i tilfælde har at utstede attest for dyrets fuldkomne sundhet.

Kapitel 6.

Om omkostninger og deres utredelse m. v.

§ 22. Utgifter, som paa grund av denne lovs forskrifter foranlediges ved smittede eller for smitte mistenkte dyrs røgt, avsondring og desinfektion, ved desinfektion av fjøs, stald, redskaper og deslike, ved døde dyrs nedgravning eller tilintetgjørelse, utredes av vedkommende dyrs eier. De med de syke dyrs kurbehandling forbundne omkostninger utredes likeledes av dyrets eier, medmindre vedkommende amts-, kjøbstads- eller ladestedskommune — den sidstnævnte, forsaavidt den har eget kommunestyre — maatte fatte særlige bestemmelser desangaaende for de enkelte smitsomme sykdomme.

I tilfælde av uformuenhet hos eieren avholdes disse utgifter av vedkommende amts-, kjøbstads- eller ladestedskommune, denne sidste, forsaavidt den har eget kommunestyre.

Erstatning til eierne av dyr, nedslagtet efter bestemmelserne i kapitel 2, og de utgifter, der foranlediges ved de i § 13 omhandlede værdsættelsesforretninger samt ved nedslagtninger, utredes, forsaavidt angaar dyr, der ikke findes angrepne av nogen sykdom, for hvilken nedslagtning kan finde sted, eller forsaavidt angaar dyr, døde som følge av tvungen vaccination, av statskassen, men forsaavidt de findes angrepne av nogen saadan ovennævnt sykdom, med det halve av statskassen og med den anden halvdel av vedkommende amtskommune, kjøbstads eller ladesteds kasse, den sidste kun, naar ladestedet har særskilt kommunestyre.

Paa samme maate som i sidstnævnte tilfælde og efter saadan værdsættelse som i § 13 bestemt gives vedkommende eier erstatning, naar det for at hindre smittes videre utbredelse maatte ansees nødvendig at tilintetgjøre smittefarlige gjenstande som huse, husindredninger, for, redskaper o. l.

Alle andre utgifter ved foranstaltninger efter denne lovs bestemmelser utredes av vedkommende amtskommunes, kjøbstads eller ladesteds kasse, forsaavidt ikke noget andet er eller maatte bli fastsat.

Dog falder omkostningene ved avsperringsforanstaltninger likeoverfor fremmede land statskassen tillast, likesom Kongen for hvert enkelt tilfældes vedkommende kan bestemme, at utgiftene ved de i § 7 omhandlede foranstaltninger skal utredes av statskassen.

Endelig utredes den for tvungen vaccination fastsatte godtgjørelse til dyrlægen samt skyssgodtgjørelse for reiser i det offentliges tjeneste efter denne lov av statskassen.

§ 23. For forretninger i det offentliges tjeneste efter denne lov tilkommer privatpraktiserende dyrlæger kr. 4,00 for hver forretning samt i tilfælde av reiser skyss- og kostgodtgjørelse; som en forretning regnes, hvad dyrlægen under en reise paa en gang foretar paa et enkelt sted. Dyrlege, der er ansat i et amts tjeneste med fast løn av vedkommende amtskommune, tilkommer for forretninger i det offentliges tjeneste efter denne lov kr. 4,00 for hvert døgn, han dermed er sysselsat, samt i tilfælde av reiser skyssgodtgjørelse. For obduktion av en hest eller et stykke storfæ tilkommer dyrlægen derhos kr. 6,00, for obduktion av et dyr av mindre art kr. 3,00, dog saaledes, at han for paa en dag utførte obduktioner ikke kan oppebære over kr. 20,00. For kontorundersøkelse i det offentliges tjeneste tilkommer dyrlægen kr. 2,00, forsaavidt offentlig reise eller obduktion derved undgaaes.

Amtmanden kan, forsaavidt reise i samme anledning eller obduktion inden samme besætning uten nødvendighet er gjentat uten ordre av øvrigheten, helt eller delvis negte utbetaling av forretningsgodtgjørelse, kostgodtgjørelse og obduktionshonorar, likesom skyssgodtgjørelsen i samme tilfælde kan negtes.

Dyrlægen tilkommer ikke nogen forretningsgodtgjørelse for vaccination av besætninger eller paabud av departementet eller for undersøkelse av indførte eller utførte dyr utenfor den for hvert podet eller undersøkt dyr fastsatte takst. Dyrlegen tilkommer heller ikke skyss- — og i tilfælde kostgodtgjørelse — for reise til undersøkelse av import- eller eksportdyr, medmindre reisen er foretat efter særskilt rekvisition av det offentlige.

For offentlige indberetninger, obduktionsbeskrivelser, attester, erklæringer og lignende tilkommer der dyrlægen ingen særskilt betaling.

§ 24. De i henhold til denne lovs bestemmelser opnævnte vurderingsmænd tilkommer for de av dem utførte forretninger hver en godtgjørelse av kr. 2,00 pr. dag.

Kapitel 7.

Om autoriserte dyrlæger.

§ 25. Husdyr, angrepne av ondartet smitsom sykdom, faarskab undtat, maa ikke tages under behandling av andre end autoriserte dyrlæger.

§ 26. Enhver autorisert praktiserende dyrlæge skal efter hvert aars utløp inden en av departementet fastsat frist gjennom amtmanden avgi

til det regjeringsdepartement, hvorunder det civile veterinærvæsen er henlagt, en efter nærmere bestemmelse avfattet beretning om sin virksomhet som dyrlæge i det forløpne aar. Uteblir indberetningen utover den fastsatte tid, kan amtmanden forelægge vedkommende dyrlæge en mulkt for hver uke, som oversiddes.

Likesaa skal enhver autorisert dyrlæge ved tilflytning til eller fraflytning fra et distrikt derom indsende meddelelse til departementet gjennom vedkommende amtmand.

Kapitel 8.

Om straffebestemmelser.

§ 27. Overtrædelse eller undlatelse av at etterkomme de i denne lov eller de i kraft av samme givne og offentliggjorte bestemmelser eller andre paa behørig maate givne paabud blir, saafremt forseelsen ikke efter den almindelige lovgivning er belagt med strengere straf, at straffe med bøter eller fængsel.

Sakerne blir at behandle paa den for politisaker foreskrevne maate.

Dyr eller gjenstande, som forsøkes indførte eller er indførte her til landet i strid med noget i henhold til § 17 utfærdiget forbud eller anden ifølge denne paragraf given bestemmelse, eller som forsøkes utførte i strid med nogen i henhold til § 19 given forskrift, forbrydes til fordel for statskassen, forsaavidt de ikke blir at tilintetgjøre.

Hund, som antræffes ute med tilsidesættelse av noget i anledning av hundegalskap git paabud, skal ved politiets foranstaltning optages og dræpes enten straks eller inden en av politiet given frist, inden hvilken den kan indløses av eieren mot erlæggelse av opbevaringsomkostningene.

Likesaa kan ethvert dyr, som paatræffes ute med tilsidesættelse av nogen bestemmelse i denne lovs kapitel 1 eller noget ifølge derav utfærdiget paabud, naar det findes angrepet av nogen der nævnt smitsom sygdom, ved politiets foranstaltning dræpes uten erstatning til eieren.

§ 28. Privat praktiserende dyrlæger skal, naar de under forretninger for det offentlige gjør sig skyldig i misligheter, som, begaaede av dyrlæger med offentlig ansættelse, vilde være straffbare som forbrydelser i embede eller bestilling, straffes med bøter eller fængsel.

Kapitel 9.

Om lovens ikrafttræden m. v.

§ 29. Denne lov træder i kraft den 1ste januar 1895.

Fra samme tid ophæves lov av 20de mai 1882 angaaende foranstaltninger i anledning av ondartede smitsomme sygdomme blandt hus-

dyrene, lov av 15de september 1851 angaaende foranstaltninger mot skabsyke blandt faar og gjeter og de i henhold til sidstnævnte lov utfærdigede bestemmelser samt lov av 14de juni 1890 angaaende forholdsregler mot utførsel av syke husdyr.

De i medhold av nævnte lov av 20de mai 1882, dens § 4, sidste punktum givne bestemmelser og de i medhold av samme lovs § 8 utfærdigede indførselsforbud samt de i medhold av nævnte lov av 14de juni 1890 utfærdigede bestemmelser blir fremdeles indtil videre i kraft.

Lov

om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v. av 27de juni 1892, jfr. lov av 27de juli 1895, lov av 6te august 1897, lov av 25de juli 1910 og lov av 14de juli 1914.

§ 1. I kommuner, for hvilke der er indrettet slagtehus, hvis beliggenhet og plan er godkjendt av Kongen, kan kommunestyret med Kongens samtykke paabyde, at al slagting av nærmere bestemte arter av husdyr, hvis kjøt skal benyttes til menneskeføde, skal foregaa i det kommunale slagtehus.

Paa samme maate kan fastsættes, at al handel med nærmere bestemte arter av levende husdyr inden en kommune skal foregaa under kontrol paa dertil bestemt torv eller plads.

§ 2. I enhver kjøbstads eller ladestedskommune med over 4000 indbyggere skal alt inden kommunen slagtet eller til samme indført ferskt slagtekjøt av hest, kvæg, svin, faar, gjet og ren, der skal benyttes som menneskeføde, undersøkes av kommunal kjøtkontrollør, der skal være dyrlæge. Kongen kan dog, efterat formandskapet i indførselskommunen er git anledning til at uttale sig, bestemme, at kjøt, som indføres fra en kommune til en anden kommune, hvori kommunal kjøtkontrol er opprettet, fritages for fornyet undersøkelse og stempling i indførselskommunen, naar kjøttet stammer fra dyr, som er slagtet i et av vedkommende departement godkjendt slagtehus, hvor kontrol utføres av dyrlæge, ansat av departementet, og i henhold til nærmere av departementet utfærdigede regler for kontrollens haandhævelse samt for kjøttets transport og dets efterbesigtigelse.

Efter andragende fra kommunestyret kan det av Kongen bestemmes, at kjøt av dyr, der slagtes inden dele av kommunen, som ikke er bymæssig bebygget, og hvor kontrollens gjennomførelse paa grund av deres avstand fra kontrolstationen vil falde uforholdsmæssig besværlig, kan fri-

tages for undersøkelse av kommunal kjøtkontrol, naar kjøttet ifølge erklæring, avgitt av den, for hvem det slagtes, alene skal benyttes av denne og hans husstand.

Efter beslutning av kommunestyret og med Kongens samtykke kan saadan kontrol paabydes ogsaa for kjøpstads- eller ladestedskommuner med ikke over 4000 indbyggere.

Det samme gjælder landkommuner, dog saaledes, at i saadan kommune kun det kjøt, der utbydes til salg inden kommunen, kan forlanges kontrollert.

Det fra utlandet indførte ferske eller saltede kjøt, som indføres i fjerdedels kropper eller mindre dele — saakaldt tøndekjøt samt pølser og andet findelt kjøt — skal likeledes underkastes kontrol av en dertil av departementet godkjendt kommunal kontrollør.

Kongen kan bestemme, at indførsel fra utlandet av kjøt eller kjøt av visse arter av dyr kun tillates til visse bestemte kjøpstæder eller ladesteder. For grænsetrafikken med slagtekjøt kan dog Kongen fastsætte undtagelsesbestemmelser.

Kongen kan derhos bestemme, at indførsel fra utlandet av benfrit tøndekjøt — ferskt eller saltet — samt pølser og andet findelt kjøt helt forbydes.

§ 3. Kjøt, som av kommunal kontrollør findes tjenlig til menneskefode, skal stemples eller merkes. Findes det utjenlig dertil, skal det ufortøvet beslaglægges og ikke tilbakeleveres vedkommende, forinden det er gjort uskadelig for den menneskelige sundhet eller ubrukbart som næringsmiddel. I de kommuner, hvor kontrol i henhold til denne lov er indført, maa ustemplet slagtekjøt eller umerket opdelt kjøt, som er undergit kontrol, ikke falbydes, torvføres eller forhandles.

Hvis beslaglagt kjøt, som ikke tilbakefordres, av vedkommende kommune blir utnyttet til teknisk bruk istedenfor at tilintetgjøres, har eieren krav paa en forholdsmæssig godtgjørelse.

Den kommunale kjøtkontrollørs avgjørelse kan indankes for stedets sundhetskommisjon, hvis ordfører i tilfælde ufortøvet skal gives fornøden underretning.

§ 4. Naar slagtetvang indføres efter § 1, pligter vedkommende kommune at gi erstatning for den værdiforringelse, som de for slagtebedrift inden kommunen lovlig opførte bygninger og indretninger maatte lide ved ikke længere at kunne benyttes efter sit øiemed, forsaavidt bedriften lovlig der har været drevet og ved slagtetvangens indførelse endnu drives.

Erstatningen fastsættes i tilfælde ved lovlig skjøn, optat for kom-

munens regning. Overskjøn maa forlanges inden 4 uker; omkostningene derved utredes efter de almindelige regler.

Erstatningskrav maa i tilfælde være fremsat inden tre maaneder efter slagtetvangens indførelse.

§ 5. For benyttelse av slagtehus eller torv, bestemt til handel med levende husdyr, kan kommunestyret med Kongens samtykke for mindst et aar ad gangen fastsætte bestemte avgifter.

Disse maa dog ikke være høiere end fornødent til renter av den kapital, som er anvendt til vedkommende anlæg samt til dækkelse av driftsomkostningene.

Ønskes den i § 2 omhandlede undersøkelse utført i slagteri eller andetseds utenfor kontrolstationen, skal dertil være adgang til saadanne tider og mot saadan godtgjørelse, som av kommunestyret med Kongens approbation bestemmes.

I kommuner, hvor offentlig slagtehus ikke er opprettet, skal vedkommende kommunestyre ansætte særskilt kontrollør paa det sted, som slagterborgere eller kjøthandlere andrar om, paa betingelse av, at disse refunderer kommunen de utgifter, som medgaar til saadan kontrollørs avlønning. Lønnens størrelse bestemmes av kommunestyret med departementets approbation. I tvilsomme tilfælde skal kjøttet uten utgift for kommunen frembringes til den kommunale kontrolstation.

Kongen kan fastsætte en avgift til dækkelse av de utgifter, som er forbundet med kontrol av det fra utlandet indførte kjøtt saavel i hele slagt eller dele av slagt som i opdelt tilstand.

§ 6. Kongen kan utfærdige nærmere forskrifter til denne lovs gjennomførelse. Han kan saaledes bestemme, at der for det indenlandske kjøtt paa forlangende av kontrolløren meddeles opplysninger om kjøttets oprindelse m. v., at der medfølger det til kontrol fremstillede utenlandske kjøtt — saavel slagtekjøtt som opdelt kjøtt — oprindelsesbevis og attest om dyrets tilstand i levende live, at røkte skinker, saltet flekk, talg, fett eller kjøtt, som indføres i lufttette kar og har været underkastet en særegen mot bedærvelse beskyttende behandling (hermetiske varer), fritages for den i henhold til denne lov anordnede kontrol, at der fastsættes en mindstevegt for de kjøttstykker, som indføres i opdelt tilstand, at der forbydes anvendelse av andre konserveringsmidler end salt, og at kjøtt av visse arter av dyr eller kjøtt, som ikke uten betingelse godkjendes av kontrollen, skal — saafremt vedkommende kommunestyre fatter beslutning derom — forhandles i egne lokaler. Han kan fremdeles fastsætte regler for det kontrollerte kjøttets stemping eller merkning samt for kontrol av de til det slagtede dyr henhørende organer.

§ 7. Overtrædelser av de i denne lov eller med hjemmel derav givne forskrifter paatales av politiet og straffes¹⁾ med bøter fra kr. 2,00 til kr. 1000,00.

Regler

for indførsel og undersøkelse av opdelt kjøt. Plakat av 4de august 1911.

§ 1. Ved opdelt kjøt forståes kjøt av slagtede husdyr, naar kjøttet er delt i mindre dele end fjerdedels kropper. Til kjøt henregnes muskler med tilhørende ben, fett, bindevæv og itler, fremdeles indre organer, hode og tarmer.

Opdelt kjøt kan indføres til:

1. Kristiania,
2. Tønsberg,²⁾
3. Skien,
4. Arendal,
5. Kristiansand,
6. Stavanger,
7. Haugesund,
8. Bergen,
9. Aalesund,³⁾
10. Trondhjem,
11. Bodø.

Indførsel av saadant kjøt til andre steder end de her nævnte er forbudt. Landbruksdepartementet kan dog for enkelte tilfælde tillate indførsel til andre steder.

§ 2. Indførsel av blod og hakkekjøt samt usaltet benfrit kjøt er forbudt, medmindre bestemmelserne i nærværende plakats § 11 kommer til anvendelse.

Paa samme maate er indførsel av faarekjøt i mindre stykker end paa 2 kg. og av andet kjøt i mindre stykker end paa 4 kg. forbudt. Forøvrig er indførsel av saltet kjøt tillatt. Saltet kjøt, som indføres, skal være undergit kontrol efter reglerne i denne plakat.

§ 3. Bestemmelserne i §§ 1, 2 og 6 skal indtil videre ikke gjælde for røkte eller saltede skinker, saltet flesk, talg, fett eller kjøt, som indføres i lufttætte kar og har været underkastet en særegen mot bedærvelse

¹⁾ Kfr. den nye straffelov.

²⁾ Utgik ved ggl. resol. av 9de februar 1912.

³⁾ Utgik ved ggl. resol. av 8de oktober 1915.

beskyttende behandling (hermetiske varer), endvidere pølser, posteier o. lign. i lufttæt pakning, indhyllet i gelatin o. lign. eller nedlagt i eddik. Pølser, posteier o. lign. kan kun indføres i særskilte postpakker paa indtil 5 kg. vegt.

Ved skinker forstaaes bogen eller laaret av svin med tilhørende ben, med eller uten hud.

Likeledes skal frossent renkjøt indtil videre være fritat for den ved denne plakat anordnede kontrol.

§ 4. Til salt kjøt henregnes alene kjøt, hvor muskelmassen ogsaa i de inderste lag indeholder mindst 4 — fire — procent salt.

§ 5. Kjøt, som er tilsat farvestoffer eller andre konserveringsmidler end koksalt, sukker eller salpeter, saasom

- a) borsyre og borater (boraks),
- b) formaldehyd,
- c) alkali — jordalkali — oxyder — hydroxyder og karbonater,
- d) svovlsyrlige og undersvovlsyrlige salter (sulfit og hyposulfit),
- e) fluorider,
- f) benzoesyre, salicylsyre og deres forbindelser,
- g) klorater

maa ikke indføres, medmindre bestemmelserne i nærværende plakats § 11 kommer til anvendelse.

§ 6.

- a) Efterat det i § 1 og 2 omhandlede i tønder, fustager eller anden indpakning indførte kjøt er toldbehandlet eller, forsaavidt stedets toldvæsen og vedkommende kjøtkontrollør finder det hensigtsmæssig, før toldbehandling har fundet sted, skal kjøttet, førend det utleveres importøren, underkastes kontrol av dertil av departementet godkjendt kommunal kontrollør.
- b) I særegne tilfælde saasom ved større indførsel til fabrik eller lagerhus, kan departementet bestemme, at kontrollen utføres paa vedkommende fabrik eller lager.

§ 7.

- a) Enhver sending av indført kjøt, som omfattes av bestemmelserne i disse regler, skal ledsages av papirer bekræftet av stedets norske konsul, som godtgjør, hvorfra kjøttet kommer, kjøttets art og at kjøttet stammer fra dyr, som er undersøkt i levende live av dyrlæge og av ham fundet sundt, og at kjøttet ved dyrlæge-undersøkelsen efter slagtingen er fundet tjenlig til menneskeføde. De indførte fustager eller anden emballage skal være saaledes merket og plombert, at varens identitet efter de ledsagende papirer kan godtgjøres. Indtil videre skal der dog ikke kræves dyrlæge-attest for det fra Island indførte saltede faarekjøt eller for saltede tårmer.

- b) Landbruksdepartementet bemyndiges til at fastsætte formularer for de attester, som skal medfølge det fra utlandet indførte kjøt.
- c) Forsendelsen skal aapnes i kontrollørens paasyn i det dertil bestemte undersøkelseslokale, eller, forsaavidt kontrol er tillatt i henhold til § 6 b, paa vedkommende sted.

Derpaa undersøkes, om varen stemmer med angivelsen i de ledsagende papirer, og om varen i sundhetsmessig henseende frembyder betænkelighet.

§ 8. Naar kjøttet er kontrollert og fundet tjenlig til menneskeføde, skal der paa vedkommende pakning anbringes enten et brandmerke eller et farvestempel.

Stemplet skal for kjøt av faar, kvæg eller svin være av regelmæssig sekskantet form og sekskantens sider skal være mindst 2,5 cm.

For hestekjøt skal stemplet være firkantet med 5 cm. lang grundlinje og 2,5 cm. lang sidelinje.

Stemplet, hvis bokstaver skal være skarpe og tydelige, skal, naar farve anvendes, avstemple et rødt merke, som indeholder ordet »Import« samt den kontrollerende kommunes navn.

Indeholder pakningen hestekjøt, skal merket angi dette.

§ 9. Hvis kjøttet tilbakevises fra kontrollen, fordi de i § 7 omhandlede legitimationer m. v. mangler eller ikke er fyldestgjørende, eller fordi det ikke er tillatt at indføre det til benyttelse som menneskeføde eller det beslæglægges, skal pakningen stemples med en sort trekant av 5 cm. sider, hvor der findes ordene »Import«, kontrolkommunens navn og henholdsvis ordet »tilbakevist« eller »beslaglagt«.

Den anvendte farve maa være holdbar.

§ 10. Der skal tillike foruten stemplingsmerket paaklistres sendingen en merkelap, som angir undersøkelsens datum og kontrollørens navn.

Stempelmerkerne skal anbringes paa pakningen paa mindst 2 steder (et merke paa lokket og et andetsteds) og paa iøinefaldende maate.

§ 11. Kjøt, som ikke er bestemt til menneskeføde, kan indføres uten at underkastes kontrol, naar kjøttet er gjort eller gjøres utjenlig til menneskeføde, saasom ved innsnit i kjøttet og tilsætning av kalk, tjærestoffer (karbolsyre, kreosot) o. lign. efter nærmere bestemmelse.

§ 12. Kontrolløren har at anføre i kontrolprotokollen nøiagtige opplysninger om

- a) undersøkelsens datum,
- b) importørens navn,
- c) varens art,
- d) varens opprindelse (avsendelsessted og avsendelsesfirma),

- e) kort angivelse av de ledsagende papirers indhold (sundhedsattest, fustagens eller sendelsens nr.) o. lign.,
- f) varens nettovegt (som netto regnes sendelsens indhold av kjøt),
- g) det beslaglagte kjøts nettovegt og mængden av det tilbakeviste kjøt
- h) grunden til beslaglæggelsen eller tilbakevisningen,
- i) opplysninger om det i henhold til § 11 indførte kjøt, som er utjenlig til menneskeføde.

Den av kontrolløren trufne avgjørelse kan indankes for stedets helseraad. Den, der fremfører kjøttet til kontrol, skal i saa fald straks protestere mot den trufne avgjørelse og har ved henvendelse til helseraadet at kræve dettes kjendelse. Kontrolløren bør være tilstede ved sakens behandling og for helseraadet nærmere begrunde sin avgjørelse. Kjøttet blir, indtil kjendelsen er avgit, at opbevare paa forsvarlig vis ved kontrolstationen. Hvis helseraadet ikke opretholder kontrollørens avgjørelse, blir kjøttet at stemple — med tilføielse efter kommunens navn — av ordet »Helseraad«.

§ 13. For undersøkelse av det indførte kjøt skal erlægges en kontrolavgift av 2 øre pr. kg. Avgiften beregnes efter kjøttets vegt.

§ 14. Med hensyn til toldens erlæggelse og eventuel tilbakebetaling av erlagt told for beslaglagt eller tilbakevist kjøt, har kontrolløren at rette sig efter den ordning, som i denne henseende maatte træffes av vedkommende toldkammer.

§ 15. Kontrolltiden fastsættes av magistraten. Kontrol skal som regel kun finde sted ved dagslys; i mørketiden skal der sørges for tilstrækkelig kunstig belysning av kontrollokalet.

§ 16. Overtrædelse av de i denne plakat givne forskrifter blir, forsaavidt de ikke indgaar under strengere straffebestemmelser, at belægge med straf overensstemmende med den almindelige borgerlige straffelov av 22de mai 1902 § 339.

§ 17. Denne plakat træder i kraft fra 1ste november 1911.

Regler

for indførsel og kontrol av ferskt kjøt (slagtekjøt). Plakat av 4de august 1911.

A. Om indførsel fra utlandet av slagtekjøt.

§ 1. Indførsel av ferskt slagtekjøt av hest, kvæg, faar, gjet, svin og ren bestemt til menneskeføde, skal alene være tillatt fra de land, som indførselsplakaten i henhold til lov om foranstaltninger mot smitsomme

husdyrsyggdomme (husdyrloven) av 14de juli 1894 med tillægslove til enhver tid bestemmer.

§ 2. Indførsel maa alene finde sted til de kjøpstæder eller ladesteder, hvor der er indført offentlig kjøtkontrol i henhold til lov av 27de juni 1892 (kfr. lov av 25de juli 1910) om kommunale slagtehus m. v. Landbruksdepartementet kan for enkelte tilfælde tillate indførsel til andre steder. Derhos skal det indtil videre være tillatt at indføre slagtekjøt over riksgrensene mot Sverige til benyttelse for befolkningen i grænse-distriktene. Likeledes skal frossent renkjøt kunne indføres til Finmarken fra de ved Nordishavet og det Hvite Hav beliggende russiske havner uten at underkastes den ved denne plakat anordnede kontrol.

§ 3. Ferskt slagtekjøt, hvorved forstaaes slagtemæssig behandlet kjøt uten tilsætning av konserveringsmidler, maa ikke indføres i mindre dele end halve slagtekropper, opdelt efter længden. Kalver og smaafe kan kun indføres i hele kropper.

§ 4. Ethvert slagtt skal være ledsaget av attest fra en i utførselslandet autorisert dyrlæge indeholdende nøiagtige oplysninger om slagtningssted og slagtningsstid samt bevidnelse om, at dyret er synet av dyrlægen umiddelbart før slagtingen og fundet sunt, og at slagttet er undersøkt og fundet tjenlig til menneskeføde. Hvis attesten omfatter flere slagtt i samme forsendelse, skal hvert slagtt være saaledes merket, at det efter attesten kan identificeres.

Dog skal for hesteslagts vedkommende særskilt attest medfølge for hvert enkelt slagtt, og attesten skal derhos indeholde angivelse av hestens signalement og tilstand før slagtingen.

Hvis slagttet indføres fra andre land end Sverige og Danmark, skal dyrlægens attest være paategnet bevidnelse fra norsk konsul om, at vedkommende dyrlæge er en i utførselslandet autorisert dyrlæge. Til kontrollkommuner kan der dog fra de svenske grænse-distrikter indføres slagtt uten dyrlæge-attest, naar der medfølger slagttet attest fra svensk politimyndighet, grænsetoldstations-bestyrelse eller ordfører i vedkommende kommune med oplysning om kjøttets oprindelse, slagtningssted og slagtningsstid samt bevidnelse om, at slagttet efter de foreliggende oplysninger ikke stammer fra dyr, som er slagttet paa grund av sygdom, og at der ikke i distriktet for tiden optræder ondartet smitsom husdyrsyggdom. Dog skal disse attester, naar det gjelder hester, indeholde erklæring om, at hesten er besigtiget av attestutstederen umiddelbart før slagtingen og fundet fri for sygdomstegn.

§ 5. For kontrol av det indførte kjøt betales en avgift for hest kr. 1,00 pr. hel eller halv skrot

» kvæg » 1,00 —»—

» kalv under 60 kg. vegt kr. 0,50 pr. hel eller halv skrot

for faar	kr.	0,50	
» gjet	»	0,50	
» ren	»	0,50	pr. hel eller halv skrot
» svin	»	1,00	—»—

B. Om kontrollens haandhævelse.

§ 6. I enhver kommune, hvor offentlig kjøtkontrol i henhold til loven av 27de juni 1892 er anordnet, skal der være en kontrolstation, hvor kontrollen av det ferske slagtekjøt skal foregaa.

§ 7.

- a) Intet kjøt skal undersøkes og stemples, medmindre det, hvis det stammer fra hest, svin, kvæg (undtagen kalver) eller ren, fremlægges i mindst en fjerdedels krop (for- eller bakfjerdning), og hvis det stammer fra kalv, faar eller gjet, fremlægges i hele kroppen, som kan være delt efter længden; dog skal slagt, som stammer fra dyr, der er slagtet paa grund av sygdom (nødslagtede dyr), altid fremlægges i sin helhet. Renkjøt, som ved indførsel til kontrolkommune er frossent, skal være fritat for den ved denne plakat anordnede kontrol.
- b) Hele kroppen skal ved fremlæggelsen være opbrystet. Med bakparter skal følge nyrerne i organisk sammenhæng. Andre organer, som ved slagtingen er fraskilt kroppen, saasom hode, tunge, net, lever, hjerteslag o. lign. kan mottages til kontrol, naar de ved et merke er betegnet som tilhørende det slagt, hvormed de fremføres, og for tungens vedkommende er heftet til dette.
- c) Ferske organer av slagtedyret maa ikke benyttes som menneskeføde inden en kommune uten at være fremført til kontrol og stemplet.
- d) Kommunestyret kan med approbation av Landbruksdepartementet fastsætte regler, ifølge hvilke større dele av slagt eller flere organer end ovenfor nævnt kan kræves fremlagt for kontrolløren i tilfælde i organisk sammenhæng med slagtet.
- e) Ved undersøkelse i slagteri av kjøt av dyr, slagtet inden vedkommende kommune, skal samtlige dyrets organer være tilstede og særskilt for hvert dyr fremvises for kontrolløren.

§ 8. Naar hesteslagt fremlægges til kontrol, skal slagtet ledsages av attest enten fra en dyrlæge, som meddeler opplysning om hestens tilstand umiddelbart før slagtingen, eller fra to troværdige mænd, som i henhold til en besigtigelse av hesten umiddelbart før slagtingen bevidner, at dyret er fundet frit for sygdomstegn. Attesten skal tillike indeholde opplysning om dyrets farve. Slagtet maa være forsynt med et merke, som godtgjør dets identitet efter den medfølgende attest. Mændenes troværdighet skal være bevidnet av politiet eller av kommunens ordfører.

§ 9. Slagt, som ved fremførelse til kontrol ikke er i hel og ubeskadiget stand, saaledes at ingen hindebedækning er fjernet, itler eller andre organdele bortskaaret, eller som ikke tilfredsstillende i § 7 og 8 opstillede krav, eller som fremlægges i tilsmudset tilstand, afvises fra kontrollen, forsaavidt der ikke foreligger grund til at beslaglægge kjøttet.

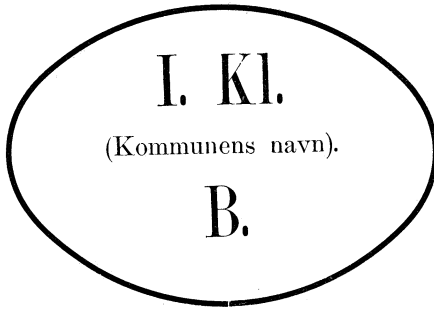
§ 10. Kontrolløren skal, forsaavidt slagtet efter foranstaaende bestemmelser kan mottages til kontrol, underkaste dette en nøiagtig undersøkelse for at avgjøre, om kjøttet er tjenlig til menneskeføde. Avgjørelse herav træffes overensstemmende med den til enhver tid gjældende instruks for kontrollen. Hvis kontrolløren paa grund av særegne forhold ikke kan træffe avgjørelse ved slagkets fremlæggelse, kan avgjørelsen utskytes indtil 24 timer, mellemliggende helligdag ikke iberegnet. Ved undersøkelsen har kontrolløren ret til at gjøre de nødvendige indsnit i kjøt og organer.

§ 11.

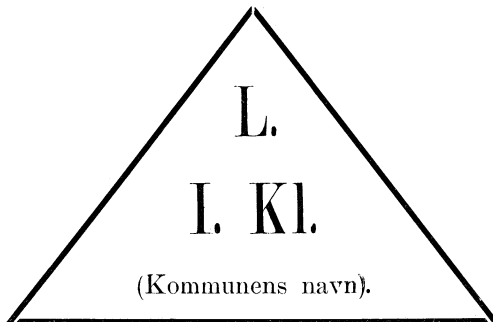
- a) Den, som fremstiller kjøt til kontrol, skal ved fremlæggelsen meddele oplysning om, hvad der er ham bekjendt om slagtet, saasom eierens navn, hvorfra slagtet er kommet, slagtningssted og slagtingstid, om dyret har været sykt eller har faat medicin før slagtingen m. v.
- b) Hvis slagtet stammer fra et sykt dyr, skal der meddeles oplysning om dyrets tilstand før slagtingen, om det har faat medicin før slagtingen og andre oplysninger som kontrolløren anser nødvendige. Kan fornødne oplysninger ikke tilveiebringes, afvises slagtet, medmindre der ved undersøkelsen findes tegu, som betinger slagkets beslaglæggelse.

§ 12. Naar et slagt efter foretat undersøkelse findes tjenlig til menneskeføde, skal der paa slagtet anbringes stempelmerker.

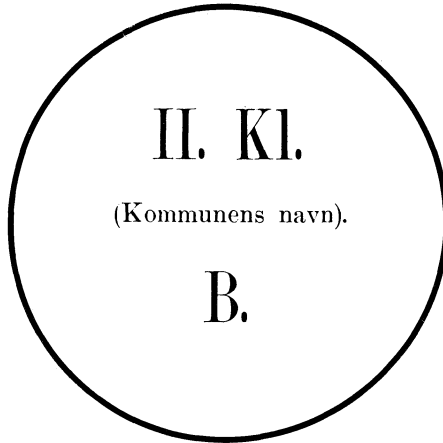
Paa kjøt av slagtedy, slagtet inden en kommune, hvor kontrol er indført, og undersøkt i vedkommende slagteri med dyrets samtlige organer saaledes tilstede, at der ingen tvil er om, at organene tilhører det foreviste slagt, skal, naar kjøttet i enhver henseende findes sundt og ubetinget tjenlig til menneskeføde, anbringes stempelmerker i blaa farve og oval form; saadanne stempler, hvis tverdiameter skal være 6 cm. og hvis høidediameter skal være 3,5 cm., skal indeholde foruten kommunens navn (helt eller forkortet) tillike tegnene I Kl. (α: første klasse), B. (α: bykontrol), se hosstaaende tegning.

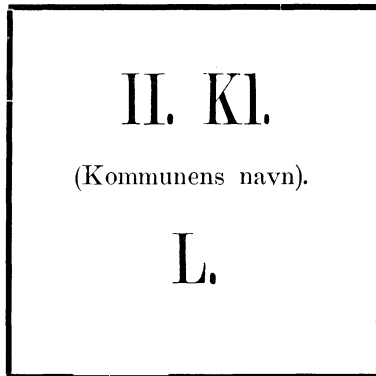
Paa kjøt av slagtedy, som enten er indført utenbysfra eller slagtet inden byen, men fremført til kontrol uten tilstedeværelse av dyrets samtlige organer, skal, naar kjøttet i enhver henseende antages sundt og ubetinget tjenlig til menneskeføde, anbringes stempelmerke i blaa farve og trekantet form; saadanne triangulære stempler, hvis grundlinje skal være 6 cm. og hvis sider skal være 5 cm., skal foruten vedkommende kommunes navn tillike indeholde tegnene I Kl. (o: første klasse), L. (o: landskontrol), se hosstaaende tegning.

§ 13. Paa kjøt, som ved undersøkelse findes at lide av mangler i sanitær henseende, men hvor den tilstedeværende mangel ved omhyggelig tilberedning ikke antages at kunne betinge fare for den menneskelige sundhet, skal der hvis kjøttet hitrører fra dyr, undersøkt i vedkommende slagteri med dyrets samtlige organer saaledes tilstede, at der ingen tvil er om, at organene tilhører det foreviste slag, anbringes stempelmerker i sort farve og rund form, hvis diameter skal være 6 cm. Stempelmerket skal avstemple foruten vedkommende kommunes navn tillike tegnene II. Kl. (o: 2den klasse), B. (o: bykontrol), se hosstaaende tegning.

Hvis kjøttet derimot fremstilles til kontrol, uten at samtlige organer er tilstede, eller hvis det er indført utenbysfra, skal der, under samme betingelse som ovenfor i denne paragraf nævnt, anbringes merker i sort farve og kvadratisk form; kvadratets sider skal være 5 cm., og merket skal avstemple, foruten vedkommende kommunes navn, tillike II. Kl. (o: 2den klasse), L. (o: landskontrol), se hosstaaende tegning.

§ 14. Hvis der ved undersøkelse av kjøttet findes mangler av saadan art, at kjøttet ikke ansees tjenlig til menneskeføde, skal det beslaglægges og indtil videre opbevares paa kontrolstationen paa en saadan maate, at der ingen risiko er for tilsmudsning og bedærvelse av andet kjøt eller for spredning av sygdomsstof. Fra kontrolstationen eller fra undersøkelstedet skal det beslaglagte kjøt føres paa forsvarlig vis enten til destruktionsanstalt, opbrændingsovn eller nedgravningsplads for saadant kjøt eller til en av kommunen godkjendt indretning, hvor kjøttet gjennomkokes. Kjøttet kan dog tilbakeleveres eieren, hvis det ikke er befængt med nogen sygdom, som ifølge husdyrloven betinger dets opbrænding

eller nedgravning. Kjøttet skal, hvis det tilbakeleveres eieren, av kontrolløren forsynes med dype indsnit, hvori der strøes ulæsket kalk eller petroleum, raa karbolsyre o. lign., hvorved det gjøres utjenlig til benyttelse for mennesker eller dyr.

§ 15. Den av kontrolløren truffne avgjørelse om kjøttets stemping eller beslagleggelse kan indankes for stedets helseraad. Den, som fremfører kjøttet til kontrol, skal i saa fald straks protestere mot den truffne avgjørelse og har ved heuvendelse til helseraadet at kræve dettes kjendelse. Kontrolløren bør være tilstede ved sakens behandling og nærmere begrunde sin avgjørelse. Kjøttet blir, indtil kjendelsen er avgitt, at opbevare paa forsvarlig vis ved kontrolstationen. Hvis helseraadet ikke opretholder kontrollørens avgjørelse, blir kjøttet at stemple med tilføielse — efter kommunens navn — av ordet »Helseraad«.

§ 16. Stempelmerkerne skal anbringes paa mindst følgende steder paa hvert halve slag:

- I. Hos hest og kvæg (undtagen kalver)
 1. paa siden av halsen,
 2. paa underarmen,
 3. paa bogen,
 4. paa brystet,
 5. paa høiryggen,
 6. i nyrepartiet,
 7. paa indsiden av laaret,
 8. paa utsiden av laaret,
 9. paa tungen og hodet.
- II. Hos kalver og rensdyr
 1. paa bogen eller underarmen,
 2. paa brystet,
 3. paa laaret eller bækkenpartiet.
- III. Hos svin
 1. paa hodet,
 2. paa brystet,
 3. paa bogen,
 4. paa ryggen,
 5. paa buken,
 6. paa laaret.

Paa smaagriser er det nok at stemple hodet og ryggen.
- IV. Hos faar og gjet
 1. paa brystet,
 2. paa bogen,
 3. paa ryggen,
 4. paa laaret.

Hos smaalam og killinger er det nok at stemple halsen og ryggen.

Hvis kontrolløren finder det hensigtsmæssig, eller hvis kjøttets eier kræver det, kan flere stempler anbringes.

§ 17. Enhver kontrolstation skal være forsynt med vand, vask og avløp til kloak, samt de til undersøkelse av slagtet nødvendige instrumenter og forøvrig være indrettet og utstyrt saaledes som Landbruksdepartementet til enhver tid bestemmer. Stemplene maa utenfor bruken opbevares i et sikkert tillaast skap.

Der skal sørges for, at slagtet kan fremlægges til kontrol uten at utsættes for regn eller støv. For det beslaglagte kjøt skal der findes et eget ophængningsrum eller en egen kasse, hvilke holdes forsvarlig avlaast.

§ 18. Kontrolstationen skal holdes aapen for undersøkelser og stempling av kjøt til de tider, som vedkommende magistrat og formandskap bestemmer.

§ 19. Ved enhver kontrolstation skal der føres en protokol over alt kjøt, som fremføres til kontrol ved hovedstationen, samt en anden protokol over alt kjøt, som undersøkes utenfor kontrolstationen.

I vedkommende protokol anføres rekvirentens eller eierens navn, kjøttets oprindelse (fra indlandet eller fra utlandet), undersøkelsens datum, kjøttets art og størrelse samt undersøkelsens resultat. Der skal tillike føres regnskap over de for undersøkelsen betalte avgifter.

§ 20. Naar noget kjøt avvises, stemples med 2den klasse eller beslaglægges, skal grunden hertil anføres i protokollen.

Det beslaglagte eller efter § 13 stemplede kjøt skal veies. Det skal anføres i protokollen, hvorledes der senere er forholdt med det beslaglagte kjøt.

§ 21. Kontrolstationens bestyrer har inden 1ste februar hvert aar gjennom vedkommende helseraad og magistrat at avgi til direktøren for Det civile veterinærvæsen en nøiagtig beretning over kontrollens virksomhet i det forløpne aar overensstemmende med de for saadan beretning fastsatte skemaer.

§ 22. Overtrædelse av de i denne plakat givne forskrifter blir, forsaavidt de ikke indgaar under strengere straffebestemmelser, at belægge med straf overensstemmende med den almindelige borgerlige straffelov av 22de mai 1902 § 339.

§ 23. De ved de kongelige plakater av 5te november 1895, 2den november 1896, 3dje august 1897, kgl. res. av 19de august 1897 samt

de kongelige plakater av 20de oktober 1900, 26de oktober 1901, 24de mai 1907 og 27de november 1908 fastsatte kjøtkontrolregler ophæves fra 1ste september 1911 at regne. Denne plakat træder i kraft fra samme dag.

Nugjældende bestemmelser

angaaende indførsel av husdyr m. v. (plakat av 16de juli 1907, kfr. plakater av 27de november 1908, 28de april, 18de oktober, 10de november og 1ste december 1911, 9de og 22de februar, 30de mars, 21de juni og 11te oktober 1912, 17de december 1914 samt 14de januar og 14 mai 1915 angaaende indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande.

I kraft av lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsydomme av 14de juli 1894 (med tillægslov av 26de mai 1899) dens § 17 fastsettes herved følgende bestemmelser for indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande:

I. **Hester** og andre til hesteslegten hørende dyr kan indføres fra Sverige paa betingelse av, at der medbringes et for hvert enkelt dyr av politimyndighet eller av norsk konsul bekræftet sundhetspas, hvorav det fremgaar, at dyret har opholdt sig i de sidst forløpne 6 maaneder i Sverige, samt at det er sunt og ikke antages at overføre smitsom sygdom.

Skyss- og trafikhester, der passerer grænsen for atter at vende tilbake til Sverige, rammes ikke av ovenstaaende forskrift.

II. **Storfæ, faar** og **gjeter** kan indføres fra Sverige, med undtagelse av Malmöhus, Kristianstads, Hallands og Kronobergs län, til livdyr eller til slagtning paa følgende vilkaar:

1. a) pr. jernbane direkte til Fredrikshald eller til Kristiania over Fredrikshald eller Kongsvinger eller ad nærmeste landevei til direkte indlastning i jernbanevogn paa Kornsjø station, hvorfra dyrene føres snaarest mulig pr. jernbane til Fredrikshald eller, Kristiania, b) sjøverts direkte til Fredrikshald eller Kristiania, c) pr. jernbane direkte til Trondhjem til slagtning i denne by.
2. Det skal ved en attest, utstedt av autorisert svensk dyrlæge godtgjøres, at dyrene ikke er eller i de nærmest forutgaaende 6 maaneder har været angrepet av ondartet smitsom husdyrsygdome, saasom kvægpest, miltbrand, mund- og klovsyke eller ondartet lungesyke, og at dyrene kommer fra et distrikt, hvor der ikke for tiden optraeder eller i de sidst forløpne 6 maaneder har optraadt saadan sygdom som foran nævnt, samt at

- dyrene ikke i de nærmest forutgaaende 6 maaneder er indført fra utlandet.
3. Dyrene skal være merket eller i attesten saaledes beskrevet, at deres identitet kan tilfredsstillende konstateres.
 4. Dyrene skal ved ankomsten føres til de indhegnede, for saadant øiemed reserverte kvægtorve, hvor de blir at underkaste undersøkelse av vedkommende kommunale dyrlæge.
 5. Det kvæg, der agtes solgt som livdyr, skal opstaldes i særskilt avdeling paa det kommunale fjøs i 48 timer, helligdage ikke iberegnet, og i denne tid undersøkes med tuberkulin.
 6. Det kvæg, der ved denne undersøkelse findes lidende av eller mistænkt for tuberkulose, merkes i huden med et indbrændt tydelig **T**.
 7. Det kvæg, der indføres for at sælges til slagt, skal paa samme vis merkes med et i huden indbrændt tydelig **S**.
 8. De med **T** og **S** brændemerkede dyr skal inden 4 døgn efter indførslen slagtes overensstemmende med de nærmere bestemmelser, som Landbruksdepartementet fastsætter. Dyr, som indføres til Kristiania eller Fredrikshald, skal henstaa paa karantænefjøsset, indtil de føres direkte fra dette til slagteren. Dog kan dyr, indført til Fredrikshald, føres direkte med jernbanen fra karantænefjøsset i Fredrikshald til umiddelbar slagting i Kristiania, naar de ved den paa karantænefjøsset i Fredrikshald foretagne undersøkelse findes fri for tegn paa ondartet smitsom sygdom. Karantænefjøssets bestyrer skal i fjøssets protokol anføre, hvorhen de fra karantænefjøsset fjernede dyr føres for at slagtes, samt har at underrette vedkommende politikammer om, hvor slagting av karantænerede dyr finder sted, forsaavidt saadan slagting skal ske utenfor kommunalt slagtehus.
 9. Karantænefjøsset blir at holde strengt avspærret for publikum, indtil sundhetsundersøkelse av samtlige indførte dyr har fundet sted, og dyrene er fundet fri for tegn paa ondartet smitsom husdyrsygdome.
 10. Kvæg, der ved undersøkelse findes fri for tuberkulose, skal paa en iøinefaldende maate være merket med ordet „**Sund**“ samt aarstallet for den stedfundne undersøkelse.
 11. Som erstatning for de med heromhandlede undersøkelse, merking, opstaldning og foring av dyrene samt anskaffelse av tuberkulininstrumenter, fjøssets rensning og desinfektion m. v. forbundne omkostninger, skal vedkommende kommune være berettiget til at avkræve importøren en av kommunestyret

fastsat og av Landbruksdepartementet godkjendt avgift for hvert dyr.

12. Landbruksdepartementet bemyndiges til forøvrig at fastsætte nærmere bestemmelser angaaende den her omhandlede imports ordning med hensyn til dyrenes slagtning, deres undersøkelse og merkning samt attester og protokoller m. v.

III. Forøvrig forbydes indførsel av drøvtyggere (ø: storfæ, faar, gjeter og andre drøvtyggende dyr) fra alle land.

Rensdyrtrafikken til Norge rammes ikke av dette forbud.

IV. **Svin** forbydes indført fra alle land med undtagelse av de russiske havner ved Nordishavet og Det hvite hav, hvorfra det er tillatt at indføre disse dyr til Finmarken.

Fra Finmarken forbydes svin indført til rikets øvrige egne.

V. **Hunder** tillates indført fra Sverige og Danmark paa betingelse av, at der medfølger et av vedkommende lands politimyndighet eller av norsk konsul utfærdiget bevis for, at dyret ikke er indført til utførselslandet fra andet land end Norge i de sidst forløpne 6 maaneder. Forøvrig er indførsel av hunder forbudt fra alle land. Hunder, som benyttes til vogtning av renhjorder og ifølge med disses eiere eller vogtere kommer fra Sverige tillates indført frit, hvilket ogsaa gjælder, om lappene paa flytningen til Norge har passert finlandsk omraade.

VI. **Huder** og **skind** skal det indtil videre være tillatt at indføre fra Sverige og Danmark paa betingelse av, at der medfølger varen et av vedkommende lands politimyndighet eller av norsk konsul utstedt bevis om, at hudene og skindene er indkjøpt i vedkommende utførselsland og ikke indførte dertil i raa tilstand fra andre land. Forøvrig er indførsel av raa dele av drøvtyggere og av svin, saasom utilberedte skind og huder (tørrede og saltede huder og skind derunder ikke indbefattet), utilvirkede, utilberedte og urensede haar og børster, som ikke i forveien er desinficerte, samt muler og klover forbudt fra alle land. Indførsel av usaltet eller utilberedt kjøt og flesk samt usmeltet talg skal være forbudt fra Østerrike, Italien, Grækenland, Tyrkiet og Rusland samt fra alle land utenfor Europa.

Dog skal det være tillatt fra de ved Nordishavet og Det hvite hav beliggende russiske havner at indføre til Finmarken frossent rensdyrkjøt.

VII. Indførsel av **græs**, **høi** og **halm** til furage forbydes fra alle land undtagen fra Sverige og fra de russiske havner ved Nordishavet

og Det hvite hav, hvorfra det er tillatt at indføre disse varer til Finmarken.

VIII. **Brukte fjøsredskaper** forbydes indført fra alle land, med mindre det godtgjøres, at de er sikkert desinficerte.

Nugjældende regler

før utførsel av hester, hornkvæg, svin, sauer og gjeter fra Norge.

(Konf. plakat av 19de september 1894, plakat av 18de juni 1895 og plakat av 4de august 1896).

§ 1. Hester, hornkvæg, svin, sau og gjeter, som med skib agtes utforte til utlandet, skal umiddelbart forinden indskibningen i vedkommende eksportfartøi paa avsenderens bekostning undersøkes av den dertil av vedkommende amtmand antagne norske dyrlæge og maa kun indskibes, saafremt det ved undersøkelsen befindes, at de ikke frembyder tegn til at lide av nogen smitsom sygdom, og der heller ikke er nogen grund til at formode, at de ved berørelse med smittede dyr eller paa anden maate nylig kunde være smittet av saadan sygdom. Herom skal av dyrlægen avgives attest til avsenderen.

§ 2. Umiddelbart efterat dyrene er undersøkte og godkjendte, slippes de enten ombord eller ind i en særskilt indhegning, saaat berøring med de ikke undersøkte dyr undgaaes. Samtidig forsynes hvert dyr med et merke, der betegner, at det er undersøkt og kan utføres. Dyrenes antal og kjon, samt merkets art anføres i den sundhetsattest, som av dyrlægen utstedes.

§ 3. Forsaavidt undersøkelse foretages umiddelbart før indskibning i lokalskib, der skal gaa til eksportstedet, er ny undersøkelse ved ankomsten hertil unødvendig, saafremt enten dyrene i lokalskibet er holdt avsondret fra andre ikke undersøkte dyr, eller samtlige ombordværende dyr er undersøkte og fundne fri for sygdom, og dyrene fra skibet overføres enten direkte til eksportskibet eller til den i § 2 nævnte indhegning.

§ 4. Ethvert skib, som agtes anvendt til utførsel som under § 1 nævnt, skal for hver reise paa det første sted, hvor det her i landet indtar dyr, undersøkes av den dertil av vedkommende amtmand antagne norske dyrlæge eller, forsaavidt ingen saadan der findes, av stedets politi. Finder den, der har anstillet undersøkelsen, grund til at anse skibet for smittefarlig, maa dyr ikke indtages, forinden det er behørig desinficert. Forsaavidt drøvtyggere eller svin agtes utført, skal desinfektion av skibet

i ethvert tilfælde finde sted, førend dyrene indskibes. For hver gang skibet er blit undersøgt og godkjendt, skal attest herom avgives til skibets fører.

Undersøkelsen og desinfektionen sker paa skibets bekostning.

§ 5. For dyrs undersøkelse med merkning betaler avsenderen til dyrlægen for hver forretning:

for hver hest indtil et antal av 10.	kr. 1,00
—»— over dette antal.	» 0,50
» hvert stykke hornkvæg over $\frac{1}{2}$ aar.	» 0,50
» — —»— under $\frac{1}{2}$ aar	» 0,25
» mindre dyr (svin, sauer, gjeter) for et antal av til og med 100 dyr.	» 0,15 pr. stk.
» de næste 100 dyr	» 0,12
» det overskytende antal	» 0,09

Betalingen beregnes efter det samlede antal dyr, som samme eksportør rekvirerer undersøkt paa en gang.

For den i § 4 omhandlede undersøkelse av skibet betaler skibets fører dyrlægen eller vedkommende politifunktionær kr. 4,00. Likesaa meget betales dem for at paase skibets desinfektion, forsaavidt denne ikke kan finde sted samme dag som undersøkelsen.

§ 6. Departementet for det indre bemyndiges til i tilfælde at gi nærmere bestemmelser angaaende de her nævnte foranstaltningers gjennomførelse.

Anvisning til tuberkulinundersøkelse av besætninger.

Tuberkulinet forsendes i flasker i ufortyndet og steril tilstand. Det maa opbevares paa et mørkt, kjølig og tørt sted, og holder sig da virksomt i meget lang tid.

Til undersøkelse anvendes til et voksent dyr (hest, kvæg eller svin) 50 centigram, til ungdyr 30—40 centigram, til kalver og nyfødte dyr 20 centigram efter dyrets størrelse og alder.

Den for hvert dyr bestemte dosis tilblandes i det øieblik, den skal benyttes, med rent og i forveien kokt vand i et rent, kokt glas.

Bekvemmere er det dog at blande den til vedkommende besætning bestemte mengde tuberkulin med det nødvendige kvantum vand paa engang paa en større flaske (alt sterilt) i et forhold av 1 til 10 (10 %

saaledes, at der i en fortynding av 5 kubikcentimeter kommer 50 centigram tuberkulin). Av denne fortynding vil altsaa, naar sprøiten rummer 10 kem., 5 kem. være passende dosis for et stort voksent dyr, 4 kem. for et mindre voksent dyr, 3 kem. for et ungdyr og 1—2 kem. for smaadyrene.¹⁾ Fortyndingen holder sig dog ikke længe uten at dekomponeres, hvorfor den enten maa tillaves paa bruksstedet eller ogsaa i hjemmet 1—2 dage iforveien og isaafald tilsættes $\frac{1}{2}$ % karbolsyre.

Førend indsprøitning foretages, maa samtlige dyrs temperatur være maalt; maalingen foretages ved et maksimaltermometer, der holdes godt inde i endetarmen i 2 minutter, hvorefter termometret trækkes langsomt ut og temperaturen avlæses nøiagtig og noteres. Man maa være forsynt med 1 termometer for hvert 20 dyr, foruten nødvendig reserve. Til maaling av 20 dyr iberegnet avlæsning, nedskrivning av temperaturen, rengjøring av termometret (det avtørres bedst med en klut dyppet i lysol-, kreolin- eller sublimatopløsning) samt dettes indoljning, medgaar for en øvet mand ca. 1 $\frac{1}{2}$ time.

Glem ikke at slaa kviksolvsøilen ned mellem hver gang termometret benyttes.

Efterat samtlige dyrs temperatur er maalt, foretages indsprøitningen av tuberkulinet. Den kan hensigtsmæssigst ske paa halsen og bedst efterat huden iforveien er avbarbert samt renvasket med et desinfektionsmiddel (2 % lysol-, karbol- eller kreolinopløsning, 1 % sublimatopløsning). Injektionssprøiten, hvis stempel maa være av et materiale, der taaler kokning, maa iforveien være kokt. Man bør ha mindst 2 sprøiter og 4 sprøitespidser. Spidsen stikkes igjennem huden, hvorefter sprøiten sættes til spidsen og den nødvendige dose indsprøites. Spidsen rengjøres for hver gang ved at dyppes i ren kokhet olje eller i et desinfektionsmiddel. Indsprøitningen bør helst foretages mellem kl. 8—10 om aftenen (eller kl. 4—8 om morgenen). Dyrene maa under undersøkelsen være i ro paa fjøset; 6—7 timer efter indsprøitningen paabegyndes temperaturmaalingen igjen, og der fortsættes med denne hver anden time. Dyr, der ved maaling indtil den 13de time findes at ha git sikkert tegn paa at være tuberkuløse, behøver ikke at maales mere, mens dyr, der ikke har reagert, eller hvis reaktion er tvilsom, maa maales indtil den 17de eller 23de time efter indsprøitningen.

Dyrlægen maa enten selv foreta maalingen eller la denne foreta av mænd, som av ham er git den til temperaturmaalingen nødvendige anvisning, og hvis maalinger han isaafald personlig maa kontrolere paa stedet. Det maa paasees, at dyrene ikke vandes umiddelbart foran en maaling.

¹⁾ Den indsprøitete tuberkulinmængde angives altid i gram (ikke i volum).

Brunstige dyr viser ofte en høiere temperatur end normalt, dog vil den ikke av denne grund stige over 40°.

Undersøkelsens resultat anføres paa det dertil bestemte skema og indsendes snarest mulig til veterinærdirektøren.

(Konf. forøvrig cirkulære fra veterinærdirektøren av 7de april 1905).

Cirkulære fra direktøren for det civile veterinærvæsen av 7de april 1905 om tuberkulosens bekjæmpelse i kvægbesætninger.

Ogsaa for budgetterminen 1905—1906 er der i likhet med foregaaende aar av Stortinget git bevilgning til:

1. tuberkulinundersøkelser av kvægbesætninger og
2. erstatningsbidrag ved nedslagtning av tuberkuløst kvæg.

I. Undersøkelse og foranstaltninger.

Tuberkulosen henregnes til de i husdyrloven av 14de juli 1894 (kfr. lov av 26de mai 1899) kap. 3 omhandlede mildere smitsomme sygdomme, for hvis vedkommende en dyreier er pliktig til at anmelde for det offentlige, naar sygdommen maatte vise sig i hans besætning; dyr, der antages angrepne av tuberkulose, er det forbudt at føre paa markeder, til dyrskuer, paa fremmed beite eller i fremmede fjøs; dog er det tillatt at sælge saadanne dyr til slagt.

Tilladelse til at la kvægbesætning tuberkulinundersøke paa offentlig bekostning vil av Landbruksdepartementet, som tidligere, meddeles paa derom indsendt særskilt ansøknings, hvortil trykt blanket erholdes ved henvendelse til den dyrlæge, ved hvilken undersøkelsen agtes utført. Ved indsendelsen av ansøknings har kvægeieren at forpligte sig til efter foretagen undersøkelse, hvis tuberkulose findes i besætningen, inden 3 uker efter undersøkelsen paa betryggende maate

at skille de tuberkuløse og mistænkte dyr fra de sunde dyr og at holde og stelle de sunde og syke dyr hver for sig baade i fjøs og havnegang;

at rense fjøset paa betryggende maate, efter hvad dyrlægen derom foreskriver;

at slagte straks dyr, som lider av jurtuberkulose eller lungetæring, og ikke at sælge eller benytte melk fra saadanne dyr uten i køkt tilstand;

- at la nyfødte og nyindkjøbte dyr tuberkulinprøve¹⁾, førend de sættes ind i den sunde del av besætningen;
- at la de tuberkuløse og mistænkte dyr brændemerke med et *T* i huden eller paa hornet;
- at tilbagebetale de med undersøkelsens utførelse forbundne omkostninger, hvis nogen av disse forpligtelser ikke overholdes eller hvis de tuberkuløse dyr ikke nedslagtes inden 6 maaneder efter undersøkelsen, hvis erstatning for nedslagting maatte være indvilget.

I ansøgningen oplyses, om besætningen før er undersøkt og isaa-fald naar og av hvem samt om der dengang var tuberkulose i besætningen.

Hvis besætningen tidligere har været tuberkulinundersøkt, kan indvilgning kun ventes i de tilfælder, hvor besætningen ved sidste prøve endnu viste sig at indeholde tuberkuløse dyr, eller hvor der kan næres frygt for, at smitte i mellemtiden kan være tilført, eller hvor der iøvrig maatte foreligge særlige omstændigheter, som gjør omprøve ønskelig. Forsaavidt derfor ansøgningen angaar fornyet prøve, har dyrlægen angaaende disse punkter at avgi de nødvendige oplysninger paa ansøgningen. Det henstilles til dyrlægerne at benytte de nye ansøkningsblanketter, hvorpaa findes avtrykt samtlige ovennævnte forpligtelser for ansøkeren.

Med hensyn til de offentlige tuberkulinundersøkelser skal jeg forøvrig bemærke følgende:

Dyrlægen vil ha at underkaste de reagerende dyr en nærmere noiagtig undersøkelse, særlig av juret, og at gi eieren underretning om undersøkelsens utfald samt om de nødvendige anvisninger til sygdommens utryddelse i besætningen overensstemmende med følgende regler:

1. de av tuberkulose angrepne eller for sygdommen mistænkte dyr skal paa betryggende maate adskilles fra de sunde dyr enten ved opførelse av en skillevæg i fjøset eller ved anbringelse av de sunde dyr i et særskilt fjøs;
2. der skal anvendes særskilte vandings- og foderkar samt øvrige fjøredskaper, der kommer i berøring med dyrene eller deres avsondringer, til hver avdeling av dyrene. Saavel det for de sunde dyr bestemte rum som de til dem anvendte fjøredskaper og foderkar maa i forveien være tilfredsstillende rensede og desinficerte;
3. den sunde avdeling maa stelles av egen røgter eller budeie, eller ogsaa maa den syke avdeling stelles efter den sunde; idethele maa alt samkvem og færdsel fra den syke avdeling over i den sunde

¹⁾ Omkostningene ved saadanne prøver utredes ikke av det offentlige.

- undgaaes. Naar røgteren har stelt den syke del av besætningen, maa han vaske og børste sig samt bytte fottøi;
4. de syke dyr maa holdes borte fra fælles beite saavel paa sæteren som hjemme i bygden;
 5. saadanne dyr, der efter dyrlægens nærmere undersøkelse findes lidende av jurtuberkulose eller av almindelig utbredt tuberkulose med lunge-tæring eller avmagring, maa slagtes snarest mulig; der maa ikke anvendes eller sælges melk av saadanne dyr uten i kokt tilstand;
 6. intet sykt eller mistænkt dyr maa sælges uten til slagt;
 7. kjøt av tuberkulose hjemmeslagtede dyr maa ikke sælges, uten at dyret i slagtet tilstand er undersøkt av dyrlæge og av ham erklært tjenlig til menneskeføde eller uten at det hele slagtt føres til kontrolstationen, førend det falbydes;
 8. de av tuberkulose dyr fødte kalver, der skal opdrættes, maa skilles fra deres mødre og anbringes i et smittefrit rum samt ikke fores med melk fra syke eller mistenkte dyr, uten at den i forveien er kokt; dog kan kalven i de to første døgn gives raa mormelk, naar juret ikke er angrepet;
 9. nyfødte og nyindkjøpte dyr maa ikke indsættes blandt den friske del av besætningen, medmindre de ved en i forveien foretagen tuberkulinprøve er fundne sunde.

Resultatet av undersøkelsen for hver besætning anføres paa skema, der erholdes utlevert fra amtskontoret. Dette indsendes i utfylt stand snarest mulig til direktøren for det civile veterinærvesen.

For sit arbeide med disse undersøkelser erholder dyrlægen av statskassen efter indgIVEN særskilt regning skyss- og kostgodtgjørelse i henhold til lov av 10de juli 1894 samt tillike et honorar, som fastsættes av Landbruksdepartementet under hensyn til reisernes længde og varighet og de undersøkte besætningers størrelse. Honoraret fastsættes og utbetales ved budgetterminens utløp under ett for samtlige de av dyrlægen i terminen foretagne undersøkelser. Skyss- og kostregningene, der regelmæssig anvises kvartalsvis, bør angi antallet av de paa hver reise undersøkte dyr.

For at paase, at de givne forskrifter til tuberkulosens bekjæmpelse efterkommes, vil der desuten i tilfælde bli tilstaaet dyrlægen skyss- og kostgodtgjørelse samt en arbeidsgodtgjørelse av kr. 4,00 pr. døgn for en reise til vedkommende sted i passende tid, efterat undersøkelsen er foretat.

Forsaavidt flere gaardbrukere i samme grænd tilstaaes offentlig bidrag til tuberkulinundersøkelse av sine besætninger, har dyrlægen at foreta disse undersøkelser og den eventuelt senere nødvendige inspektion

paa samme reise, forsaavidt der derved ikke vil foraarsakes et uforholdsmæssig langt fravær fra dyrlægens hjem og forsømmelse av anden paa-trængende offentlig eller privat praksis.

Angaaende fremgangsmaaten ved utførelse av tuberkulinundersøkelser henvises til den i veterinæraarsberetningen indtagne anvisning til tuberkulinundersøkelse av kvægbesætninger.

Til veiledning ved bedømmelsen av utfaldet av tuberkulinprøverne meddeles følgende:

Er proven riktig iverksat og utført, vil der ved bedømmelsen av, hvorvidt et dyr har reagert for tuberkulinpodningen eller ikke, bli at ta hensyn til dyrets alder, dets temperatur før indsprøitningen, forskjellen mellom begyndelsestemperaturen og den høieste temperatur, tidspunktet for dette maksimums indtræden i forhold til podningstidspunktet samt temperaturkurvens maate at stige og falde paa begge sider av høidepunktet.

Intet dyr bør podes, som ikke viser normal temperatur, eller som har tydelig feber. Den øverste grænse for den normale legemsvarme hos voksent kvæg kan sættes til $39,5^{\circ}$ C. og for kalver under 6 maaneder indtil 40° C., men den normale temperatur svinger ialmindelighet mellom $38-39^{\circ}$ hos kvæg over 6 maaneder og $38,5^{\circ}-39,5^{\circ}$ hos yngre dyr. Friske dyr kan podes, selv om de paa grund av begyndende kalvnings-tegn har en noget forhøiet temperatur. Er der forøvrig noget særlig at bemerke ved noget dyr, bør dette antegnes paa temperaturlisten.

Ved en typisk reaktion hos ikke før sprøitete dyr vil temperaturen, oftest efter en ringe nedgang i de første timer efter sprøitningen sedvanligvis efter 6-8 timers forløp, begynde at stige; stigningen viser sig oftest jevnt tiltagende gjennom flere timer, indtil maksimum naaes ved 11-13-15de time, for derefter atter jevnt at falde ned til det normale, inden 24 timer er forlopet siden podningen. Stigningen til maksimum er sedvanligvis noget kortvarigere end faldet ned til det normale. Maksimumstemperaturen kan dog i enkelte tilfælde indtræffe nogen timer saavel før som efter det ovenfor anførte tidspunkt. I tvilsomme tilfælde bør maa-lingen finde sted saa hyppig som mulig, i tilfælde hver time; forøvrig bør der altid maales mindst hveranden time.

Hvis der er grund til at anta, at dyret iforveien har været indsprøitet med tuberkulin, bør maalingen begynde senest allerede 4de time efter indsprøitningen og fortsættes hver time indtil 14de-16de time. Hos saadanne dyr indtræder nemlig ofte reaktionen tidligere end ellers.

Det anvendte tuberkulin maa være rent og ikke ældre end 6 maaneder; fortynding bør foretages paa stedet i det øieblik tuberkulinet skal benyttes. Ved omprøve bør anvendes dobbelt dose.

Ved bedømmelsen av prøvens utfald skal følgende princip følges:

I. Som reagerende er at anse ethvert dyr, som før indsprøitningen ikke viser en over $39,5^{\circ}$ C. gaaende temperatur, men hvis temperatur efter indsprøitningen stiger over $39,5^{\circ}$ C., hvis forskjellen mellem høieste og laveste temperatur før og efter indsprøitningen er mindst 1° .

II. Hos kalver under 6 maaneder eller hos voksne dyr, hvor temperaturen før indsprøitningen svinger mellem 39° og $39,5^{\circ}$ C., gir en stigning efter podningen indtil 40° C. grund til at mistænke dyret for at være tuberkuløst.

Tuberkulinprøve av dyr, hvis temperatur overstiger $39,5^{\circ}$ C. maa ikke finde sted.

Temperaturstigninger, som ikke naar op i $39,5^{\circ}$ C., kan ikke betragtes som tuberkulinreaktion hos kvæg.

Hvis dyrlægen finder bedømmelsen vanskelig eller tvilsom, bør han, førend han uttaler sig til besætningens eier, indhente min avgjørelse.

Omsprøitninger av tvilsomt reagerende dyr kan foretages, naar der er forlopet mindst 3 maaneder siden forrige podning, men dyret maa i denne tid isoleres og behandles som tuberkuløst; saadan omsprøitning vil dog ikke kunne foretages paa offentlig bekostning uten efter særskilt tillatelse. Omsprøitning av sikkert reagerende dyr er unødvendig og unyttig.

II. Nedslagting av tuberkuløst kvæg.

Angaaende bevilgningen til erstatningsbidrag ved nedslagting av tuberkuløst kvæg meddeles, at bidragene fortiden er forutsat at kunne tilstaaes med indtil tredjeparten¹⁾ av det ved nedslagtingen forarsakede tap samt kun at komme de kvægeiere tilgode, der ønsker at nedslagte de dyr, der efter offentlig tuberkulinundersøkelse erklæres tuberkuløse eller mistænkte.

Forsaavidt en kvægeier efter offentlig tuberkulinundersøkelse ønsker at nedslagte sine tuberkuløse eller mistænkte dyr og til delvis dækkelse av det derved forvoldte tap agter at søke bidrag av statskassen, har han at underskrive en ansøking, hvortil blanket erholdes ved henvendelse til vedkommende dyrlæge. I ansøkingen forpligter kvægeieren sig til for det tilfælde, at ansøkingen indvilges,

- 1.²⁾ snarest mulig at slagte de syke dyr;
- 2.²⁾ at la besætningen tuberkulinundersøke 1 gang aarlig i de førstkomende aar, indtil besætningen efter prøvernes resultat kan antages

¹⁾ For tiden indtil trekvart.

²⁾ Dyrlægen maa ha sin opmerksomhet henvendt paa, at disse forpligtelser overholdes.

fri for tuberkulose — dog under forutsætning av, at denne undersøkelse efter derom for hver gang innsendt andragende tillates foretagen paa offentlig bekostning;

- 3.¹⁾ mot sedvanlig erstatning av statskassen, hvorom andragende blir at innsende for hver gang, at la slagte de syke dyr, som ved disse gjentagne tuberkulinundersøkelser findes tuberkuløse.

Blanketten utfyldes forøvrig av dyrlægen, der tillike besvarer de til ham rettede spørsmål, der skal tjene til belysning av, hvorvidt nedslagtning maa ansees ønskelig eller nødvendig. Derpaa sender dyrlægen ansøkningsen til lensmanden, der efter paaført besvarelse av det til ham stillede spørsmål sender den til amtmanden til videre oversendelse til Landbruksdepartementet.

Saafernt andragendet indvilges, har dyrlægen ved sakens tilbakkomst til ham snaarest mulig at beramme en dag til dyrenes vurdering og nedslagtning, hvorom eieren blir at underrette.

Dyrene blir av dyrlægen og en av ham opnævnt takstmand at ansette til den værdi, som de virkelig staar i i den tilstand, hvori de forefindes ved taksten, dog saaledes, at der ikke tages hensyn til, at de ved en tuberkulinprøve er paavist at være tuberkuløse, medmindre denne sygdomstilstand av andre grunder (magerhet, hoste, jurlidelse) er aabenbar. Forsaavidt et dyrs værdi saaledes maatte findes høiere end et beløp av kr. 250,00, blir værdien at nedsætte til dette beløp. Fra denne værdi trækkes værdien av huden og slagtet. Hvis huden og slagtet av eieren skal sælges, kommer deres værdi til fradrag med det ved salget indvundne beløp, hvorom av to paalidelige mænd attestert opgave gjennom dyrlægen blir at innsende til veterinærkontoret i forbindelse med takstdokumentet. I motsat fald blir hudens og slagkets værdi at ansætte ved takst av dyrlægen og takstmanden.

Er dyrlægen og takstmanden uenige om værdiansættelserne, blir det midlere tal, der fremkommer ved at addere begge takstbeløp og derpaa halvere summen, at anse som den rette værdi.

De slagtede dyr skal undersøkes av dyrlæge, og forsaavidt noget dyr findes angrepet av tuberkulose i saa høi grad, at kjøttet ansees utjenlig til menneskeføde, skal dyrlægen paase det brændt eller nedgravet, likesom de ved slagtingen forøvrig fundne tuberkuløse dele av dyret snaarest mulig maa opbrændes eller forsvarlig nedgraves.

Hvis noget dyr ikke slagtes paa stedet, men efter vurderingen sælges til slagt, kan dette tillates paa betingelse av, at dyrlægen uten utgift for det offentlige efter avtale med kjøperen overværer dyrets nedslagt-

¹⁾ Dyrlægen maa ha sin opmerksomhet henvendt paa, at disse forpligtelser overholdes.

ning. Forsaavidt dyret sælges til nogen inden en kommune, hvor kommunal kjøtkontrol er indført, kan dyrlægen undlate at møte under slagtingen, hvorimot attest fra stedets politi eller 2 troværdige mænd om, at dyret er nedslagtet, maa indsendes til veterinærkontoret.

Under sit nærvær paa stedet ved vurderings- og slagtningsforretningen har dyrlægen at gi kvægeieren anvisning om de nødvendige desinfektionsforanstaltninger, der blir at iverksætte for at hindre utbredelse av smitte efter de syke dyr.

Dyrlægen har snarest mulig at indsende til veterinærkontoret opgave over de ovenomhandlede værdiansættelser, underskrevet saavel av ham selv som den opnævnte takstmand. Sammen med denne opgave har dyrlægen ogsaa, forsaavidt slagtingen efter det foregaaende er overværet av ham, at indsende en nøiagtig beretning om den efter slagtingen foretagne undersøkelse, idet det paasees, at hvert dyr identificeres med vedkommende dyr paa de for tuberkulinprøver anordnede skemaer.

For sit arbeide med vurderingen og undersøkelsen av de slagtede dyr m. v. er dyrlægen berettiget til foruten skyss- og kostgodtgjørelse efter skyss- og kostloven at beregne kr. 2,00 og kr. 4,00 pr. døgn i henhold til husdyrlovens §§ 23 og 24.

Den opnævnte takstmand tilkommer for de av ham utførte forretninger kr. 2,00 pr. døgn. Denne godtgjørelse bør av dyrlægen for det offentlige utlægges til takstmanden. Efter regning vil dyrlægen da erholde utlægget refundert samtidig med utbetalingen av hans egen for disse forretninger tilkommende godtgjørelse, der vil anvises ham ved budgetterminens utløp i forbindelse med honoræret for tuberkulinundersøkelserne, godtgjørelser for inspektioner etc. i terminen.

Utdrag av lov

om offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse av 10de juli 1894.

Av denne lov hitsættes:

§ 2. Skyssgodtgjørelsen blir at beregne efter følgende regulativ:

Pr. kilometer.				Pr. sjømil	
Landskyss		Baatskyss		Jernbane	Dampskib
Tilsigelsesstation	Fast station	Tilsigelsesstation	Fast station		
Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
16	20	37	40	6	40

§ 8. Hvor befordring alene kan ske paa sadel, kløv eller med ren, eller hvor den reisende alene kan komme frem tilfots, og hans tøj m. v. maa bæres, er vedkommende berettiget til, foruten den ham efter regulativet tilkommende godtgjørelse fra fast station, at erholde erstattet efter regning, hvad han har erlagt i nødvendige utgifter til befordring av sit tøj samt for veiviser, hvor saadan er benyttet, og desuten, hvad han i befordring for sig selv har erlagt utover nævnte regulativsats.

Likeledes er — forsaavidt angaar befordring utenfor de almindelige skyssruter forovrig, tillands eller tilvands, — den reisende berettiget til erstatning for havte utgifter utover den ham tilkommende regulativsats fra fast station. Samme regel gjælder ogsaa under reiser paa de almindelige skyssruter, forsaavidt nødvendig forretningmæssig ophold mellem stationer paa samme kræver en tid utover den, hvori de skyssende er forpligtet til at vente.

Forsaavidt i distrikter, hvor befordring alene kan ske ved ren, den reisende benytter egne ren, blir den ham tilkommende skyssgodtgjørelse at bestemme av kongen.¹⁾

§ 9. Foruten den foran bestemte skyssgodtgjørelse, der ogsaa indbefatter tilsigelsespenger samt leie av baat og andre reiseredskaper, erholder samtlige tjenestemænd erstatning efter regning for nødvendig utlæg til befordring.

¹⁾ Konf. kgl. resol. av 30te juni 1900 angaaende skyssgodtgjørelse for offentlige tjenestemænds befordring med egne ren.

- a. av medført nødvendig bagage, hvilken godtgjørelse dog ikke maa overstige den vedkommende tjenestemand tilkommende skyssgodtgjørelse for egen befordring.
- b. av fornøden bagage mellem bopæl eller forretningssted og det sted, hvor skyssbefordringen begynner eller ender.
- c. av egen person ombord til og iland fra dampskib,
samt utlæg av bom-, bro-, brygge- og færge-penger og for soveplads i jernbanevogner, forsaavidt reisen er foregaat om natten, og saadan plads er benyttet.

Ved reise paa jernbane eller med dampskib tilstaaes ingen anden godtgjørelse for befordring end i §§ 2, 3 og 4 og i nærværende paragraf bestemt.

§ 13. Den mindste veilængde, som maa reises, naar godtgjørelse for skyss, saavel tillands som tilvands, skal kunne fordres, er 3 km. fra den reisendes bopæl eller 6 km. tilsammen frem og tilbake.

Skyssen godtgjøres kun for den virkelige veilængde, dog saa, at for de strækninger, hvor skyssbetaling erlægges efter en større veilængde end den virkelige (se lov om skyssvæsenet av 14de juli 1893 § 30), tilkommer der tjenestemanden skyssgodtgjørelse efter denne forøkede veilængde.

§ 15. Godtgjørelse for befordring med dampskib skal beregnes efter den avstand, hvorefter passagerbilletten betales.

(Dyrlægen har kostgodtgjørelse efter 3dje klasse, nemlig kr. 4,00. Konf. § 18).

§ 18. Paa reiser med dampskib skal de til 1ste klasse hørende tjenestemænd være berettiget til at erholde i kostgodtgjørelse kr. 7,00, de til 2den klasse hørende kr. 6,00, de til 3dje klasse hørende kr. 5,00 og de til 4de klasse hørende kr. 4,00 for hvert døgn, i hvilket reisen med dampskib har varet uavbrutt mindst 6 timer.

Samme kostgodtgjørelse tilkommer der dem ogsaa under ophold i kjøpstad eller ladested paa forretningsreiser, under hvilke de maa opholde sig i byen i mindst 12 timer. Det samme gjælder for sammenhengende ophold paa dampskib og i by i tilsammen mindst 12 timer.

§ 21. Den mindste veilængde, som saavel tillands som tilvands maa reises naar kostgodtgjørelse skal kunne fordres, er 3 km. fra den reisendes bopæl eller 6 km. tilsammen frem og tilbake.

§ 22. Døgn efter denne lov regnes fra det klokkeslet, da reisen paabegyndes. Dele av et døgn paa 5 timer og derover regnes for helt døgn; dele av et døgn paa mindre end 5 timer medregnes ikke. Dog tilkommer vedkommende kostgodtgjørelse, naar den hele paa en reise

tilbakelagte veilængde utgjør mindst 20 km., selv om dertil ikke er med-
gaat 5 timer.

§ 30. Regninger over skyss- og kostgodtgjørelse, som efter denne
lov tilkommer nogen av det offentlige, skal, forsaavidt ingen tidsbestem-
melse paa andet sted maatte være git, være indsendt til vedkommende
myndighet i det seneste inden 6 maaneder efterat saken eller forretnin-
gen er tilendebragt, da i mangel derav fordringen ikke godtgjøres av
det offentlige.

Skemaer

til vejledning ved udfærdigelse af regninger for reiser i veterinær-
væsenets anliggender

Regning

over undertegnede tilkommende skyssgodtgjørelse for reiser i veterinærvæsenets
anliggender i kvartal 19

Dato	Fra — til (Herunder blir veilængderne at opføre station for station)	Km. land-skyss		Km. baat-skyss		Jernbane à 6 øre pr. km.	Dampskib à 40 øre pr. mil	Utlæg ¹⁾	Reisens øiemed (Herunder blir at anføre grunden for hver foretagen reise og i gjentagelsestilfælde grunden til, at det har været anset nødvendig at gjenta reisen)
		Tilsigelsesstation	Fast (eller ingen) station	Tilsigelsesstation	Fast station				
		à 16 øre	à 20 øre	à 37 øre	à 40 øre				

I henhold til foranstaaende beregning tilkommer der mig for reiser
i kvartal følgende godtgjørelse:

For	kilometer landskyss	à 16 øre	kr.
»	—	à 20 »	»
»	—	baatskyss à 37 »	»
»	—	à 40 »	»
»	—	jernbane à 6 »	»
»	mil	dampskib à 40 »	»
		Tils. skyssgodtgjørelse		kr.
		Utlæg		kr.

Tilsammen kr.

hvilket beløb bedes mig anvist til utbetaling, idet det attesteres:

- at de ovenfor anførte veilængder er virkelig reiste;
- at reiserne er foretat ad den vei og paa den maate, hvorpaa de med mindst utgift for det offentlige kunde ske;
- at en til den beregnede forsterkede baatskyssgodtgjørelse svarende skyss har været nødvendig og er blit benyttet; at reisen ikke uten skade har kunnet utsættes, samt at der paa samme baat ikke har været befordret nogen anden til skyssgodtgjørelse berettiget;
- at ingen andre forretninger, for hvilke skyssgodtgjørelse tilkommer mig, er utført paa ovenanførte reiser;
- at de opførte utlæg har fundet sted og været nødvendige;
- at reiserne er anset nødvendige i det offentliges interesse for at virke til forebyggelse av smitsom husdyrsygdom og faa den stanset.

.....den.....19.....

(Amts-)Dyrlæge

¹⁾ Specificeres og angives hvortil.

Regning

over undertegnede tilkommende skyssgodtgjørelse for reiser i veterinærvæsenets
anliggender i kvartal 19 i anledning av offentlige tuberkulinundersøkelser.

Dato	Fra — til (Herunder blir veilængderne at opføre station for station)	Km. land- skyss		Km. baat- skyss		Jernbane à 6 øre pr. km.	Dampskib à 40 øre pr. mil	Utlæg ¹⁾	Antal undersøkte dyr
		Tilslæsesstation à 16 øre	Fast (eller ingen) station à 20 øre	Tilslæsesstation à 37 øre	Fast station à 40 øre				

I henhold til foranstaaende beregning tilkommer der mig for reiser
i kvartal følgende godtgjørelse:

For	kilometer landskyss à 16 øre	kr.
»	— — — à 20 »	»
»	— — baatskyss à 37 »	»
»	— — — à 40 »	»
»	— jernbane à 6 »	»
»	mil dampskib à 40 »	»
	Tils. skyssgodtgjørelse kr.	
	Utlæg	»

Tilsammen kr.

hvilket beløp bedes mig anvist til utbetaling, idet det attesteres:

- at de ovenfor anførte veilængder er virkelig reiste;
- at reiserne er foretat ad den vei og paa den maate hvorpaa de med mindst utgift for det offentlige kunde ske.
- at en til den beregnede forsterkede baatskyssgodtgjørelse svarende skyss har været nødvendig og er bleven benyttet, at reisen ikke uten skade har kunnet utsættes, samt at der paa samme baat ikke har været befordret nogen anden til skyssgodtgjørelse berettiget;
- at ingen andre forretninger, for hvilke skyssgodtgjørelse tilkommer mig, er utført paa ovenanførte reiser;
- at de opførte utlæg har fundet sted og været nødvendige;
- at reiserne er utførte til foretagelse av tuberkulinundersøkelse, der er indvilget til utførelse paa offentlig bekostning eller til inspektion av de til forebyggelse av tuberkulose givne forskrifters gjennomførelse eller til nedslagtning av tuberkuløst kvæg

..... den 19.....

(Amts-)Dyrlege

¹⁾ Spesifiseres og angives hvortil.

Regning¹⁾

over undertegnede tilkommende kostgodtgjørelse for reiser i veterinærvæsenets
 anliggender i kvartal 19 , i anledning av
 offentlige tuberkulinprøver

Avreist		Hjemkommen		Antal døgn	Godtgjørelse		Reisens længde kilometer
Dato	Klokkeslet	Dato	Klokkeslet		Kr.	Øre	

Tils.

hvilket beløp bedes mig anvist til utbetaling, idet det attesteres, at det opførte antal
 døgn virkelig er medgåat og har været nødvendig i det offentliges interesse.

.....den.....19.....

.....
 (Amts-)Dyrlæge

¹⁾ Skyss- og kostregninger i anledning av tuberkulinprøver indsendes sam-
 tidig til veterinærkontoret.

Opgave

over inspektions- og nedslagningsforretninger m. m. efter offentlige tuberkulinprøver.¹⁾

Ikvartal 19..... har jeg foretaget følgende tilsynsreiser à kr. 4,00 pr. døgn: (kfr. veterinærdirektørens cirkulære av 7de april 1905, 2den side)				I kvartal 19..... har jeg foretaget følgende takst- og undersøkelsesforretninger vedkommende kvæg, slagtet mot erstatning av statskassen: (kfr. veterinærdirektørens cirkulære av 7de april 1905, 4de side)				
Til (her angives vedkommende eier og gaard)	Forretningen varte fra (datum og klokkeslet)	Forretningen varte til (datum og klokkeslet)	Antal døgn ²⁾ à kr. 4,00	Til (her angives vedkommende eier og gaard)	Forretningen varte fra (datum og klokkeslet)	Forretningen varte til (datum og klokkeslet)	Antal honorarer à kr. 2,00 pr. døgn ²⁾ for takstforretninger Antal honorarer à kr. 4,00 pr. døgn ²⁾ for undersøkelsesforretninger	Antal utlæg til takstmænd à kr. 2,00

.....den.....19.....

¹⁾ Indsendes av dyrlægerne kvartalsvis i forbindelse med skyss- og kostregningene.

²⁾ Dele av et døgn medregnes, selv om der ikke er medgåat 5 timer.

Trykt 1915:

Forts. (Suite).

- Nr. 23. Markedspriser paa korn og poteter 1836—1914. (*Données sur les prix du blé et des pommes de terre 1836—1914.*)
- 24. Indtægts- og formuesforhold efter skatteligningen 1911. (*Revenus et fortunes selon l'imposition de l'exercice 1911.*)
- 25. Norges sparebanker 1913. (*Caisses d'épargne.*)
- 26. Fattigvæsenet 1911 og 1912. (*Assistance publique.*)
- 27. Folkemængdens bevægelse 1906—1910. II. Sammendrag. (*Mouvement de la population pendant les années 1906—1910. II. Résumé.*)
- 28. Norges fiskerier 1913. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 29. Norges bergverksdrift 1913. (*Mines et usines.*)
- 30. Norges telegrafvæsen 1913/14. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 31. Norges kommunale finanser 1911. (*Finances des communes.*)
- 32. Private aktiebanker 1912 og 1913. (*Banques privées par actions.*)
- 33. Skiftvæsenet samt overformynderierne 1911 og 1912. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
- 34. Arbeidsledighet og Arbeidsledighetskasser. (*Chômage et caisses de chômage.*)
- 35. Skolevæsenets tilstand 1911. (*Instruction publique.*)
- 36. Rekrutering 1913. (*Recrutement.*)
- 37. De offentlige jernbaner 1913/14. (*Chemins de fer publics.*)
- 38. Ulykkesforsikringen 1912. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 39. Veterinærvæsenet og kjøtkontrollen 1913. (*Service vétérinaire et l'Inspection de la viande.*)
- 40. Fagskolestatistik 1911/12—1913/14. (*Écoles professionnelles.*)
- 41. Forsikringselskaper 1912. (*Sociétés d'assurances.*)
- 42. Sindssykeasylenes virksomhet 1913. (*Hospices d'aliénés.*)
- 43. Norges postvæsen 1914. (*Statistique postale.*)
- 44. Husholdningsregnskaper for handelsfunktionærer m. v. (*Budgets de familles d'employés du commerce, etc.*)
- 45. Dødelighetstabeller for det norske folk 1901/02—1910/11. (*Tables de mortalité selon les expériences 1901/02—1910/11.*)
- 46. Forsømte barn 1912 og 1913. (*Traitement des enfants moralement abandonnés.*)
- 47. Beretninger om amternes økonomiske tilstand 1906—1910. I og II. (*Rapports des préfets sur l'état économique et social des préfectures.*)
- 48. Forsikringselskaper 1913. (*Sociétés d'assurances.*)
- 49. Civil retspleie 1911, 1912 og 1913. (*Justice civile.*)
- 50. Fabriktællingen 1909. Fjerde hefte. Produktionsstatistik. (*Recensement industriel 1909. IV. Statistique de la production.*)
- 51. Folkemængdens bevægelse 1912. (*Mouvement de la population.*)
- 52. Kommunale skatteligninger i landdistriktene 1911, 1912 og 1. halvaar 1913. (*Revenus et fortunes dans les districts ruraux.*)
- 53. Industristatistik 1913. (*Statistique industrielle.*)
- 54. Fiskerforsikringen 1914. (*Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 55. Folkemængdens bevægelse 1901—1910. Hovedoversigt. (*Aperçu général du mouvement de la population en Norvège pendant les années 1901 à 1910.*)
- 56. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1913. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 57. Indtægt, formue og fordelingen av den kommunale skat 1913—1914. (*Revenus, fortunes et répartition de l'impôt communal.*)
- 58. Norges sparebanker 1914. (*Caisses d'épargne.*)

